

# מבחר עלונים

מקץ  
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:56	05:34	05:19	04:03	ירושלים
05:52	05:30	05:20	04:17	בני ברק
05:52	05:30	05:18	04:06	חיפה
05:53	05:31	05:21	04:18	אשדוד
05:55	05:33	05:20	04:02	בית שמש
05:55	05:33	05:21	04:20	קרית גת
05:52	05:30	05:16	04:09	נוף הגליל



כספוס ושירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10  
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

**מאטרו**   
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי



# אבות ובנים "אהל פינתים"

## אזאת נקו!

הדלקת נרות חנוכה בצל השואה האצית, מספר יהודי מוינה - אוסטריה, חנוכה תש"ה:  
 הימים הסמוכים לחנוכה הפכו לזמנים של גילויי מסירות נפש, כאשר הכל אגרו סוגי שמן מכל מקור אפשרי, כדי לקיים את מצות הדלקת נרות החנוכה גם בתנאי המחסור החריפים ביותר של המלחמה.  
 בהתקרב ימי החנוכה, הופצצה גרמניה על ידי מטוסי בנות הברית, לכן הועסקו בפנינו הריסות בתים. באחת הפעמים נצטוונו לפנות עליית גג, בה היתה פינת עבודתו של צייר. הוטל עלינו להוריד את התמונות, הבדים והצבעים. שם גילינו פך שמן... כמו השמן של נס חנוכה.

הטמנו את השמן בזהירות כדי לקיים בו את מצות הדלקת הנרות. באותם ימים היתה בנו דחיפה פנימית חזקה לעשות הכל כדי לקיים מצוות, לכן לא דנו בשאלות הלכתיות, כמו: האם ההלכה מחייבת להסתכן כדי להשיג שמן? מה דינו של שמן זה? רבים מבינינו חסכו מפייהם את מנת המרגרינה השבועית הקטנה, והיה כל איש מנסה להשיג מעט שמן, ומסתיר אותו עד לחג. אף אחד לא היה מוכן לוותר על מצות "פרסומי ניסא". חשנו, כי אצלנו כל רגע של חיים הוא בניסי ניסים, וחייבים אנו להודות על כך.  
 כך הדלקנו את נרות החנוכה בשיר ובהלל. לא ניתן לתאר היאך שרנו אז את הפזמון "מעוז צור ישועתי...", כיצד זעקנו את סופו של הפזמון: "חשוף זרוע קדשה, יקרב קץ הישועה. נקם נקמת דם עבדיך מאמה הרשעה. פי ארכה לנו השעה..." (אנצ' שמע ישראל ח"ב)

### העורך

### בלעדיך אני



### חצי בן אדם

מוכר: מה בשבילך?  
 אני: קינואה, זרעי צ'יה, נבטוטי מש, חסה אורגנית ומלפפון בר.  
 מוכר: אחי, זאת מאפייח!  
 אני: טוב, אז אין ברירה, שני קילו בורקס גבינה.

אולי לא כדאי להתחיל את החיסונים קודם על הצוותים הרפואיים כי אנחנו עוד נצטרך אותם



### אני רק אסיים את מה שקניתי ואז דיאטה

תכלס איזו דרך יותר מתאימה לחגוג את חנוכה ממרד

הרבנות הראשית לישראל  
 THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL  
**אישור מעבר חיוני**  
 הריני לאשר כי הרב ראובן ת.ז. 18770613  
**מפקח על החיפושים לאיתור פח השמן**  
 ומורשה לעבור חופשי גם בסגר הלילי  
 מנחת חיים לרבי סידר

### חנוכה חדשה לקורונה



כשבוע לפני חתונה המושלמת שתוכננה עד הפרט האחרון, החליטו שרה קומינס וארוסה מאינדיאנה בארה"ב לבטל הכל. רק שאז זה כבר היה מאוחר מידי, כדי לקבל החזר כספי מהאולם והקייטרינג ובמקום שאלפי דולרים ילכו לשב, החליטה שרה להפוך את היום שהיה אמור להיות היום המאושר בחייה ליום מאושר עבור עשרות מחוסרי בית.

"הנושא הזה מאוד כואב" סיפרה שרה "על פי ההסכם שסגרתי מול אולם השמחות וחברת הקייטרינג, לא הייתה אפשרות להחזר כספי, האירוע תוכנן לכ-170 אורחים והעדפתי שאנשים שאין להם ייהנו מזה מאשר לזרוק הכל לפח".

שרה פנתה לבית מחסה להומלסים והציע לו לחגוג את יום חתונתה שבוטל, באירוע מיוחד בו יכלו מחוסרי הבית ליהנות מאוכל ופינוקים בשווי 30 אלף דולר.

תורמים ונדבנים נוספים הצטרפו להפקת האירוע ואפילו דאגו להלביש את ההומלסים בבגדים חדשים וחגיגיים שיהלמו את האירוע.



רק אישה שיוולדת בלי אפידורל יכולה להבין את הסבל של גבר מצונן...

אנשים לא יודעים, אבל החשמונאים מצאו את פך השמן הטהור בניגוד לכל היגיון, אחרי שתרמו לקופת העיר



**אני אף פעם לא טועה ואף פעם לא טעיתי, ואם במקרה זה כן קרה אני מתנצל כי זה היה טעות**



**יודעים מה לא בא לי קרמבו**

כשאתה במושב האחורי ומנסה להיות חלק מהשיחה של אלה שיושבים מקדימה



אבא, למה הסופגניות של סבתא נראות כל כך מזוזר? אתה רוצה דמי חנוכה? כן או תאכל...

לפי כמות הישראלים שנמצאים בדובאי כרגע ההסכם היה שלום תמורת שטחים שלהם

מרץ עד יוני: שם מסיכה בשביל לא להידבק יולי עד נובמבר: שם מסיכה כדי לא לחטוף דוח נובמבר עד היום: שם מסיכה כדי לחמם את הפנים

# בתי כנסת מרכזיים זכאים לקבל סט של "מידות טיש" חינם!

גיליון מס' 429

פרשת מקץ, ד' בטבת תשפ"א

# שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

## פנינים

ויהי מקץ שנתים ימים (מא, א) - האור החיים הקדוש מבאר, מדוע נאמר ויהי לשון צער? מפני שמאז הסתובבו המארעות שהביאו לגלות מצרים. ורמז לכך בתבות **מקץ שנתים**. **מקץ** - ראשי תבות **מקץ ק"צ** שנה, שהקב"ה החסיר ק"ץ שנה מגזרת הגלות, שהיתה צריכה להיות **שנתים** - אותיות **ת' שנים**, ארבע מאות שנים. (מגדנות)

ואירפותר אותם לפרעה (מא, ח) - אמרו חז"ל שהחרטמים נסו לפתור את חלומו ואמרו לו: שבע בנות אתה מוליד ואתה קוברן, אך לא נכנסו הדברים בלבו של פרעה. ורמז לזה, כי התבות **אירפותר אותם לפרעה** בגימטריה **ואמרו ד' בנות אתה מוליד וקוברן**. (שם)

שבע פרות הטבת שבע שנים הנה (מא, כו) - אל תקרי **שבע** אלא **שבע**, שבע הפרות מרמזות על השבע הגדול שיהיה שבע שנים. (שם)

פרעה איש נבון וחכם (מא, לג) - סופי תבות **מנשה**, שעתידי לצאת מיוסף והיה חכם ונבון. (רבנו אלעזר מגרמזיא)

ויקראו לפניו אברהם (מא, מג) - מפרש רש"י אב בהכמה ורף בשנים, ומרמז בתבות **ויקראו לפניו אברהם** שהן בגימטריה: **דהוא אב בהכמה ורף בשנים**. (מגדנות)

ותגילו את אסנת (מא, מה) - מי היתה אסנת? מובא בפרקי דרבי אליעזר, שהיתה בתה של דינה בת יעקב, ונולדה משכם בן חמור. ורמז לזה, כי התבות **את אסנת**, בגימטריה **בת דינה דהיא אחתו**. (שם)

הנה שמעתי כי ישישבר מצרים רדוֹיִשְׁמָה (מב, א) - גזרת גלות מצרים היתה ארבע מאות שנה, ובפעל נחסרו מאתם ק"ץ שנה ועבדו רק 210 שנה במנין רד"י. וזה מרמז בפסוק זה: **"שמעתי כי ישישבר מצרים"**, יש לשבר את המלה **מצרים** שהיא בגימטריה 380 וחצי ממנה הוא 190, ואם תחסירו 190 שנה מ-400 שנות הגלות, אז "רדו" שמה, תהיו שמה רק רד"ו שנה. (החת"ם סופר)

## ספורים בפרשה

ויהי מקץ שנתים ימים (מא, א)

ספר איש זקן אחד, שזכה להנצל מגיא ההריגה בשואת אירופה האומה, ובמהלכה שהה במחצתו של רבי שלום אליעזר מרצפרט הי"ד בן ה"דברי חיים" מצנז, שעלה על המוקד בגזרת שמים, כי שמע ממנו פרוש לפסוק זה בשם רבי נפתלי צבי מרופשיץ. "ויהי מקץ" - לעתיד לבוא, בעת התקרב זמן קץ הגלות טרם ביאת משיח צדקנו, אזי 'שנתים ימים' - יחשב כל-יום כמו שנה תמימה מרב צרות וסורים". וסיים רבי שלום אליעזר: "והנה כבר באו עלינו ימים קשים אלו, ועתה אנו מבקשים מהקב"ה, שיהפך את הדבר ויקרב אותנו לימי הגאולה, שבהם תחשב שנה שלמה ליום אחד".

הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו (מא, לח)

בלויתו של הנגיד הנודע רבי יוסף לוי פהנא מסיגט, שזכה לשני שלחנות תורה וגדלה במקום אחד, הספידו ה"יטב לב" מסיגט. בין דבריו אמר: "מדוע תמה פרעה ושאל 'הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו?' וכי לא מצאנו מעולם אנשים בעלי שעור קומה? אלא שזו היתה התמיהה. אמנם מצאנו אנשים צדיקים היושבים ב'דלת' אמות של-הלכה, אין להם שגי ושיח בעניני העולם, והם זוכים אשר רוח אלקים בהם ומגיעים למדרגות גדולות. אולם הנמצא איש אשר עוסק בעניני העולם לפרנסתו, ואף הוא מגיע לכך שרוח אלקים בו? זה דבר לא מצוי, ולכן תמה פרעה על יוסף שהיה נראה כאיש בין אנשים". וסיים המספיד: "ואף על-המנוח אפשר לומר בן, שאף שעסק במסחר, זכה והיה לאיש אשר רוח אלקים בו".

ויוסף הוא השליט עליהרץ (מב, ו)

באחד מבפוריו של ה"שפע חיים", בעיר רבנותו של-אביו רודניק, הודיעו ראשי הקהלה שלא בידעתו, כי הרבי עתיד לדרש בבית-הפנסת ביום פלוני, עקב מותו של שליט פולין המרשל יוזף פילסוויסקי, ואף הזמינו למעמד את נציגי הממשלה שהופיעו במשמר כבוד. שעה קלה לפני פתיחת הטקס, הודיעו על-כך לרבי, והפצירו בו להענות להזמנה, שכן הדבר נעשה לטובת בני העיר. הסכים הרבי, אולם טען שאין לו שום ידיעה על אישיותו של המושל שמת, וכיצד יוכל להספידו? מהרו ראשי הקהלה והביאו לו את העתון החרדי 'טאגבלאט', אולם הרבי רק הציץ בכותרת כדי לראות מה-שמו של-האיש, והסתפק בקדו. במקום כשעתים עמד הרבי ודרש דרשה נהדרת, כשדבריו עוסקים בפסוק שבפרשת מקץ "ויוסף הוא השליט עליהרץ". לבו היה לשמים וכל-דבוריו היו על יוסף הצדיק, אולם אנשי השדרה היו בטוחים כי בנותו לשליט הפולני יוזף...

על-דבר הפסח השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים (מג, יח)

רגיל היה הגר"א מוילנא לומר, כי אין דבר מדברי חכמים שאינו מרמז בתורה, והיה מפליא למצא סמנים ומזמים בתורה לכל-דבר. פעם שאלו אחד, היכן מרמזים בתורה דברי חז"ל, שתחלת דינו של-האדם בבית-דין של-מעלה, הוא אם נשא ונתן באמונה? והגר"א הזכיר מיד פסוק זה: "על-דבר הפסח השב באמתחתינו - בתחלה אנחנו מובאים", כי על-הפסח שבאמתחת האדם אם הוא פשר וישר, בתחלה הוא מובא לדין בשמים..."

### איש אשר רוח אלקים בו

בבית־העלמין העתיק שפעיר בריסק דליטא המעטירה, התנוססה מצבה עתיקה ועליה נחרת התאר הבלתי המצוי: "איש אשר רוח אלקים בו". המצבה עומדת על קברו של רבי נחמיה מלין, אחד מגאוניו של בריסק וצאצא לגדולי עולם, אשר נודע בצדקותו ורום־מעלתו, וכלם ענו אחריו 'מקדש'. מדותיו היו נאצלות, והיה מעביר על־מדותיו ודן כל־אדם לכף־זכות. מספרים, כי פעם התבטא אחד מפשוטי־עם בבטוי של־בזיון על בעל "חובת הלבבות". נחרדו השומעים לשמע דברי הקלע על אחד מקדמוני הראשונים כמלאכים, ובקשו להענישו בדיו, אלא שרבי נחמיה עכב בעדם. "מדוע לא תנסו לדונו לכף־זכות?" שאל, וכאשר פלם תמחו מה־מקום פאן לכף־זכות, באר את־דבריו: "חוששני, שפא לא הבחין אדם זה בין פשוטן לבדחון, ויצא לו העגל הזה". היו הדברים לפלא בעיני העומדים, אלא שחזקה עליהם צויו של רבי נחמיה, ולפליאתם התברר כי צדק בדבריו, בבחינת חכם עדיף מנביא. אותו כסיל, הביט בפסר "חובת הלבבות", וכאשר ראה בראש הדף את־הכותרת "שער הבטחון", קרא בטעות "שער הבדחון", והסיק מכך כי ספר חידוד לפניו..."

לא ננקל נחרתו בבריסק של־מעלה תארים פה נשגבים כמו "איש אשר רוח אלקים בו", ולא בחנם זכה רבי נחמיה לכה, שכן רבות שחו אחריו על־רוחו הכפירה ועיניו הצופיות, ואגדות נפלאות התהלכו אודותיו. להלן אחד הספורים המפעמים אודותיו, מהם נתן ללמד על מדותיו הנעלות וראית הנולד. פלימו, ישב רבי נחמיה על־התורה ועל־העבודה, כשאת פרנסתו שאב מחנות אריגים שאשתו הצדקנית נהלה בתבונה ובנאמנות. הוא עשה תורתו קבע ומלאכתו עראי, ומדי יום היה מקדיש שעות קצובות בהן היה יושב בחנות, כדי שאשתו תוכל להתפנות לצרכי הבית, ואף שם היה מקדיש פלי־דגע פנוי ללמוד התורה. תקופה ארפה התנהל מסחרם על מי־מנחות, ורבים היו רוקשים אצלם בדים שונים, מתוך ידיעה כי אין אנשים ישרים ונאמנים מהם, ואין בהם עול במדה, במשקל ובמזורה. יום אחד, הגיע אל־המקום איש מדנים אחר, שהיה רמאי ונזבל, והחליט לפתח חנות מתחרה בסמוד ממש לחנותם של רבי נחמיה ורעייתו. היתה פאן הסגת גבול וירידה של־ממש לחייהם, אולם ברב אמונה ובטחון, שתקו השנים ולא הבועו את־עלבונום. הכלגתם נמשכה פלי־העת, גם פאשר המתחרה השפל הוזיל את־מחירי בדיו באפן נפר, כדי למשוך אליו את הלקוחות הקבועים שפקדו את החנות הוותיקה, ופעל בכל־דרך כדי לשבור את משה לחסם.

יום אחד, בעוד רבי נחמיה יושב בוד בחנותו וספר בידיו, הגיעה אל־המקום משלחת נכבדת של נציגי הצבא הרוסי. הללו בקשו לרכש פמות גדולה של בדים משבחים לצורך תפירת מדים לחילים, וכיון ששמעו כי במקום קמת חנות אריגים ותיקה, שבגליה ידועים כנאמנים וישרים, בקשו לערך את־קנייתם הגדולה במקום. בחושו המפתח, הבין הברנש הערמומי בעל החנות המתחרה, כי דג שמן נפל ברשותו, ולאחר שהציץ בחנות הסמוכה וראה כי רבי נחמיה יושב שם לבדו ושקוע פלו בתורה, החל לפתות את אנשי הצבא בדברי חלקלקות לטור לחנותו. הוא הרבה עליהם דברי ערמה וחקפה, והצליח למכר להם פמות עצומה של־בדים, במחיר מוזל ביותר. אנשי הצבא יצאו שמחים וטובי־לב, שכן המוכר הוזיל את־מחירי הבד באפן מפליא, והיו בטוחים כי עסקה מצלחת עלתה בידם, אלא שאת־האמת לא ידעו. המוכר הרמאי, השתמש בשעת מדידת האריגים באמת־מדה מזיפה, שהיתה קצרה באפן נפר מהמדה האמתית, וכך הצליח להערים עליהם ולהוליקם שולל. הוא מכר להם אמנם פמות גדולה במחיר מוזל, אלא שהמדה הפלילית היתה נמוכה בהרבה מהמדה שבקשו לרכש, וכך הרויח בגנבה רוח עצום, שהאפיל בהרפה על ההזולה הגדולה, עמה הצליח לסמא עת־עיניהם ולהפילם בפח. בספוק רב, נגש המוכר לנעל את־חנותו, בשלבו מתרוגן בלבו על התרמית המצלחת שבצע, ופנה לדרפו. זמן קצר לאחר מכן, יצא רבי נחמיה מחנותו, ובאירוראים שלשל אל תוך חנותו של השכר, דרך החלון שהיה פתוח מעט, את אמת־המדה המדיקת שלו. פנויה הנפוץ של האמה היה 'ארשיו', על־שם מדת הארשיו העתיקה שהיתה נהוגה בעבר בדרכי רוסייה, וארפה פשבעים סנטימטרים, ומוכן כי אמה זו של רבי נחמיה, היתה מדיקת להפליא.

לא עברה שעה ארפה, ואל המקום הגיעה פלגת חילים חמושה, ובראשם אנשי המשלחת שרכשו את הפמות הגדולה של הבדים. בעל־החנות הזעק אל־המקום, ועם התקרבו חשכו עיניו. הוא הבין מיך כי אנשי הצבא גלו את־תרמיתו, ולבו נפל בקרבו, שכן ידע כי ענש חמור הליו ועומד נגדו, שהרי רמה את־המלכות ואחת דינו למות. ידיו רעדו בעת שפתח את דלת החנות, אולם לפליאתו רכן לפתע שכנו רבי נחמיה ולחש באזנו: "הראה להם את אמת־המדה המנחת תחת חלון החנות, כי היא מדת־צדק ואין פה שום פגם". חישמהר התעשת הסוחר, ולאחר שנגנס אל־החנות הושיט מיך את אמת־המדה לאנשי הצבא. הללו בדקו שוב ושוב את־ארפה, ולאחר שראו כי מדת אמת היא וארפה מדיק, יצאו פתחי נפש. "פנראה אבדנו חלק מגילי הבד בדרך", אמרו זה לזה, ולכן טעינו בחשוב, והמוכר נשם לרוחה. שנים רבות שמר הסוחר על־סודו, על־פי דרשתו התקיפה של רבי נחמיה. רק בעת הליתו של רבי נחמיה, במוצאי יום־טוב ראשון של חג הפסח שנת תרכ"ג, ספר את־ספורו ברבים, ותפעם רוחם של השומעים לשמע אצילות רוחו של המנוח. ♦

### מאורות

ה' יעקב צבי מפוריסוב ז"ל  
ליום ההולאה ב' בטבת תרמ"ט

בנו הגדול של רבי יהושע אשר מפוריסוב, בנו של 'היהודי הקדוש' מפשיסקא, מושבי צדיקי דורו ורבים נאותו לאורו. דברי תורתו פנסו בספר 'עטרה לראש צדיק', ובהקדמה לספר זה נכתב, שאמר על־עצמו דבר פלא, שהוא דור שלישי שנקראו פאות שם. שכן אביו נקרא בלדתו יעקב אשר, וכאשר חלה אביו אביו 'היהודי', צוה 'החזה מלבדיו' לטל את־השם יעקב מבנו ולהוסיפו לאביו ונקרא מאז יעקב יצחק, וכאשר חלה הפו רבי אשר הוסיף לו המגיד מקו־ניץ את־השם יהושע במקום יעקב שנשל ממנו, ונקרא שמו יהושע אשר. וכאשר נולד בנו זה, קראו יעקב צבי, ונקראו שליטה דורות בשם יעקב. התבלט מילדותו בהתמדתו בתורה, ואביו אמר עליו שאינו פועל בטל אלא עסוק פלימו בתורה ובעבודה. פעם שאלוהו: הרי אמרו חז"ל שכל־תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, ונקרא אפוא ששל־בלנו להפך להיות פחחים כדי לקדם את־התורה! השיב רבי יעקב צבי ואמר, "מלאכה אמרו ולא אמת. דהינו, שכל־תורה שאין עמה מלאכה, גיעה ועמל התורה, סופה שמשפחתה". שם משפחתו היה 'יבניו' פשם אבותיו, אולם בשעה שדר בפניטשוב על־שלחן חותנו הנגיד רבי שלמה הלפרין, התגורר שם גם משפיל אחד בשם 'יבניו' שלא היה קרוב משפחתו, וכדי להתרחק ממנו הליף לו חותנו את שם משפחתו ל'אשכנזי' פשם משפחת אשתו שהיתה מוצאצי 'היחם צבי', מבנו חידוד וי"ב נותיו הסתעפו משפחות מכבדות בישראל.

### יוסי דעת

מתיבת 'לקמצים' שבפרשתנו, שביאורה לשון אסוף וקבוץ התבואה בידו יוסף בשנות השבע, פירש רבי אליהו בחור חת השם 'קמצ' שהוא מקבץ את־סכפו, ומכאן שם האבצ 'קמצ' שלפני הזרת על־שם 'מלוא קומצ' שבה היה מודד הכחן את־הקטורת, ומוסיף שמכאן שם הנקודה 'קמצ' שבעת הברחה קומצים את השפתים, לעומת הפתח שבה פותחים אותו, הקמץ נחשב כאב והפתח כתולדתו, והם מתחלפים ביניהם בסוף פסוק ובאמתה, וכן בהברות פתוחות וסגורות. הקמץ נהגה כיום בשינויים מופלגים בין קהילות ישראל השונות, וקשה להתחקות אחת הקמץ המקורי, אולם נראה, כי המבטא המקורי הוא ממוצע בין הפתח לחולם, וכבר בדורות העבר החליפו ביניהם, וכן מציעו במדרש נחומא על תיבת 'אמור' שהוא נקוד פתח והכוונה לקמץ, וכן בדברי חז"ל 'לחולין - לא חולין', וכן משמע בספר הכוזרי, ויש עוד ראיות למכרי כגון מתרגום השבעים ששם מתחלף עם האות הלוועית שמבטאה כעין הפתח. כך היה גם מבטאם של הראשונים מבני אשכנז, וכן נראה מחירותם של פייטנים רבים שחוזרים קמץ עם פתח, ואף רש"י בעצמו מכנה את הקמץ בשם פתח. כבר רבנו בחיי כתב שבזמנו לא הבדילו בין קמץ לפתח, אך כותב שצריך להיות הפרש ביניהם במבטא, 'שהרי תנועת הקמץ גבוהה ועליונה ותנועת הפתח למטה ממנה', במשך הדורות ומפני הקושי שבבטוי, החלו בני ספרד לבטאו כפתח, ורק הזקנים שבהם הבדילו מעט בין קמץ לפתח, ורוב בני אשכנז מבטאים אותו כעין החולם המקורי, ולחולם הוסיפו יו"ד כדי להבדילו מן הקמץ. אלא שהיגוי זהו של קמץ השתמר גם אצל בני תימן, שנודעו במסורת העתיקה שבדים ובדייקנותם הרבה. מבטא נוסף יש לקמץ הנשמע כעין השורוק והקבוץ. הוא מיוחד בטעות לקהילות החסידים, אלא שבאמת כך היה מבטאם של יהודי פולין גליציה והנגריה ועוד, ולא דווקא לחסידים שבה, ואף הוא נוצר בגלות הארוכה מסיבות שונות.

### אבל אשמים אנחנו

הרף שנת תקצ"ד. בני העיר יאס שבמולדובה, מתהלכים קדורנית ולבם בליעמם. מגפה קשה משתוללת בעיר, הפוגעת בתינוקות עולי ימים שלא טעמו טעם-חטא, וכבר גבתה, רחמנא לצלן, קרבנות רבים ויקרים. בתי-הכנסיות התמלאו בצאר-אדם שהעתירו על-בטול הגזרה, רבים התענו וסגפו את-עצמם, וסכומים גדולים אף חלקו לצדקה, אלא שהמגפה ממשיכה להכות בעזי פני כלם קבצו פארוו. בסתר-לבם ידעו בני העיר את הסבה השמימית לגזרה הקשה, שכן באותה עת שררה מחלוקת קשה בעיר, לאחר שפמה מבני הקהלה קראו תגר על הנהגת רבני העיר והחלו לרדף אותם עד-חרמה, ולא היה ספק כי מן-השמים קנאו את-כבוד התורה, והגזרה נחתה בחתף על-העיר. פרנסי הקהלה שגרו שליחים מהירים אל צדיקי הדור, כדי לדעת על-מה עשה ה' ככה לארץ הזאת ומה חרי האף הגדול הזה, והללו נמנו ונגמרו כי הכל בעטיה של-המחלוקת, שאינה פוסחת על-גדולים וקטנים כאש התבערה. בצר להם, פנו פרנסי העיר אל הצדיק רבי משה צבי מסורן ובקשו ממנו לשבת בעירם, ולהעתיר בעדם לעצירת המגפה, אלא שהוא דחה את-ההצעה מטעם כמזם. נסו הפרנסים להזמין את רבי אברהם דוד מבטשוטש בעל "דעת קדושים", והוא הסכים תחלה, אלא לאחר ששמע מאחורי דלתו את-אנשי המשלחת משוחחים ביניהם ומתארים את-הכבוד הגדול שיפיל בחלקו והכסף הרב שיעלה בידו לאסוף שם, מהר לחזור בו מהחלטתו מרב ענותנותו. "לו לעצתי תשמעו", אמר להם, "פנו אל רבי ישראל מרוז'ין, שכן הוא לא מתירא לא מפספס וזהב ולא מפבז, ואין הדבר משפיע עליו כלל". שמעו הפרנסים לעצתו, וכן עשו.

כשגודע ביאס על האורח הנכבד שמתכונן לבוא אליהם, הודה העיר בלה. שמעו של הסבא קדישא' מרוז'ין נודע בעולם בלו, וההערצה אליו היתה בה עצומה, עד שלא נותר אדם אחד בכל יאס בלה, שלא יצא לקבל את-פניו. פרנסי הקהלה ראו את-הנולד, וכדי להשליט סדר ומשטר במעמד קבלת הפנים, הודיעו מבעוד מועד לראשי השלטון המחוזי על הבקור המעונד, ובקשו כי תילים מנסים וחסונים יעמדו על-המשמר וימנעו אסון חלילה. הרחבה הגדולה הסמוכה לבית-הכנסת הגדול שבעיר, השחירה בלה מאלפי יהודים שבאו לחזות בפני הצדיק, אולם שורה של חילים חמורי סבר, הצצה בינם לבין פתח בית-הכנסת, בו המתינו רבני העיר וראשיה. כדי לקבל את-פני האורח הנערץ, הם השלך ברחבה פאשר מרחוק נשמעו פרסות הסוסים ושקשוק אופני המרכבות, וכלם המתינו ביראת כבוד עד התקרב השיירה. המרכבה ההדורה פלטה את-דרכה בינות לאנשים הממתנים, והמון אדם הצטופף מאחוריה מתוך צפיה לראות את-פני הצדיק. הרבי ישב במרכבה והביט בעינים אוחכות ביהודים הרבים שהתאספו לכבודו, והנה ראה מחזה שצבט את-לבו וגרם לו צער רב. אחד החילים, שהיה פעסן וקצר-ריות, אחז מקל עבה בידו והכה עמו על-ידו של אחד היהודים שנדחקו לראות את-פני הצדיק, ופצע אותה. הרבי ראה זאת ולבו נחמץ למראא צערו של-היהודי, אולם הדחק היה גדול עד שהלה נעלם מעיניו בן-רגע. בקורו של הרבי נשא פרי, ולאחר שעמל קשות לישר את-ההדורים ולהשקיש את המחלוקת הקשה, אחר שבני הקהלה קבלו עליהם את-מרותם של רבני העיר ללא עוררין, התקבלו התפלות במרום והמגפה נעצרה.

כארבע שנים חלפו-עברו, ובאביב שנת תקצ"ח נאסר הסבא קדישא' מרוז'ין, בעלילת שוא של הצאר הרוסי. במשך קרוב לשנתים ימים, נמק הצדיק בבית-הסוהר וסבל יסורים קשים. העולם היהודי היה במרוקחה וטובי השתדלנים פעלו לשחרורו, אך הצאר הרוסי הקשה את-ערפו וזאף מנע כל-בקור בבית-פלאו של הרבי. לאחר שלמונים רבים ובזכות היותו מקרב למלכות, הצליח סוחר גדול בשם ר' יחזקאל מזונויץ, שהיה ממעריציו המקשרים של הרבי, לקבל אשור בניסה אליו לזמן קצוב של רבע שעה. בשמחה גדולה קבלו הרבי ואמר לו: "שמע נא, יחזקאל אהובי, רבות חשבתו מדוע נענשתי בענש בה חמור של ישיבה בבית-הסוהר, ולא מצאתי בי שום עוול, אלא שזנפתתי, כי לפני שנים מספר, בעת שבקרתני בעיר יאס, הכה אחד היהודים שם שבא לראותני, בידו שוטר העיר, ונדו נפצעו. חוששני שמא מן-השמים הענישוני בגלל שגרתתי בעקיפין צער ליהודי. טל נא מפתח זה ופנה עמו לביתי, ובקש מבני משפחתי לפתח בו ארון מסים שבו נמצא צרור הפספס שקבלתי בבקורי ביאס. את-הסכום בלו קח עמך וסע ליאס, שם תחפש את היהודי המכה, שלפי זכרוני שמו הוא 'ול'ל המזוג', ומסר בידיו את-הסכום בלו כפצוי על-הצער שנגרם לו בעטיתי".

אפוף תדהמה יצא ר' יחזקאל מכלאו של הסבא קדישא', נתון תחת הרשם העז של דברי הצדיק, אשר לא מצא בו שום עון למעט הצער שנגרם ליהודי אחר, ובעטיו הוא מתיר רבות בבית-הכלא, ומיד פנה לביתו של הצדיק. לאחר שקבל לידיו את הצרור הגדוש שהיה שם, יצא בלוח שני אנשי צורה מחסידי הרבי אל העיר יאס, ולאחר הקירות ודרישות התברר, כי היהודי המכה כבר נפטר לבית-עולמו, וכאשר פנו לרעייתו והזכירו לה נשפחות, התפלאה מאד. "המכה שקבל בעלי היתה מכה קלה והפצע שנגרם לו התרפא חיש-מהרה, והוא עצמו שכח מהר את-כל המאורע", אך החסידים הפצירו בה לטל את-הסכום הגדול בדמי פצוי על הצער והנזק, בנוסף, נכסו מנון של עשרה יהודים ועלו על-קברו של ר' ול'ל המנוח, שם בקשו את סליחתו בשם הרבי, ועם חזרתם לביתם, הגיעה אליהם השמועה המשמחת על שחרורו של הסבא קדישא' מכלאו. ♦

### פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ישנו ראובן אתם (מ. כב) - ואם תאמרו, ועלמי סמך ראובן שבידו אחיו בנותו שכן היתה? ואדרבה, לדעתם עשו יותר רחמנות מבכירתו מהניחו בבור, כמו שכן אמר הפתוב שאמר להם יהודה לבו ונמקרונו וגו' ונדנו אליה-היבו, ומה תרעמת מתרעם ראובן באומרו הלא אמרתי וגו', כיון שדבריו עשו והוסיפו לדחם בנזפר. דע, כי עקר טענת ראובן היתה, באמרו ויד אליה-שלחובו, כמו שפרשתי שם, שנתפון להצילו מידי אדם שהוא בעל בחירה ורצון, זה הוא עקר הפניה, וטענה זו צודקת גמרי כלל ימרוהו לנכרים שמעשיהם מעשה בחירי, והמכר גמרי מניסו בגדר סגנת מות מהנכרים, וגם שיגשו בספק דבר רע. וצא ולמד מה שאמרו ז"ל, שקנה אותו פוטיפר למשפכי-זכור ועל-זה נסתרים, והוא אמרו אליה-תטאו אתם בילד לעשות בו דבר, אלא השליכוהו אלי-הבור. ומזה-נפשה, אם הוא חוב מיתה - חיות הנמצאות שם יתרגוהו, ואם לאו - יהיה לאות החיים, מה שאין דבר זה בשליחות די אדם. ולא שמעתם - פרוש, לא הבינותם דברי. ומה שאמרו שהגירה באה על-האכזריות ושלא קבלו התחנות, ולעולם בגוף המעשה לא עשו עולה, לא כן הוא. אלא גמרי הנה נדרש - כי תיבם הם בשליחות דם בו ונתונים היו בסגנת מרגלים שהוא משפט מות, ולכד זה גמרי לא יבנם ראובן באשם עמהם כי הוא לא היה פסוק, ומעשה ראובן נלמד להיות עמהם לבד, ובגמרי הדרישה יתחייב המתיר ויפטר הזכאי בדינו: חליקה לי וגו' (מ. יז) - פרוש, אם ה' מצא לכם עון, אני לא אדון על-הדבר, אלא על-מה שנתגלה לי מהמשפט הצדק, ועל חטא זה אני שופט, האיש אשר נמצא וגו' יהיה-לי עבד וגו', ואתם עלו לשלום וכו'.

### דברי הימים

בג' בטבת תר"ג, נפטר 'הקונסול' רבי יעקב חי עבו מצפת, בנו של רבי שמואל עבו אבי המשפחה בארץ ישראל, שהגיע אליה מאלג'יר והשתקע בצפת, בה התמנה לקונסול צרפת בגליל והפך למנהיג הקהילה היהודית באזור. האב שיקם את מבנה ציון רשב"י במירון, ולאות הוקרה על-כך כתבו בני קהילתו ספר-תורה לכבודו, והכניסוהו בל"ג בעומר תקצ"ג בשירה וריקודים במיתו שבצפת אל בית-הכנסת שבכפר מירון, ומאז ממשכיים צאצאי המשפחה במסורת עתיקה זו. על שם המשפחה עב"ו נמסר, כי הוא נוטריקון הפסוק עשויים באמת וישר.

בה' בטבת רצ"ג, נהרג רבי שלמה מולכו על-קידוש השם. הוא נולד בליסבון בית בפורטוגל למשפחת יהודים אנוסים, ולאחר שנפגש עם דוד הראובני שב ליהדותו ונימול, והחליף את-שמו דיגו פירש לשם היהודי שלמה. עקב התנגדות המלך למעשהו, ברח לסלוניקי ושם למד במהירות מפליאה את התורה, ותוך זמן קצר נעשה בקי נפלא בתורת הקבלה, עד שאמרו עליו שמו השמים פתחו את-לבו כאולם. אולם הוא גם השתמש בקבלה מעשית, ורבי חיים ויטאל כותב שזו הסיבה שנהרג ונאבד מן-העולם. את שנת הגאולה חזה בשנת רצ"ב, ולבסוף נהרג סמוך לה, לאחר שהאינקוויזיציה ברומא דרשה את-ימותו עקב שיבתו ליהדות, יחד עם רבו שהוגלה לספרד. רבי שלמה הועלה על-המוקד במנטובה באבסרוליה להתצור כדי להינצל ממוות, השיב שהוא מצטער על שנותיו הראשונות בהן עדיין לא הכיר את-התורה, וכיצד ישוב עתה מדרך האמת. שמו נזכר בהערצה בידי גדולי הדורות, ובהם ה"בית יוסף" שהמגיד שלו כינהו 'שלמה בחירי', חיברו 'ספר המפור' ודפס בחייו, ובו דרשוהו על הגאולה.

# משפחה

## מטעים

ויען יוסף אתי פרעה (מא, טו)

בטעמי דרזא תביר, כי יוסף התנהג בענינה ואמר שכל־הכמתו אינה אלא מידי הקב"ה, ולכן תבת אלקים בטעם זקף גדול, שתלה חבל בו. (פני יוסף)

בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים (מא, טז)

תבת בעמדו זקוף גדול, כי יוסף עמד לפני פרעה בגאון, לא יכרע ולא ישתחוה לו. (דברים על־התורה)

ותכלינה, ותחלינה (מא, טז)

תבת ותכלינה זקוף גדול, כי בשבע שנות השבע התחלכו בלם זקופים וישיבים, אולם ותחלינה שני הרעב באזלא גרש, כי הלכו להפשע אכל וגרשום מכל־מקום, ואף צורת האזלא היא בהחזרת פנים, כי בעת רעב אין איש מביד פנים לשני. (דברי יחיאל)

בלנו בני איש־אחד נחנו (מב, יב)

בלנו זקוף גדול, כי עם ישראל בלם בני איש־אחד הם, ומטרת בלם רק לאקמא שכינתא מעפרא.

אבל אשמים | אנחנו (מב, כא)

שני טעמי דקא בזה אחר זה, זקף רק שלש פעמים בתורה. ורמז יש פאן, על הרטת אחי יוסף על שזרקוהו בבור מלא חשים ועקרבים, ואף צורת הזקמא דומה לנחש הקרמו על־כף. (אור תורה)

ויש שמצאיו כאן רמז למונה אשכנז, לומר את

אך האמרי יוסף" מספיקא הגיע פעם רב אחד שנדד אחר ממון בין קהלות ישראל, והוא קבלו בסכר פנים יפות זכרודו מאד. לכבוד האורת, השפים הרבי קום והתפלל לפני הזמן הקבוע, ולאחר מכן השתדל בעדו זאף בטל לשם כך את שעורו הקבוע. אחד ממקורביו תמה על־כף, והעלה את פליאתו בפני הרבי: "הרי אותו רב אינו זכאי אפילו להצי הפבוד שהרבי מנחיל לו, ומדוע חרד הרבי לכבודו הרהר גדולה?" השיב הרבי וספר, כי פעם נזקק בעצמו למעות לצרף מצוה, וכאשר הגיע לאותה עיר והלך לבקר רב זה, לא פגדו הלה כלל ולא השתדל בעבורו כדי נקיפת אצבע. ומכיון שחששתי שמא נותרה בי תרעמת עליו, התגברתי על־עצמי לשלם טובה תחת רעה, ולכן קרבתו אותו יותר מן־הראוי וטרחתו בשבילו כדי לעקר מלבי כל חשש נקמה".

ה"אמרי אמת" ישב פעם עם אחד מרבני דורו, אשר שמר טינה לרב אחר שגרם לו צער ועלבון לפני שנים רבות. נסה הרבי להפס את־דעתו בדברים, אך לא עלתה בידו. פיון שפך, הוציא מכיסו מקתב והגישו לאיש־שיחיו כדי שיקראנו. החל הרב לקרא פמה שורות ומיד הפסיק, שכן המקתב הכיל חרופים וגדופים נגד ה"אמרי אמת". בדברים שאין הנפש היפה סובלתם, אולם הרבי דרש ממנו שיקרא את־המקתב עד־תמו. בפשיס, ספר לו הרבי, כי את־המקתב קבל עוד בחיי אביו, והבותב הנו סוחר שורים אחד, שדמה בגפשו כי הרבי גרם לו עולה כלשהי. "דע לך", אמר הרבי לאותו רב, "כי מאז קבלתי את־המקתב, אני נוהג לעיין בו מדי יום לפני התפלה, ואני מוחל וסולח לכותב בלב שלם, ולא עוד - אלא שאני מתפלל בעדו שלא יזקק חלילה עקב כך".

בביתו של רבי חיים אויברך מלונגטשיץ בעל "דברי משפט" התאכסן פעם אורח אחד, והוא התכסה במעיל הקר של הרב. בפקר, יצא האורח מהבית כשהוא נוטל עמו את־המעיל הקר. כשנודע הדבר לבעלת־הבית, מרה להודיע זאת לבעלה הרב, ואמרה: "ראה נא כיצד מתנהגים האורחים, המשלמים רעה תחת טובה", ודרשה ממנו לרדף אחר הגנב. דלק רבי חיים אחריו, וכשמצאו אמר לו שלש פעמים: "הנני מוחל לך במחילה גמורה על־מעילי שנטלת ממני, ואני נוהג לך כמתנה". כששב לביתו, אמר לאשתו בשמחה: "כמה טוב עשה האורח שנטל את המעיל, שכן רק גדול שוחר בחוץ, וכיצד היה יכול להמשיך בדרכו ללא מעיל מחמם לגופו!"

ה"חפץ חיים" הלך פעם עם חתנו רבי צבי לוינסון ברחובות וילנא, ובדרך נגש אליו אדם אחד, ועשה את־עצמו כאילו הוא מפרוץ אבק שמעילו של ה"חפץ חיים", אך למען האמת גנב מכיסו רב־לכסף ונעלם ברגע. החל ה"חפץ חיים" לתור אחר אותו עובר־ארח, כי בקש לשלם לו על טרחתו שנקא את־מעילו, וכשראה שהלה נעלם, הצטער מאד, שכן מימיו לא קבל טובה ממישהו בחנם. כשהגיע לאכסניה שפפש בכיסו, ולהפתעתו לא מצא בו את־הרב־ל. העיר חתנו ואמר: "לא לחנם נטפל אליך אותו אדם, שכן מן־הסתם נטל במשיכה את המטבע מכיסך". אורו פניו של ה"חפץ חיים" ואמר בשמחה: "אם־כך טוב הדבר, שכן בכך שלמנו לו על־טרחתו..."

אשה אחת עמדה פעם לפני החזן אי"ש בדירתו, אולם הוא פסק לטובת הצד השני. לא פסקה האשה מלשפך בפניו את מרלבה, והציקה לו על שלא זכה אותה בדין. לאחר זמן־מה עלה ברעיונו של החזן אי"ש, כיצד להצדיק את־האשה, ובטרם זמן אותה שוב, קרא לאחד מתלמידיו ובקש להציע בפניו את־דמיונו, כדי לבדוק אם סברתו נכונה. לתמיחת התלמיד הסביר החזן אי"ש, שהיא חושש שקא יש לו נגיעה אישית לטובת האשה, מפני שהיא צערה אותו כל־כך הרבה ולכן רוצה הוא לגמל לה טובה, ומכיון שחושש הוא שקא אין הסברה נכונה, לפיכך רוצה הוא להציע אותה בפניו, כדי שיבדוק בלי משוא פנים את אמתותה ונכונותה.

מזותיו של רבי משה פינשטין היו נאצלות ונפלאות, ובעצמו התבטא ואמר שמעולם לא נעלב ממישהו שנקמר עליו. פעם פנה אליו בעל בית־הדפוס שבו הדפיס את־ספריו, וספר לו, כי מאד־הו הביא אליו ספר להדפסה, ובו הפרוד

**מידות שיש**

2 כרכים ספוארים, 1,240 עמודי טרומוצבעוניים עם מאמרים ומשלים עובדות ומיפורים הלכות והלכות, פתגמים ואמרות לדיוק המידות בין אדם לתלבו וכן אדם לטוב ברא פרישת השבוע

**ספר חובה בכל כנסת!**

התקבלה תרומה לחלוקת כמות מוגבלת של הסט המבוקש "מידות שיש"

**לכתי כנסת מרכזיים לטובת המתפללים והחלומדים**

גודרת ירידה ודובל העמלה **הרב רגב חזן שיחה** לחזון ולחיה ב"משפחה שידו" [www.mshpaha.com](http://www.mshpaha.com)

לחלוקה בבית הוצאת לאור של "ישבת שיש" ומידות שיש" תל אביב 6100000

08-5806777 | [5806777@gmail.com](mailto:5806777@gmail.com)

ע"י בריאת האדם בעולם הזה, הוא לשני המדות הרעות הכבדות שלי" ל' עבודת השם מליה בתפון המדות, שכן כמו לטוב למעט ולכלל לטוב "היה" שאינו לו סביבת הפחד, הוא מלי סביב

תשובות רבות של ה"אגרות משה", ולא הסתפק בכך אלא כתב בלשון זלילו וגנאי כנגדו. שמע רבי משה את־הדבר, והורה לו להדפיס את־הספר ללא פלי־שוני, ונמק: "אדם המדפיס ספר, זקוק בדרך כלל לרוחנים ממנו. ומכיון שכל־יהודי צריך לגמל חסד עם־הזולת, אין להקטע עקב סגנון כתיבתו, ועליך להדפיס את־הספר בעבורו".

רבי משה יצחק גולדשמיד מיקורי ירושלים, היה מראשי כולל הולנד ואמסטרדם, ונודע כאיש אמת ובעל־חסד. בעצמו התבטא פעם ואמר שמעולם לא שקר, ובמדה זו הוא מתפאר. תקופה מסוימת התעוררו חלוקי דעות בענין הנהגת הכולל, ותוך כדי המחלוקת הגיע אליו אחד מראשי החוקמים, ובקש ממנו הלואה בסכום נכבד. לא הסס רבי משה יצחק, והעניק לו באצילות־נפש את ההלואה המבקשת כמשיב טובה תחת רעה, ובקש מהלווה שלא יודה לו כלל.

אל ביתו של רבי הנוף הניד מברדין, נכנס איש אחד, שגרם לו פעם צער רב, והרבי קבלו במאור פנים. לתמיחת בני הבית על שהוא מקבדו, אמר הרבי: "הצלחתי לפעל בנפשי לאהב אותו".

## מדגש

על "התפעם רוחו" מפרש רש"י שרוחו קשקשה תרובו כפעמון, ואילו אצל נבוכדנצר נאמר "ותתפעם רוחו" ששם היו שתי פעימות, שכחת החלום והעלמת חתרונו. שתייהו במובן של זעזוע פנימי, אך כיום משמשת המלה "התפעם" במובן של התפעלות נרגשת וחיונית. משמעות המלה 'פעם' היא פסיעות זעזעים, כמו 'מה־יפז פעמדי' שכן בשעת ההליכה נשמעת מפת הרגל, ומכאן גם הצרופ 'טעמי משיח' או 'שם פעמיו' במשמעות של אדם הצועד לדרך מסוימת. מכאן נוצר הפעמון 'שמתקמקש בענקל שבתוכו' בדברי הרד"ק, ו'לב פועם' הנוקש. משמעות נוספת למלה 'פעם' היא כמספר ודבר החוזר על־עצמו, כמו 'זאת הפעם', 'זה פעמיו', 'שבע פעמים'. בלשון חז"ל מופיעה המלה 'פעם' פעמים רבות, אך כיום משתמשים בה גם במובן של הזמן שקבר עבר, 'פעם היה'.

## ממלכה

בתקופת רבנותו של רבי יוסף דב מבריסק, שדרה במדינה בצרת קשה, ורבים רעבו ללחם. נחלצו עסקנים שונים לעזרתם, אלא שהלכו מעלו בתפקידים והענינים נותרו רעבים. נאנה רבי יוסף דב ואמר: "בפרשת מקץ מספר, כי יוסף יעץ לפרעה לקבץ מזון בשנות השבע בהבנה לשנות הרעב, ולכאורה עולה התמיחה, מדוע לא השב יוסף שקא בסוף ינחם הקב"ה ויבטל את־שנות הרעב? אלא שכלן התחכם יוסף וצוה למנות פקידים על־הארץ, שכן בטוח היה, שפאשר יתמנו פקידים לחלקת מזון, הלכו כבר יביאו במעשיהם רעב שלי־ממש..."

עליהכנזי צפנת פענח' שבו כנה פרעה את־יוסף, מבאר רש"י: "מפרש הצפונות", ותמוה אם־כך, שהיה לו לכנותו 'פענח צפנת'? אלא שיוסף זכה למדרגת גלוי הצפונות, בשכר ענותנותו והסתרת מעלותיו. ומשום שהיה 'צפנת' והצפין עצמו, זכה ל'פענח' - להיות מפענח הצפונות... (ה'שפת אמת')

# ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

## "ואין פותר אותם לפרעה" (מא, ח)

"ואין פותר אותם לפרעה", מבאר רש"י שפותרים היו אותם, אבל לא לפרעה, שלא היה קולם נכנס באזניו, ולא היה לו קורת רוח בפתרוןם, שהיו אומרים: שבע בנות אתה מוליד, שבע בנות אתה קובר.

בספר "שער בת רבים" מבאר את הדברים במשל: פעם אחת ישבו שרי המלך במסיבה ושוחחו ביניהם. שאל אחד מהם: אמרו נא לי, מהו הדבר היקר ביותר? כסף! אמר האחד. כבוד! אמר חברו. ילדים ומשפחה! אמר השלישי.

ואני אומר - נענה אחד השרים - שהמלך הוא החשוב ביותר, כי ללא שלטון המלך היה במדינה מצב של תוהו ובוהו ולא היה לאיש מאיתנו לא כבוד ולא כסף, ואולי גם לא משפחה וילדים!... הסכימו כולם לדעתו.

לימים ישב אותו שר במסיבת איכרים וגם אותם שאל: אמרו נא לי, מהו הדבר היקר ביותר? בהמות! אמר האחד. תפוחי אדמה! אמר חברו. יין! אמר השלישי. ואני אומר - נענה אותו שר ואמר - שהמלך הוא החשוב ביותר!

צחקו כולם לדבריו ואמרו כי אין המלך מעניין אותם כהוא זה... גר הוא בארמון מרוחק ומימיהם לא ראו אותו כלל. כן הוא גם הנמשל: כל אדם חולם מהרהורי ליבו אולם אין דומים הרהוריו ודאגותיו של מלך למחשבותיו של איש פשוט, שכן האדם הפשוט חולם על עניניו הזוטרים ואילו המלך חולם על עניניו שלטון, וכפי שכתוב במדרש (ילקוט שמעוני רמז קמ"ז): "פרעה חולם", וכל הבריות אינן

חולמין? אלא חלומו של מלך - על כל העולם הוא! החרטומים לא השכילו להבין דבר זה, משום כך פתרו את חלומו של פרעה כאילו דאגותיו הם כשל אדם פשוט, אולם יוסף ידע כי הרהוריו של פרעה הם הרהורי מלך ושלטון לכן פתר את חלומו של פרעה כאשר פתר, והדברים התקבלו מיד על לב פרעה.

זה מה שמבאר רש"י: פותרים היו אותם - אבל לא לפרעה! (וקראת לשבת עונג)

## "ויהי בבוקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים... ואין פותר אותם לפרעה" (מא, ח)

מפני מה מהר פרעה לקרוא לחכמים שיפתרו לו את חלומותיו? והרי יתכן שהחלומות הם דברי טעות והבל! אלא, פרעה ידע שאדם חולם בלילה רק על דברים שחשב עליהם ביום, כפי שאמרו חז"ל (ברכות נה:). שאין מראים לאדם אלא מהרהורי לבו, והרי אדם לא רואה בחלום פיל הנכנס בחור המחט, משום שלא חשב על דבר זה ביום.

כאשר ראה פרעה בחלום דבר בלתי הגיוני, פרה אוכלת פרה, שלא כדרכה, ושבלים האוכלות שבלים שאין זה מדרכם, ידע פרעה שהוא מעולם לא חשב על דבר כזה, וממילא אין זה חלום רגיל, אשר בו מראים לאדם מהרהורי לבו.

מכך הסיק פרעה שזהו חלום מיוחד, חלום נבואי. משום כך ביקש למצוא פתרון אשר יניח את דעתו ויסביר לו את פשר החלום הנבואי שחלם. (טעמא דקרא)

### "ה' צילך על יד ימינך"

פעם אחת בליל שבת קודש לאחר התפילה ניגש אחד מהחברים הקרובים לרה"צ ר' אשר פריינד ואמר לו: ר' אשר,

#### הדון שלך מביאה לדיכאון!

והסביר: האדם בטבעו רוצה לדעת שיש לו משהו, שהוא עושה משהו, שהוא שווה משהו! ואתה, ר' אשר אומר לאדם - אין לך כלום! אתה לא עושה כלום!

#### אז 'כלום-כלום-כלום' שווה - דיכאון!!!

חייך ר' אשר ואמר: אדרבה! אם האדם מכיר שהוא כלום והוא לא יכול לעשות כלום, אז הוא שואל את עצמו: איך בכל זאת אני קיים - ועושה פעולות? מוכרח להיות שיש מישהו שתומך בי! ואם כן, השמחה הכי גדולה לאדם היא כשהוא

#### יודע שיש לו תומך!!!

#### (החיזוק היומי - ספינקא)

## "ויבא אל פרעה" (מא, יד)

מה עושה רב בישראל כאשר באים אליו פסולי חיתון ודורשים שישיא אותם, אחרת - הם יפנו לשלטונות הממונים, וילשינו עליו שהוא מסרב? מעשה כזה התרחש אצל הגאון יחזקאל אברמסקי זצ"ל.

בהיותו מכהן כגאב"ד בלונדון, הגיע אליו פעם

יהודי שלא רצה למול את עצמו, וביקש שהגאב"ד יסדר לו חופה וקידושין.

הרב אברמסקי סירב ואז הלך הפוקר ההוא והגיש תלונה על כך למלכת אנגליה.

המלכה קראה להגר"י אברמסקי, והגאון שלא חת מלהתייבב בפני מלכים ורוזנים ולהסביר את דעת תורתנו הקדושה, הגיע לארמון המלוכה עם הרמב"ם בידיו, והסביר את ההלכה היהודית למלכה דבר דבור על אופנו.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש  
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים 'וכבד נ"ר צבי'  
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון

# ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

עברה שעה קלה וכבר הכתירוהו למשנה למלך מצרים, האדירה שבממלכות העולם.

אלא שיש להבין: בתחלה הריצוהו במהירות עצומה כאלו מדובר בפיקוח נפש, ואחר כך נראה כי יש ליוסף הצדיק זמן לגלח ולהחליף שמלותיו. והלא אם היה הדבר בוער כל כך, היו צריכים עבדי פרעה למהרו אל פרעה מיד, כמו רופא או יועץ שנקרא בדחיפות אל המלך ומגיע בלי להתמהמה?

מבאר הספורנו כי ריצה זו מכוונת היתה משמים, "כדרך כל תשועת ה' שנעשית כמו רגע, כאמרו 'כי קרובה ישועתי לבוא', וכאמרו 'לו עמי שומע לי, ישראל בדרכי יהלכו - כמעט (בשעה מועטת. רש"י) אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי'. וכך היה ענין (גאולת) מצרים, כאמרו 'כי גורשו ממצרים', כאמרם ז"ל שלא הספיק בצקן של אבותינו להחמיץ וכו'. וכן אמר לעשות לעתיד, כאמרו 'ופתאום יבוא אל היכלו האדון' וכו'."

ולכן אצל יוסף הצדיק, כיון שנגזר עליו לעלות לגדולה, מיד הריצוהו מן הבור, אך לאחר שיצא מן הבור, כבר נהג במנהג מלכות והתגלח שמלותיו, כי אחרי שכבר נגאל, לא היה צריך להריצו.

כך גם יהיה כשיגיע זמן הגאלה: משיח צדקנו יבוא ברגע המדוייק ממש, לפתע פתאום, לא דקה אחת קודם לרגע זה ולא דקה אחריו. רגע אחד נהיה עדיין עמוק בגלות עם כל הצרות והמועקות, וברגע השני תהיה גאולה שלמה. ואולי על זה נאמר "בעתה - אחישנה"... ספק אם יש אדם אחד בעולם, שלא טעם טעם "בור תחתיות" בבעיותיו, ביסוריו, בדאגותיו. בעודנו מתייסרים במצוקותינו, תוהים אנו מדוע לא טורח איש להוציאנו מבור התחתיות, כועסים בלבנו על שאין "מישהו עושה משהו" בענין, אך עלינו לדעת כי ברגע שיגיע

הגאון הראה למלכה את מה שכתוב ברמב"ם (הלכות מילה, פרק א' הלכה ו') ש'מגלגלין עמו' שירצה למול, 'ובצורה זו שאני מסרב לסדר לו חופה וקידושין, אני נחשב כמי שמגלגל עמו שיתרצה למול!'

הרב אברמסקי הסביר את הדברים בצורה הנאותה ביותר, עד שגם המלכה הבינה את העניין, והסכימה עם דעתו של הגאון זצ"ל.

בימיו של ה'נודע ביהודה' אירע גם כדבר הזה, כאשר יהודי כהן ביקש לשאת גרושה, וכשהנוב"י לא רצה לעשות זאת, הלך היהודי והלשין עליו למלכת אוסטריה, מריה תרזה.

המלכה, שידעה על גדלותו של הגאון ההוא, לא מיהרה להוציא עליו גזר דין, אבל ציוותה על ה'נודע ביהודה' שישדר חופה וקידושין לאיש ההוא, אחרת - רע ומר יהיה גורלו.

משראה הנוב"י כך, אמר לכהן שהוא מוכן לסדר לו קידושין... הלך האיש וסידר את כל ענייני החתונה, ובתאריך שנקבע הגיע עם הגרושה ועמד תחת החופה.

בעת הקידושין, כשה'חנת' היה צריך לומר 'הרי את מקודשת לי', אמר לו הנוב"י שיגיד אחריו מילה במילה...

והגאון החל לומר, והאיש אחריו: 'הרי את מקודשת לי כדת המלכה מריה תרזה'...

כל הנוכחים פרצו בצחוק מתגלגל.

השלב הבא היה שהקהל עזב את המקום, והותיר את הכהן והגרושה לבדם... הכל ירדו לסוף דעתו של ה'נודע ביהודה', והבינו שכיוון שעשה כך, אין יותר כל אפשרות להלשין עליו למלכה, וגם היא עצמה לא תוכל לצוות עליו מאומה, שכן הוא עשה בדיוק את שהצטווה ממנה, וקידש את הסודר ההוא כדת המלכה מריה תרזה...

הקהל שבא להשתתף בחתונה, הבין אפוא את אשר לפניו, וראה בחוש את חוכמתם של גדולי ישראל, ולכן עזבו את המקום. הבושה שנגרמה לאותו כהן היתה עצומה, וכך יצא הנוב"י, עבד למלך מלכי המלכים, וידו על העליונה. (אוצרות הפרשה)

**"ויריצוהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלותיו ויבא אל פרעה" (מא, יד)**

תריסר שנים היה יוסף כלוא בבור תחתיות, כל יום נמשך בעיניו כנצח, ואיש לא טרח להוציאו משם, אך כאשר הגיע אותו רגע שגזר הקב"ה להוציאו לחפשי, בבת אחת התרחש הכל במהירות מפתיעה: הריצוהו במהירות מבית הסהר לארמון המלוכה, ולא

סיפר נכדו של הרה"צ ר' אשר פריינד...

הייתי צריך לנסוע לבני ברק ולא היה לי כסף. באתי לרב אשר וביקשתי ממנו. אך לא היה לו מאומה באותה שעה. **"לך לתחנת האוטובוס וה' זמן לך כסף בדרך"** אמר לי. רק יצאתי מביתו, וברחוב הטורים בא לקראתי ר' יהודה פרוש ואומר לי "אני חייב לך 200 ₪ אפשרי להחזיר לך כעת...?" ונתן לי 200 ₪.

**נדהם הייתי כולי** למראה הגילוי, חזרתי לביתו של רב אשר, סיפרתי לו על ההשגחה הפרטית והראיתי לו את הכסף.

רב אושר חיין, "תן לי את הכסף, וכעת לך לאוטובוס **בידיים ריקות**..."

נתתי לו את הכסף. אבל אחרי רגע הוא החזיר לי ואמר: **אתה לא תחזיק מעמד**...

**(החזוק היומי - ספינקא)**

הזמן, יריצונו מן הבור.

**"ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה**

**פרעה ויפקד פקידים... ויקבצו את כל אוכל...**

**והיה האוכל לפקדון" (מא, לג-לו)**

כתב רבי אברהם בן הרמב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.

בתקופה שהסכים הגרי"ש אלישיב זצ"ל להוסיף "קבלת קהל" קצרה נוספת סמוך לתפלת מנחה בצהרים שוחחו עמו על חשיבות מדת החסד. וכך אמר: "תורה הולכת יחד עם חסד! מי



# ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

"הנמצא כזה - ...אם נלך ונבקשנו - הנמצא כמוהו?! (רש"י). יש להבין מה כוונת רש"י באומרו "אם נלך ונבקשנו". הביאו לבאר בשם החיד"א: חז"ל (מגילה יב:) מספרים שכאשר ביקש אחשוורוש לדון את ושתי על שלא באה לפניו, שלח לקרוא לחכמי הסנהדרין וביקש שייעצו לו מה לעשות עמה. השתמשו חכמי ישראל מלעסוק בדינה של ושתי, בטענה שכיון שהם גלו מארצם - שוב אין להם יישוב הדעת כראוי להכריע. "לך לעמון ומואב", כיוונו חכמי ישראל את אחשוורוש, "שהם יושבים בארצם כמו יין שיושב על שמריו". לפי דברי חכמי ישראל לאחשוורוש, נוכל להבין את התפעלות פרעה מיוסף: הרי אף אם נלך לחפש חכם שיושב בארצו ובמקומו ודעתו מיושבת עליו, לא נמצא חכם כמו יוסף. וזהו ביאור הלשון ברש"י: אף "אם נלך", למקומו של החכם, "ונבקשנו", עדיין לא נמצא חכם כמו יוסף שנמצא בגלות ובכל זאת "רוח אלוקים בו"...

(במחשבה תחילה)

## "אין נבון וחכם כמוך" (מא, לט)

יש להתבונן מה טעם אמר פרעה ליוסף "אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך". והלא יכול היה להתחיל מיד "אתה תהיה על ביתי ועל פיך יישק כל עמי", שכן אף אחד מלבד יוסף לא ידע לפתור אל נכון את החלום. עוד זאת יש לדקדק, פרעה משיב ליוסף בלשון שאמר "אירא פרעה איש נבון וחכם" - "אין נבון וחכם כמוך". אלא שזאת יש להבין: מה טעם

הקדים 'נבון' ל'חכם'. הרי חכם הוא המבין מה שלפניו ונבון הוא המבין דבר מתוך דבר. אם כן, שורת הדין נותנת שאם הוכתר מאן דהוא בתואר 'נבון' בוודאי שהוא 'חכם'.

\*\*\*

הפקידים הסתובבו בחנות הגדולה בנחת ורשמו בפנקסיהם הערות, חבריהם ממחלקת המדידות הסתובבו עם סרטי מדידה והעריכו את מספר המטרים הרבועים בחנות הענק. לאחר שומה רצינית ומעמיקה, שבו לבעל החנות שעמד אצל הקופה ומסרו לו מסמך רשמי ובו הערכתם המקצועית, על כמות המס שעליו לשלם בתור ארנונה על שטח החנות ובתור מס על הרווחים שצפוי הוא להרוויח. בעל החנות הזדעק: "וכי אני רוטשילד??? מה פתאום לשלם סכום כזה גדול?"

הפקידים לא התרגשו יתר על המידה ורק החוו בידם על החנות הענקית וכמויות הסחורה המשובחת שבה. "אתם צודקים לגבי החנות", ניסה בעל הבית להמתיק את רוע הגזירה. "היא אכן שלי והמס עליה מוצדק. אולם איך תעריכו את

שאינו עוסק בחסד, עמוד התורה שלו שבור, ואינו שלם!" ונשאל הגר"ש: אימתי עוסק הוא בעשיית חסד? הלא אינו מנהל גמ"ח וכדומה? והשיב: "לסגור את הגמרא ולשמוע אנשים פעמיים ביום - זה חסד! הענין של קבלת קהל קשה מאד עבורי, כי הדבר מוציא אותי מהלימוד בכך שצריך להכנס לעניניהם ולרכז המוח בדבריהם".

\*\*\*

בכל ערב פסח בשעת בוקר אחר התפלה ב"תפארת בחורים" התקבצו כל הבכורות שבין המתפללים עם כל הציבור להאזין ל"סיום מסכת" שערך הגר"ש. הגר"ש לא היה בכור, שני הוא במשפחה והנולד לפניו נפטר ל"ע בהיותו תינוק...!

אחד מנכדיו שאל אותו בערב פסח: "מדוע עושה סבא סיום הלא אינו בכור?" ענה הגר"ש: "מכל מתפללי בית המדרש עולה לי בנקל לעשות סיום מסכת, משום כך נהגתי לעשות סיום, בתור חסד עם המתפללים". (גדולה שימושה)

## "איש נבון וחכם" (מא, לג)

ביומו האחרון של גדול הדור הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל מקובנא, כאשר היה חולה ונטה למות, נכנס הרופא והכריע כי הוא גוסס. בעקבות דברי הרופא הגיעו ובאו ה"חברא קדישא" לומר את הפסוקים כמנהגם. אמנם "רוב גוססים למיתה" אבל קרה כעין נס. רבי יצחק אלחנן פקח לפתע את עיניו ושב לעצמו. והנה מיד כשנפקחו עיניו הוא ראה את

כל הציבור סביב מיטתו ופסוקים בפיהם... וביניהם מצוטטף יהודי גביר, שיש לו קרוב תלמיד חכם עני העומד לפני חתונת בתו.

פנה אליו רבי יצחק אלחנן ואמר לו: "תשמע, עליך מוטל החיוב של 'ומבשרך לא תתעלם' לסייע לקרובך העני בן תורה. ניסה הגביר להתחמק: "רבי, קשה לי לתת את כל הוצאות החתונה". אמר לו רבי יצחק אלחנן: "אם אתה מתחייב, אני מבטיח לך שאהיה מליץ טוב עליך. כדאי לך!"

הגביר שמע ונכנס לו תאבון... "רבי אני מבטיח. יהיה בסדר. אני מתחייב..." אמר.

רבי יצחק אלחנן סגר שוב את העינים ונסתלק לבית עולמו. הכל נתרגשו לראות מה העסיק את גדול הדור ברגעיו האחרונים. צרכיו של יהודי. (יחי ראובן)

## "הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו" (מא, לח)

# ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

כאילו היא תועיל להם מול שליט מצרים. לפיכך מוצאים אנחנו שרק כאשר מצאו האחים את כספם בפי אמתחותיהם יצא ליבם ויחרדו איש אל אחיו; ואילו בכל אותה העת אשר יוסף נטפל אליהם על לא עוול בכפם, לא מצאנו כלל כי האחים התייראו ויחרד ליבם. אלא שהן הן הדברים: כל עוד לא החזיר להם יוסף את הכסף, סברו האחים כי מצויה ברשותם עצה הגונה להטות את ליבו של המלך לטובתם, וזאת על ידי שישחדוהו בכסף רב ויעניקו לו מממונם, ומחמת כן הם לא התייראו יתר על המידה. אולם כשראו כי הם אינם עומדים מול גוי תאב ממון רגיל, אלא מול מי שבז לכסף, עד שהוא נכון לוותר אפילו על כספו, או אז התייראו ויחרד ליבם, בראותם כי את המלך הזה אי אפשר לקנות בכסף...

(ושלל לא יחסר)

## "הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחותינו השיבנו אלך מארץ כנען ואיך נגנוב מבית אדונך" (מד, ה)

מעשה שאירע בעיר לאדז', יהודי חתר חתירה תחת כותלו של שכנו הגוי וגנב ממנו סכום כסף גדול. השכן הגוי הרגיש כי ידו של השכן היהודי במעל ובא לפני רב העיר הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל וסיפר לו את שאירע וכי הוא חושד בשכנו היהודי... נחלץ הרב להציל עשוק מיד עושקו ובכך לקדש שם שמים בגויים. ובמוחו הביזיק רעיון היאך להוציא הודאה מפורשת מפי הגנב.

הוא שלח לקרוא ליהודי, וכשהגיע, סיפר לו כמסיח לפי תומו, שזה עתה נזדמן לו לשמוע כי יש ברשותו סכום גדול בכסף מזויף, והרי ידוע כי לפי חוקי המדינה זוהי עבירה גדולה שעונשה חמור עד מאד, ולכן הוא מציע לו להזדרז ולהוציא את הכסף מרשותו כדי שלא יתפסוהו ויענש.

כאשר שמע היהודי את הדברים אחזוהו חיל ורעדה וגילה באזני הרב כי הכסף הזה אינו שלו כלל, אלא גנבם מבית שכנו הגוי, והתחיל לבכות ולהתחנן בפני הרב שיציל אותו מהסכנה המרחפת עליו. אמר לו הרב: אם מקבל אתה על עצמך להביא מיד את כל הכסף לביתי, אני לוקח עלי את כל האחריות ולך לא יאונה כל רע.

שמח היהודי להתפטר מהכסף ה"מזויף" והביאו לבית הרב, והשיב הרב את הכסף לבעליו ובכך התקדש שם שמים אצל כל גויי הסביבה כשהתפרסמה חכמתו ופיקחותו של רב היהדים במשפט הצדק והיושר.

לאחר מעשה, קרא שוב הרב לאותו יהודי שנכשל בגניבה, וגילה לו את האמת שהכסף היה כשר ולא מזויף אך מעשהו היה פסול ומזויף, כי גזל עכו"ם אסור ופסלם מלכו של עולם. והזהירו לבל ישוב לכסלה, ויתקן מעתה את דרכיו.

א גוט שבת

הסחורה כשלי ותחייבו אותי מס עליה. הרי עבור הסחורה הזו לקחתי אשראי ענק מהבנקים וכל אגורה מההלוואה אצטרך להשיב בתוספת ריבית. על סכום זה איני צריך לשלם מס." "אם העניקו לך אשראי כל כך גבוה", ביטל הפקיד הראשי את טענתו, "הם בטוחים שיש לך מהיכן להשיב להם. אחרת, לא היו נותנים לך אשראי..."

משל נפלא זה הביא הגאון רבי יעקב קראנץ, המגיד מדובנא, להסביר את הדין ודברים בין יוסף לפרעה: יוסף טען שאין החכמה משלו כי אם "אלוקים יענה את שלום פרעה".

שמע פרעה את צורת פתרון החלום ואת המסקנה שהפיק מכך יוסף הלכה למעשה, בדמות פקידים שיאספו תבואה בשנות השבע וישמרו אותה לשנות הרעב, והשיב ליוסף: "יתכן שאין החכמה משלך, אולם אם משמים קיבלת 'אשראי' כה גבוה, קיבלת כזו יכולת לפתור חלומות בצורה נבואית - מוכרח להיות ש"אין נבון וחכם כמוך". אשר על כן "אתה תהיה על ביתי ועל פיך יישק כל עמי"...

\*\*\*

לפי האמור יש לומר בדרך רמז, שהתורה מעודדת כל אחד ואחד מאיתנו בפסוק זה. פעמים שמרגיש אדם שאין משמעות למעשיו, שהוא 'לא שווה' וכל כיוצא בזה, תחושה זו אינה נכונה בוודאות. ומנין הביטחון? שכן הקב"ה נתן לו כישרונות ייחודיים ותכונות טובות ויצר אותו באופן שאין זהה לו בתבל - כשם שאין פרצופיהם שווים כך אין דעתם שווה.

"אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת", כיון שבראך הקב"ה במתכונת מיוחדת זו, ואת זה הוא נתן רק לך, "אין נבון וחכם כמוך", בוודאי שיש לך תפקיד. ואם הבורא יתברך נתן לך אשראי - הוא ידע שיש לך אפשרות לפרוע אותו!

עתה נבין מדוע הוקדם ה'נבון' ל'חכם', שכן עליך להתבונן בחכמה ובכישרון שקיבלת, או אז תדע לבטח "אין נבון וחכם כמוך". אחרי התבוננות שכזו "אתה תהיה על ביתי", כי את התפקיד שמוטל עליך לעשות בעולם - אין מי שיכול לעשות במקומך... (במחשבה תחילה)

## "ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן" (מב, כה)

פרפרת נאה הגיד כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א, על כך שיוסף הצדיק הורה להחזיר לאחיו שלא הכירוהו, את כספם.

מאז ומקדם ידעו בני ישראל, כי את אומות העולם ניתן לשחד בממון ולקנותם במתנת יד. כל השתדלנים לדורותיהם היו מעניקים לצורך היהודים התורן סכומי כסף מכובדים ומתנות יקרות, כדי להשקית בכך את צמאונם לדם היהודי.

ביקש יוסף להראות כי אצלו אין עצה זו תקפה, אין הוא אוהב כסף ורודף בצע, ואדרבה אפילו את הכסף שקיבל מהם כדת וכדין הרי הוא מחזיר להם, ובכך יידעו האחים כי אין הם יכולים להסתמך על עצת השוחד,

# סיפורי צדיקים

גליון 444  
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



תורה למסכתת קייטין על ה"ש"י לפרשת בשלח

## סיפורי חז"ל

חלומו של רבי יצחק

אחד מתלמידי רבי שמעון בר יוחאי ושמו רבי יצחק, יצא בבוקר מביתו בדרכו לבית הכנסת, ונתקל באיש עני שהיה לו רק מטבע בן חצי מעה. פתח העני בדברי תחנונים: "אנא, רחם נא על חיי ועל נפשות ילדי המסכנים! ענה לו רבי יצחק בקול רחמני, והלא מצבי הוא בדיוק כמצבך, ואין בידי דבר חוץ ממטבע עלובה של מחצית המעה, גם זה טוב בשבילי, השיב העני האומלל, בידי חצי מעה, ואם תתן לי את המטבע שבידך, תהיה לי מעה שלמה, ואוכל לקנות בה ככר לחם, אשר תשיב את רעבונם של ילדי המסכנים. הסכים רבי יצחק ונתן לו את המטבע שלו בשמחה. העני מיהר לביתו כדי להחיות את נפשותיהן הרעבות של בני משפחתו, ואלו רבי יצחק המשיך בדרכו לבית הכנסת. בלילה, ישן רבי יצחק על מיטתו - והנה חלום. בחלומו הוא עומד על שפת הים, כשלפתע מתנפלים עליו שונאים. ועומדים להשליכו לתוך מעמקי הים! והנה הוא מבחין ברבו, רבי שמעון בר יוחאי, המושיט ידיו להצילו, אך המרחק ביניהם רב מדי, וקצרה ידו של רבי שמעון מלהושיע, והוא אינו מצליח להצילו, עוד רגע והנה הוא טובע. בעוד הוא מפרפר בין חיים למות, הוא חש ביד המוציאה אותו מן המים. התבונן רבי יצחק לראות מי הוא המציל אותו, והנה זה העני אשר פגש בבוקר, שמהר עתה לעורתו, הצילו ממעמקי הים, ומסר אותו לידי רבו רבי שמעון. התעורר רבי יצחק משנתו, ולבו הלם בקרבו מאימת החלום. אט אט הוא נרגע מחלומו המבעית, והתעמק להבין את פשרו. פתאום הובחר לו, כי מן השמים גילו לו שעמד בסכנה גדולה וגזרה איומה ריחפה עליו, ורק בזכות מחצית המעה, בכוחה של מטבע קטנה זו, אשר בה החיה נפשות רעבות ניצל מגזרה כה קשה, ורבו רבי שמעון יכול היה לבקש עליו זכות.

(עפ"י זהר פרשת בשלח)

## פרשת השבוע

הבעש"ט חייב לענות את נפשו ברעב ולהתגולל ביסורי עוני? בבית הכנסת קמה מהומה גדולה, איש האשים את רעהו בהונחת רבי אהרן. מתוך הרגשת מוסר קבלו עליהם כולם להתכנס מיד אחרי סעודת שבת, ולטכס עצה במה ואיך עוזרים לרבי אהרן להתפרנס בכבוד, כיאה לנכדו של הבעש"ט הקדוש. אחרי התפילה פנו איש איש לביתו תוך החלטה נחושה לחזור אחרי הבדלה לבית הכנסת להתייעצות. גם רבי אהרן פנה למושבו בבית הכנסת כשמצפוניו מיוסר על המעשה שעשה, ולבו מלא חרטה. לא כל כך על עצם הגילוי ששרוי במצוקה ובעוני, אלא שניצל את שמו של הבעש"ט הקדוש כדי לעורר רחמנות אצל הציבור. אחרי ששקע בהרהורים הגיע למסקנה שעליו לבקש מהקב"ה שהציבור שנכח בבית הכנסת בשעת מעשה, ושמע את תלונתו על יחסם המתנכר אליו, ישכח את כל אשר אירע. חשב ועשה, ניגש למוזוה הניח עליה את ידו ואמר, רבש"ע: אני מבקש ממך שתעזור לי וישכח הציבור כל מה שאמרתי. צדיק גוזר והקב"ה מקיים, הצבור שכח את המאורע ואף אחד לא בא לבית הכנסת כפי שהחליטו. עם זה, סיים הרבי, מיושבת הסתירה בדברי המדרש.

ויהי מקץ שנתים ימים (מ"א - א') איתא במדרש "אשרי הגבר אשר שם ב' מבטחו" זהו יוסף "ולא פנה אל רהבים, ע"י שאמר לשר המשקים וזכרתי והזכרתי נתווספו לו שתי שנים. מסופר: כאשר שהה הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א מלובלין אצל רבו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א. שמע מפיו תירוץ נפלא על דברי המדרש. שלכאורה הסיפא סותרת את הרישא. פתח הרבי זצ"ל ותירץ על פי מעשה שהיה: בעיירה קונסטנצין שברוסיה התגורר הצדיק הנסתר הרה"ק רבי אהרן מטייבי זיע"א (יומא דהילולא ה' טבת) בנו של הרה"ק רבי צבי זיע"א (יומא דהילולא ז' טבת) שהיה בנו יחידו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א. מצבו החומרי היה ללא נשוא, עברו עליו ימים שלא בא אוכל לפיו. ערב שבת אחד הגיעו מים עד נפש, ביתו היה ריק מכל, עד שאפילו נרות לשבת לא היו לו. מרוב צער וכאב לא יכול היה להתאפק יותר, ושלא כמנהגו קם ממקומו, ובזריזות ניגש לשולחן, דפק עליו ושאל בהתמרמרות, היתכן? שנים רבות אני יושב בעיירה זו ומתפלל בבית הכנסת הזה, ובמשך הזמן הזה לא עלה על דעתי של מישוהו לשאול מהיכן ירק זה חי? וכי נכדו של

## זמני השבת

זמני יציאת השבת  
ירושלים: 5:19 ת"א: 5:20 ר"ת: 5:52

זמני כניסת השבת  
ירושלים: 4:03 ת"א: 4:17

אותם על שולחן הרבי אפילו אגורה לא פחות.

בעריל תפס את ראשו מרוב יאוש, הוא שאל את עצמו מה חטאו ומה פשעו שהרבי מתנהג אליו כך? הלא הרבי יודע כי אין ביכולתו להשיג סכום כסף כה גדול, ואפילו ימכור את ביתו וכל אשר לו, לא יגיע אפילו למחצית הסכום, אין זאת אלא שהוא בודאי לא התנהג כמו שצריך, לא למד מספיק, לא התפלל מספיק. בעריל החליט כי ישתדל לשפר את התנהגותו, אולם החלטה זו לא שינתה את מצבו ולא הקלה את המועקה שרבעה עליו, לו היו לי עכשיו אלפיים רובל חשב בעריל? ובפעם הראשונה בחייו הצטער צער עמוק, שהוא אינו עשיר. "ריבוננו של עולם" אמר בעריל, "לך הלא יש הרבה כסף וזהב וכי איזה ערך יש בעיניך לאלפיים רובל?"

הרבי הגיע וכל העיירה יצאה כדי לקבל את פניו בשירה ובריקודים, החסידים שאבו מלא חופניים נחת מתורתו וקדושתו של הרבי, ונהגו מהשולחנות הטהורות שהוא ערך, הרבי איחל לכולם כל טוב בגשמיות וברוחניות, והימים המעטים שהוא עשה בעיירה היו ימי חג אמיתיים. לאחר מכן ליוו כולם את הרבי שוב בשירה ובריקודים, רק בעריל ישב בביתו כאבל בין חתנים רחמנא ליצלן, צלילי הניגון "כי בשמחה תצאון" שהגיעו אל אוזניו, עוררו אותו לבכי, אולם הוא לא ויתר על התקוה כי ה' יעזור לו, והוא עוד יהיה עשיר, לא למען עצמו חלילה, אלא כדי להוריד מעליו את ה"חרם", ולהיות שוב מבאי חצרו של הרבי.

כעבור זמן קצר שוב קמה מהומה בעיר צאסניק, אולם הפעם לא היתה זו התרגשות של שמחה אלא בהלה של פחד. יחידה של חיילים נכנסה העירה ויצא צו המחייב את בני העיר לאכסן את החיילים בבתיהם ולדאוג לכל צרכיהם, כבר ירדה החשכה כאשר מספר חיילים נכנסו לביתו של בעריל והודיעו כי מעתה הם אורחי הבית הזה, הם הכניסו איתם ארגו כבד ודחפו אותו אל מתחת למיטה. החיילים היו כה עייפים וסחוטים מהמסע הארוך שעשו, שלא רצו אפילו לאכול, הם רק הורידו את המגפיים שלהם, נפלו לתוך המיטות ועד מהרה נשמע ברמה קול נחרתם. באמצע הלילה נשמע פתאום קול חצוצרה שהשמיעה אזעקה, החיילים קפצו מהמיטות, לקחו את הרובים שלהם ורצו החוצה אל תוך הלילה, העיירה התרוקנה מהחיילים באותה פתאומיות שבה הם באו. הכל נשמו לרווחה, אולם לפנות בוקר עם האור הראשון שוב קמה מהומה, כאשר חלק מהחיילים חזר, והם פשטו על העיירה וחילפו משהו בתוך הבתים, עד מהרה התברר כי הם מחפשים את קופת היחידה שהחיילים הרדומים למחצה, שכחו באחד הבתים שעה שהם יצאו מהעיירה בבהלת האזעקה.

כיצד התעשר אבי ומייסד משפחת רפפורט המפורסמת

ישנם אנשים שחולמים מידי פעם על כך שהם התעשרו לפתע, חלומות הם לעיתים לא יותר מאשר דמיון שוא והם משקפים דברים שהאדם חושב עליהם כל היום, יש גם אנשים המתאמצים למעלה מכוחותיהם כדי להתעשר מהר ככל האפשר, והם עושים זאת כאילו היה הדבר תלוי בהם בלבד. בעריל לא נמנה עם האנשים הללו, כלל לא עלה בדעתו הרעיון שהוא יתעשר באחד הימים, יתר על כן, בעריל היה יהודי פשוט ושמח בחלקו, וזהו לדברי חז"ל העושר הגדול ביותר. כאשר הוא התפלל והוא התפלל שלוש פעמים ביום כמו כל היהודים, הוא ביקש מה' ברכות רבות: בריאות, פרנסה, נחת מהילדים, קצת יותר שכל כדי להבין דף גמרא ולב טהור כדי לעשות מצוות. אבל עושר למי נחוץ בלבול מוח שכזה? ברוך השם שיש לו אשה טובה וילדים יקרים שיהיו בריאים, ופרנסה צנועה, הוא גם מסוגל לתת מעשר לצדקה ומה אדם יכול לבקש יותר. בעריל חי לו בעיירה קטנה ששמה היה צאסניק לא הרחק מטשערנוביל, בעריל היה חסיד של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זיע"א, והיה נוסע כמה פעמים בשנה אל רבו כדי לשאוב קצת אווירה של תורה וקדושה. מדי בואו לטשערנוביל היה מביא איתו את כספי המעשר שנאספו אצלו, ומסר אותם לרבו בידועו כי הרבי יחלק את הכסף כראות עיניו, ובצורה כזו ישיג הדבר את מטרתו בצורה הטובה ביותר.

ביום בהיר אחד בין פורים לפסח, קמה מהומה בצאסניק, הגיעה ידיעה כי הרבי עומד לבוא לעיירה, לא לעיתים קרובות היה רבי מרדכי יוצא לדרך ולעיתים עוד יותר רחוקות זכתה צאסניק בכך שהרבי יבוא בשעריה, השמחה היתה גדולה ויותר מכולם שמח בעריל שכבר זכה פעם לכך שהרבי יבוא ויתאכסן אצלו, ומשום כך הוא החל מיד להתכונן לקבלת פני הרבי בכל הכבוד והכנסת האורחים הראויים. אולם שמחתו הופרה חיש מהר, כאשר הוא קיבל ידיעה מהרבי בה נאמר, שהפעם אין הוא מתכוון להתאכסן אצלו, ואם לא די בכך הודיע הרבי לבעריל שאל לו להראות לפניו לא ביחידות ולא יחד עם כל הציבור הבא להקביל את פניו, וכאילו לא די במהלומה הזאת, הוסיף הרבי והודיע לבעריל כי הוא גם לא רוצה לראות אותו בשולחן שהוא עורך, או בין אלה המקבלים את פניו או מלווים אותו בצאתו מהעיירה, בנוסף לכך נרמז לבעריל כי לא יועילו לו שום טענות ותחנונים, זולת דבר אחד בלבד, הוא יכול לחזור ולהיות מקובל עליו על הרבי, רק אם יביא עימו במזומנים אלפיים רובל לצרכי מעות חטים, ויניח

## משל ונמשל

בחיים לא קיימים קיצורי דרך

משל ליהודי שהיה דל ואביון שכוכב מזלו לא האיר לו מימיו. יום אחד החליט לצאת לדרך כדי לנסות את מזלו בעולם הגדול. נפרד מאשתו ומילדיו שהביטו בו בעיניים רעבות, מלאי תקוות. נטל עמו צרור דל ויצא לדרך. הלילה היה מעונן, אפילו כוכב אחד לא הציץ ממרום. באחת הערים, על אם הדרך, הוזמן האיש אחר כבוד לארוחת ערב חגיגית בביתו של אחד מעשירי המקום. האיש עמד להשיא את בתו בטקס מפואר, ותחילה ערך סעודה חגיגית לעניי הסביבה. כעבור דקות ספורות נכנס העשיר אל חדר האוכל רחב הידיים, התיישב בכורסתו, שלף מאי שם פעמון מוזהב וצלצל בו פעם ופעמיים. כמו מעשה קסמים, הופיעו לפתע משרתים לבושי הדר כשבידיהם מגשים עמוסים. עניו כמעט יצאו מחוריהן בעת שהונחו בצלחתו מיטב הדיגים, דיגים שלא טעם מימיו. ושוב נטל בעל הבית את הפעמון בידו, צלצל פעם ופעמיים, ובתוך דקות ספורות הוסרו מהשולחן הצלחות הריקות, ותחתיהן הונחו צלחות מלאות במרק חם, מדיף ניחוח מעורר תאבון. במשך כל הערב הניף בעל הבית את ידו, צלצל בפעמון בתנועות אומרות כבוד, ומשרתים נכנסו עמוסים במטעמים ובמגדנות. כשסיימו כולם לאכול, קם בעל הבית והכריז: "שמחה גדולה ממלאת את ליבי. למען ירחב לבכם גם אתם, בחרו לכם אפוא איש איש כרצונו, אחד מחפצי הערך המונחים לפניכם וקחו לביתכם". כל אחד מבאי הסעודה נטל מה שמשך את לבו, הודה לבעל הבית ויצא מאושר. אולם מיודענו לא בחר בכף זהב, גם לא במחויק מפיות משובץ יהלומים. הוא לטש את עיניו על הפעמון המופלא. משוכנע היה כי אם אך יהיה ברשותו פעמון זה, יאיר כוכב מזלו. ואם יצלצל בו, יקפידו משרתים וימלאו את כל משאלות ליבו. ניגש בביטחון אל בעל הבית וביקש את הפעמון שבידו. האיש חייך ואמר: "הנה לפניך מגש זהב שערכו אלפי רובלים, גם העציץ המשובץ ערכו רב. ומדוע תבחר בפעמון הפשוט?" אולם העני בשלו. הניד העשיר בראשו לאות תימהון ונתן לידו את הפעמון. נטל העני את צרורו הדל ופנה לחזור אל ביתו בצהלה. בעודו בשער עירו, עשתה לה כנפיים השמועה על חזרתו. מיהרה אשתו ויצאה לקדם את פניו. למראה פניו הזורחות והקורנות, מיהרה לשאול: "נו, מה עלה בחכתך?" הוא חייך ומילא את פיו מים: "הבה נאכל ארוחת ערב טובה, ואחר כך אספר". "ארוחת ערב? ההשתבשה עליך דעתך? הרי חודשים רבים שאין כל אוכל בביתנו". נחפו להתיישב ליד השולחן, על כסאו הרעוע, ולתדהמת אשתו וילדיו הוציא פעמון מתרמילו הקרוע. הניפו בארשת חשיבות וצלצל בו. המתין והמתין, ועודנו ממתין.

**הנמשל:** בחיים לא קיימים קיצורי דרך, רק יגיעה ועמל מניבים תוצאות ברוכות. אם לא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת.

(מתוך מאמר)

פעמים אחדות עברו חיילים ליד ביתו של בעריל ואפילו לא הסתכלו עליו, כאילו האדמה בלעה את הבית והוא נעלם ואיננו, הם חיפשו וחיטטו בבתים סמוכים ויצאו בידיים ריקות. החיפוש ערך שעות אחדות ולאחר מכן שוב נעלמו החיילים, יהודי צאסניק נרגעו לאט לאט וחזרו לעיסוקיהם הרגילים.

כעבור שבועות מספר כאשר כולם שכחו כבר את פרשת החיילים והארגו שחיפשו, הוציא בעריל את הארגו מתחת המיטה, ובעמל רב הצליח לפותחו, לנגד עיניו המשתוממות נתגלה אוצר של ממש, אכן היתה זו קופת היחידה הצבאית שהכילה כסף רב במטבעות של זהב וכסף, מלבד דברי ערך אחרים. ה' שמע את תפילתי והביא אלי את האוצר, החליט ברל כשליבו אומר שירה, הוא לא אמר לאיש דבר בענין האוצר, רק הוציא ממנו אלפיים רובל, הכניסם לארנקו ונסע לטשערנוביל. בהיכנסו אל הרבי הניח בעריל על השולחן את הארנק, הרבי לא התפעל כלל אולם על פניו נראה חיוך של שביעות רצון, הוא שאל את בעריל מאיפה לקח את הכסף? ובעריל סיפר את כל הסיפור כפי שקרה, אז אמר לו הרבי: נתגלה לי מן השמים כי הוחלט להעמיד אותך בניסיון של עושר, זה זומן שנגזר עליך להיות עשיר גדול, אולם העיכוב היה בכך שאתה אף פעם לא ביקשת ולא התפללת על עושר, משום כך המתינו בשמים שלפחות פעם אחת תתפלל ותבקש מה' שיזמן לך אוצר, אולם כיון שזה לקח זמן רב החלטתי לעזור לך ולזרו את הענין, את השאר אתה כבר יכול להבין בעצמך.

עתה הוסיף הרבי אתן לך עצה טובה, תשתדל לעבור לגור לעיר גדולה, תיכנס לעסקים גדולים וה' יתברך יצליח את דרכך, אולם דע כי בעושר תמון ניסיון רב ועליך לזכור תמיד מי אתה ומה אתה, אחרי ככלות הכל הכסף שנפל בחלקך הוא בעצם רכוש יהודי שדוד, ומשמים עשו אותך לאפוסטרופוס כדי לחלק את הכסף הזה לצדקה סע לחיים ולשלום וה' יעזור לך כדי שתצליח.

בעריל עשה כדברי הרבי הקדוש, עד מהרה התפרסם כסוחר עשיר ומצליח, היה זה בעריל רפפורט אבי ומייסד משפחת רפפורט המפורסמת, שקנה לו שם במעשה הצדקה והחסד הרבים שלו במשך הדורות.

## צ'ין אדם לחברו

### עזרה לזולת

מידת טוב לבו של הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א היתה מופלגת ביותר. פעם אחת בתום אסיפה של ראשי הישיבות עם מנהל ארגון ה"גוינט", פנה מנהל הגוינט אל הגאון וצ"ל ואמר לו עד עכשיו ישבנו ודאגנו לצורכי הכלל, עתה חשקה נפשי להטיב עם הרבי טובה אישית, יאמר לי מר מה חסר בביתו ואני אשתדל לטפל בדבר. השיב לו רבי חיים עוזר ואמר: אכן זקוק אני לטובה אישית. שמח מנהל הגוינט שהגאון ניאות להיעזר בו בענין אישי, ושאלו מיד במה יוכל לעזור? ענה לו ר' חיים עוזר, לזוג הרבנית יש עוזרת בית, וכאן בוילנא קשה לה להשיג נעליים ההולמות אותה, לפי שמידות רגליה גדולות, ובעירנו אין נעליים בגודל הדרוש לה, כיוון ששמעתי שכבודו עומד לנסוע מכאן לקובנא, ושם יש בית חרושת לנעלים יואיל נא לסור לשם כדי לקנות זוג נעליים לעוזרת ולשולחן בדואר.

### על מה חזר הצדיק בתשובה

מסופר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א שביום אחד לעת ערב נשמעו צעקות ברחובה של בעלזא על ילד קטן שנפל לבאר. משהגיעו הצעקות על הילד שנפל לביתו של רבינו, ושעדיין לא ידעו מי הוא, נאנח הרבי מאד ואמר: אוי שמא ילדי הוא שנפל לשם ותוך כדי דיבור התיישב בדעתו ואמר:

אוי לי מיוצרי, מדה אמרתי, מדוע נאנחתי? וכי נפש אחרת מישראל שאינה מורעי אינה מברואיו של הקב"ה? ומיד החל להתחרט על דבריו, וחזר בתשובה שלימה, ובמשך חצי שעה הסתובב בחדרו והטיח בעצמו, אוי לי על מה שאמרתי. אחד המקורבים ששמע את דבריו הוסיף ואמר: הלואי שנשוב כך בליל כל נדרי כמו שרבינו חזר בתשובה על הרגע שבו העמיד בני ביתו מעל לילדי אחרים.

### רגישותו של פוסק הדור

מסופר על זוג שבאו אל הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א בשאלה: נולד להם בן זכר, והאבא מבקש לתת לו את השם מנדל ע"ש אחד מסבותיו, והאמא לא רוצה בשום אופן בטענה, שבאותו בנין נפטר ל"ע ילד בשם מנדל, ולכן חוששת לשם הזה. נענה רבי שלמה זלמן ואמר: שניכם צודקים, אבל דעתי היא שלא כדאי לתת את השם מנדל, נזעק האבא ושאל: הרי הרב אמר שאני צודק, למה לא לתת את השם של סבי? ענה הצדיק: תארו לעצמכם, בעוד כמה שנים יגדל ילדכם וירד לשחק למטה, והאמא תקרא לו לעלות הביתה, וכשתצעק "מנדל" לעלות הביתה, אז עלולה האם שאיבדה את בנה להיזכר בבנה האהוב, ויגרם לה צער וחלישות הדעת, ומסיבה זו אמרתי לא לתת. שמע האבא, הבין וקיבל.

## תלולא דצדקיא

### שבת קודש ד' טבת

הרה"ק רבי גרשון חנוך הענק ב"ר יעקב מראדזין (בעל התכלת - תרנ"א)

### יום ראשון ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)  
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (ברכת אברהם - תקצ"ה)

### יום שני ו' טבת

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ט)

### יום שלישי ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן מוריני רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תק"מ)

הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט)  
הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

### יום חמישי ט' טבת

עורא הסופר (ג"א - תמ"ב)

### נחמיה בן חכליה

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

### יום שישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)  
מלאכי הנביא

הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תרי"ה)

הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייטסבורג (תש"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

## מצווה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א  
מח"ס "גם אני אודר" ו"פרוס יוסף הדר" על המצוות.

### תיכף לנטילה ברכה (א)

א) יש להניח כמה כלים עם מים אחרונים, כדי שיטלו כולם יחד, ולא יהא הפסק בין הנטילה לברכת המזון. (ביאור הלכה סימן קפ"א סעיף ו', בד"ה מן הקטן)

ב) יזהר שלא להפסיק בין נטילת מים אחרונים לברכת המזון, אפילו בדברי תורה. (משנה ברורה סימן קפ"א, ס"ק כ"ד)

ג) שיחה בעלמא, ב' וג' תיבות, אין איסור לומר בין הנטילה לברכה. (שלחן ערוך הרב, שם, סעיף ו')

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב  
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

# פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

## פְּרֻשֶׁת מְקַץ - שְׁבוּעִים בְּקוֹנְסֶפְצְיָה



### "וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ"

(בראשית מב, ח)

לעסוק כי אם בחקירות נוקבות אודות אחיהם האבוד. כל זאת לא הדליק במוחם נורה אדומה.

זה לא נגמר בחקירה ראשונה. המשנה למלך ציווה לעצור את שמעון. בנו של יוסף, שהיה רך בשנים, כבל אותו בשלשלאות במכה אחת. שמעון אמר: "מכה זו של בית אבא היא". האחים עדיין לא העלו במחשבתם כי אולי יש קשר.

לאחר מכן, הכסף מושב באמתחותיהם. הם שבים עם בנימין למצרים ומקבלים הזמנה מפתיעה- לסעוד עימו בבית. בקיאותו בהלכות שחיטה וגיד הנשה. "ניחוש" מדוייק של סדר יידתם של האחים.

התעניינות מוזרה בשלומם של אביהם הזקן. כל התהיות האלו לא הביאו אותם למסקנה ברורה שהשליט הוא יוסף אחיהם. כיצד זה יתכן?

מילה אחת בלועזית: "קוֹנְסֶפְצְיָה". מילה שתרגומה העברי - גישה או השקפה בחיים בכלל, או בתחום מסוים.

בעל הטורים בפירושו על הפסוק "וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ" (בראשית מב, ח) מתמצת במשפט אחד את פיתרון החידה הגדולה: "לא הכירוהו כלל- שלא העלו בדעתם שיגיע יוסף למעלה כזו".

אחי יוסף היו מקובעים בתוך ההנחה, שלא יתכן כלל שיוסף יגיע להיות משנה למלך מצרים.

אחד הדברים המדהימים בפרשה הוא העובדה שאחי יוסף לא זיהו את המשנה למלך מצרים כאחיהם יוסף. כיצד לא העלו אחי יוסף את ההשערה- גם אם היא רחוקה מהסתברות- כי אולי האיש, הניצב בפניהם ו'ממרר' את חייהם, הוא אחיהם האבוד?

אומנם חלפו מאז עשרים-ושתיים שנים. מעשה המכירה לא נשכח. די היה להם לראות את יעקב אביהם כדי להיזכר בהעדרו של יוסף. הזמן שחלף לא ריפא את הצער והיגון העמוק בו יעקב אביהם שרוי.

כאשר רעב פקד את ארץ כנען, עשרת האחים נשלחו למצרים לקנות אוכל. הם החליטו לנצל את ההזדמנות שנקרתה לידם, כדי לנסות ולאתר את יוסף. ההנחה שלהם היתה כי הישמעאלים שהיו בדרכם למצרים מכרו אותו שם לעבד. יש סיכוי כי יוכלו לגלות אותו.

עשרה שעריים היו בכניסה למצרים. כל אחד מהאחים נכנס דרך שער אחר. כבר עם כניסתם למדינה הם פתחו בחיפושים, כדי לנסות ולמצוא את יוסף העבד ולפדותו בעד כל הון שבעולם.

הם ידעו היטב כי יוסף בן השלושים ותשע אינו דומה לנער הצעיר בן השבע עשרה אותו מכרו. עם כל זאת, הם קיוו שיוכלו לזהות את תווי הפנים המוכרות, כדי להשיבו אל אביו.

האחים הסתובבו בעיר במשך שלושה ימים, עד שאותרו על ידי שליחי יוסף שלקחו אותם להתייצב לפני המשנה למלך.

חקירותיו הצולבות לגבי הצעדים שהם התכוונו לנקוט אם היו מוצאים את אחיהם, לא עוררו בהם כל תהיה ומחשבה מיהו אותו שליט מצרי.

מתוך כל אלפי האנשים המגיעים למצרים לרכוש אוכל, לא מצא השליט המצרי במה

### הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

### זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

### זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בת שרה ואושרית בת נשימה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

### רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נשימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה רותית בת סבריה קסנב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

### בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א  
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

### זמני לכת

ש"ס	כניסת לכת	צאת לכת	הינן תמן
17:47	17:16	16:04	י"מ
17:42	17:12	16:20	ת"א
17:41	17:12	16:19	מ"סכ
17:46	17:16	16:24	ב"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה  
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלמה  
לאיידה חיה בת אסתר  
ולילד אלחנן רפאל בן איריס  
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה  
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת  
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

# שואל ומשיב בהלכה – צום עשרה בטבת



מה הן ההלכות של צום עשרה בטבת?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה:

בעשרה בטבת התחיל מלך בבל לצור על ירושלים כדי להחריב אותה. לכן, אנחנו מתענים ביום זה, כדי להכניע את ליבנו ולחזור בתשובה שלימה. אנחנו מתחננים לפני בורא עולם, שירחם עלינו וישוב לגאול אותנו גאולה עולמית. הצום מתחיל בעלות השחר ומסתיים בצאת הכוכבים. השנה אנחנו נסיים את הצום בקידוש של הערב. מכיוון שהשנה צום עשרה בטבת יחול ביום שישי, ערב שבת. הרווח הוא כפול, מצד אחד הצום בא לעורר אותנו לשוב אל ה' - כלומר לחזור בתשובה. ומצד שני, כך ניכנס בתיאבון לסעודת שבת.

בתי-כנסת רבים נוהגים להקדים את תפילת מנחה, כדי שיהיה ניתן להספיק לסיים את התפילה לפני השקיעה והכוהנים נושאים את כפיהם. אם מתפללים מנחה גדולה (לפני פלג המנחה), הכוהנים לא ישאו את כפיהם.

הכול חייבים להתענות ביום עשירי בטבת, ופורץ גדר ישכנו נחש. אבל קטנים, דהיינו בן שעדיין לא מלאו לו שלוש-עשרה שנים ויום אחד, ובת שלא מלאו לה שתיים-עשרה שנים ויום אחד, **פטורים לגמרי מן התענית**. הם אינם צריכים להתענות אפילו כמה שעות. אפילו אם יש בהם דעת להתאבל על חורבן ירושלים, כל שלא הגיעו למצוות, הרי הם פטורים מתענית זו. אפילו אם הם רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות - יש למחות בידם, שלא יעשו כן.

מעוברות ומניקות פטורות מלהתענות בעשרה בטבת. לעניין זה נקראת מעוברת אישה שניכר עובריה, כלומר שעברו שלושה חודשים מתחילת הריונה. אם היא סובלת ממיחושים והקאות פטורה מתענית זו, גם לפני שעברו שלושה חודשים מתחילת הריונה, ובפרט אם כבר עברו ארבעים יום מתחילת הריונה.

מעיקר הדין, מינקת היא אישה בתוך עשרים וארבעה חודשים מהזמן שילדה. במשך הזמן הזה היא חלשה מאוד, ועדיין לא שבה לאיתנה. מכל מקום, אישה שיודעת, שיש בכוחה להתענות בקלות, נכון שתחמיר על עצמה להתענות, והכול לפי הרגשתה.

חולים פטורים מן הצום. אדם חלש או זקן מאוד שמצטער בצום, וחושש, שאם יתענה, יחלש ויחלה - פטור מהצום. חולה שהתרפא, אבל עדיין מרגיש חולשה, וחושש, שאם יתענה שוב יהיה חולה - פטור מהצום.

אם בטעות בירך על מאכל ולפני שהכניס אותו לפיו נזכר, שהיום צום, יטעם מעט, כדי שברכתו לא תהיה ברכה לבטלה. אחר כך חייב להמשיך לצום, אבל לא יאמר בתפילת העמידה 'עננו' ולא צריך להתענות ביום אחר במקום הצום ששבר.

אישה שהצום קשה לה, יכולה לקדש לעצמה מיד בצאת הכוכבים. אבל היא צריכה לאכול מעט מזונות או לשתות רביעית מיץ ענבים כדי שיחשב קידוש במקום סעודה. כשבעלה ישוב מבית-הכנסת, יקדש.

ראוי להדליק נר נשמה לעילוי נשמת הנרצחים בשואה הי"ד.

## מאת בורא עולם



להלן סיפור, המעובד מתוך 'ישועות מלכו' ויש בו כדי להזכירנו כי הכול מאת בורא עולם. כשהיה האדמו"ר רבי משה יהושע הגר מויז'ניץ (האדמו"ר החמישי מויז'ניץ ונשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל, בעל ה'ישועות משה') זצ"ל באנטוורפן, אנשים רבים הגיעו לשחר את פניו.

כדרכו, התעניין אצל כל אחד היכן בניו לומדים. כמה אנשים הודו, ששלחו את בניהם ללמוד באוניברסיטאות, כדי שתהיה להם פרנסה, ויהיו עשירים. כעבור מספר שנים, האדמו"ר ביקר שוב באנטוורפן והתעניין, מה עושים כל אותם בוגרי אוניברסיטאות. סיפרו לו, שהם עובדים כעורכי דין ורואי חשבון אצל המיליונרים הכבדים, עשירי עיר היהלומים. "ואותם גברים", התעניין האדמו"ר, "מה השכלתם?" - התברר, שהם חסרי כל השכלה. לא הייתה להם אלא סייעתא דשמיא...

האדמו"ר ביקש מהרב יצחק קסירר ז"ל לארגן לו ביקור בבורסה. כשראה את תגובתו, האדמו"ר הבטיח לו, שלא יעשה לו בושות... יהלומני אנטוורפן התכנסו, והאדמו"ר שאל: "מי כאן מיליונר?". כמובן, לא היה בין השומעים, מי שהרשה לעצמו, שלא להרים את ידו... האדמו"ר המשיך והקשה: "למי יש כאן השכלה גבוהה?" איש לא הרים את ידו. "אם כן, איך אתם מסתדרים?", האדמו"ר שאל וענה: "אתם מעסיקים רואי חשבון ועורכי דין כשכירים. אם כן, אמרו אתם. מה מאחלים אתם לבניכם - שיהיו מיליונרים, או פקידים בשכר אצל העשירים?".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com



# אם ראשונים כמלאכים - הרב רפאל שלמה לניאדו זצ"ל

הרב רפאל שלמה לניאדו (הראשון) זצ"ל- נולד בשנת ה'ת"ע (1709) בארם צובא שבסוריה. עוד בצעירותו ניכר, כי לגדולות נועד וראו את כישורותיו המרובים. השיב תשובות לשואלים וסייע לאביו, שהיה רבה של חאלב. רבינו היה תקיף בדעתו ולא נשא פניו לאיש. כאשר הגיעו לחאלב יהודים רבים מאירופה, לרגל מסחרם והיו עשירים גדולים וחסו בצל שגרירי ארצותיהם, רבינו סירב להרשות להם להקים קהל נפרד. רבינו אף דרש מהם לקבל עליהם את מנהגי הקהילה ותקנותיה. רבינו עמד במשא ומתן הלכתי עם גדולי ההוראה בממלכה העות'מאנית ובאיטליה.



עוד בחיי אביו רבינו היה חבר בבית דין צדק של העיר, וניהל את ענייני התורה בעיר יחד עם אביו. בשנת ת"ק"י (1749) עם פטירת אביו, התמנה לאב בית הדין וראש הרבנים בארם צובא. מכל קצווי ארם צובא פנו אליו בשאלות הלכתיות וקיבלו את מרותו. רבינו עמד בראש קהילתו במשך ארבעים וארבע שנה! ונקרא בפני בני קהילתו 'סניור חכם'. נודע בבקיאותו וחרפותו הרבה בהלכה. דן דיין אמת לאמתו את כל הבאים לפניו: עשיר ואביון, קטן וגדול, ולא חת מפני איש. נפטר ב-ז' טבת ה'תקנ"ד (1793). חי כ-84 שנים. נטמן במערת הצדיקים שלייד בית כנסת הגדול בחאלב.

**אביו:** ר' שמואל (רבה של חאלב). **בנו:** ר' אפרים (מח"ס 'דגל מחנה ראובן'). **מספריו:** **בית דינו של שלמה- שו"ת ילחם שלמה- חידושים על הרמב"ם יכסא שלמה- שו"ת המעלות לשלמה- דרושים.**

יום אחד פרצה מחלוקת בין שני סוחרים. אחד מהם פנה לבית-הדין, והזמין את שותפו לדין תורה. כאשר הגיע השמש לבית-הסוחר, הוא חשש, שמא יתחייב בדין. כדי להימנע מסירוב גלוי לדיינים, דבר שלא העלה כלל על דעתו, שיחד את השמש בכסף, שיאמר שלא מצא אותו בבית. השמש סבר לתומו, שהסוחר רוצה להגיע מאוחר יותר, ולכן לא עמד בניסיון והסכים לעיסקה.

כשהגיע השמש בפעם השניה להזמין את האיש לבית-הדין, **התברר לו, כי הסוחר נמלט לעיר תדף הסמוכה.** כאשר רבינו שמע, כי הסוחר לא נמצא בביתו, וכי הוא ברח, קרא לאנשי החברא קדישא וציווה עליהם לזכות קבר לסוחר. הם אומנם עשו כמצוותו, **אבל לא הבינו מדוע עליהם לחפור קבר לאדם בריא ושלם.** לפני שהספיקו לעשות את עבודתם, הגיע שליח והודיע, שהסוחר, שהיה כבר בדרכו מחוץ לעיר, **הוכש על ידי נחש ומת.**

בדברי ההספד שנשא הרב על הסוחר, הוא הוכיח את קהל עדתו בדברי מוסר. הרב אמר להם, שאין באפשרותו של אדם להימלט מן הדין. אם הוא מסרב לציית לבית-הדין, אפילו בסתר, הוא נענש על כך בכל חומרת הדין, ומתקיים בו הפסוק: "ופורץ גדר- ישכנו נחש". **דברי הרב השאירו רושם עצום על כל הנוכחים, וגרמו לקידוש שם שמיים ברבים.**

רבינו שימש חזן בימים הנוראים וגם תקע בשופר בראש השנה. לעת זקנותו הציע את בנו לשמש במקומו. לרבינו עשו מניין בביתו מכיוון שהיה קשה לו ללכת. ראש השנה הגיע ובנו התפלל ותקע. לאחר התפילה הלכו לבית הרב לברוך ב'שנה טובה'. רבינו שאל אותם: "איך היתה התפילה והתקיעות של בני?". אמרו לו, שהתפילות היו טובות, אבל התקיעות - לא כל כך.

רבינו התפלא ושאל את בנו: "מה קרה בתפילה?". הבן ענה: "אבא, בתקיעות, כשאמרתי 'ושלח את מלאכך', **עמדו לידי שני מלאכים: אחד מימיני ואחד ושמאלי - ולכן טעיתי בתקיעות מרוב פחד ואימה.**" אביו אמר לו: "הרי אתה הזמנת אותם, ומה לך לפחד?".

שנודע שאחד מבני קהילת ארם צובא נפטר, מיהרו אנשי החברה קדישא לחצוב לו קבר בבית העלמין. בתוך כך אירעה מפולת, ונתגלה קברו של אדם שנקבר בסמוך. הם נחרדו מהפגיעה בכבוד הנפטר. **להפתעתם, היה גופו שלם כביום קבורתו, וריח בשמים עלה מהקבר.** אדם זה נקבר כשלושים וחמש שנים קודם לכן, ולא נודע כקדוש וצדיק. הם תמהו, וסיפרו על כן לרב העיר, הגאון ר' רפאל שלמה לניאדו זצ"ל. הצדיק תמה, מכיוון שגם הוא הכיר את המנוח.

מדובר היה באדם פשוט, מוכר כפתורים ותופר לולאות. הצדיק לא ידע, במה זכה. בלילה, הנפטר בא אליו בחלום, ואמר לו: "למה תתפלא? אספר לך מעשה שהיה, במה זכיתי לך". כך סיפר: "מיום הגיעי למצוות נאלצתי לעמול לפרנסתי. פתחתי דוכן והרווחתי פרוטות. הוצאתי כדי מחייתי, וכל פרוטה שחסכתי שמרתי בכלי חרס. לימים שכרתי חנות ופרנסתי שפעה. כל יתר רווחי מצא דרכו לכד החרס בפאתי החנות, עד שכמעט ועלה על גדותי. אמרתי לעצמי: 'הממון שבכד יהיה בעז'ה להשאת צאצאי'."

האימאם הגיע יום אחד מטעם השולטן לגבות מיסים. הנכרים באו אליו וקבלו בפניו, **שכל מסחר הכפתורים והרקמות בידי היהודים.** הם העלילו, שמעלימים מיסים. הממונה האמין לדיבה, והוציא צו האוסר על היהודים לעסוק במלאכה זו. גם עלי נאסר להמשיך במלאכה. לעצמי לא דאגתי. ידעתי כי כד החרס מלא וגדוש. אמלא את החנות שלי בסחורה אחרת, וארוויח למחייתי. **אבל מאתיים משפחות התפרנסו ממשלח יד זה, ביניהם משפחות של אלמנות ויתומים.**

מיד לבשתי בגדי שבת. נטלתי את הכד הגדוש מטבעות. הלכתי לשכונת שייך יברק. עליתי למעונו של האימאם וביקשתי לשוחח עימו. כשהגעתי לפניו, הנחתי לרגליו את הכד. הוא נשא את עיניו ושאל: "מה זה?" אמרתי: "כל חסכוני". הוא שאל: "מה מבוקשך?". עניתי: "מאומה. ביקשתי רק להזכיר למעלתך את הפתגם: 'קטע אל רקאב, ולא קטע אל רזאק' ("כרות את הצוואר, ואל תכרות את הפרנסה!")".

"למה כוונתך?" האימאם חקר. אמרתי: "אדוני המושל, מוכר כפתורים אני, ותופר לולאות כמו שעיניך רואות, יש לי חסכוניות, ויכולתי להסב את פרנסתי ולהתכלכל בכבוד, **אבל בגזרתך הותרת משפחות רעבות, אלמנות ויתומים חסרי כל!** תיקח את מתנתי ועתירתי לפניך, ותבטל את הגזרה!".

הזהב הנוצץ או הדברים היוצאים מן הלב פעלו את פעולתם. **הגזירה בוטלה ולמאות משפחות היתה הרווחה והם יכלו להמשיך ולהתפרנס.** אמר הרב: "עתה, הכול מובן. המקיים נפש אחת, כאילו קיים עולם מלא. מה רבה זכותו של מי שקיים נפשות כה רבות, בהקריבו את כל חסכוניותיו!!!". (לקדושים אשר בארץ)

# פְּרִנְסָה מְשָׁמִים



ראמים. הוא יכול להשפיע עלי שפע גדול של פרנסה, גם כאשר יש עוד חנות בגדים לידי."

"אנחנו אומרים שלוש פעמים ביום: 'פותח את ידיך- ומשביע לכל חי רצון'. בורא עולם הוא זה שמשביע לכל חי כולל בעלי חיים שהוא זן אותם."

"מספר ימים עברו והתברר גודל הנזק. בעל החנות המתחרה הביא מהספקים שלי את אותם הבגדים בדיוק, שאני מכרתי בחנות שלי."

"אכן כפי שצפיתי, הרגשתי ירידה גדולה בהכנסות של החנות. הקונים התחלקו ביני לבין החנות החדשה. בגלל הזמן שהתפנה לי, יכולתי לחשוב, כיצד אוכל להגדיל את הכנסתי מעסק צדדי."

"מיד עלה בדעתי שאולי אוכל לשמש כשדכן. אם אצליח בעז"ה לשדך, אוכל לקבל 'דמי שדכנות'. חשבתי ואימצתי את מוחי. כמה רעיונות לשידוכים עלו בראשי."

"התחלתי להתעסק בשידוכים בזמני הפנוי. ב"ה הצלחתי מעבר למצופה וכמה זוגות באו בברית הנישואין כבר באותו החודש."

"בסוף החודש ראיתי, שאכן החנות הרוויחה הרבה פחות מכיוון שפחות אנשים נכנסו אליה. למרות זאת, בסך-הכול יש בכיסי את אותו סכום כמו מקודם. מה הנפקא מינה, אם הפרנסה היא מהחנות או משידוכים? העיקר מה שנכנס לכיסי."

"עברו מספר חודשים והחנות שלידי, שנפתחה בקול רעש גדול, נסגרה בקול ענות חלושה. ניהול עסק אינו דבר פשוט כלל ועיקר - רווחיות העסק נגזרת מגורמים רבים כולל ההוצאות האדירות, שיש בשכירות הנכס, תשלום עבור עובדים וכיו"ב."

"חשבתי לעצמי, שכעת אחזור למעמדי, אבל יש לי כבר עוד עסק של שידוכים. אולי ארוויח כפול. מה אומר ומה אדבר, מאז שהחנות נסגרה והקונים חזרו אלי, לא הצלחתי לגמור אפילו שידוך אחד!"

"למרות שניסיתי, ולמרות שההצעות היו טובות כמו מקודם. כך גזרה חוכמתו יתברך וההצעות לא הבשילו לידי גמר. הרגשתי בחוש, שפרנסה היא מהשמיים. לא משנה איך מסבב הסיבות יסובב זאת, מה שמובטח לי בראש השנה, יבוא אלי או מהחנות או משידוכים."

"הרגשתי, שהחנות שנפתחה ונסגרה, היתה בדיוק בשבילי. כך למדתי פרק בביטחון בקב"ה, שהפרנסה לא מגיעה מהסוס."

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'ווי העמודים'. יש בו כדי להזכיר לנו כי הפרנסה היא משמיים. צריך לזכור זאת ולא לשכוח, מכיוון שלעיתים האדם עלול לחשוב חלילה, כי בעל הבית הוא זה שמפרנס אותו או העסק שברשותו וכיו"ב - ולא בורא עולם. ולהלן הסיפור מפי בעל המעשה:

"יש לי חנות של בגדים באחת הערים. אנשים רבים נכנסים לחנות וברוך השם הרווחים בהתאם. כך פרנסתי את משפחתי בכבוד."

"יום אחד, היגעתי לחנותי, וראיתי שכמה חנויות לידי משפצים חנות אחת. עברו כמה ימים וראיתי שמניחים שלט גדול בכניסה לחנות המשופצת - 'חנות בגדים'."

"הבנתי, שאדם אחד כנראה ראה את הצלחתי והתרשם, כי באמצעות חנות בגדים אפשר להתפרנס היטב. הוא החליט לפתוח חנות בגדים."

"בהתחלה כעסתי מאוד על בעל החנות. הוא לא מצא מקום אחר? הוא החליט לפתוח חנות דווקא ליד חנותי? הרי ברור שבמצב כזה, פחות אנשים יכנסו לחנות שלי וההכנסות ירדו."

"אבל מיד התאוששתי וחשבתי בליבי: הרי אנחנו יהודים מאמינים בני מאמינים. בשביל מה התפללתי בבוקר, כדי לחשוב שפרנסתי מגיעה מהחנות? הרי ברור, שהקב"ה הוא זן ומפרנס, ולא החנות מביאה לי פרנסה."

"האם יש, חלילה, לבורא עולם מגבלות ואינו יכול לשלוח לי פרנסה, כאשר יש עוד חנות לידי?! הרי יכול הוא להשפיע על שנינו שפע עצום של פרנסה מידו הרחבה והמליאה. אם כן, מדוע עלי לדאוג?"

"בנוסף נזכרתי בסיפור שהתרחש עם הצדיק רבי ישראל מאיר הכהן, ה'חפץ חיים' מראדין. פעם אחת בא אליו עגלון אחד ובכה ללא הרף. הוא סיפר, שהסוס שלו מת, וכל פרנסתו היתה בזכות הסוס. עכשיו, שאינו יכול לקחת אנשים בעגלה, מאין תהיה לו פרנסה?"

"השיב לו מרן ה'חפץ חיים': 'אכן עליך לבכות הרבה. לא על העובדה שהסוס מת, אלא על כל השנים האלו שחשבת, שפרנסתך באה לך מהסוס ולא מאת בורא עולם. מאחר וכך אתה חושב, אזי אין לי עצה להושיע אותך, כי כשהסוס מת, אז ממילא אכן אין לך פרנסה!'"

"חשבתי לעצמי, האם אני חלילה רוצה להיות כמו אותו עגלון שוטה, שחושב שהסוס מביא לו את הפרנסה? האם החנות מביאה לי את פרנסה?"

"הרי בורא עולם הוא זה, שזן ומפרנס מביצי כינים ועד קרני

הרב הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב הרב שבת בן אסטריא טאון זצ"ל	הרב הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	ר' יצחק בן אסתר ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	נעימה בת גורג'ה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל	
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	גורג'ה בת נעימה ע"ה	



לקט אמרות חז"ל  
רעיונות, עובדות  
והנהגות מגדולי  
ישראל,  
על מדות טובות  
שמביאות לאהבת  
הזולת הנלמדות  
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן  
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת  
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

# איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת  
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402  
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ד טבת תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:03 תל-אביב: 4:17 חיפה 4:06 מוצאי שבת: ירושלים: 5:19 תל-אביב: 5:20 חיפה: 5:18 ר"ת: 5:55

## פרשת מקץ בטחון והשתדלות

### הנהגה ניסית לבוטחים בישועתו...

**מעשה** באברך שלאחר הולדת ילדו הראשון, אסרו הרופאים על אשתו ללדת עוד, באומנם שהלידה מהווה סכנה עבורה ופקוח נפש דוחה הכל. במר נפשו נכנס אל החזון איש וסיפר לו דברים כהווייתם. נענה החזון"א ואמר: "כשהרופאים כד אמרו, הרי אין ברירה בדבר וצריך לשמוע לדעתם".

**המשיך** האברך ושאל את החזון"א: האם הוראה זו היא גם תשובה למי שנוהג בדקדוק המצוות, במדת חסידות? הרהר החזון"א לרגע והשיב: אם אתם סומכים ובטוחים לגמרי ברבש"ע אזי היא תוכל ללדת ילדים! ואכן נולדו לו לאחר מכן עוד חמשה ילדים ואם הבנים שמחה ובריא...  
**עפ"י קונטרס שערי אי"ש**

### ברכת השבת לבוטח...

**בעיר** ברלין אירע אסון אצל בנקאי יהודי. אחד מפקידיו מעל ובגד בו ובעזרת אחרים מבחוץ, לקחו את כל כספו וברחו להם לחו"ל, ולא נודעו עקבותיהם.

**שכר** הבנקאי עורך דין גוי ויצאו שניהם לחפש עקבותיהם. לבסוף הגיעו לעיר אחת אשר כפי הנראה היו הגנבים שם, ואולם כבר נכנסה שבת קודש, והבנקאי לא נתן לעורך דין לעשות שום פעולה כדי לקדם את העניין, מפני קדושת השבת. הם שבתו במלון והיהודי הלך בשבת להתפלל בציבור.

**כשחזר** הבנקאי מהתפלה, קידש על היין ושר זמירות שבת מתוך שלווה, בטחון ורוממות רוח. העורך דין הגוי אשר לא הסכים לזה, החליט כי היהודי כנראה יצא מדעתו עקב האסון באיבוד רכושו. הוא נאלץ להמתין בקוצר רוח לצאת השבת. ואולם היהודי לא נחפז.

**הוא** המשיך במתינות ובשיבוש הדעת לערוך סעודת מלוח מלכה, והעורך דין הגוי שכבר קצרה רוחו החל להתרגז.

**לפתע** נשמעו נקישות בדלת. מפקד המשטרה וסגל חברתו באו להודיע כי תפסו את הגנבים וכל הרכוש הושב. הוא הוסיף וסיפר כיצד הצליחו לתופסם: "אודות לכך שנמנעתם מכל פעולה, הירשו לעצמם הגנבים תנועה חופשית, כיון שהיו בטוחים שכבר נסעתם מהמקום..."

### יבטח בה' בכל הנערך לו, ולא ידאג דאגת המחר! נלמד מהפסוק: "ויהי מקץ שנתיים ימים" (פרק מא-א)

וכפי שדרשו חז"ל (במד"ר פט-ג) "אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" – זה יוסף. "ולא פנה אל רהבים ושטי כזב" – משום דבטח בשר המשקים נתעכבה ישועתו שתי שנים.

**בגמרא** (ביצה טז): תניא, אמרו עליו על שמאי הזקן, כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה, אומר זו לשבת. מצא אחרת נאה ממנה, מניח את השניה ואוכל את הראשונה [רש"י: נמצא אוכלה לזו כדי שתהא היפה נאכלת בשבת, והיא לא אכילתה של הראשונה לכבוד שבת]. אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים, שנאמר ברוך ה' יום יום". [רש"י: לשם שמים - בטוח שתזדמן לו נאה לשבת].

**והקשה רבינו יוסף חיים מבגדד** זצ"ל (בספרו בן יהודע): וכי שמאי לא היו מעשיו לש"ש, חלילה, והרי כל מה שאכל בימי השבוע היה לכבוד שבת שהרי היה שומר את היתור נאה לשבת!?

**עוד** צריך להבין את מה שאמר: "אבל הלל מדה אחרת היתה לו", ומשמע שהיתה מדה טובה אצל שמאי שאינה אצל הלל, ומדה טובה אצל הלל שלא היתה אצל שמאי. על אלו מדות מדובר?

**ומבאר** הבן יהודע, כי המדה הטובה שניכר אצל שמאי היתה "כבוד השבת" שבהנהגתו היה ניכר שהוא מכבד הרבה את השבת. ואילו בהנהגתו של הלל, אמנם לא היה ניכר כבוד השבת, שכן כל יום שחט בהמה שזדמנה לו באותו יום, וכך עשה גם בערב שבת לצורך השבת. אך בהנהגתו היתה מדה טובה אחרת. והיא מדת הבטחון, שכן בהנהגתו זו הראה ברבים את מדת בטחונו, בכך שלא חשש שמא לא יזדמן לו הראוי לשבת ויבוש מבני אדם, אלא היה בטוח שיזדמן לו.

**במובן** זה של מדת הבטחון, מבאר הבן יהודע את הפסוק "בד בטחו אבותינו בטחו ולא בושו". כלומר: מדת הבטחון של אבותינו באה ליד ביטוי בעובדה שהם גילו ופירסמו ברבים שבוטחים בד', ולא חששו שמא יתבדו ולא יגיע אליהם ויבושו מאחרים.

**מעתה**, נבין פשר הדגשת חז"ל על מדתו של הלל ש"כל מעשיו לש"ש", זאת ללמדנו, שכל מה שפירסם הלל בהנהגתו לעיני העולם את תוקף מדת הבטחון שיש לו, לא היה זאת כדי להתייחר ח"ו. אלא כל כוונתו היתה לשם שמים, כדי שגם שאר בני אדם ילמדו להחזיק במדה זו של בטחון אמיתי, אשר בה הבוטח אינו חושש לגלות את בטחונו פן יתבדה ויבוש, כי בטוח הוא שלא יתבדה

הדפסת והפצת העלון השבועי "איש לרעהו" פרשת מקץ, נתרמו לעילוי נשמת

**האשה החשובה מרת יטל ע"ה בת רבי קלונימוס ז"ל**

נלב"ע ב' טבת, ת.ג.צ.ב.ה.

נתנדב באדיבות לבם של המשפחה היקרה שיחיו

## לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים שנוקק להם!

**נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבעו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון..." (פרק מא-לג, לו)**

**מדוע נזקק יוסף לעוץ עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם המלה על הזולת, איתו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצער של הזולת מדרבנת אותו ומאייצה בו לשאת בעול ועמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהגיעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.**

**הסבא מקלם (בחכמה ומוסר) כותב יסוד גדול בחיוב עשיית חסד עם הזולת ואלו דבריו: "לכאורה, אחר שידוע וברור לנו כי הצרכים הגשמיים והגופניים של האדם הם הבל ותוהו אין בהם מועיל, ועיקר התכלית היא עניני הנפש הרוחניים, הרי היה מן הראוי שלא תהיה השאיפה להטיב עם הזולת בענינים גופניים, ארציים, אלא רק להטיב עמו בעניני נצח המועילים לנפש של אדם.**

**ואולם, אם נתבונן באזהרות התורה נוכח כי ההפך הוא הנכון... התורה מצוה יותר ומוזהירה יותר להטיב עם הצד הגופני של האדם, יותר מאשר עם נפשו. שכן התורה מזהירה כמה וכמה פעמים לגמול חסד ולהחיות העניים ולעשות צדקה עם הבריות, ואילו להטיב עם נפשו של הזולת כתוב רק פעם אחת "הוכיח תוכיח".**

**מדוע באמת דורשת התורה מן האדם - כלפי זולתו - יותר באשר לצד הגשמי, מאשר לצד הרוחני? משום שעל נפש הזולת ישנם "מרחמים" רבים. כי אין האדם מרגיש שזה "על חשבוננו", ואין עינו צרה להלעיט את השני בדבר שאין הוא ממשו אצלו. שכן רחוק הוא מהרגש של עולם הבא. ומה כבר יפסיד אדם אם יעניק רוחניות לחברו. מה שאין כן בתענוגי הגוף שהוא מרגיש בטעמם הערב, אין הוא רודף כל כך להלעיט לזולתו בדברים שנפשו של אדם מחמודתן בטבע בממון ובסבר פנים יפות.**

**וכמו שמצינו בהלל הזקן שטרח להטיב עם הזולת בצד הגשמי. הוא רץ שלושה מילין לפני עני בן טובים לפי שהיה רגיל בכך, כמסופר בגמרא (כתובות סז): ולא כאותם אנשים שמוכנים להלעיט את זולתו בדברים השייכים לעולם הבא.**

**ואמנם הגר"ש אלישיב זצ"ל הוסיף עוד יסוד במעלת מדת החסד, וכך היה אומר: ישנם שני סוגי חסדים בעולם: ישנו חסד הקשור לתורה כמו שאמרו חז"ל (סוטה יד.) תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. על חסד זה נאמר: "עולם חסד יבנה" (תהילים פט-ג) וישנו חסד שאינו קשור לתורה. חסד כזה הוא מזויף, עליו נאמר "חסד לאומים חטאת" (משלי יד-לד).**

**ביסוד זה מבאר הרב אלישיב את דברי חז"ל ומד"ר בראשית ח-ה) "בשעה שבא הקב"ה לברוא את האדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות, מהם אומרים "לא יברא" ומהם אומרים "יברא" הוא שנאמר "חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו". חסד אומר "יברא" לפי שהוא גומל חסדים, ואמת אומרת "אל יברא" לפי שכולו שקרים..."**

**ולכאורה צריך להבין: מה טוענת האמת, הרי מדת החסד כדאית היא בעולם שכן "עולם חסד יבנה", ואם כן מה זו טענה שכולה שקרים, הרי גם אם העולם כולו שקר מכל מקום החסד ישנו בעולם!?**

**אלא טענתה של האמת היא שאם לחסד אין קשר עם האמת, נמצא שהחסד מזוייף מעיקרו והוא כמו "חסד לאומים חטאת" ו"כל חסדו כציץ השדה" (ושעיה מ-ו) ותוצאותיו הוא שפעם מתאכזר על רחמנים ופעם מראה רחמנות על אכזרים ולכן "אמת אומר אל יברא שכולו שקרים" - גם החסד שלו הוא שקר. אין זה חסד שעל ידו נבנה העולם.**

**רק כאשר "חסד ואמת נפגשים", כשמקודם נוצר עמוד התורה ורק אחר כך הגמילות חסד, וחסד ואמת נפגשים**

## חכם להטיב...

**אחד מראשי הישיבות היה פעם בארה"ב כדי לאסוף כסף עבור ישיבתו. בהזדמנות זו נכנס לבקר בביתו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שקיבלו בסבר פנים יפות. ראש הישיבה סיפר לרבי משה על מטרת ביקורו בארה"ב ושהוא מתעתד להיות גם בטורונטו ובקרוב יסע לשם...**

**שאל אותו רבי משה: "האם אתה מתכוון לבקר שם אצל פלוני..." (שהיה עשיר מפורסם), והשיב ראש הישיבה: "כן, אני חושב להיות אצלו".**

**אמר לו רבי משה: "יש לי איזה מכתב לכתוב לו. איני רוצה להטריח, אבל אם בין כך תהיה אצלו אולי תוכל להיות שליח מצוה ולמסור לו את המכתב? אמר לו ראש הישיבה: "בוודאי בשמחה רבה..."**

**התיישב רבי משה וכתב בזריזות את מכתבו, הכניס למעטפה וסגר ומסר לראש הישיבה. הגיע הלה לטורונטו, וכמובן דבר ראשון עשה את שליחותו של רבי משה. הוא נכנס לאותו עשיר ומסר לו את המכתב. העשיר פותח את המכתב, קורא בו... ומתחיל לחייך... היה זה "מכתב המלצה" שכתב רבי משה אל אותו גביר, עבור ראש הישיבה.**

**רבי משה לא אמר לראש הישיבה "אני כותב לכם מכתב המלצה" ואז הלה יהיה מחוייב כלפיו בהרגשת הכרת טובה ותודה. אלא אדרבה, הוא נתן לראש הישיבה והבין ממנו שמוסר המכתב אינו יודע במה המדובר, ושהוא עושה טובה לרבי משה, וכמובן נתן לו הגביר נתינה מכובדת...**

מפי הגר"מ שולזינגר זצ"ל

## בגד ללבוש...

**פעם הזמינה הרבנית עטיה ע"ה תופרת שתתפור בביתה שמלה לבתה. ישיבה התופרת ועבדה כל היום על תפירת השמלה. והנה שמע הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל את התופרת מתלוננת כי לבת שלה אין מה ללבוש אף שהיא עצמה עובדת כתופרת, שכן הבד יקר מאד.**

**פנה אליה רבי עזרא ואמר לה: את השמלה הזו שאת תופרת עבורנו אני נותן לך מתנה לבתך. שמחה על כך התופרת מאוד, שכן לא ציפתה להפתעה הזו ורק היתה כמשיחה לפי תומה שאין לבתה מה ללבוש.**

**מיד לאחר מכן פנה רבי עזרא לאשתו והורה לה: "שלמי לה שכר עבודתה" וכך אמנם עשתה הרבנית.**

המורה

## הלא פרוס לרעב לחמך...

**כשאושפז הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל בבית החולים, שכב סמוך למיטת חוליו אדם שהיה חולה קשה. לצד מיטתו של אותו אדם ישבה כל העת אשתו, ומכיון שלא היו להם ילדים שיכלו לשהות עם האבא במצבו הקשה, נאלצה אשתו לבדה לשאת בנטל הזה, יומם ולילה ללא הפוגה ישבה על יד מיטתו.**

**יום אחד ביקש רבי שמחה זיסל שיקחו אותו אל המסדרון, שם פגש באחות האחראית על המחלקה, החל לספר לה אודות האשה שיושבת ליד בעלה ואין לה לאכול, וביקש ממנה אם אפשר לדאוג להביא לה גם כן ארוחה.**

**האחות התנצלה ואמרה שהיא אינה ממונה על התחום הזה. אך רבי שמחה זיסל לא הרפה. הוא המשיך לתאר את האשה בפני אחיות אחרות, אך כל מאמציו עלו בתוהו, כי עפ"י תקנון בית החולים לא התאפשר להם לקיים את בקשתו ולתת לה אוכל.**

**כאשר הגיעה שעת ארוחת צהרים, והביאו לרבי שמחה זיסל את המגש עם האוכל, הפריש לעצמו כמות מועטת מכל מנה, וניגש אל אותה אשה עם המנה ה"כמעט מושלמת", ואמר שהוא בין כך לא אוכל את הארוחה שהוגשה לו... אולם אותה אשה סירבה, ואמרה שלא עולה על דעתה לקחת ממנו את האוכל המיועד לו, ושהיא כלל לא רעבה... ואולם משהפציר בה, נאותה לקבל ממנו את האוכל. ומיד כשפנה ללכת למטתו, החלה לאכול בתאבון רב.**

נסיך ממלכת התורה

יחד. רק זה חסד כזה שעליו נאמר "עולם חסד יבנה". עכ"ד.

## לעזרת הזולת...

**הגאון הירושלמי רבי אליעזר משה פישר זצ"ל** (רבה של שכונת כנסת) היה שש ושמוח לבוא לעזרתו של הזולת, ועשה זאת בתקיפות גם במקרים לא נעימים שרבנים אחרים היו מושכים את ידם.

**מעשה** שאירע בשכונתו כאשר אינשי דלא מעלי עשו מעשי "קנאות" וירדו לחייו של בן תורה כאשר כל "חטאו" היה בכך ששמר על כבודם של גדולי הדור.

**והנה** על אף שרבי אליעזר משה שימש כרב מטעם העדה החרדית, הורה לאותו בן תורה למוסרם לרשויות. וגם לאחר שבאו אליו מראשי אותם חוגים לשכנעו שיואל לחזור בו מפסקו, עמד על דעתו בתקיפות, עד שנתחייבו בפניו שאותם מעשים יפסקו.

**ומעשה** היה בבחור שלמד באחת הישיבות הטובות בארץ, הוא התארס בגיל צעיר מעבר למקובל. לפי כללי אותה ישיבה היה אמור החתן לעזוב על כרחו את הישיבה מיד לאחר אירוסיו.

**כאשר** נפגש רבי אליעזר משה בשמחת התנאים עם ראש הישיבה בה למד החתן, אמר לו הרב פישר בדרך צחות: "גזרתכם קשה משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה אף על הנקבות..." ראש הישיבה, ביטל את דעתו לנוכח הדברים והשאיר את החתן בישיבה עד לנישואיו.

הלמות עמלים

**כדוגמת** "חסד לאומים חטאת" מצינו בפרשת השבוע כאשר שר המשקים מספר על החלומות שפטר להם יוסף כפי שנאמר: "ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים" וכתב רש"י: "ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה שמזכירו בלשון בזיון..."

**וביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל** (בשיחות מוסר מאמר מד): קללה זו לא נאמרה על אותם רשעים שאין עושים טוב וחסד כל עיקר, אלא דוקא על אלו העוסקים בחסד אלא שאין טובתם שלימה ואין חסדם חסד של שלימות.

**בדבר** זה נבדלים אומות העולם מישראל. כאמרת חז"ל (בבא בתרא): "צדקה תרומם גוי" - אלו ישראל "וחסד לאומים חטאת" - כל צדקה וחסד שאומות העולם עושים חטא הוא להם.

## היצנעת המעלות

### להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי לא לעורר קנאה וצרות עין! נלמד מהפסוק: "זיאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב-א)

ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשוי ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). כיוצא בזה: אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [כשבוע שרואה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם)]. ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מב-ה) כתב רש"י: מטמיניו עצמן שלא יכירו, לפי שציוה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.

**לכאורה** תמוה: מצד אחד אנו רואים עד כמה הפליגו חז"ל במעלת הצנעת המעלות וההשגות הגבוהות בלימוד התורה ועשיית המצוות. כדברי חז"ל (סוכה מט): "מאי דכתיב חמוקי יריכייד, למה נמשלו דברי תורה כירד, לומר לך מה ירד בסתר אף דברי תורה בסתר, ופירש רש"י, שכבוד התורה בצנעה, ולא להיות יושב ושונה בגובה של עיר ולא בשוק עי"ש.

**וכן** כתב המאירי (מו"ק טז): דברי תורה ראוי להתעסק בהם בסתר, ושלא במקומות של פרהסיא, דרך צחות אמרו "חמוקי יריכייד", מה ירד בסתר אף דברי תורה בסתר, א"כ מהו שאמר חכמות בחוץ תרונה? כל העוסק בתורה בפנים, תורתו מכרזת עליו בחוץ וכו'.

**וכן** פירש בספר החיים (לאחי המהר"ל) בפסוק "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה" וגו' שכשם שהמחפש מטמון תחת הקרקע, הרי הוא לא מפרסם עניניו אלא רק עושה זאת בצניעה ובהסתר שלא יודע לאיש, כך הביקוש והחיפוש בתורה ובמצוות.

**וכן** מובא בצוואת הגאון רבי אליהו רגולר זצ"ל לבניו: לזאת אני מצוה ומזהיר את בני בגזירת כיבוד אב, שלא יתעצלו כלל מללמוד תורה לשמה... לכן המובחר שבלימוד לשמה הוא, שיהיה האדם מסתיר עצמו מללמוד תורה ברבים, אם לא מי שזוכה ללמוד עם תלמידים לשם שמים...

**וכן** מצא רמז לענין זה כ"ק האדמו"ר מאלכסנדר (בעל התפארת שמואל) בפסוק "בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך" כלומר: כאשר אדם מצפין השגותיו ואינו מוציאן לחוץ, הרי הם משתרשים בלבו.

**ואולם** מאידך גיסא, יש הסוברים שאדרבה, יש לפרסם ולהרעיש ככל היותר כלפי חוץ את לימוד התורה ועשיית המצוות כדי להשפיע על הסביבה. ומקיימים, בדרך צחות, את אמרת התנא "ותלמוד תורה כנגד כולם" כפשוטו, שהתלמוד תורה צריך להיות "כנגד" היינו מול עיני הכל...

**וכמו** שהקשה השל"ה הק' (בספרו ווי העמודים) על פרש"י (סוכה מט): שהבאנו לעיל: מנין לו להביא ראיה למה שמפרש שהוא הדין לתורה שצריך צניעות, אולי תורה שאני, שצריך האדם להרים קולו כשלומד, מאחר והתורה ניתנה בהר סיני בקולי קולות!?

**וכן** מצינו שמפרסמין עושי מצוה כראיה שהביא הרשב"א (בשו"ת תתקפא) מהפסוק (פרשת וישב) הנאמר על ראובן "למען הציל אותו מידם" - מכאן שראוי לכתוב ולפרסם את העושה מצוה שהרי התורה פרסמה מצות ראובן... ומסיים הרשב"א: ואם התורה עושה כן, צריכים אנו להלך אחר מדותיה. וכן מובא על מעלת יהודה: לפי שקידש שם שמים בפרהסיא וכו'.

**אלא** התשובה: הכל תלוי בסוג המעשה ובמקום המעשה. אם מדובר במקום שממילא לא יושפעו לטובה מהפרסום, עדיף לקיים "והצנע לכת", וגו'. אך במקום שלא מודעים למעשים ויכולים להתחזק מהפרסום, ודאי עדיף לפרסם כדי שילמדו ממנו.

**ובמיוחד** שייך הענין בעל תשובה כמובא בבאר היטב (ס' תקסה) שהיושב בתענית אסור להתראות לרבים שמתענה כאשר עושה זאת לתקן נפשו בינו לבין קונו, וע"ז נאמר והצנע לכת וכו', אבל המתענה משום תשובה על עבירות עושה ונודעו לרבים, טוב הוא שיראה תשובתו בחוץ וממנו ילמדו.

**וכן** מובא בנועם אלימלך (פר' מצורע) שכל דרכי אדם צריך להיות בהצנע, אבל הבעל תשובה שעבר בפרהסיא, בהכרח שתשובתו ג"כ בפרהסיא, כי כבולעו כן פולטו. אם עבר בסתר יתקן בסתר, ואם בגלוי, צריך לשוב ג"כ בפרסום, עיי"ש... וכעין זה כתב כ"ק האדמו"ר ממונקטש בספרו דברי תורה (אות ה') עיי"ש.

### "תלמד איך להסתיר..."

**הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל** נהג בתפלתו ובתורתו ללא גינונים חיצוניים. אפילו בעומק עיונו בתורה לא הראה על פניו כל מאמץ מחשבתי מיוחד.

**בתקופה** מסויימת למד בחברותא עם אברך שהראה על פניו סימני מאמץ מחשבה מיוחדים. היה מתנועע במצח חרוש קמטים. פעם גער בו רבי משה שמואל: "יקירי, למה מצחך חרוש קמטים וכי א"א לחשוב בנושא זה בלי שיראו מבחוץ את גודל היגיעה? אצל הרב מבריסק לא ראינו כל סימנים חיצוניים בשום דבר מעבודתו..."

**פעם** עקב אחריו תלמיד, כדי להתחקות אחר הנהגותיו המעשיות, והצליח להבחין בדבר אחד: איך שרבי משה שמואל קולט שהוא עוקב אחריו והסתיר עצמו ממנו בכפליים.

**שאלו** התלמיד: "הרי יש ענין ללמוד הנהגות מהרב. מדוע מסתיר ממני?!?" הביט רבי משה שמואל לעברו והשיבו מיניה וביה: "נו, עדיין יש באפשרותך ללמוד, תלמד איך להסתיר..."

הלמות עמלים

# ומי כעמך ישראל

## בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

### חסד – עם עצמך!!!

”כן. הייתי מעדיפה שהוא יהיה אוטיסט – – –”

משפט טעון, כבד ומטלטל.

וזה לא נאמר אנג-אורחא, מתוך סערת רגשות חולפת.

המסקנה הזו מוצתה מעיניים שנחטפו עד תום. מלב גדוש אמונה שיודע שאוטיסט, ככל שהוא אוטיסט, מקיים את תפקידו עלי אדמות. מה אנחנו מבינים בנשמות? כלום. אבל אנו יודעים, שההשגחה העליונה הועידה לאוטיסט תפקיד עלום, אותו הוא ממלא בשלמות. מה שלא נכון לומר על בנה יקירה, מחמד עינה, שאצבעותיו העדינות חדלו באותו יום מעונן מלהתקפל על “עיברא-דדשא” של בית המדרש.

נפלט החוצה. לרחוב. ומאז הוא שם.

אז אמא שלו מעדיפה שלא לרמות את עצמה. מישירה מבט באומץ, נוכח המציאות השחורה, ובמהלך סמינר שקיים ארגון ‘ערכים’ להורים (תוכנית ‘מתמודדים עם נוער מתמודד’) היא משמיעה באוזני כל הנוכחים את מסקנתה הכאובה:

”כן. הייתי מעדיפה שהוא יהיה אוטיסט – – –”

\* \* \*

סיפור נוסף:

ראש חודש אלול, גוש תל מונד.

הרב צביאלי בן צור מסיים למסור הרצאה באחד מיישובי הגוש. העייפות מאיימת להכריע אותו, ולכן הוא מחליט לחמוק מהמקום מיידית, מדלת צדדית. לא מתחשק לו לחזור על אותו לילה בו חזר מאוחר מהרצאה, עצר בצומת ‘קוקה קולה’ למנוחה “קצרה” והתעורר בבוקר מצלצול מבוהל של אשתו שחיפשה את בעלה הנעדר...

הוא כמעט רץ לכיוון המכונית, בעודו מבחין בזוג שאף הוא רץ אחריו. נאלץ לעצור – ויהודי נכבד, איש ציבור – מבקש להתייעץ. עוד לפני שמספר האבא על הנער המתמודד שלו הוא מספר על עצמו, “אני מבחין בתסמינים של התקפת לב”. הרב בן צור מבקש ממנו לרשום את מספר הטלפון שלו, אך ידיו של האיש רועדות והוא מעביר את העט לאשתו...

וזהו סיפור נוסף על הורים שבטוב-ליבם, ואהבתם הגדולה לבן, מסוגלים להגיע למסקנות קשות וכואבות – או למצבי בריאות קשים.

ומה האמת? שמצד ההטבה זולת, הדבר הטוב ביותר שהם יכולים לעשות עבור הבן – זה לעשות את המקסימום כדי להירגע עד כמה שאפשר.

לא. אף אחד לא מדמיין שזה קל. אבל חובה לדעת שמצד האכפתיות הכי גדולה לבן, הדבר החשוב ביותר זה שיהיה לו אבא שמתפקד, ואמא שמתפקדת.

איך הגדיר זאת הרב בן צור? “ביותר מידי מקרים אני מרגיש שההורה שעומד מולי נמצא על סף התמוטטות, ואני שואל: אתה יכול ללמוד במקום הנער? לא. אתה יכול לאכול במקום הנער? לא. אז למה שתמוטט במקומו?!” ומיד העניק עצות מועילות

כיצד ‘להתמודד’ במקום ‘להתמוטט’.

\* \* \*

“פרופ’ מרטין סליגמן (‘זעליגמאן’ במקור... יהודי. בעבר נשיא האגודה האמריקאית לפסיכולוגיה שמתחתיו עבדו 160,000 פסיכולוגים!) הודיע שהוא נוטש את דרך הטיפול הפסיכו אנליזי הרגיל, שלא מחולל פלאות בקצב הרצוי. מעתה, במקום להרים את מכסה המנוע ולחפש את הקורוזה ויתר הבעיות, אני מרים את המכסה ומחפש את החזקות שכן יש! מעכשיו אני רוצה להתבונן במעלות ובכישורים שיש למטופלים”.

“הוא שינה מקצה לקצה את שיטת הטיפול, ונחשב לאחד מאבות שיטת הפסיכולוגיה החיובית. למדתי את החומרים שלו (שמצטברים ללא פחות מעשרים ספרים ומאתיים מאמרים...) ואני חייב לומר לכם שבלי לדעת הוא כיוון ופיתח לשפת ימינו את דעת חכמינו זיכרונם לברכה. לא להתמקד במה שאין – אלא במה שיש! אם ניקח את התובנה לפסיכולוגיה של ‘שינוי עמדות’, הרי כבר בבסיס היוכח עלינו לסטות מהאזור ה”אדום” בו אנו מתנגשים, ולהתמקד תחילה באזור ה”ירוק” עליו אנחנו כן מסכימים”.

הדברים נשמעים מפיו של הרב דניאל נשיא – המוכר כמומחה לתחום הפסיכולוגי של ‘שינוי עמדות’, שהוא היסוד המכונן להשפעה, לשכנוע ולמציאת מסילות ללב האדם. בהרצאותיו שעוסקות בתחום, הוא מחכים את לב ההורים בשיטת התקשורת וההתנהלות שתפיק את מירב ההשפעה על הזולת – ובמקרה שלנו על הנער המתמודד.

במסגרת מצומצמת זו אין את האפשרות לצטט אפילו נקודות מההרצאות, אך מה שאפשר לומר בבירור לכלל ההורים המתמודדים הוא (א) יש תקווה! (ב) אם אתם רוצים להיטיב עם הבן, דבר ראשון תיטיבו עם עצמכם. תירגעו, ותבררו אודות כל מה ששייך לכם לצלוח את התקופה הקשה. הטובה הגדולה ביותר שאתם יכולים לתת לבן, זה להמשיך להיות הורים בריאים ושמחים ככל הניתן!

בסיום כל סמינר מתקיים ‘סימפוזיון’ מרגש, בו מועבר רשות הדיבור למשתתפים המעוניינים לחלוק את תובנותיהם עם הנוכחים. דמעות לא מעטות נמחות במהלך הסמינריון, תחילה דמעות צער ובהמשך אף דמעות של ציפייה מצד אנשים שלא ראשונה גילו אופק חדש בהתמודדות הבלתי פוסקת, והתקווה הכמוסה של ‘השבת לב בנים על אבותם’ שבה לפעום בליבם!

הורים נוטלים בזה אחר זה את רשות הדיבור, ואז מבקשת אחת המשתתפות לומר משפט: “בלילה הראשון של הסמינר, אמרתי שהייתי מעדיפה שהבן שלי יהיה אוטיסט. אבל נוכח כל מה שלמדתי כאן, לאור החיזוק העצום שקיבלתי פה אני מבקשת למשוך בחזרה את המילים, למחוק את המשפט הזה!”

“עם הכלים שקיבלתי כאן אני כבר יודעת שיש לי הרבה מה לעשות!!! אני מאמינה שאני ומשפחתי נבנים מהניסיון שהקב”ה הציב לפתחינו!!! כעת כבר מחלחלת לי תקווה בלב, שיום אחד הוא עוד יתייצב בדלת הבית ויכריז: הנני! – – –”

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?  
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא”ל: ahavemet@012.net.il

נא לשמור על קדושת העלון  
אין לקרוא בשעת התפילה.  
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

# או צרות הפרשה

פרישת "מקץ"

"תשמע חלום לפתור אותו" [מא, טו].

ידוע ש'החלומות הולכים אחר הפה', ואפילו חלום שנראה כחלום רע, יתכן והוא מרמז על עניינים טובים, וכמו שהאריכה הגמרא בברכות (נ"ו). במעשה אודות פותר החלומות 'בר הדיא', ששניים שחלמו אותו חלום פנו אליו, ולאחד פתר לטובה ולשני לרעה, וכפי שפתר כך היה.

לאור הדברים, כתבו כמה מרבתינו, שאדם שחלם חלום קשה, יוכל ללכת לאוהבו, שהינו תלמיד חכם הבקי בתורה, ולספר לו את החלום, והלה יפתרנו באופן טוב בפה מלא. ומאחר והחלומות הולכים אחר הפה, ייהפך בכך החלום לטובה ולברכה. וכעין מה שמצינו במשנ"ב (סי' רפ"ח סק"יז), בשם המדרש, שהיתה אשה שחלמה שנפלו קורות ביתה (שזהו חלום שמתענים עליו אפילו בשבת, כמבואר בשו"ע שם ס"ה), ופתרו לה את החלום באופן שתלד בן זכר (שהקורה היא דימיון לוולד הנופל מגופה), ואכן כך היה! ויעויין עוד ב'ערוך השולחן' (או"ח סי' ר"כ ס"ד) שכתב: "המנהג בהרבה מקומות, שמי שחלם חלום לא טוב, יבוא לפני רב העיר, לבקש פתרון חלום, והרב ממציא לו פתרון לטובה".

והנה, ידוע שאחד החלומות הקשים הוא 'הרואה שנפלו לו שיניו', (שעליו נאמר שמתענים עליו אפילו בשבת קודש). וכתב הרה"ק מקומרנא זי"ע, בספרו 'שולחן הטהור' (סי' ר"כ ס"א), שכאשר היו באים לפניו אנשים שחלמו שנפלו שיניהם, הוא היה רגיל לפתור באופן שיזמין לו השי"ת פרנסתו בלי טורח, כי השיניים מורים על טחינה וטורח הפרנסה, וכאשר כביכול נשרו, אות היא שכעת ישיג פרנסתו בנקל.

וציינו לפני מו"ר שליטי"א, את הנאמר במסכת נדה (ס"ה.): אמר רב חיננא בר שלמיא משמיה דרב, כיון שניתקו שיניו של אדם (מחמת זקנה), נתמעטו מזונותיו (מזונותיו קשין לבא), שנאמר (עמוס ד', ו') "וגם אני נתתי לכם ניקיון שיניים בכל עריכם, וחוסר לחם בכל מקומותיכם". ומשמע מדברי הגמרא, שנפילת השיניים מורה על מיעוט הפרנסה. ואם כן יש קצת להעיר, היאך ניתן לפתור את חלום נפילת השיניים כריבוי והצלחת הפרנסה, הרי לכאורה זה היפך דברי הגמרא?...

ואמר מו"ר שליטי"א, שאין כאן הערה כלל, משום שדברי הגמרא מתייחסים לאדם שבמציאות נפלו שיניו, ואז סימן הוא כי פרנסתו קשה לבא, וכמו שמצינו לכמה מפרשים (בגמרא בנדה שם) ששאלו, מהי ההדרכה שבאים חז"ל ללמדנו במאמר זה? והמהרש"א ביאר, שאנו למדים מכאן, שאדם יראה לדאוג להותיר לו ממון גם לימי הזקנה, ולא יחלק את כל ממונו לבניו בעודו בחיים (כמבואר בב"מ ע"ה:). כך שנפילת השיניים אינה 'מסמלת' מיעוט פרנסה, אלא היא סימן לתקופת הזקנה, שאליה צריך להיערך מבעוד מועד.

אולם, כאשר מדובר על נפילת שיניים שהינה רק חלום פורח בעלמא - אותה ניתן לפתור לפרנסה בלא יגיעה וטורח! לסיום יש לציין, שמצינו אצל גדולי הדורות האחרונים, שהמעטו מאוד בנתינת תשומת לב לחלומות קשים בזמננו, ולא היו מצווים להתענות עליהם, וכמו שכתב רבינו החזון איש (אגרות ח"ב קמ"ט): 'הרבה פעמים חלמתי חלומות כאלה, ולא שמתי ליבי לזה, ונכון שיאמר בעת ברכת כהנים הרבש"ע'. וביאר בספר נחלת אבות (אות מ') שבזמנים הקדומים שהיו קדושים, אז החלומות היו קרובים לנבואה, אבל בזמנים אלה, החלומות שוא ידברון (ופריו מתוק).

"בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה" [מא, טז].

מצרים העתיקה שטופה הייתה בעבודת אלילים, עבדה לשמש וליאור, לכבש ולחתול. נהתה אחרי חרטומים ומכשפים, איצטגנינים ובעלי אוב. לכמרים היה מעמד על, פרנסתם מחצר המלכות והם יועצים רשמיים למלך, לפרעה. באותו בוקר הוזעקו לחצר המלך, שמעו מפיו חלום כפול. ניסו לפתור, זה בכה וזה בכה, ולא נכסו הדברים בלבו. לבסוף נזכר שר המשקים בנער עברי הנמק בבור כלאו, קרבן עלילת שווא. מיד שולחים ומריצים את יוסף, מגלחים את שערותיו ומחליפים את בגדיו, והנה ניצב הוא בארמון המלוכה, עיני כל נשואות אליו. ופרעה, המלך האדיר, שואלו במו פיו: האמת היא שאתה החכם מכל? "חלום חלמתי ופותר אין אותו ואני שמעתי עליך לאמר: תשמע חלום לפתור אותו!"

ומה התשובה, מה עונה יוסף? מילה אחת: "בלעדי". פירש רש"י: אין החכמה משלי! והספורנו פירש: אין זו אמת שאני היחיד היודע לפתור. אין בלבי ספק שיש פותרים בלעדי!

למה עשה כן, מדוע הצטנע? הרי זה עתה שהה בבור הכלא, וגם עתה טרם קיבל חנינה. ובמקום שיאחז בהזדמנות הפז שנקרתה לפניו ויגדיל את תלותו של פרעה בו, יאשר כי מומחה הוא מאין כמוהו בפתרון חלומות, הגדול מכולם - מצהיר הוא שאין החכמה שלו, ויש בלתו...

מדוע עשה כן? הוא עשה כן, כי יהודי הוא. וזו בדיוק הנקודה המפרידה בין היהודי והגוי. ישראל נמשלו ללבנה, שאין לה אור עצמי, שהיא מקבלת מאור השמש. יהודי יודע שהבורא חונן אותו בכל דבר. העושר והכבוד מלפניו, והחכמה שלו היא. החיים והבריאות, האושר והנחת. אברהם אבינו, שמסר נפשו על אמונתו, שעמד בעשרה ניסיונות, שהיה נביא, עשיר ונכבד. ומה אמר? "ואנכי עפר ואפר". כשלעצמי - מאומה. "בלעדי". משה ואהרן, שני ענקי האומה, תאומי צביה, נצח והוד. ומה אמרו? "ונחננו מה". דוד המלך, נעים זמירות ישראל, רגל רביעית

במרכבה - "ואני תולעת ולא איש", "כי ממך הכל, ומידך נתנו לך". אבל פרעה, ונבוכדנצר, וחירם מלך צור, עלתה להם גדולתם לראשם. עשו עצמם אלוהות, הכריזו על עצמם כאלילים חיים! אלכסנדר מוקדון הורה לפסל דמותו כשהוא מחזיק בידו את כדור הארץ. זה גויי כל כך, נכרי כל כך - וכוזב כל כך!

"אותו האיש", משיח הכזב של הנוצרים, למד להטוטי כשפים באלכסנדריה של מצרים והצליח להבריח משם סממני כישוף. שב לארץ ישראל, והציג עצמו כבעל כוחות פלאיים. היו כמה שנפתו ונפלו ברשתו. אבל לא נחה דעתו עד שהכריז על עצמו כאלוה, ובכך הוכיח כמה רחוק היה מן היהדות! כמה קרוב היה בדעותיו לשגינותיו של פרעה שהיה רץ באשמורת הבוקר אל הנילוס בחשאי להתפנות, כי סיפר לכל שהוא אלוה, ואין לו צרכי אנוש... או חירם מלך צור, שבשיגיונו בנה לעצמו רקיע של צעצוע, ובו מזרקות השופעות "גשם", וכדורים מתנגשים המשמיעים "רעמים", וישב שם "במרום", משחק את האליל... כה מגוחכים היו, כה נלעגים!

מה רב המרחק בינם ליהדות הנאצלת! ליעקב אבינו בחיר האבות, "דמות אדם שבמרכבה", האומר בשפל רוח: "קטונתי"! המצווה שיעלוהו לארץ ישראל מיד ולא יקברוהו במצרים אפילו לשעה, כדי שלא יעשוהו בעל כרחו, לאחר פטירתו, לעבודה זרה! ממשה רבינו אבי הנביאים, בחיר המין האנושי, שהיה העניו מכל אדם, והתחנן "שלח נא ביד תשלח" - הכל ראויים יותר ממני לנבואה - ובמותו לא ידע איש את קבורתו כדי שלא יעשוהו לאלוה!

והתורה נצחית היא, ולקחיה שייכים לכל אחד ואחד. יבחן כל אדם את עצמו באיזה צד של המתרס הוא עומד: של יוסף - או של פרעה. האם אומר הוא "בלעדי", "קטונתי" כל מה שיש לי - מתנת חנם הוא, בחסד ולא בזכות. ועל הכל ה' אלוקיני אנחנו מודים לך, כי לא מגיע לנו מאומה. וגדולים חסדיך, נפלאים מעשיך, "ונחננו מה". או נחשב שהכל מגיע לנו, ואנו ואין בלתנו. מגיע עוד ועוד, מגיע בשני העולמות!...

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: חושקני בכס, שבשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטים עצמכם לפני". נתאזר בענווה, ונזכה לטובה רוחנית וגשמית כיוסף: לגדולה, ולאהבת ה'! (מעין השבוע).

**"וליוסף ילד שני בנים וגו'" [מא, נ]. הבעל איים: תלדי רק... בן!**

לא יפלא כי כל זוג צעיר שנישא בשעה טובה ומוצלחת מצפה, שבע"ה, אחר כשנה יזכה שיתקיים בהם "ותהר האישה ותלד בן". לנו נראה הדבר טבעי ופשוט, כי כך דרכו של עולם.

כדאי להאיץ לעולמם של אלו שלא כ"כ זכו ללידה כלל, או לנשים שחוו הריונות רבים אך במקביל כולם הסתיימו בהפלות טבעיות, וכל חייהן רווי צער, סבל ומכאובים, שאפילו ללידה אחת טבעית לא זכו לה. לא אחת אנו שומעים על אינספור טיפולים שעוברות נשים, שעליהם שילמו במיטב כספן, וכל זה מסתיים במפח נפש... מנגד, אנו עדים לתופעה כואבת ואף מבישה כאשר אנו נתקלים בגברים הממתינים ליד חדר - הלידה ומצפים אך ורק ללידת בן, או אנשים שמקבלים מידע מוקדם באולטרא סאונד שהעובר היא נקבה ולא אחת נשמעת אנחה מהבעל: "עוד פעם בת?! למה!!!"

אם נפנה לאותן נשים עקרות ונשאל אותן אם בעליהן היו מוכנים לזכות בבת, אין ספק מה תהיה התשובה... בספר "והערב נא" מופיע **מעשה נפלא** מאוד:

לאחד מבתי החולים הגיעה אשה שכרעה ללדת, וסימנים של דאגה ופחד נוראים היו על פניה. האישה הרבתה לבכות וניכר היה שנמצאת במצוקה קשה. לאחר שהרבו האחיות להפציר בה שתספר מה עובר עליה, סיפרה האישה: "ראו נא, לפני כתשע שנים נישאתי לבעלי. כבר בלידה הראשונה הוא 'הזהיר' אותי שאביא לו אך ורק בן זכר, וחלילה לא אחזור מבית החולים עם בת, (כאילו מביאה אותה מבית אביה). אולם בשמים החליטו אחרת, ונולדה לנו בת. כך היה גם בלידה השניה, השלישית... עד שנולדו לנו שש בנות, ולבנים טרם זכינו. עתה, לקראת הלידה השביעית, איים בעלי: 'אילו גם הפעם תביאי בת - אל תחזרי הביתה! לא את ולא הילדה!'..." ומה ילדה האישה לבסוף? --- בת!

והנה, הרופא המשמש כמנהל המחלקה, שמע את סיפורת העגום של האישה, ניגש אליה ואמר שתוכל להיות רגועה, ובעזרת ה' יתברך, הכל יבוא על מקומו בשלום. מה עשה אותו רופא? - הוא מיהר להתקשר לבעל, ובישר לו בשמחה כי סוף-סוף נולד לו בשעה טובה... בן זכר!! לא היה גבול לאושרו של האב. אך הוסיף הרופא, "אנא תכנס אלי מיד כאשר תגיע לבית החולים".

האב מיהר להגיע, ונכנס לחדרו של הרופא. "ישב כבודו בבקשה, וישתה תחילה מיים", ביקש הרופא. האב קטעו, כשעל פניו ארשת דאגה רצינית, וביקש שיסביר לו לאלתר במה מדובר. "ראה נא", אמר הרופא, כשארשת רצינות נסוכה על פניו, "אמנם זכית לבן זכר, אך לדאבונו אצל הרך הנולד נמצאו קצת בעיות...". והחל הרופא לפרט: "אצבעות הידיים לצערנו אינן מתפקדות... אך זו הבעיה הקטנה. יש לו גם בעיה ברגליו - רגל ימין ארוכה ושמאל קצרה...". וכך המשיך הרופא ומנה פגמים קשים ונוראים, רח"ל, מהקל אל הכבד, עד שסיים, כי לילד ישנה בעיה מוחית רצינית, "וכעת, הנורא מכל מבחינתו, הוא הפגם הקשה בלבו... בעוד רגעים מספר הוא עומד להיכנס לניתוח מסובך..."

את צערו של האב לא ניתן לתאר במילים. את ראשו הטמין בין ברכיו ומירר בבכי תמרורים. "אני אשם בכל", צעק האיש במר לבו, "לחנים ציערתי את אשתך, ובעטתי בטובתו של מקום, שנתן לי שש בנות בריאות וטובות... מה היה נורא כל כך אילו הייתי זוכה בבת בריאה וטובה..."

ואז, כאשר הגיע הבכי לשיאו, נעמד הרופא על רגליו, הושיט לאב את ידו, והכריז בקול גדול: "מזל טוב יקירי! נולדה לך בת בריאה ושלמה!..."

ואכן, בס"ד תוכניתו של הרופא הפיקח הצליחה. האב הפך לשמח בחלקו, והודה להשי"ת ולרעייתו על שזכה לבת בריאה... מובן מאלי, שהצער הנורא שגרם הרופא לאב מותר הוא מן הדין, ואדרבה, מצוה גדולה קיים בכך שהשכין שלום בין איש לאשתו. ובימינו אנו צריכים להתפלל שהוולד יהיה בריא ושלם ושנזכה לגדלו לתורה, לחופה, למצוות ומעשים טובים (ברכת דוד).

**זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל זוני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה זוני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ שמעון שי בן שולמית ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל, לע"נ זינט בת מרים ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.**

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: [otzarot.hparasha@gmail.com](mailto:otzarot.hparasha@gmail.com)



**זמני כניסת וציאת השבת**

**כניסת השבת: 16:21**  
**שקיעה: 16:43**  
**ציאת השבת: 17:22**  
**רבנו תם: 17:57**

הגיליון יו"ד  
 בעיקר נתיבות

שימו לב  
 העובדה  
 המהירה החלה  
 - 4 נוסחאות -

הגיליון מוקדש לדפוס: החל בתקופת חנה בת עישה

# אזר השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם  
 מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל



האלון נוסחאות שולחנות: מנהג בת עישה - לקחת או נוסחאות בת עישה - לבית כנסת  
 וכן נוסחאות מקבלן קאנו ונוסחאות

## היוזם הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו  
 על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א



השמייה היתיה על כללי הקורונה, ההדבקות בגניף במוצאי יום הכיפורים, הפנייה המפוע  
 למלוכה בענין והשיחן הבלתי צפוי לבת שיצאה מהמלוכה - סיפור אישי ונדיר בענין

## מעשיות בפרשה

"והנה שבע פרות עלות אחריו... ותעמנה אבל הפרות והאכלנה הפרות"  
 כאן מרומזים דברי חכמינו שאמרו, כי בתחילה בא היצר הרע אל האדם כ"הלך"  
 עובר אורח, לאחר-מכן הוא בא אליו כאורח, ולבסוף הוא נעשה בעל בית ומושל בו.  
 שבע הפרות הרעות הינן סמל כוחות הרע של היצר, ובראשונה הן "עולות" -  
 קיטמה קיטמה הן עולות ומתגלות לעתים רחוקות! לאחר מכן "ותעמנה אבל" - הן  
 מתדבקות אל האדם כאורח, עד שלבסוף "ותאכלנה" - הן בולעות אותו לחלוטין...  
 (בשם השפ"אמת זצ"ל)

"ידיה בבקר והפעם דהו"

חלקו הראשון של החלום, על הפרות, שרמזו כי יהיה מחסור בבשר לאכילה - לא  
 הדיאג ביותר את פרעה. אם לא יהא די בשר לאכילה - יאכל לחם. ברם, משבא  
 חלקו השני של החלום, על השבלים, ורמזו שיהיה מחסור אפילו בלחם - מיד  
 "ותפעם רוחו" (ספרי דרוש)

"ידיהו מן הכור ויגלה"

מפני כבוד המלכות. (רש"י)  
 ואילו לא כבוד המלכות, כלום אינו צריך אדם לגזוז שערותיו, אחרי ישיבה כה  
 ממושכת בבית הסוהר?  
 ברם, הלא אמרו חכמינו: "בראש השנה יצא יוסף מבית-האסורים" (ראש השנה י'  
 - ואם-כן כיצד התגלה יוסף ביום טוב? על כך משיב רש"י: "מפני כבוד המלכות"  
 כפי שפוסק הש"ך (י"ד סימן קצ"ח), שלצורך מצוה מותר... (תורת משה)

## הודעה חשובה לאלפי מניי הגיליון במייל

המיייל החדש של תפוצת גיליון אור השבת היינו:  
**alon089945291@gmail.com**

שימו לב: גם אלה הרשומים במייל הישן חובה להרשם שוב ולעדכן במייל החדש

תשובת למורה נחמן למהר"ר  
 קדוה שלישי בשבוע  
 לפסק: 08-9941870  
 או למייל:  
 7665190@gmail.com

**אור התורה**  
 לע"נ בנימין בן רחל

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שולוח 2.  
 (הזכרים מתמרמרים אחת לחודש בשלוחות 3). נברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

**חידה:** מי כונה 'אדם קשה שהוא קשה כבורל'?  
**חידה של שבוע שעבר:** מה ההבדל בין נס שקורה בארץ ישראל לבין נס שקורה בחוץ  
 לארץ?  
**פתרון החידה משבוע שעבר:** בנס שנעשה בארץ ישראל גומרים את ההלל ובחוצה לארץ  
 לא גומרים את ההלל (ערכין י', במהרש"א שם)  
**שימו לב:** חידה מאתגרת ומרתקת כל שבוע מתורת האור החיים הקדוש עם זוכים בכל  
 שבוע. בלעדי בקו אור התורה - 0774103900.

**הפרסים נתרמו לע"נ:** לאה גיטל בת יצחק הכהן ע"ה

החודש א"ה יזגלו הפרסים ברגלה	"כרטיס ספר" לרכישה ברשת "אור החיים"	נגן (MP3) כשר עם שיחות של גדולי הדרשנים	דיסק און קי בפיתוח ייחודי לקוראי העלון
------------------------------------	--	--	---

**שימו לב:** ההגרלות מתבצעות אחד לחודשיים על כל הפרסים

העלון להצלחת הגביר היקר:  
 מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה:  
 alon089945291@gmail.com

מיייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):  
 alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454 = קו התוכן: 079-5904730  
 טקסט: 08-9941870 = מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

## האם יש לחוש שמא ישנו איסור שעטנו בהבישת מסיכה

הנה ראיתי שיש שדנו האם יש איסור במסיכת קורונה  
 הנה לכאורה לפי דברי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א דהא  
 דשרי לצאת עם מסיכה בשבת משום שהוא חשיב כלבוש  
 א"כ כיון דחשיב לבוש א"כ אסור בהעלה של כלאים. ולכן  
 יש להזהר במסיכות ובכה"ג שאין לו מסיבה אחרת, והוא  
 חולה וצריך להתפנות לבית החולים ולבט אפילו מסיכה  
 משעטנו דאין לך כל דבר שאין לומד מפני פיקוח נפש,  
 אלא דיש לדון לשיטות שאסרו לצאת עם מסיכה בשבת  
 [ע"י עוד בזה הדעות בספרנו שערי יוסף בה' נגיף  
 הקורונה ח"א] א"כ כיון דלא הוי לבושו נמצא חומרו קולו  
 דיהיה ניתן ללוש מסיכה שהיא של שעטנו.  
 ובקובץ בית הלוי (מס' 30 תמוז תש"פ) שיש דנו  
 שפורסם שהמסכות עשויות מאלבד שהוא בד לבד שאינו  
 ארוג ושמעורב בו שיירי בגדים שנטהו ויתכן שיש בהם  
 גם צמר ופשתים האם יש בזה חשש שעטנו, וכתבו בזה  
 שלאחר בירור המציאות בקשנו ממנהל המעבדה העירונית  
 בבני ברק הרב ישראל יעקב ניימן שליט"א שיבדוק את  
 המסכות והבדיקה העלתה שהאלבד עשוי כולו מסיבים,  
 ואין שום שיירים של חוטים, במסכה שבדק היו רק סיבים  
 סינטטיים, וכתב בסיבים נפסק בשו"ע (סימן רצ"ט ס"א)  
 שאם הרוב אינו מצמר ופשתים היינו סיבי צמר ופשתים  
 מעורבים בצמר גמלים, בטלים הצמר והפשתן ברוב, ורק  
 אם יש חוטים אינם בטלים, כך שגם אם נחשוש שאכן  
 יש מעט בגדי צמר ופשתים שנטהו ודאי שהם בטלים  
 ברוב, ובכלל בדיון לבד שעשוי מצמר ופשתים יש שני  
 דעות דעת השו"ע סימן ע"ו ס"א כדעת הרמב"ם שאסור  
 מה"ת, ודעת הרמ"א סימן ש"א ס"ב כדעת הרא"ש שהוא  
 אסור רק מדרבנן והביא שם גם דעת הרמב"ם.  
 והנה לעצם הדין אם מסיכה משעטנו אסורה כתב שם  
 שהרי בשו"ע סימן ש"א סעיף י"ד כתב כשמניחים  
 תחבושת על המכה אין בה משום שעטנו שאין דרך  
 חימום בכך, וא"כ הכא נמי אין דרך חימום בכך ע"ש אלא  
 א"כ אם בימות בחורף יכסה את המסכה שלו עם צעיף,  
 ע"ש, ולענ"ד יש לבאר בזה שהרי דרך האנשים שמויעים  
 אם זה.  
 וכתב שם שאם נמצא במקום שאין חשש להדבקה  
 ולבוש רק כדי שלא לקבל קנס דינו כלבוש ע"מ לעבור  
 את המכס, ע"י בשו"ע סימן ע"ו ס"ו שהשו"ע אוסר והרמ"א  
 מביא יש מתיירן. (ר' יוסף אביטל שליט"א)

# החיסון של פיזר והנמשל

תקופה ארוכה בה השם יתברך מראה לנו ניסים ברורים וגלויים על ההצלה המיוחדת מן הנגיף ושכסיינותא דשמיא לא הגיע להיכן שהעריכו בתחילה על עשרות אלפי מותים ■ בין קץ המגיפה להמצאת החיסון החדש של חברת פיזר לא תאמינו אבל מצאנו נמשל מציאותי לחיינו כיום ■ הניסיונות בחיים שמזורים להמשיך הלאה, שמירת הצביון בכל הכח שאפשר והוכחת האמונה בבורא עולם ■ מיוחד!

בעת האחרונה פורסם המידע שסיפר את סבך הבלהות שהתעורר בחברת 'פיזר', יצרנית החיסון המיוחל, זה שאנשים רבים כל - כך תולים את ביטחונם ורואים בו את ה'גואל אחרון' של צרת הקורונה.

ברגע האחרון של המרוץ, כש'פיזר' עמדה פסע לפני קו הסיום, כמעט פונצ'רו גלגליה. מסתבר שכדי שהחיסון יהיה יעיל ואפקטיבי, הוא צריך לשהות כל הזמן בטמפרטורה נמוכה במיוחד, שבעים וחמש מעלות מתחת לאפס (פי 3-4 ממקפיא ביתי מצוי ופי 70 מהקור ביום ירושלמי מושלג). אם במהלך העברת החיסון ממדינת הייצור למדינה אחרת (ישראל לדוגמה), הטמפרטורה תעלה ולו במעט, החיסון כבר לא יועיל מאומה.

ברגעים אלה הגיעו ב'פיזר' כבר לפתרון הסופי (במובן הטוב...) והם מתחילים להעביר את החיסונים בתוך מזוודות בפיתוח מיוחד המכילות קרח יבש בקור מרטיט (תרתי משמע) של שבעים וחמש מעלות מתחת לאפס, אבל עדיין מדובר בתהליך שיש בו לא מעט סיכונים.

ככה זה: חברה יכולה לעמוד פסיעה אחת מהפריצה הגדולה, אבל חוסר קטן בשינוע, באג קטן וטכני יכול לגרום לכך שלא יהיה לה איך לשנע ולהעביר את החיסונים הרבים, היקרים והנחשקים, למקום המיועד.

**אני משער לעצמי ש'פיזר' יסתדרו בסוף. אבל מה יהיה איתנו? עם כולנו?**

כמה מאיתנו עסוקים בלהיכן תרופה יקרה. בלצבור הון. בלבנות לעצמנו את החיים המושלמים. אחד עובד כבר עשרים שנה כדי לרכוש את בית חלומותיו; השני עמל קשה כדי להשיג רכב יוקרה; השלישי עסוק בלייצר לעצמו 'מעמד' מנוכד בקהילות; הרביעי סתם שם כסף בצד. רבים מאיתנו שואפים להשיג משהו, עסוקים בלהשיג משהו. ואם כבר השגנו - אנו עסוקים בלטפח אותו.

לרגע אנו לא מבינים שברגע האחרון, לא תהיה לנו דרך טכנית לשנע את כל זה. ברגע האמת שייגיע (והוא יגיע, בין אם נרצה ובין אם נביט לו בעיניים). הרגע בו נעבור מהעולם הזה לעולם הבא, לא תהיה לנו כל דרך לשנע את כל הכישרונות, ההישגים, המעמדות, הנכסים, הכספים וההצלחות - אל עולם האמת. אל המקום האמיתי והנכון. ולא יעזרו לנו מזוודות ולא יעזרו גם קרח יבש. תחת מזוודה תעלה רימה ותחת קרח תצוץ תולעת.

אם חכמים נהיה, נדאג להפוך את כל רשימת ההישגים לארעית, מוכרחת המציאות, ונדאג להשקיע במוצרים שהם כְּרִי שינוע מעולם לעולם. מעולם הנפח לעולם הנצח.

תורה, מצוות, חסד, דף היומי, חיוך לחבר, תפילה בכוונה, צדקה.



# אמברה

סיפור לשבת

"בזכותיה דמאתע רחל עננו"

## המסכות של רחל אמונו

איש לא יחזיק!!

לצרפת שהייתה מוכת קורונה אז והמסכות היו מוצר צריכה בסיסי בכדי למזער את נזקי המגיפה ולעצור את שרשרת ההדבקה.

ידיד קרוב שהיה מתגורר בצרפת הוא שדאג לו להשכרת מחסן לאחסון המסכות בכדי לשווקם ברחבי צרפת, בתחילה נמכרו כמה מסכות אבל הכמות מתחילה ויורדת מיום ליום, ומשעה לשעה. ואז מיועדנו דוד גילה שככל שעובר הזמן יותר ויותר חברות נכנסות לשוק עם אותו המוצר שכה חלם להרוויח ממנו מיליונים שלעת עתה מתנפץ לו בפנים.

בצר לו פנה אל ידידו שהבין בעסקים והיה איש עסקים מוצלח במיוחד ושאל אותו כיצד יוצאים מהפלוטור אליו נקלע. הידיד סיפר לו שתמיד שהיה בעולם העסקים הוא מתמיד לבקר בקברה של רחל אימנו ומתפלל וכך לא מתחילות אצלו הבעיות. דוד שמע את דבריו ואץ רץ לקברה של רחל אימנו ופרץ שם בבכי תמרורים, והתחנן על נפשו עבור בני ביתו שזקוקים לכסף הזה וכמעט ואין הפרוטה מצויה בכיסו ומי מדבר בכלל על החובות של המאות אלפי שקלים...

הוא התעכב בקברה למעלה משלוש שעות. הוא הרגיש קושי להתנתק ומאידך את הדרך הקלה להתחבר ולהתפלל על ציונה הקדוש. אמנם כעבור זמן קצר הרגיש שכוחותיו כבר אין משיגים את תפילותיו מעומק הלב הארוכות.

כשסיים להתפלל על קברה של מאמע רחל בדרכו חזרה לבית הישועה נפלה אל פתחו. הוא מקבל צלצול טלפון מחבירו שבישר לו שיש לו חבר שהינו מנהל בית חולים גדול מאוד באזור פריז וכי הוא רוצה לרכוש כחמישה מיליון מסכות שימשו את החולים ואת צוות האחיות של בית החולים, והציע סכום לא מבוטל שבסופו של דבר גם סידר לו את החיים מחדש כך שיוכל לחיות ברווח ובשמחה ללא כל מחסור.

כאן שימו לב לנקודה חשובה: למרות שמול בית החולים שם שוכן מפעל לייצור מסכות שהוא היה יכול לקנותם במחיר עלות. אבל השגחת הבורא היא זו שתקבע ולכן ללא ספק החליט לפנות אליו ולרכוש ממני את המסכות במחיר שהוא לכאורה פי עשרה ממחיר הייצור במפעל.

וכאן מיועדנו דוד רצה להדגיש נקודה ענקית על מה שהפסידו רבבות עמך בית ישראל את יום ההילולא לרחל אימנו ע"ה שהיה השנה נטול תחת סגר כבד ולא היה ניתן להתקרב אל עבר קברה, אך הוא מבקש לעורר את העניין של התפילות אצל קברה הקדוש שהוכיח לכולם את המציאות האמתית של גדלותה של רחל אימנו.

מי מאיתנו לא שמע על המשפחות שקרסו, על משפחות שלימות שירדו לקו העוני ואפילו לחם וחלב לא מצויים בביתם. לצערינו הרב, לא אנו שמטפלים בזה אבל אלו שקיבלו על עצמם את כל המשא הנדיר הזה של המשפחות הנמצאות במשבר נוסף מלבד משבר הנגיף, ישולם שכרם מן השמיים פי מיליון ללא ספק. וכמובן תפילתנו לאבא שבשמים שיתמיד בריאותנו ונזכה להיות מן הנותנים ולא מן המקבלים.

את הסיפור המדהים הבא שמענו לראשונה לפני קרוב לשלושה חודשים, הנחנו אותו בצד ועתה הגיע העת לפרסמו לקוראנו היקרים.

הסיפור אירע לאחד האברכים החשובים מהעיר בני ברק בשם דוד. דוד היה איש אציל מידות ונח לבריות, כל מי שהכיר את דוד הודה שהוא היה איש מיוחד במינו ומעל הכל חוש הייחורים והמזל בדרך כלל היו נר לרגלו, ולא פעם נכנס לעסקאות אבל תמיד היה מרוויח אמנם סכום מועט אבל עדיף מאשר כלום...

באחד מן הימים שלאחר החנוכה עלו לו רצונות עזים לזכות באיזה שהוא מכרז שאם יצליח יזכה במאות אלפי שקלים. הוא נרשם ושם את כספו על קרן הצבי והתפלל שמזלו גם עכשיו יצליח, בסייעתא דשמיא.

ככל שהוא התקרב למועד הגמר הבין שסיכוייו הולכים ומתרחקים לראשונה ועולמו הרב בעדו ובין לילה הוא נכנס לחובות של למעלה ממאתיים אלף שקל שבתור אברך צעיר כמעט ולא יידע כיצד ישרוד אותם. ופנה בתפילה חרישית לאבא שבשמיים שייטיע לו בכדי לצאת מהבוץ אליו נקלע ללא משים וללא שידע על כך מראש.

ואז לאחר כחודש החל נגיף הקורונה להתפשט בעולם. בתחילה, למי שהספיק לשכוח, הנגיף החל להכות בסין בעוז כך שברוב העולם בקושי הכירו את הנגיף ומי מדבר על ארץ ישראל שאף מושג לגבי הנגיף לא היה להם. אבל מושג כנראה היה לדוד וחושיו העסקיים החלו לבעור בו, ומיד חשבן לעצמו שכרגע יש מחסור בכל העולם למסכות והם המוצר הכי מבוקש כיום בשוק.

הוא מיד נטל את הטלפון והפעיל קשרים דרך אחד המפעלים הרציניים בסין והזמין מיליוני מסכות לשווק אותם ברחבי העולם כך שהמחיר שימכרו בשוק יהיה פי עשרה מהייצור עצמו. חשבון פשוט מגלה כאן רווחים עצומים ובמיוחד למוצר כה מבוקש בכל העולם.

כל הדברים נסגרו בו במקום והסכום שהגיע לכמאה חמישים אלף הופקד בחשבוננו של בעל המפעל הסיני. ובאמת לאחר כמה ימים שהמסכות היו מוכנות ביקש אפוא לשלוח אותם ישירות

**הוא מיד נטל את הטלפון והפעיל קשרים דרך אחד המפעלים הרציניים בסין והזמין מיליוני מסכות לשווק אותם ברחבי העולם**

באפשרותכם  
לזכות את הרבים  
ללא כל תמורה!  
אם אירע אתכם או  
מכריכם סיפור  
מחזק  
שלחו אלינו  
בית 'אור השבת'  
רח' חזני 334 בת יבנה  
ולצ"ן עבור 'אור השבת'  
או במקסט:  
08-9941870

# אכפרה

## סיפור לשבת

סיפור אישי ונציל

גלגל מסתובב בעולם!

# השידוך המלוונית הקורונה

## הגה"צ רבי משה אלפסי זצ"ל והאיש משה ענו

אחרי קרוב לעשור שהוקם העלון, מביאים אנו לפניכם קווים אודות האיש שלעילוי נשמתו הוקם העלון • בין היתר: תקראו על גדולתו ועל שקיעתו בתורה הקדושה, על ניתוקו ועל פרישותו מהבלי העולם הזה ועל העסק בחיי הנצח, חיי עולם הבא • וגם: ההגדרה הגדולה והמיוחדת שתיערך השבוע ללומדים לעילוי נשמתו בשבת הקרובה • אסור לפספס!!

בשבת קודש הקרובה, פרשת מקץ הבעל"ט חל מועד יום השנה העשירית [נקווה בעזרי"ה שכבר יבוא משיח ויחיה המתים עוד בהקדם]. של הגאון הצדיק רבי משה אלפסי ז"ל. אשר דמותו הנעלית הקוקה היטב בקרב כל הסובבים אותו וכל מה שהכיר אותו בענותו המתמדת ודמותו הנחקקת.

והנה כמה נקודות ציון על רבי משה זצ"ל, שלהזכיר לקוראינו הקרים, שגיליון 'אור השבת' הוקם לזכרו ולעילוי נשמתו הטהורה.

עבד את השל"ת בפשטות ובענוה סדר יומו בעבודת השל"ת התחיל בבוקר השכם - עוד קודם שיאיר החרח בלימוד התורה, ואח"כ תפילה בנץ החמה, ואח"כ בשקידה על התורה הקדושה במשך היום, שייף עייל שייף נפיק ולא מחזיק טיבותא לנפשיה וכמו כן היה מוכתר במידות טובות ונעלות שגרמו לכל הסובבים אותו לאהבה רבה.

גם עכשיו לאחר כמה שנים עדיין כל אימת שנפגשים באדם שהכיר אותו, ומזכירים את רבי משה זצ"ל מיד נשמעים אליו דברי הערכה והאהבה גדולה שלא פג טעמה לעולם.

גם כאשר נפגשים עם אנשים שאינם נמנים על שומרי תומ"צ שהכירו אותו, שומעים אותם מדברים עליו בכזאת הערכה ואהבה אדירה אפי' שדרכם שונת זו מזו. והוא אשר נתבאר לעיל כאשר אדם דבק באמונתו ועובד את בוראו בנאמנה ומכבד את סובביו, אז גם אם דרכם שונה, אבל הם רוחשים לו אהבה והערצה בדרכו שלו.

לא המון ידעו, אך אחד מימי השבע ברכות נערך בביתו של הסבא קדישא סידנא בבא סאלי זיע"א שהיה מקורב אצלו מאוד ושומר עימו קשרי ידידות. כך שהשבע ברכות נערכה ביום ההילולא קדישא של עטרת ראשינו רבי דוד אבוחצירא זצ"ל. ובו ביום הכריז סידנא בבא סאלי זיע"א על הקמת הכולל הראשון שבראשותו ורצה למנות את רבי משה זצ"ל שיהיה בתפקיד ראש הכולל הראשון והמכובד לזכרו של עטרת ראשינו.

**בו ביום הכריז סידנא בבא סאלי זיע"א על הקמת הכולל הראשון שבראשותו ורצה למנות את רבי משה שיהיה בתפקיד ראש הכולל הראשון והמכובד לזכרו של עטרת ראשינו.**

אך רבי משה זצ"ל כפי שהיה רגיל לחיי הפשוטים ולדרגתו שהייתה דלה בעיניו וסירב להמנות לתפקיד נחשב זה בהסבר כי הוא לא יכול שמישהו ירגיש שאני מעליו. וכמוכן רבות יש לנו ללמוד מדרכו הפשוטה לחיים.

וכמו שפורש בפסוק 'ולענווים יתן תן', וראינו את החן שהיה נסוך על ר' משה ז"ל שהרגישו תמיד הבאים בקרבתו. תקצר היריעה מהכיל את אורחות חייו ונהגותיו בקדושה, הן בתורה והן במידותיו הנעלות. אך אלו טעט שבבני אדם משגת חייו, לזכר נשמתו הטהורה.

זכה רבי משה זצ"ל כי מסכת חיייו - בתורה ועבודת ה', עדיין משגגת ומאירה, ע"י משפחתו היקרה שתחל' ובפרט העלון היקר והחשוב הזה 'אור השבת' המכניס את אור השבת, ואור תורה הקדושה - בבתים רבים מעם ישראל - אשר כל יסודו והוצאתו לאור הוא לעילוי נשמתו הטהורה. אשר בכל הארץ יצא שמו לתפארת התורה הקדושה, להגדיל תורה ולהאדירה.

ואין ספק כי ר' משה שם בשמים מחזיר טובה לכל הגומלים לו טוב ומליץ יושר עליו בשמי מרום, ומעתידי עליו בשמי מעלה לשפע ברכה והצלחה בכל מלי דמיטב. ובפרט על כל משפחתו היקרה היו שעושים רבות ונצורות לע"ג, מליץ טוב עליהם לשפע ברכה והצלחה ואורך ימים בטוב ובנעימים אמן ואמן.

ובשו"י היריעה חשוב להדגיש כי עלון 'אור השבת' פתח במבצע ללימוד משניות השבת הקרובה לעילוי נשמתו של הגה"צ רבי משה בן עישה אלפסי זצ"ל כשבמהלכו כל מי שילמד פרק לעילוי נשמתו בשבת קודש פרשת מקץ יכנס להגדרה על עשרות פרסים ביניהם במקום הראשון, חליפה יוקרתית חולצה עניבה וחגורה. שישה כרטיסי ספר שני נגנים ועוד פרסים יקרי ערך.

הקניות ערכתי עם כפפות בידיים ועם אלכו"ל ביד שמדי כמה פעמים אני מחטא עימו את ידי העגלה או את שני ידי.

והנה במוצאי יום הכיפורים - בו!ם! כאבים בגרון, חולשה, למחרת כבר אין טעם בפה וריח באף. הבנתי שאלו התסמינים הבולטים ביותר והשלמתי עם זה שכנראה שאני מאומת במאת האחוזים.

בקיזור, הבנתי שהולכים למלונית קורונה שהיו מלאים בציבור בני תורה בתקופה הזאת. אחי עודד אותי באמרו: "אל תדאג, עוד תמצא שם שידוך לבת שלך". נו, נו...

הפלא היה, שרוב חבריי שנדבקו בקורונה פונו למלונית 'קראון פלאזה' או 'קיסר' בירושלים שנמצא בסמיכות לבית, ואיתי התעקשו בפיקוד העורף דווקא על מלון 'מרגוע' בערד. אמרתי בליבי: אם זה המצב הרי שהכל כתוב משמים.

בשהותי במלונית, פגשתי שני בחורי ישיבות שלומדים באחת מהישיבות החשובות בירושלים, וגם הם עם אותו סיפור עצוב - את

כל החברים שלהם שלחו למלונית במרכז, ודווקא אותם שלחו לערד.

אחד הבחורים משך את תשומת לבי בהתנהגותו וביראת השמים שלו. פניתי לחברו וביקשתי שיספר לי קצת עליו. הוא גמר עליו את ההלל, אבל לי זה לא הספיק. במשך שבוע שלם ישבתי אתו, למדתי איתו סוגיה מהגמרא, אבל בעיקר בחנתי אותו ב'סוגיות החיים'. מה אומר ומה אדבר, גיליתי שלא מדובר בסתם בחור רגיל שהוא כליל המעלות אלא מדובר כאן במלאך בדמות אדם שעומד לפני...

בסיומו של אותו שבוע יצרתי קשר עם שדכן שיפנה להוריו של הבחור היצעתי שידוך עבור בתו. לאחר שביררו שני הצדדים לכאן ולכאן ולאחר שנערכו הפגישות בין החתן לכלה.

הלא יאומן קרה ועוד איך קרה!! שימו לב: לא עבר זמן וכבר שברנו צלחת בשעה טובה ומוצלחת. כשמעמד הווארט נערך בביתי שבירושלים.

בזמנו, כאשר חבריי ומכריי שמעו שנדבקתי בקורונה למרות כל אמצעי הזהירות שנקטתי, רפו ידיהם. אם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו אזובי הקיר... אבל לאחר מכן כולם הבינו מה קרה כאן. הקב"ה רק רצה 'להדביק לי חתן' לכל החיים... והוכיח לי שלמרות שהלכתי למלונית רחוקה מהאופק דווקא שם גיליתי את השמחה שלי! יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם.

"הגיע אלי שוטר" - סיפר הרה"ג רבי דוד סוקולובר שליט"א, מנהל ת"ת 'דרך אמת' במודיעין עילית באחת משיחותיו שמסר בפני קהל - "הוא דווקא דיבר איתי יפה מאוד ובאופן לא מתלהם כלל. הוא הציע שלא לקנוס את הת"ת, וביקש: 'אולי תשלח את התלמידים הביתה וכך תימנע מקנס? אמרתי לו: חס ושלום, ודאי עדיף קנס. וכי אשלח את התלמידים הביתה? זו הוראתם הנחרצת של גדולי ישראל. כמוכן הוא נתן דו"ח."

"מיד לאחר קבלת הדו"ח" - מספר הרב סוקולובר שליט"א - "עלה בראשי רעיון חינוכי חשוב בסייעתא דשמיא. שאלתי את כל הילדים בחיידר באמצעות הרמקול שבכיתות: 'תגידו לי, ילדים יקרים, מה עדיף: היה כאן שוטר כעת ושאל אותי מה לעשות, האם תשלח את הילדים הביתה או שניתן לך קנס ותשלם הרבה כסף, אלפי שקלים. תגידו לי אתם, ילדים יקרים, מה עדיף - ללכת הביתה, או לשלם הרבה כסף כדי שתוכלו להמשיך ללמוד? תצעקו כולם את התשובה כדי שנדע את התשובה באופן מידי. "כל הבניין רעד מהצעקה:

'קנס!...' בשלב זה הסברתי לילדים: עכשיו אנחנו מרגישים בחוש 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף'. עדיף לנו לשבת ללמוד ולהפסיד אלפי שקלים."

מי לא זוכר את ההוראה של מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א שהורה לפתוח את כלל התלמודי תורה והישיבות עוד לפני שאלה קבלו אישור לכך. אז יצאו כמה אנשי דלא מעלי ועוררו על כך שהדבקה רק תעלה ואחוזי התמותה גם הם יקפצו, אבל מהר מאוד כל אלה הבינו שבסופו של דבר ההדבקה רק הלכה וירדה וגם אם היא עלתה הרי שלא נגע כלל וכלל בתלמודי התורה שעליהם הורה מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א שחובה לפתוח בגלל ביטול תורה. כמה נכון המשפט 'כל הנוטל עיפה מן הזקנים אינו נכשל' גם בזמן הזה.

את הסיפור המרגש הבא קבלנו במערכת העלון:

במשך למעלה מחצי שנה הקפדתי על כל קוצו של יו"ד בהנחיות השמירה מהקורונה. לא התקרבת לי לשום התקהלות, והשתדלתי לשמור מרחק של שני מטרים הגם שמדובר לפעמים במכרי הקרובים ביותר אלי ויתכן אף בני משפחתי, ואפילו כשהתירו לחזור לבתי הכנסת, אני המשכתי להתפלל בחוץ. חבשתי מסכה פלוס מגן מפלסטיק, על הפה ועל אף ממש עם כל החומרות שהורו משרד הבריאות. ולתוהים גם את

# מדור תפילות וקושיות

## אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימן טוב שליט"א

**"ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו" (מ"א, נ"ה)**

### מפני מה ולא יזוה תועלת ציוה יוסף למול את המצרים?

צ"ע מפני מה ציווה יוסף את המצרים שימולו, וכי איזו מעלה ותועלת תצמח ממילת נכרים, שלא מסירים עבודת אלילים מעצמם. ועוד הלא אמרו בגמרא (ע"ז כו:): ישראל מל את העובד כוכבים לשם גר, אבל לא לרפואתו, כגון אם יש לו תולעת בערלתו דאסור למולו. וכן פסק הרמ"א (יור"ד סי' רס"ג ס"ה) שאסור למול עובד כוכבים שלא לשם גרות, (ב"י בשם רבינו ירוחם ס"ס רס"ו). ואם כן קשה לשם מה ציוה יוסף את המצריים למול?

#### ישוב א'

יוסף רצה לעוררם על מילת הלב להסיר דרך התאוה וההמרה

הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל ראש ישיבת הגנג מטרין בשם המהר"ל (בגור אריה) שיוסף הצדיק ביקש מהמצרים שימולו מילת הלב, ויעזבו דרך התאוה והחמדה. וזה היתה כל מטרתו במה שציווה למול בשר הערלה, לעוררם על ידי זה לעזוב דרך תאוותם המושחתת, שהרי אמרו חז"ל (קידושין מט:): עשרה קבין זנות ירדו לעולם ותשעה נטלה מצרים. ויש להוסיף בזה מה שכתב בספר עוללות אפרים (מאמר שצ"ב) והביאו רעק"א בתשובה (סי' מ"ב), שהמילה החיצונית היא סיבה למילה פנימית מערלת הלב, שכשימול עורלת לבבו אז יהיה חדרי לבו פתוחים להבין ולהשכיל בתורה ובמצוות.

#### ישוב ב'

זיכרון לבני מצרים על שזן אותם יוסף בשנות הרעב

בספר ישמח השם (בסופו עמ' תרס"א) מותרץ בשם מנחת כהן שיוסף גזר על כל יושבי ארץ מצרים למול, כדי שיזכרו טובתו שזן אותם בשנות הרעב, וביאר שמטעם זה אחר כך פרעה ביטל את המילה, כדי שלא יזכרו את טובתו של יוסף, וכדאיתא במדרש (אגדה שמות פ"א) "ויקום מלך חדש אשר לא ידע את יוסף", וכי לא היה מכיר את יוסף, אלא לא ידע את אשר עשה עמו בימי רעבון, ומבואר שם שביטלו ישראל מילה על פי גזירתו. ומכאן מוסר השכל עד כמה יש חיוב גדול להכיר טובה לכל מי שגמלו טוב, עד שנוצרך לעשות חותם בגופו לזכור טובת חברו. ומתוך דברים אלו עלה בדעתי ליתן טעם חדש למצוות מילה, שהוא חותם בגופו לזכור בכל עת ובכל שעה חובתנו להסיר את הכיור לו טובה על כל טובותיו וחסדיו עמנו עד אין קץ.

#### ישוב ג'

כדי שיהיה מן שגורך באמת תבואה ויבא וימול ויא ייטלו העשירים כדי להסתיר

הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל ביאר את הטעם שיוסף ציווה לבני מצרים למול את עצמם, לפי שבימי הרעב נמצאו רבים שאגרו תבואה רבה לעצמם, וביקשו לקבל מיוסף עוד ועוד תבואה כדי להסתיר בה, לכך נהג יוסף הצדיק בחכמה ותבונה ונתן תבואה רק למי שהסכים למול עצמו, כי בזה הוברר שמי שמוכן למול את עצמו באמת נצרך הוא ללחם, ועל ידי תחבולה זו לא נטלו העשירים תבואה, ובוהן גם מובן למה מתחילה הסכים פרעה לתנאי זה.

# חיזוק

## סיפורי אהליק

מספר בזה הקדוש על רבי חייא ר' יוסי שהיו הולכים בדרך במדבר, וראו מרחוק אדם שטעון משא. אמר ר' חייא, לא נלך עמו בדרך, מפני שאולי הוא גוי ואסור ללכת עמו, שמא עם הארץ הוא ואסור להתלוות עמו. אמר לו ר' יוסי, נבדק אותו אולי הוא תלמיד חכם או בר אוריין. בינתיים הגיע אליהם האיש ועבר לפניהם ואמר: רצוני ללכת עמכם בצוותה, ודעו לכם שאני מכיר את הדרך שאתם רוצים ללכת בה, ודעו לכם שדרך זו היא מקום מסכן מאד, ואתם אינכם יודעים מזה, וחלילה לי שלא לגלות לכם כדי להציל את נפשכם. אמר ר' יוסי, ברוך ה' שהתחברת עמנו. אמר להם: עכשו צריכים אנו ללכת קצת באותו הדרך של סכנה, ולא נדבר דבר אלא נלך במהירות עד שנעבר את אותו מקום סכנה. לאחר שעברו את המקום, אמר להם: ברוך המקום שעזרנו לצאת מן המקום הזה.

והוסיף ואמר: פעם הלך כהן תלמיד חכם אחד עם עם הארץ אחד, ועמד עם הארץ על התלמיד חכם והרג אותו במקום הזה, ומאותו היום, כל מי שהולך בזו הדרך שאתם רציתם להלך שמה, ועובר באותו מקום שנשחט התלמיד חכם, אותו אדם נזוק, כי מאותו שעה נעשה אותו המקום מקום סכנה, ומתחבאים שם גזלנים וכו', כי הקדוש ברוך הוא תובע דמו של אותו כהן תלמיד חכם. הרי לך חמרת החטא, שגורם לאותו המקום לעשותו מקום סכנה. על כן צריך האדם להזהר שישב בבית הכנסת ליד שכן טוב, ולא ליד אדם רשע, ואז בוודאי יקבל תפלתו, והקדוש ברוך הוא יתן בלבבו לטהר גופו ונשמתו (קב הישר פרק יא).

ספר מרן שה"ת הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א: פעם לויתן את דודי החזון איש זצ"ל בטיול של בין ערבים [כפי שצוה עליו הרופאים], באותו רחוב הקרוי היום על שמו. כשהגענו סמוך לבית העלמין "שומרי שבת" והמקום היה עדין מקף פרדסים, עצר לפתע החזון איש, ואמר לי: במקום זה עברו בני ישיבה ושוחחו בדברי תורה, אני מרגיש כאן קדשה יתרה...

אותה הזדמנות הביא רבי חיים גם רביה, שלמוד תורה עתידי משפיע כבר היום על המקום שבו ילמדו. יש תוספתא המספרת, שכאשר בא המלאך אל יהושע ואמר לו "עתה באתי", ציווה המלאך לקום על רגליו, כי במקום הזה עתיד לעמוד אלישע ולהרביץ תורה לכלל ישראל, ולכן כבר עכשו ישנה קדשה נוראה על המקום.

בספר "דרך שיחה" מספר, שפעם באו קבוצת בחורים לבקר בבני ברק, והתהלכו על ההר היכן שהיום ממקמת ישיבת פוניבז'. ההר עדין היה שומם לחלוטין, ולפתע פגשו את הרב מפוניבז' זצ"ל, ושאלם הרב: האם אתם שומעים? ענו הבחורים כי אינם שומעים כלום. ושוב שאלם: וכי אינכם שומעים? והשיבו שוב בשלילה. אמר להם הרב: אני שומע שכמה מאות בחורים יושבים ולומדים על ההר הזה... וכך אכן היה.

מספרים על הגאון מוילנא, שיצא פעם מתפלת שחרית ביום שבת עם תלמידיו. פגש ברחוב בכמה צעירים שיושבים על הספסל ומפצחים גרעינים, וסגריה דולקת בידם. כשהבחין בהם הרב, צעק וקרא לעברם: "בטול תורה... בטול תורה..."

השתאו התלמידים ולא הבינו פשר כונת והתנהגות רבם. פנו אליו והקשו: רבנו, והרי מחללי שבת בפרהסיא הם, ודינם כמומר לכל התורה, ומדוע רבנו זעק וטען כנגדם רק על עוון בטול תורה? ענה להם הרב: דעו לכם שבשמים ידונו אותם על כל מעשיהם ועל על רשעם ועל פשעם, ובתחלה יעשו עמם דין על חלול שבת, אבל כל ידמו בנפשם שיתחמקו מענש בטול תורה, שהרי יערכו אתם חשבון מפרט גם על כך, ולא יפסחו מלהענישם על כך שיכלו באותה שעה ללמוד תורה, ובטלו עצמם ממנה.

# ההגרלה הגדולה

השבוע הזה קודרה!!

לקראת יום היארצייט לגה"צ רבי משה אלפסי זצ"ל הנכם מוזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

#### זוכים נוספים:

כרטיס ספר נגן MP3 כשר (2 זוכים)

ספר 'אוצר פלאות התורה' (2 זוכים)

סט לבוש מלא: חליפה יוקרתית+ חולצה+ עניבה+ חגורה

#### כללי המיזם:

ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה'

כל הפרטים בקו אור התורה 077-410-3900

שלוחה 5

נ"ב. הרישום ממוצ"ש ה' טבת ועד ה' בטבת תשפ"א | בנוסף, יש ללמוד את פרק המשניות דווקא בתאריך טבת (ש"ב"ק מק"ץ) תשפ"א ולומר בפה לעילוי נשמת רבי משה בן עשה זצ"ל

# קבלת שבת

שנה חמש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

ביערתא דשמיא, ג' בטבת התשפ"א, זאת החנוכה

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL  
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו  
בברכה בטל': 052-7620219

## פרשת מקץ

**"והנה שבע פרות אחרות עלות אחריו"** (מא, ג).

**סיפור אחד ממקורבי מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א:** באחד הימים ראיתיו רכון על גבי מכתב ומצחו הרוש קמטים.

הרגעיים נקפו. אחרי דקות ארוכות הושיט לי את המכתב, ואמר: 'קרא'.

בכתב ילדותי גדול נכתב בראש העמוד: 'לכבוד הרב קניבסקי שלום'.

'למדנו בחיידר בפרשת מקץ, שפרעה חלם והנה שבע פרות עולות מן היאור, ושבע פרות עולות אחריהן. שאלתי את המלמד למה כתוב אחריהן בנו"ן סופית ולא במ"ם סופית והוא לא ידע מה לענות, אז לכן אני שואל את הרב'.

על החתום: 'מוישי כהן, כתה ב', תלמוד תורה תשב"ר'.

'אני יכול להסביר לו זאת ע"פ כללי הדקדוק', אמר מרן שליט"א בחיור, 'אבל הרי הוא ילד קטן ומסתמא לא יבין'.

'נו, אז שהרב לא יענה לו כלום וזהו', הצעת.

אך מרן הבהיר לי: 'כל מה שאני טורח לענות כל יום למכתבים הרבים בלימוד, הוא כדי לתת חיזוק לכותבים. איני יודע אם לכל מקבלי התשובות יש מזה חיזוק, אבל לילד קטן כזה - ודאי ודאי שיהיה לו חיזוק מכך שיתייחסו לשאלתו...'

עוד דקות ארוכות חלפו, עד שמרן שליט"א נטל את עטו וכתב בבת-שחוק את התשובה הבאה, תשובה שאותה קיווה שהילד יבין: 'פרעה היה במצרים, הוא לא ידע עברית...'

(תורת חיים)

**"ויצן יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה"** (מא, טז).

צריך להבין את תיבת "שלום" שהוסיף יוסף, שהרי לכאורה די אם היה אומר 'אלוקים יענה את פרעה'.

ועוד הקשו רבים מהמפרשים, מדוע יוסף מייעץ לפרעה כהמשך הפתרון שעליו לאגרו תבואה וכו', וכי פרעה מינהו ליועץ?

והנה חז"ל מספרים (ב"ר פ, ט) שחרטומי פרעה פתרו את החלום ואמרו לו 'שבע בנות אתה מוליד, שבע בנות אתה קובר', וכן 'שבע מלכויות אתה כובש שבע מלכויות מורדות בך', ודבריהם לא נכנסו באזני פרעה. ונראה בטעם הדבר שפרעה לא שמע אליהם ע"פ מה שאמרו חז"ל (ברכות נו) שהרואה נהר בחלום יצפה לשלום, ופרעה הרי חלם שהוא "עומד על שפת היאור" - שהוא כעין נהר, ועל כן הפתרון אינו יכול להיות שימותו לו בנות או שימרדו בו, אלא חלום של שלום.

משום כך אמר לו יוסף: "אלוקים יענה את שלום פרעה" - הקב"ה רמז לך בחלומך דבר של שלום, אך מאחר והפתרון הוא שתהייה שבע שנות רעב - כיצד יהיה שלום, הרי אמרו חכמינו (ב"מ נט) ש"אין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה", וכל שכן שתהא מריבה בתוך מדינה שלימה!

לפיכך יצן יוסף שפרעה יאגרו תבואה בשנות השובע, וכך בשנות הרעב לא תהא מריבה במצרים (וכמסופר בגמ' (ב"ב ט) שרבא ביקש מאנשי מחוזא שיסייעו זה לזה בפרנסה כדי שיהיה שלום במלכות), ובכך בא הפתרון אל שלמותו. ונמצא שהייעוץ של יוסף הוא חלק מחלקי הפתרון!

**"ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח"** (מא, מה).

לאיזה צורך מספרת לנו התורה דבר זה? איזו תועלת תצמח לנו מן הידיעה שפרעה כינה את יוסף בשם 'צפנת פענח'? מה גם שהתורה עצמה אינה משתמשת בשם זה כלל! אף זאת עלינו לדעת - מבאר הגאון רבי אלכסנדר זושא אלישיבין, בספרו "אלף המגן" (גאון ודרשן מופלא, שמש ברבנות ברוסיה ובסוף ימיו בתל-אביב) - כי רק בזכות שם זה שהעניק לו פרעה, יכלו המאורעות שתחילתן במכירת יוסף להשתלשל באופן הרצוי, עד להתודעות יוסף לאחיו וירידת יעקב אבינו למצרים. יד ההשגחה העליונה היא שגרמה לפרעה לשנות את שמו של יוסף ל'צפנת פענח', כפי שיוסבר מיד:

**שערו בנפשכם:** בני יעקב מגיעים למצרים לשבור בר, וכאשר הם מתעניינים לדעת מיהו האחראי הממלכתי על אסמי התבואה של פרעה, היו המצרים מספרים להם כי המדובר באדם ששמו יוסף. הלא מיד היו האחים נדרכים ומשתוממים: הכיצד זה נקרא איש מצרי בשם עברי שכזה, וכן רגע היו מבינים: הלא זהו יוסף שלנו, אחינו האבוד!

וברט לאחר מסכת האירועים הפתלתלה, במהלכה 'האשימם' אותו יוסף בריגול, והתעניין לדעת כל פרט אודות אביהם ואחיהם הקטן, וידע לומר מיהו הגדול ולאילו אחים יש אם משותפת, כביכול 'מנחש' הוא כל זאת בגביעו, והכסף ש'צמח' לפתע באמתחותיהם... היש מי שלא היה מכין מיד מיהו 'יוסף' זה?!

**לא כך רצתה ההשגחה העליונה שיתגלגלו העניינים.** צריך היה לחלוף עוד פרק זמן ועוד סדרת אירועים ודיבורים, עד שהאחים ישמעו את הבשורה 'אני יוסף'!

**"וישתו וישכרו עמו"** (מג, לד).

**מפרש רש"י:** "מיום שמכרוהו לא שתו יין ולא הוא שתה יין ואותו היום שתו".

**שואל המהר"ל מפראג בספרו 'גור אריה':**

מדוע עתה שתו, לאחר שלא שתו מאז מכירת יוסף? ודוחק לומר כי מפני כבוד המלכות שתו, כי אדרבה לאחר שסיפרו על מות אחיהם היה להם לומר שהם באבל על אחיהם ולכן פורשים הם מן היין.

ויש לפרש, כי האחים תמחו על הנהגת יוסף עמם: אתמול חשד אותם כ'מרגלים', והיום שותה עמם יין? על כן חשבו כי כוונתו להערים עליהם, ובאמת עדיין חושד הוא כי מרגלים הם, ודוקא בשל כך רוצה הוא להשקותם יין ולשכרם, ואז 'נכנס יין יצא סוד' (עירובין סה) ויתפוס אותם בדיבורם. ואם יסרבו לשתות, הרי הדבר רק יחזק את חשדו כי מרגלים הם ולכן הם חוששים לשתות פן ייחשף סודם, לכן החליטו לשתות עמו ובכך להוכיח לו שאין להם דבר הסתרי, ואז יסורו כל חשדותיו, לפיכך 'וישתו וישכרו עמו'. (שניים מקרא)

**"הם יצאו את העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים"** (מד, ד).

**מובא ב'ילקוט שמעוני'** (ק): "כמה דאת אמר ר' רחוק יהיה ביניכם ובינו כאלפים אמה' (יהושע ג, ד). אמר: אם יתרחקו מן העיר אפילו מיל אחד [אלפיים אמה] - אין כל בריה יכולה להחזירן".

וצריך להבין היטב, מדוע דוקא אלפיים אמה הם המפרידים בין היכולת לתופסם ובין אי היכולת.

**ביאר זאת הגאון רבי העשיל מקראקא זצ"ל, בספרו 'חנוכת התורה':** דהנה, מהשוואת המדרש (בראשית רבה, צב, ד) בין הפסוק 'טובו טבבו והכן' לפסוק 'היכינו את אשר יביא' מבואר שהיה זה ביום שישי, יום ההכנה לשת, וממילא משמע שגם במצרים שמר יוסף את השבת. ונמצא שהיום שאחי יוסף יצאו מן העיר היה בשבת בבוקר. ולכאורה, יש לתמוה כיצד חיללו את השבת ויצאו מתחום שבת?

אמנם רש"י לעיל (מב, א) פירש את דברי יעקב לבניו "למה תתראו... רדו שמה", בשתי פנים: "למה תראו עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אתם שבעים, כי באותה שעה עדיין היה להם תבואה. ומפי אחרים שמעתי שהוא לשון כחישה, למה תהיו כחושים ברעב". ולפירושו השני נוכל להבין מדוע האחים חיללו שבת, הואיל ובני משפחתם שבכנען היו כחוש רעב ובסכנת נפשות ופיקוח נפש דוחה שבת.

אך יוסף שלא ידע האם יש בביתם תבואה אם לא, שלח את אנשי ביתו לרדוף אחרי אחיו, מפני שתהא אולי אחיו מערימים עליו ולא יצאו מתחום שבת, אלא עשו עצמם יוצאים מן העיר כדי שלא יהיו במחיצתו של 'צפנת פענח' שדיבר אתם קשות.

על כן אמר לאשר על ביתו: "אם יתרחקו מן העיר אפילו מיל אחד [-תחום שבת] אין כל בריה יכולה להחזירן", מפני שאם הם יצאו מתחום שבת ודאי שבני ביתם בסכנת נפשות, ואין לכם רשות ואף לא תהיה לכם יכולת לתפוס אותם...

יש לקרוא את החסיונות לאחר השבת

הסניף מ'חזקים לחמ"י קופ"ח  
בדיקת עיניים מקצועית  
ע"י אופטומטריסט  
עם מכשור חדיש ומתקדם  
הסניף המחודש והמורחב באלעד:  
רח' רשב"י 21 (מול תחלת יצחק) טל: 03-9092280

**280 U**  
U-OPTIC

**ייעוץ משכנתאות**  
**דוד ישר**  
\* תכנון משכנתא חדשה \* מחזור  
\* משכנתא קיימת \* ייעוץ ראשוני חינם!  
\* חיסכון מובטח! \* ליווי מלא!  
**058-7699466**

**ספרים בבית =**  
**לומדים עם בבית!**  
ש"ס, טו ע"ש, רנב"ם וכו'  
- במחירים הזולים בארץ  
(טקסט בלבד)  
מתחרה בכל הצנת מחיר.  
מעלותים לכל הארץ.  
**052-7176882**

**המרת מט"ח**  
החליף קניונים  
פורם את כל סוגי השמורות בעולם  
בעמלות נ"ל תחרות  
אתר: יזודה תש"ש 33  
טל: **050-6379544**

שמי בצלאל אני משמש בתפקיד מסוים במוסד שיש לו קשר להרבצת תורה. ובין עיסוקיי השונים במוסד נסעתי מספר פעמים למדינה אירופית כדי לאסוף כסף עבור לומדי התורה בעירנו.

זה לא סוד, שאנשים רבים וטובים נהנים לתרום לבתי תמחוי, לארגוני רפואה ולמוסדות חסד, אבל להזקקת אברכים? פה כבר היד שוקלת חצי טון עד שהיא מתמרנת איכשהו לכיס.

**תכל'ס, היתה עמי רשימת כתובות של יהודים טובים, ביניהם כמה גבירים שהכרתי.** את חלקם פקדתי בעבר והצלחתי להביא מהם סכום נאה למדי. בין רשימת הגבירים התנוסס שמו של גביר ירא שמים ויקר מאוד, אשר לפני מספר שנים קיבל אותי במאור פנים ותרם לנו סכום מכובד מאוד. שמו התנוסס בראש הרשימה, מה שגרם לי נחת והרבה ביטחון עצמי, שאחזור מחו"ל עם הישג מכובד. הנ"ל בוודאי לא ישיב פני ריקם.

**הפעם, נסיעתי היתה למען משימה שונה לחלוטין.** עקב אסון במשפחה מסוימת, קיבלנו לאומנה יתומה בת שלוש. היא גדלה בביתנו כבת בכורה, ולאחריה נולדו עוד בניים ובנות. היא התחנכה למופת והגיעה לפירוקה ולרש - כלומר אני - אין כל. נחלצתי חושים לממן את חתונתה, ביגוד, הנעלה, אולם, תזמורת, שכירות דירה, וכשטיים ועוד כהנה וכהנה הצאות, וכל זה מכסף שלא היה לי... אבל הקב"ה הוא אבי יתומים, ואני בסך הכל שליח קטן שלו לעשות השתדלות שהכל יסתדר, והבחורה תזכה לבנות בית נאמן בישראל.

נחתתי בעיר הבירה האירופית, ברקע חורף מושלג, אבל ליבי שופע אופטימיות. נהג המוניתי שגייסתי היה חביב למדי, והתחלנו לנוע מוילה לווילה, מרחוב

לרחוב, משכונה לשכונה. ולצערי אותם תורמים שנתנו לי פעם מאה או חמש מאות דולר הפעם נתנו רק עשר או עשרים יורו, חלקם נעלמו לחלוטין, חלקם התחמקו, ובקיצור, אחרי שבוע אני בקושי מגרד חמש מאות יורו, ויוצא בגירעון גדול מהסיפור הזה.

**אלא מה, היתה בי נחמה אחת קטנה, הגביר הגדול.** אחרי כל כישלון ואכזבה תגיע ישועה, ניחמת את עצמי. לא נורא, גביר פלוני ייתן בעין יפה, הוא לבטח לא ישיב פני ריקם. בכל זאת הכנסת כלה יתומה לחופה זה נוגע ללב, זה פותח את הכיס והלב.

היה זה יום לפני טיסתי לארץ, הזמנתי את נהג המונית שלי, וליכי מלא תקווה לצאת מכאן מדושן למרות התרומות הדלות עד כה. רק הגביר יכול. לפתע גאה בי זעם על עצמי, סוג של אכזבה עצמית מעבודת השם שלי, מן האמונה שיש בה קטנות מוחין, והרבה סדקים. "ארוך הגבר אשר יבטח באדם", ריבונו של עולם, נזפתי בעצמי, בצלאל, איך אתה לא מתבייש לתלות מבטחך בבשר ודם? "אל תבטחו בנדיבים" - ואני כבר יותר משבוע תולה תקוות ביהודי טוב ויקר, אבל אני, הנסיך, בנו של מלך העולם, משליך יחיבי על מי? על בן אדם שאין לו תשועה. וכדי לחזק את עצמי מיד באותן שניות נדרתי, זהו, עד כאן! אני לא ניגש לגביר, ויורד מן ההשתדלות הזאת. הקב"ה יעשה הטוב בעיניו. אני הקטן, משיל ומנטרל את מבטחי בבני אנוש.

**למחרת נחתתי בישראל, הסתרתי מאשתי את הישגי העלוב ושידרתי עסקים כרגיל.** עוד חודש חתונה, ואנה אני בא. באותו לילה מתקשר אלי ידיד טוב, עסקן חשוב מעיר סמוכה, ומתעניין. "נו בצלאל, איך עלה מבצע ההתרמה שלך? עניתי תשובה מתחמקת,

תכל'ס עם כמה חזרת? מלמלתי משהו. רגע, רגע, תגיד לי, האם נכנסת לביתו של הגביר, זה שנתן לך בעבר סכום גדול? לא הצלחתי להגיע אליו. תירצתי תירוח קלוש. וואו חבל, זה בן אדם לארג', היית חייב לעשות הכל כדי לפגוש אותו". סיכום השיחה הסתיימה כשבפי טעם מריר, אולי בכל זאת הייתי מתאמץ קצת, ודוחה את הנדר המטופש הזה. אבל שוב חזרה אלי ההכרה, אתה פגום באמונה. כעסתי על עצמי.

**כעבור שעה, אותו ידד חוזר אליי נרגש עד השמיים.** "תן לי בבקשה את מספר חשבון הבנק שלך, דחוף". נתתי לו, והוא מקצר: "אחזור אליך מאוחר יותר". הידיד לא חזר אלי, אבל כעבור יומיים מתקשרים אלי מהבנק לדווח שסכום של שלוש אלף יורו נכנס לחשבוני. הזעתי מהתרששות וטלפנתי לידידי העסקן. ציטוט מהענדון שלו. "לא תאמין. עשר דקות אחרי ששוחחנו, התקשר אלי בנו של הגביר והתעניין בנושא אחר לגמרי, ושבתך, הסיכוי שהוא יחפש דווקא אותי דומה לסיכוי להקים את החומה שתפריד בין ארה"ב למקסיקו. בסוף השיחה שאלתי "מדוע לא תרמתם לבצלאל, הוא אסף תרומות למען כלה יתומה". הבן ששמע עליך בעבר, טען שלא הגעת למשרדי אביו, והוא יודע זאת כמי שאחראי על תרומות המשפחה. אבל הוא ישמח מאוד לקבל את חשבון הבנק שלך כדי לעזור בחתונה. נו, כמה הוא נתן?"

ב"ה הכסף הזה הסיפק לה-כ-ל, ועוד נשאר להם חיסכון מכובד לרכישת דירה בעתיד.

"ברוך הגבר אשר יבטח בה'."

(בן בטחנו - מאת ר' צבי נקר)

פינה לחנוכה  
בנייה הלכה ואגדה

לברך בהדלקה פעמיים 'שהחיינו' - היתכן?

בלילה א' של חנוכה, מברכים גם ברכת 'שהחיינו' בנוסף לב' הברכות. והנה, יש לדון באדם שקונה מנורה חדשה ומפוארת, האם יברך על קנייתה 'שהחיינו', ומתי. ולכאורה, בברכה של היללה הראשון על ההדלקה, הוא פוטר גם את ההשתמשות הראשונה.

בספר 'מטה משה' (סי' תקפ"ט) לרבי משה מט מפרעמסלא, תלמיד מובהק למהרש"ל, העיד על רבו שהשתדל לקנות 'שרגות (=גרוה) קטנות' של כסף, ובכך גרם לעצמו חיוב ברכת שהחיינו גם בלילה השני. וזה לשון המטה משה: 'כשהייתי שואב מים ממעיני השועה ... מורי הגאון ז"ל, ראיתי שקנה לו שרגות (=ביצים) קטנים של כסף, ובליל שני התחיל להדליק בה, וביקר 'להדליק' ויעשה ניסים 'ושהחיינו' (הובא באחרונים שלאחריו: בגדי ישע [תרגו, ג], אליה רבה [סקט"ו] ועוד).

וביאר המטה משה בטעמו, רצצה המהרש"ל להסדיר את 'שהחיינו' עם עשיית המצוה, ולא לברך בשעת הקניה (כדעת הרא"ש ובנו הטור [סי' רכ"ג] ע"פ דינא דגמרא [ברכות ג.ד]). כמו שבליל בברכה שהחיינו דלולב עם הנטיה, ושהחיינו דסוכה עם קידוש היום. ע"כ. והובאו דבריו בשיירי כנה"ג [הגה"ט, ד], אליה רבה (טו) ועוד.

מדבריו עולה חידוש גדול, שרצונו להוסיף פעם נוספת ברכת שהחיינו גבר על הענין של להתנאות לפניו בלילה הראשון.

ואולי, לתמיהה זו התכוון רבי אהרן הכהן ב' בעל 'החיות יאיר', בחיבורו 'מקור חיים' (סי' תרע"ג), שכתב על דברים אלו של המהרש"ל: 'צריך לי עיון בו', ולא ביאר כוונתו. גם הפרי מגדים (שם, א"א סק"ב) הכריע שאין לנהוג כהמהרש"ל מב' טעמים: האחד, שהמהרש"ל "עשה כן לחיוב מצוה, מכל מקום צריך עיון אם יש לנו לעשות כן דלא מיחזי כיוהרא, ושאינו אדונינו רשע ז"ל. ועוד, שההוא אומר מברך זמן (גם) בליל ב'".

על חשבון השני של הפרמ"ג, הקשה בספר 'ענפי משה' (חלוה), הובא באליבא הדלכתא גלין צ"ט, דבש"ע (תרע"ו, א) כתב, שאדם שלא בירך שהחיינו בלילה הראשון, יברך בלילה השני או כשיזכור (וע"ש במ"ב). ואי נימא כחששו של הפרמ"ג שההוא יאמר שמברך זמן גם בלילה השני, מאי שנא שבשכח לברך מתירין לו לברך בלילה השני, ולא חיישין לטעותו של הרואה [ואם נאמר שחששו הוא מצד בני ביתו של המברך, שבשכח יודעים הם שלא בירך, אך בדין המהרש"ל שמעו שכבר בירך, יאמר להם שמברך על המנורה ולא על ההדלקה]. וצ"ע.

ועיין למרן הגר"ע יוסף צ"ל בספרו 'חזון ועובדיה' (חנוכה, עמ' קכ"ב), שכתב להוכיח שברכת שהחיינו בליל ה'ב' תיחשב להפסק, ולכן ראוי לברך שהחיינו בעת הקניה, ואם לא בירך, יביא את החנוכה החדשה בליל הא', וכשמברך שהחיינו על ההדלקה יכוין לפוטרה, ע"ש ודו"ק. וכ"כ בשו"ת פקודת אלעזר (פן טוב, סי' ט). וכן הביא בהליכות שלמה (חנוכה, פט"ז סי' ו) ובדרבנא (כה"ס סק"ד) אויערבראך צ"ל, שאין המנהג בזה כהמהרש"ל (הוסיק כחחוז"ל ומוצינו לכה"ס באירי"ם מעוד באמת לא יתיחשב 'שהחיינו' בליל ב' להפסק:

- א. בשו"ת אמרי כהן (לרבי יחיאל מיכל האללנדר צ"ל, נפטר בשנת התש"ב, סי' לח) ביאר, שסבירא ליה למהרש"ל כביאור הרמב"ם, שחונן כ"ה' ואז היה הנס של הניצחון, ובליל כ"ו היה הנס של השמון וגם בו ראוי לברך שהחיינו, ולכן השתדל לברך בליל שני של חנוכה שהחיינו [וכ"כ הפרי"ח ליישב קב' ה' מדובר תקנה ח' ימים, הרי הנס היה ז' ימים]. וסיים, שכן משמע מהפרי מגדים (תרע"ג, א"א, יב) ע"ש. וכ"כ בספר מקראי קודש (חנוכה, סי' ב' הערה 4 ע"ש שדן בזה).
- ב. בשלמי תודה (לגר"צ פלמן צ"ל, חנוכה סי' ט א דת) ביאר, שאולי, כיון שעל המנורה

משולחנו של העורך

שמדליק בה הוא מברך את השהחיינו, ממילא שייך זה למצות היום ואינו הפסק. והוסיף, שיתכן ומאחר ובתחילת השימוש הוא צריך לברך, אם לא בירך בשעת הקנין, וההדלקה היא תחילת השימוש, אין זה הפסק [ודימה זאת לפסק הש"ע בהל' יציאת (סי' כב)].

ג. עוד הביא בשם מרן הטה"ק זצ"ל שביאר, שהגם שלא תיקנו חז"ל לברך בכל יום מימי החנוכה שהחיינו (וכמו שפירש"י [שבת כג. ד"ה כל יומין]), מ"מ כיון שיש בו חילוק ימים ובכל יום הוא כיום טוב, וכמו שכ' התוס' בתענית (כה): שזה הטעם שגומרים בחנוכה את ההלל בכל יום יותר משמונת ימי הפסח, משום שבכל הח' ימים היה הנס מתגדל וכל יום נחשב לט"ו, א"כ דומה לליל שני של ר"ה שמבואר בשו"ע שאומר שהחיינו בקידוש בליל שני אף אם אין לו בגד חדש או פרי חדש, וע"ש במשנ"ב (ספ"ה) הטעם שאף שקדושה אחת היא, מ"מ שני ימים הם, וא"כ בנידו"ד כיון שימים נפרדים הם יש שייכות לשהחיינו גם לענין ימי החנוכה, רק שלא תיקנו לברך בכל יום וכדפירש רש"י, אבל מ"מ כשבירך אין זה נחשב להפסק כיון שזה שייך שפיר לחנוכה.

אך עיין בחזו"ע (שם) שחלק על הדימוי מדין הקידוש בליל ב' של ר"ה, וחילק, שגם אם ברי"ה מברך גם בלילה השני, מיהו י"ל שבנידונו נחשב להפסק (ולא ביאר מדוע).

[וע"ע בשו"ת משנת יוסף (ליברמן, ח"ז סי' קכ"ט) שהוסיף לברא ע"פ דברי הכת"ס (שו"ת, סי' כו), ובחזו"ע (בסו"ד) רמז לכת"ס ופליג עליו].

ומכל מקום, משמע מהמטה משה שההידור הוא שגם הבזיכים עצמם יהיו של כסף, ולא רק שהמנורה מכסף אך הכוסיות מזכוכית וכד'. וכע"ז כ' בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ג סי' ריח), שטוב להחמיר בזה היכא דאפשר, ע"ש [אך לך זה בנידונו שהאש גלויה תמיד, אבל בפתי-לצף שהאש שוקעת עם ירידת הפתילה וכבר אינה נראית, בודאי שסוכית מזכוכית עדיפה].

אך עיין בהליכות שלמה (פט"ו, ארוחת הלכה, 17), שהמדליק בכוסית זכוכית במנורה של כסף, דינו כמדליק בכלי כסף, דכיון שאין הכוסיות עשויים לעמוד בתוך עצמם אלא בתוך המנורה, בטלים הם לגבי המנורה, ושכן משמע ממסכת כלים (פכ"ד משנה ז'). וכ"כ בשו"ת שבת הלוי (ח"ח סי' קמ"ג), ובשלמי תודה (סי' ט), וכן דעת הגר"ג קרליץ זצ"ל בתו"ד.

ובאור לציון (ח"ד, פ"ד), הוסיף, שמאחר ועיקר המנורה של כסף, זהו מה שנראה לפנינו, הרי קיים זה א-ל-א ו'אנוהו' במנורה זו, ומסתמא שילם עליה דמים נוספים בעבור מנורה של כסף, והראה בזה חביבות המצוה (א.ה, ע' סוכה מא: 'להודיעך כמה מצות חביבות עליך'), ובמיוחד כשראשי הקנים קטנים ורוצה להוסיף שמן שידלק ליותר זמן, וכגון ערב-שבת חנוכה, שפיר נחשב כמדליק בשל כסף. ואדרבה, עדיף כוסיות זכוכית שכך נראה השמן-זית שבו נעשה הנס, שזה יותר הידור. וכן עמא דבר. ועוד, שמאחר ומטרת הכוסיות הן שלא תשחיר המנורה במשך הזמן, שפיר הוי בכלל זה א-ל-א ו'אנוהו'. וכן פסק הגר"ב צ"מ מוצפי שליט"א בחנוכה מציון (וי, יד), שו"ת שבט הקהתי (ח"ה, סי' קיד אות ב), שו"ת מאורות נתן (מז, נטעי גבריאל חנוכה, פ"ד קמ"ג ע"ש).

ועיין בצדה לדרך (ככל ד, פרק שני) לרבנו מנחם ב"ר זרח (תלמיד הרא"ש), וז"ל: 'מצוה מן המובחר להדליק בשל זכוכית או בשל חרס מצופה אבר (עופרת, וע' תוס' ב"ב (פט): ודו"ק היטב), כדי שיוכל לנקותם ולא יראו מטופין'. ואפשר לברא בדבריו, שכונתו רק על כוסיות ההדלקה ולא על החנוכה עצמה, שהרי עיקר הניקוי הוא בדרך-כלל בכוסיות (וכן א"ש דבריו עם החסד לאברהם ועוד, שכתבו סדר עדיפות אחר בכלים הראויים להדלקה. ובשנת התש"פ הארכנו בדבריו).

לעילוי נשמת

דניאל הכהן בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אליעזר בן מנונו זצוק"ל, יהודה בן יוסף ז"ל, שושנה פורן בת טאום, חנה יונה בת רומיה, פריב"ן נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רזת בת שלום.

ליזווג הגון  
שהיה בת אלה,  
רבקה בת דבורה

לרפואת  
ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת  
פריב"ן נמכי, אביעם מאיר יהודה בן עדיה,  
בתושח"י

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי ב אילה,  
רחמים בן מונירה, עידן וילך בני מרים,  
מנצור וכל התורמים והמסייעים  
בהפצה. אליהו בן אילה

לתגובות הערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:18

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

ר"ת: 17:52

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif\_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 480 18.12.2020 - ג' טבת תשפ"א

וְהָיָה שְׁמֵיךָ לָנוּ צְדִיקִים וְבוֹאָנוּ בְּ

פְּרִשְׁת - בְּמִקֵּץ

## הרב שניאור אשכנזי שליט"א - לוקט משיעור על חנוכה

נס העצום של פך השמן היה פשוט מיותר, על פי ההלכה לא היה בו צורך, שכן "טומאה הותרה בציבור" ואם כולם טמאים, ממשכיכים לעבוד בבית המקדש בטומאה. לשם מה, אם כן, חולל ה' נס גדול שהוא ללא ספק מהעצומים בהיסטוריה?

במיוחד שכולנו מכירים את הכלל: "לא עביד קוב"ה ניסא למוגנא". הוי אומר שה' לא נוטה לחולל נסים ומעדיף להעביר את הברכה בדרכי הטבע. מה נשתנה, אם כן, במקרה הזה שבו החליט הקב"ה לשדד את כל מערכות הטבע לטובת החשמונאים?

מובא בספר "גליוני הש"ס" (של הגאון הפולני רבי יוסף ענגל): (גליוני הש"ס שבת כא,ב): נראה דכיון שהיה אז חנוכה הבית ... כדמוכח ממה שקוראים את קרבנות הנשיאים בחנוכה ... והיא התחלה וראש לכל הבא אחריו - לכן הוצרך שיהיה בטהרה גמורה ולא בדחיית טומאה. וזהו ג"כ מה שמבואר בבעלי התוס' על התורה על הפסוק "בקרובי אקדש", שכהן הדיוט ביום שנמשח לעבודה, אסור בטומאת קרובים ככהן גדול. והטעם ג"כ כנ"ל שכיון שהוא חינוכו והתחלתו, צריך שיהיה בטהרה לגמרי...

חנוכה הבית היתה התחלה מחודשת של העבודה, וכאן בא הקב"ה והעביר מסר חשוב: התחלה, צריכה להיות כמו שצריך, בלי מציאת היתרים. וזאת מסיבה פשוטה: היהדות רואה בהתחלה - לא רק רגע פתיחה, אלא - "שורש ומקור" לכל מה שיבוא אחר כך. ההתחלה היא הגרעין שכולל בתוכו את כל מה שיבוא אחריו ובמילא צריכה להיות מושלמת [באנגלית: 'א גוד בגינינג איז א גוד אנדינג'].

זו אגב הסיבה שאצל יהודים אומרים "ראש השנה" ו"ראש חודש" (ולא סתם יום ראשון). ובכלל, כל ההתחלות הם חשובות וזוכות ליחס מועדף, כמו הבן הראשון הוא "קדוש מרחם" והפירות הראשונים הם "ביכורים" וכו'. כיון שהתחלה היא "ראש ושורש" לכל המשך.

(בעניין זה נביא סיפור שקרה ראש השנה בבוקר, בבית חב"ד בבנגקוק. הרב נחמיה וילהלם ישב עם כמה מטיילים ולמד שיעור חסידות ולפתע חש נגיעה קלה בכתפו. עמד שם צעיר ישראלי וביקש לשוחח איתו ביחידות. הבחור סיפר שבעוד שעה יש לו טיסה לקטמנדו, אך הוא הבטיח לאימו לשמוע תקיעת שופר בחג, אי לכך הוא מבקש מהרב לתקוע עבורו בשופר בזריזות ואח"כ ירוץ לטיסה.

**הרב התלבט:** מצד אחד, הבחור עומד לחלל החג, אך מצד שני, הוא רוצה לשמוע שופר ומה יועיל לדחות אותו?

אמר לו הרב כך: "אני אתקע כעת בשופר ולא תפקידי לבדוק מה תעשה אח"כ. אולם אני רוצה לומר לך משהו: היום הוא היום הראשון של השנה וכמו שמתחילים את השנה, ככה היא ממשיכה הלאה. אנא הישאר איתנו ותפתח את השנה ברגל ימין, ובעזה"ש אסייע לך למצוא טיסה חילופית אחרי החג". הבחור חשב רגע ואמר שהוא התרשם מדברי הרב והחליט להישאר איתם.

הרב שכח מהסיפור שנבלע בתוך כל המולת החגים, אבל אחרי חודש, קיבל מהצעיר מכתב. "רצייתי שתדע כי כבר 4 שבתות, אינני מחלל את השבת. כל שבת אני רוצה לעשות מעשי חול, אך אז אני חושב לעצמי, התחלתי את השנה ברגל ימין, לא כדאי לקלקל..."

הרעיון הזה מובא כאמור אצל רבי יוסף ענגל, אמנם מעניין לציין כי עצם היסוד הזה מובא גם בשיחות הרבי (לקו"ש ח"ג/940) ושם מבאר בכך נקודה נפלאה. סדר היום בבית המקדש נפתח והסתיים בהקרבת כבש לקרבן ה"תמיד" (ולזכר שני הקרבנות הללו, אנו מתפללים שחרית ומנחה).

כאן הקשה הרבי, למה הקרבנות הללו נקראים בשם "תמיד"? הרי הם הוקרבו רק בבוקר ובערב ולא "תמיד"? (היה מתאים לקרוא להם "סדיר" או "קבוע", אך לא "תמיד") מבאר הרבי, שהמעשה הראשון והאחרון של היום קיימים "תמיד" הם משפיעים באופן משמעותי על כל משך היום שיבוא אחר כך.

בשיחות הרבי מופיע הסבר נוסף ומרומם בטעם הנס שזכו לו החשמונאים. נתחיל עם סיפור: האדמו"ר הרי"צ ישב פעם במשרדו של גביר במוסקבה ושוחח עימו. פתאום נכנס אדם בצעקות וסיפר כי נערה יהודיה מהעיר חוותה משבר נפשי והלכה לכומר בבקשה להתנצר, אמנם הכומר מוכן לשחרר אותה תמורת סכום כסף גדול. הרבי הוציא מה שהיה לו וגם אותו גביר הוציא משהו – אך זה ממש לא הספיק. למחרת פגש הרבי את אותו יהודי והתעניין מה היה בסוף הוא אמר שהלך חזרה לביתו, הוציא את תכשיטי החתונה של אשתו ונתן לכומר. הרבי התרגש מהסיפור וסיפר זאת לאביו, האדמו"ר הרש"ב. אביו אמר לו כך: "על עבודה כזאת, הקב"ה לא נשאר חייב".

הרבי המשיך וסיפר כי אחרי תקופה הוא היה שוב במוסקבה, וראה ברחוב הראשי סניף בנק חדש. הוא התעניין למי שייך הבנק הזה, והתברר שאותו יהודי קנה אותו. וזה בדיוק מה שקרה בחנוכה: אלקים עשה לחשמונאים נס מיותר, משום שהם עשו מעשה מיותר, שלא היו חייבים לעשות אותו – ואלקים לא נשאר חייב.



על פי ההלכה, חייבים ליזום מלחמה רק כשאויב מאיים על החיים שלנו. אולם כאשר יש מלחמת תרבות ומאיימים על קיום התורה והמצוות – איננו חייבים ליזום מלחמה, אלא רק "יהרג ואל יעבור". כלומר, למסור את הנפש באופן אישי כשבאים לאנוס לעבור עבירה, אבל תמיד אפשר לשבת בבית ולקוות שלא יגיעו אלינו.

החשמונאים, לעומת זאת, הגדילו ראש והלכו למסור את הנפש גם עבור קיום התורה והמצוות. (עבור היהדות ולא רק עבור היהודים). ואכן בהתאם לכך, גם הקב"ה עשה מעשה שלא היה חייב לעשות ופרץ עבורם את כל מסגרות הטבע כדי שמצות המנורה תתקיים באופן מושלם.

יש להוסיף ולציין את המבוא בשיחות (לקו"ש ח"ה/452), שזו הסיבה שכולנו "מהדרין מן המהדרין" בחנוכה. כולנו מוסיפים נר בכל יום ואין יהודי שמסתפק בקיום המצוה הבסיסי ומדליק נר אחד כל השבוע. והרי זו המצוה היחידה! שבה כל ישראל נוהגים כמו המהדרים ביותר.

אמנם הסיבה לכך היא, שזה חג של התרוכמות הרוח. כולם עושים בו יותר ממה שחייבים: החשמונאים עשו יותר ממה שהיו חייבים, הקב"ה השיב באותו מטבע ועשה נס יותר מהחיוב, וגם אנו מדליקים את החנוכייה באופן מהודר ומושלם.

### **'כאשר שמענו כן עוד נחזה' (מהעלון הנפלא 'השגחה פרטית')**

מרדכי מירושלים: ראיתי בספר "שלל רב", ווארט נפלא בשם הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, ראש ישיבת טשיבין. הוא מצטט את רבו, המהר"ם שפירא מלובלין זי"ע, שאמר שהקב"ה מנהיג את העולם בשתי בחינות. עין רואה ואוזן שומעת. עין רואה – זו השגחה גלויה וברורה.

לעומת זאת, אוזן שומעת היא הנהגה נסתרת, וצריך להאמין שהכל לטובה, וזה מה שנאמר בפסוק במשלי (כ, יב) "אזן שומעת ועין רואה – ה' עשה גם שניהם".

ממשיך הגאון מטשיבין ומסביר, שבנס חנוכה היו נסים גלויים, בחינת עין רואה, ולכן המצווה היא לראות את האור. לעומת זאת, בפורים היה נס נסתר, בבחינת אוזן שומעת, ולכן המצווה היא לשמוע מגילה.

מתתיהו ממודיעין עילית: רמוז יפה מצאתי, שבחנוכה אנו מזמרים יוונים נ'קבצו עלי – ראשי תיבות עי"ן, שמודים על הנהגה הגלויה, בחינת עין, ובפורים אוכלים אזני המן, שאז מודים על הנהגה שבבחינת אוזן.

שמעי' מראש העין: ואנחנו מבקשים שתמיד תהיה הנהגה גלויה, "וכאשר שמענו כן עוד נחזה", אחרי שראינו את הנהגה הנסתרת בלי להבין, מבקשים אנו גם לראות את הטובה בעיני בשר, בחסד נראה ונגלה.

נפתלי הרץ מאנטוורפן: חנוכה ופורים הם שני הימים טובים שלא עושים אחריהם הבדלה. זאת כי אחר חנוכה אנו רוצים שהאור ימשיך לכל השנה, ואחר פורים אנו מייחלים שהשמחה תמשיך לכל השנה.

דניאל אלימלך ממונסי: הימים של חנוכה הם ימי הלל והודאה, ובהם מודים גם על הנסים הנסתרים. ידועה הקושיה של הבית יוסף, מדוע חוגגים חנוכה במשך שמונה ימים ולא שבעה, שהרי גם בדרך הטבע היה השמן אמור להספיק ליום אחד. אומרים צדיקים שהיום הראשון הוא כדי לציין את הנס שבטבע, את זה שהשמן דולק. הן גם הטבע הוא נס, כמו שאומר הרמב"ן שמהנסים הגלויים באדם להודות בנסים הנסתרים.

שלמה זלמן מביתר: שמעתי דבר נפלא מהרב יחיאל ברוין שליט"א. ישנם שני ראשי חודשים מיוחדים. ר"ח תשרי שאין אומרים הלל כלל, כי בשעה זו ספרי חיים וספרי מתיים פתוחים לפני הקב"ה, וראש חודשטבת, שבו אומרים הלל השלם, סמוך ונראה לזאת חנוכה, זמן חיתום הדין, ולכאורה, גם אז היה מן הראוי להיאחז באימה ופחד מהדין, אלא מאי? ימי חנוכה הם ימי הלל והודאה, ובכל הימים שמכ"ה בכסליו ועד ראש חודש, עוסקים בהודיה ובהלל, וההודיה הרי ממשיכה ישועות מעל הטבע. על כן, כאשר מגיע זאת חנוכה, אנו סמוכים ובוטחים בהקב"ה שנזכה בדין, ומן הראוי לשיר אז הלל השלם.

משה יוסף מאלעד: שמעתי בשם המשפיע ר' אלימלך בידרמן שליט"א, שבפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" ישנם 7 מילים ו 24- אותיות, שמודים על כל ימי השבוע ועל כל שעה ושעה מהחיים. גם הפסוק "פותח את ידיך" מכיל 7 מילים ו 24- אותיות, שהפרנסה היא בהשגחה תמידית בכל רגע ורגע. ניתן גם לראות כאן רמז לימי החנוכה ש 24- בגימטריה כ"ד, ו 7- הם שבעת קני המנורה, וכאשר ממלאים את השמן בנרות חנוכה זוכים לשפע, כדברי התחינה שאומרים בעת הנחת התפילין: ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה, פותח את ידיך ומשביע... רואים את הקשר שבין שפע פרנסה לבין חנוכה.

נחמן נתן מבית שמש: ורק שנדע שלעתיד לבוא, כל הקרבנות בטלים וקרבו תודה אינו בטל. כל המועדים בטלים וחנוכה ופורים אינם בטלים. אומר הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע, שההודיה היא עיקר השעשוע בעולם הבא, להודות ולהלל להשם יתברך, ולכן זה לא יתבטל לעולם. בואו נתאמן כבר עכשיו ונזכה להשתעשע ולעשות נחת רוח לבורא יתברך בהודיה מעומק לבנו על הכל, הן על המלחמות ועל הגבורות, והן על הנסים והנפלאות, הישועות והנחמות.

#### זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, הילה בת עדנה.  
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.  
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.  
לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה, ולרפואת כל חולי עמו ישראל.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זיקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבלון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.



בעלון נעסוק בתוכן שיעור 610 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 497 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מינה בת מרדכי שמואל זצ"ל כ"ח כסלו תשפ"א

999 ה'תשפ"א

המשק 999 ה'תשפ"א

מה יעשה אדם וינצל מעין הרע? אומר ה'בן איש חי' (שנה שניה פרשת פנחס): ואיתא בגמרא בברכות (דף כ.) להינצל מעין הרע הבא פתאום יאמר 'אנא מזרעא דיוסף קאתינא בן פורת יוסף בן פורת עלי עין' (בראשית מט, כב). ובספרים כתוב שיאמר גם כן "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשָׁב אֱהָלִים" (בראשית כה, כז), גם יאמר "וְאָנִי בְּרַב חַסְדָּךְ אָבֹא בְיַתְךָ אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיֵּכֶל קִדְשְׁךָ בְּיִרְאָתְךָ" (תהילים ה, ח). גם יאמר "וַיֵּשֶׂא בְלִעַם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטֵי וְתַהֵי עָלָיו רוּחַ אֱלֹקִים" (במדבר כד, ב).

מקץ - תוכן ענייני הפרשה

א) יציאת יוסף מבית האסורים למלכות:

- א. פרעה חולם שני חלומות (שבע פרות מלאות ורזות ושבע שיבולים מלאות ושדופות קדים) ואין פותר אותם, אלא יוסף.
- ב. פתרון החלומות ע"י יוסף: שִׁבְעַת שָׁנֹת שֹׁבַע מִתְחִילֹת, ואחריהן תבאנה שִׁבְעַת שָׁנֹת רָעָב, כמו-כן נרמז בחלומות, שצריך איש נבון וחכם לשמור את השפע לשעת הצורך, ופרעה ממנה את יוסף לכך. ומאסרו מגיע לקיצו.
- ג. יוסף מתמנה למשנה למלך, ולובש מלבושי מלכות.
- ד. יוסף נשא לאשה את אסנת ונולדו לו שני בנים: מנשה ואפרים (מא, מה-נב).
- ב) יוסף משביר (מוכר) בר ולחם לכל עם הארץ:
  - א. בִּשְׁבַע שָׁנֹת הַשָּׁבַע, צובר יוסף ושומר (ע"י נס) את התבואה של כל ארץ מצרים.
  - ב. לאחר שעברו שִׁבְעַת שָׁנֹת הַשֹּׁבַע, מתחילות שנות הרעב בכל הארצות, ובמצרים היה לחם (מא, נג-ז).
  - ג. ירדת אחי יוסף מצרימה בשליחותו של יעקב לשבר אוכל (מב).
- ג) יוסף מכיר את אחיו והם לא הכירוהו:
  - א. יוסף טוען שהם מרגלים, דורש מאחיו להביא את בנימין כהוכחה לאמיתת דבריהם - שהם באו רק לצרכי מחיה, ולוקח את שמעון כערבון עד שיחזרו מארץ ישראל (מב, ז-כח).
  - ב. יוסף מצווה ממשרתו להניח באמתחות האחים אוכל כאשר יוכלו לשאת, וכן להניח שם את הכסף שהביאו כתשלום על האוכל. לאחר שיצאו האחים לדרך, הם מוצאים את הכסף ונבהלים.
  - ג. האחים חוזרים לכנען ומספרים ליעקב על הקורות אותם - יעקב מסרב לשלוח את בנימין - למרות הפצרות ראובן (מב, כט-ל).
  - ד. לאחר כשנה שהרעב כבד בארץ, מסכים יעקב לדברי יהודה שקיבל על עצמו לשמש כערב על בנימין, לשלוח אותו איתם (מג, א-ז).
  - ה. יוסף מקבל את אחיו בכבוד ובמשתה יין ובאמצעות גביע הכסף שלו, "מגלה" את סדר לידתם (מג, יח-לד).
  - ו. יוסף שוב מצווה להניח באמתחותיהם את כספם, עם התבואה, ולהטמין באמתחת בנימין את גביע הכסף 'הפלאי'.
  - ז. האחים יוצאים לדרך - יוסף בא בעלילה עם האחים וטוען שבנימין גנב את גביע הכסף וחייב מיתה על כך.
  - ח. האחים חוזרים ליוסף, לבקש שבנימין ישוב עימם.

פרשת מקץ לעולם יוצאת מידי שנה, סמוך לחנוכה. עוסקת הפרשה, ביציאתו של יוסף מבית האסורים, ולאחר מכן הוא פותר את חלום פרעה, הוא מתמנה למלך, וסוף הפרשה עוסקת בירידת אחי יוסף למצרים. כתוב בפרשה (מב, א): "וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ". אומרת הגמרא (תענית י'): אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שְׁבָעִים, לא בפני עֵשָׂו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם (שהרי הם רעבים ומצטערים. ולכן רדו מצרימה, כדי שיחשבו שגם לכם אין תבואה). וכן להלן בפסוק (מב, ב): "וַיֵּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֹׁבֵר בְּתוֹךְ הַבְּאֵיִם", כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכירו, לפי שציווה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים, עכ"ל. ומובא במדרש ילקוט שמעוני (בראשית מב): "וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ". אָמַר לָהֶם, אֵל תֵּצְאוּ וּבִידְכֶם פְּרִנְסָה וְאֵל תִּכְנְסוּ כְּלַכְּם בְּפֶתַח אֶחָד. אֵל תֵּצְאוּ וּבִידְכֶם פְּרִנְסָה, מִפְּנֵי הַתְּרַעְמָת וְאֵל תִּכְנְסוּ כְּלַכְּם בְּפֶתַח אֶחָד, מִפְּנֵי הָעֵיִן. ועוד כתב מדרש תנחומא (מקץ ח) "וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ". אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו, אֲתֶם גְּבוּרִין, אֲתֶם נְאִים, אֵל תִּכְנְסוּ בְּשַׁעַר אֶחָד וְאֵל תֵּעַמְדוּ בְּמִקּוּם אֶחָד, שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּכֶם עֵיִן רָע, עכ"ל. כלומר יעקב אבינו לא חשש מפני הרעב אלא חשש שתשלוט בהם עין הרע. אמר להם יעקב, בבקשה מכם, היו מצניעים עצמכם, שאין קשה מעין הרע. מדוע אתם מתייראים מפני הרעב, אל תתייראו. למוד הוא הקב"ה לעשות ניסים לצדיקים בימי הרעב... וכן אמרו חז"ל: "אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין", לפי שהצלחת כל עניין תלויה במידת הצניעות. כפי שנאמר במדרש (תנחומא כי תשא): לוחות הראשונות שניתנו בפרסום - נשתברו. לוחות שניות שניתנו בצנעה - נתקיימו. הלקח שעלינו ללמוד מכך הוא שעלינו להשתדל עד כמה שאפשר להתרחק מן הפרסום ולא להבליט את מעלותינו בפומבי, וזאת כדי לא לעורר קנאה וצרות עין. כשברך יעקב אבינו את אפרים כתוב: "וַיִּדְגוּ לְרֵב" - כדגים הללו שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם. מסופר על אחד מתלמידיו של ה'חפץ חיים' זצ"ל, שנטל עמו את בנו הקטן בן שש - שהיה עילוי גדול ולמד כבר גמרא עם תוספות - והלך אל אכסנייתו של ה'חפץ חיים' שביקר בעת ההיא בעירו. הרחוב שלפני בית האכסניה 'נסתם' מרוב אדם שנצטופפו בכדי לראות את ה'חפץ חיים', אולם התלמיד עם בנו נכנסו דרך כניסה אחורית אל הבית. ה'חפץ חיים' שלא ידע מכל ההמון שממתין לראותו שוחח ארוכות עם תלמידו. תוך כדי הביקור בחן ה'חפץ חיים' את הילד על לימודיו. לאחר הבחינה הקצרה פנה אל אביו ואמר לו שישתדל להיזהר מפרסום של הילד, והוסיף: "הגאון... (אחד מגדולי התקופה) היה צריך להיות הרבה יותר גדול, אלא שהפרסום הפריע לו, ומנע אותו מכך"...

שבת שלום וחנוכה שמח

פתרון חלום אינו דבר פשוט לכל אחד. הפסוק אומר "כי בא החלום בלב ענן" (קהלת ה, ב) - צריך הבנה וחכמה על מה מדבר החלום, ועל פי זה לפתור אותו.

לפעמים פתרון חלום באופן מסוים עלול לגרום לנזק שרק גדול בישראל יכול לצפות אותו...

באחד מימי חול המועד פסח ישבו כמה רבנים בביתו של רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל ודברו ביניהם בדברי תורה. כל אחד מן המסובים אמר חידושים על סדר הגדה של פסח, והיו הדברים מאירים ושמחים. לפתע, נכנס לשם אדם פשוט, פועל בשוק מחנה יהודה, התפרץ לתוך שיחת הרבנים ואמר: "אמש חלמתי חלום. בחלומי הגיע המשיח לשערי ירושלים, לשכונת רוממה, וכולנו יצאנו לשם לקבל את פניו, כשבראשנו הרב. כולנו השתחווינו למשיח, ברכנו לכבודו, ושרנו ורקדנו מרוב שמחה. אני עצמי הרכבתי אותו על כתפי משכונת רוממה עד שכונת גאולה!"

כשהשתתק אמר לו הרב: "אין חלום בלא דברים בטלים, כמו שהיה אצל יוסף שאמר שאביו ואמו משתחוויים לו ואמר לו אביו: "הבוא נבוא אָנִי וְאִמִּי... לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אֶרְצָה" (בראשית לו, י), ואף על פי כן "וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר" (שם, יא). בחלומך, ה'דברים בטלים' הם שהמשיח הגיע, והחלק האמיתי הוא, שאתה הרכבת אותו על כתפך, והיינו שאתה חמורו של משיח"...

לאחר מכן הסביר שהוא פתר את החלום דוקא באופן כזה, כדי שלא תצא תקלה מתחת ידו, כשהנוכחים שם יאמרו: הנה מסכים גם הרב אלפנדרי שמשיח עומד לבוא, והדבר יתפרסם, ולאחר תקופה, אם לא יזכו שיבוא, עלולה להיפגם אמונתם ויפלו לזרועות הייאוש".

מתוכן הדברים עולה שאם אדם חלם חלום והוא מרגיש שהוא רוצה לספר אותו, עליו ללכת רק לאדם שהוא בטוח שהוא אוהבו! והאדם שמספרים לו צריך מיד להגיד: 'חלום טוב חלמת', ולחזור על כך ג' פעמים ואז יתחיל לספר את החלום, כי פתרון החלום הולך לפי מוצא פי השומע, והרי ברית כרותה לשפתיים.

### ”וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ” (מב, ח)

יוסף דיבר עם אחיו קשות, כיוון שמתוך שראה שהם לא הכירוהו, הסיק שעוון מכירתו על ידם למדיינים חדל להעסיק אותם, שאלמלא כן, היו זוכרים היטב את צורת פניו.

### ”וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם” (מב, ט)

מה פתאום הדביק להם יוסף עוון של ריגול, הרי נתפסו, לכאורה, בעוון גניבת הגביע? אלא, ידע יוסף, שאם יעכב אותם באשמת גניבה, והם הלוא יודעים כי הם חפים מפשע, הם יתמרמרו וישאלו את השומר עליהם, מי זה האדון שהורה לעוצר אותם, וזה, ודאי יאמר להם שמדובר במושל חדש על מצרים, עברי אחד שפעם היה עבד ועלה לגדולה, ואז היה חשש שהם יגלו בעצמם שבעצם מדובר ביוסף. לכן "הדביק" להם יוסף אשמת ריגול, ואז, ידע, הם לא יעמיקו חקור עם שומריהם בשאלות עליו, שכן זה רק יגדיל את החשד כלפיהם כי מרגלים הם. [עפ"י "אמרות חכמה על התורה"]

## ”וַיִּיקֶץ פְּרַעֲהוּ וְהִנֵּה חֲלוֹם; וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַתִּפָּעַם רִחוּ” (מא, ז-ח) - החלום ומשמעו

באחד משיעוריו לרבים, דיבר מרן מאור ישראל הרב עובדיה יוסף זצ"ל בעניין החלומות: ישנם בני אדם שקמים בבוקר, ואינם מתייחסים כלל לחלומות שחלמו במהלך הלילה, ורק מפטירים ואומרים; חלומות שווא ידברו!... וזו מידה טובה. וכן ראוי שכל אדם ואדם לא יתן חשיבות לחלומות שחלם, ולא יהיה דואג ומצטער מהם, מפני שעל פי רוב מקור החלומות הוא על ידי שדים, שבאים בלילה אל האדם וממלאים את מחשבתו בדברי הבל, ומראים לו מראות שווא ודמיונות, כדי לצער אותו. וכשהשדים רואים שמעשיהם עושים רושם על האדם, והוא מתייחס מאוד לאותם חלומות ודואג ומצטער מחמתם, הרי שעל ידי כך ישוּבו ויבואו השדים להטרידו יותר ויותר, ויראו לו בחלומותיו דברים מפחידים ומבהילים כדי לצערו ביותר, ופעם יראו לו איך זורקים אותו מהגג, ופעם יראה שעושים לו לווייה... ואדרבה, כאשר השדים רואים שהוא לא מתייחס לחלומות, ותמיד מפטיר ואומר: חלומות שווא ידברו! הרי שהם יעזבו אותו לנפשו ויניחו לו, וילכו להפחיד ולצער אנשים אחרים, ויגרשוהו וילך...

כדי לקבל מעט מושג אודות כח התורה של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, כדאי לדעת שרבי חיים כמעט אינו ישן בלילות. הוא עולה על יצועו בשעת לילה מאוחרת, וקם כבר בשלוש וחצי לפנות בוקר, לומד, הולך לתפילת ותיקין (הנגח החמה), מקבל קהל, ולאחר מכן הולך לישון מעט.

ארע שבתשעת הימים הוא התעורר משנת הבוקר בשעה תשע וחצי ופנה אל נכדו רבי גדליה הוניגסברג בבקשה שיביא לו מעט יין. "סבא, תשעת הימים היום"?! ניסה הנכד להזכיר. "נכון, אבל יש סיום", השיב רבי חיים.

על פי סדרי הלימוד של רבי חיים יוצא לו שהוא מסיים יבמות בערב תשעה באב. לכן שאל הנכד: "סבא הקדים את הסיום על יבמות"? "כעת יש סיום על ברכות", הגיעה התשובה. "ברכות"?! "עכשיו סיימתי ברכות תוך כדי שינה"... אמר רבי חיים, ולאחר הרהור קל הוסיף: "יתכן שאם מסיימים בחלום אין זה סיום שמותר לשתות עבורו יין בתשעת הימים... לכן תגיש לי משהו אחר לאכול"...

ועוד מובא בפסוק (לז, ח): "וַיִּוְסְפוּ עוֹד שָׁנָא אֶתוּ עַל חֲלֻמְתוֹ וְעַל דְּבָרָיו".

מפני מה שנאו השבטים את יוסף על חלומותיו? מכיון שאמרו: הוא חולם בלילה על מה שהוא חושב ביום, ומכאן שביום הוא מתכנן למלך עלינו.

חז"ל למדו מכך, שאדם שחלם חלום, לא יגלה אותו לאחרים. אם הוא חלום טוב ויספרו, עלולה לשלוט בו עין הרע, כמו שאירע ליוסף - עשרים ושתיים שנה התעכב מאז שחלם עד שבאו אחיו להשתחוות לו בבואם מצרימה, ורק אז נאמר (בראשית מב, ט): "וַיִּזְכַּר יוֹסֵף אֶת חֲלֻמֹתָיו". אלמלא היה מספר, מיד היה נעשה מלך.

אם הוא חלום רע ויספרו - עלול לבוא אדם ולפתור לו את החלום שלא לטובה, וכל החלומות הולכים אחר הפתרון (ראה רש"י ברכות נה). וברית כרותה לשפתיים.

ומובא בגמרא (ברכות נה:), ששמואל כשהיה חולם חלום שאינו טוב, היה אומר: "החלומות שווא ידברו", וכשהיה חולם חלום טוב היה אומר בלשון תמיהה: "החלומות שווא ידברו"?!



**מקצת הלכות חנוכה:**

\* ה"ביאור הלכה" הביא מהר"י ברונא (ש"ת ס' ל"ט) שלא יסלק ידו אחר הברכה עד שידליק רוב פתילה היוצא מהשמן.

\* יזהר שלא להפסיק בדיבור בין הברכה להדלקה, וכן לא ישהה בשתיקה יותר מכדי אמירת 'שלוש עליך רבי', ולא ידבר בתוך ההדלקה עצמה עד שייסיים להדליק הכל.

\* המדליק יעמוד בעת ההדלקה מול הנר אותו רוצה להדליק. כדי שלא יעביר על המצוות (משנה ברורה תרע"ו ס"ק י"א).

\* כתב האדר"ת (קונטרס נפש דוד ב' י"ד): מצות נרות חנוכה היתה חביבה עליו עד מאוד... והתענגתי לשבת בחדר שבו הנרות לראותם ולהסתכל בהם בכל רגע, ולא הלכתי מהחדר רק כשהייתי אנוס בעבודת הציבור, ובכל זאת ישבתי נגד פתח החדר להסתכל בהם כפעם בפעם, והייתי שש ושמח בהם הרבה.

\* מותר (מה שנותר) השמן שנשאר במנורה וכן הפתילות - עושה מהן מדורה ושורפן בפני עצמו (ש"ע ס' תרע"ז).

**במעלת ימי החנוכה:**

\* מצוה מן המובחר לומר הלל בנעימה, לקיים מה שנאמר "ונרוממה שמו יחדיו" (מסכת סופרים פ"כ).

\* "השמיעני את קולך" - זה קריאת ההלל בנועם, בשעה שישראל קורין ההלל - קולן עולה למרום (מד"ר שה"ש ב, מ).

\* "התייצבו וראו" - מהדברים שצריכים לאומרים מעומד-ההלל, ואפילו לסמוך על הכותל אסור (כף החיים לרבי ח. פלאגי ל"ג י"ג).

\* 'הרגיל בנר זוכה לבנים תלמידי חכמים'. תמה רבי חנוך קרלנשטיין זצ"ל: מה שייך להיות רגיל בנר חנוכה, שמצוותו ח' ימים בלבד? וביאר: הכוונה להמשיך את האורות וההשפעות שיש בחנוכה לכל השנה, זהו 'רגיל'.

**"וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל"**

ה'חתם סופר' בדרשותיו (דף פה) כתב: הטעם שלא קבעו את שמונת ימי החנוכה לששון ולשמחה, לפי שיעקב אבינו נפטר ביום א' של סוכות (כמובא בספר הדורות), ונמשכו ימי הבכי והמספד במצרים שבעים יום.

אם כך נמצא, שהיום השבעים מסתיים בכ"ה כסלו, בחנוכה, ואין מן הראוי לעשות ימי משתה ושמחה בגמר האבלות על יעקב אבינו. כל זאת רק לדעה שיעקב אבינו נפטר בחודש תשרי ולא לדעה שנפטר בניסן.

**השפעה של הבקבוק לתינוק**

מלכות יון הרשעה גזרה על ישראל הקדושים; 'כתבו לכם על קרן השור, שאין לכם חלק באלקי ישראל' (ירושלמי חגיגה יא). ומפרשים; מדוע בקשה מלכות יון, לכתוב דוקא על קרן השור, דברי בלע וכפירה? כיון שבאותם ימים, היו משקים את התינוקות ע"י קרן השור. והוא היה כעין בקבוק שתיה. רצו היונים להחדיר כפירה בתינוקות, בידועם; ש'אם אין גדים, אין תיישים'. [ילקוט שמעוני אסתר א]

"ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם... מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך" [מתוך התפילה]

באחד מימי החנוכה התקיימה בבית ה"חזון איש" זצ"ל שמחת האירוסין של רבי פנחס שרייבר זצ"ל. באותה שמחה שאל ה"חזון איש" שאלה: הרי ב"על הניסים" אנו מודים ומשבחים להקב"ה על הניסים והנפלאות שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. ולכאורה בשלמא שני הדברים הראשונים שאומרים "מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים" - ההודאה על כך מובנת, שהרי נעשה בזה נס שלא כדרך הטבע, שלפי דרך הטבע במלחמה הגיבורים הם אלו שמנצחים את החלשים, והרבים הם אלו שמנצחים את המעטים. וכאן הקב"ה עשה נס, שהחלשים ניצחו את הגיבורים והמעטים את הרבים. אבל שלושת הדברים הבאים, שמודים להקב"ה על זה שמסר "טמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך" - לכאורה בזה לא מובן איזה נס שלא כדרך הטבע נעשה כאן, הרי בתכסיסי המלחמה אין שום הבדל אם הלוחמים הם טמאים או טהורים, רשעים או צדיקים, זדים או עוסקי התורה. שבשביל לנצח במלחמה צריך כח וגבורה כדי לגבור על הצד השני, ועניין הטמאים והטהורים אינו שייך לעצם המלחמה כלל וכלל. ואם כן מהו השבח וההודאה הגדולה שאנו מודים "מסרת טמאים ביד טהורים", איזה נס מיוחד שלא כדרך הטבע נעשה כאן? באותה שעה השתתף באירוסין גם רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל - הרב מפוניבז', וכאשר כיבדו אותו לדבר, יישב בדבריו את קושיית החזו"א: בחנוכה עיקר המלחמה עם היוונים הייתה מלחמת כוחות הטומאה נגד כוחות הקדושה, שהיוונים לא באו לאבד את הגוף של כלל ישראל, אלא את הרוחניות של כלל ישראל. וכמו שאומרים ב"על הניסים", "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך".

ובמלחמה כנגד כוחות הטומאה, כדי לנצח בה - צריך לבוא בכוח הקדושה, ורק מי שאין לו שייכות לטומאה, הוא יכול לבוא להילחם נגד הטומאה ולנצחה. וכאן הקב"ה עשה נס לכלל ישראל, והעמיד אנשים טהורים עוסקים בתורה, שאין להם שייכות לטומאה. וכשהם יוצאים למלחמה, יש להם את כל הכוחות והסייעתא דשמיא שיצליחו להכניע את הרע, ויפילו את היוונים, שבאו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך. ומעתה, כאשר אנו מודים על נס המלחמה "מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים", מיד אנו ממשיכים להודות על הנס הגדול של הניצחון במלחמה כנגד כוחות הטומאה והרע. ועל זה אומרים, שהניצחון היה מכוח זה שהלוחמים היו "טמאים ביד טהורים", כי מי יכול לנצח את הטמאים - רק הטהורים, שהם ההפך הגמור מטמאים. "רשעים ביד צדיקים", מי יכול להכניע את כוחות הרשע, רק הצדיקים שהם ההפך הגמור מהרשעים. "וזדים ביד עוסקי תורתך", מי יכול להכניע את הזדים, רק עוסקי תורתך, שהם ההפך הגמור מהזדים, שמבטלים ומזלזלים בתורה. וממילא ההודאה שייכת לעיקר נס הניצחון במלחמה, שעל ידי זה שהקב"ה העמיד בכלל ישראל צדיקים טהורים שעוסקים בתורה, הקב"ה עשה את נס המלחמה, שבכוח קדושתם ביטלו את כוח היוונים הרשעים והחזירו הטהרה לכלל ישראל. [שלמים מציון]

\* כיון שמנשה גרם לאחי יוסף לקרוע בגדיהם, נקרעה נחלתו וקיבל חציה בא"י וחציה בעבר הירדן (רבינו בחיי מד, יב).  
 \* יוסף אמר למנשה שיזדרז לתפוס את אחיו עם הגביע לפני שירחיקו, כי ידע שאם הם יספיקו לומר תפילת הדרך - כבר לא יוכל להרע להם (רבי חיים ויטאל).

**"וַיִּקְרָא פְרַעְהָ שֵׁם יוֹסֵף צְפֹנָת פְּעִנַח וַיִּתֵּן לוֹ אֶת אֶסְנֵת בַּת פּוּטֵי פְרַע פֶּהָן אֵן לְאִשָּׁה"**  
 (מא, מדה)

**וברש"י:** 'מפרש הצפונות'.  
 א"כ, היה צריך להקרא 'פענח צפנת'? ברם, יוסף זכה למדרגה עליונה זו של גילוי צפונות, על שום שהיה מפליג מאוד בצניעות. ומסתיר את צדקותו מעיני הבריות. וזהו פירוש העניין; "צפנת", משום שהיה מצפין ומצניע עצמו - "פענח", זכה למדרגה זו של גילוי צפונות. [שפת אמת]

**הקשר בין חנוכה לחלום פרעה**

חג החנוכה חל תמיד בשבוע שקוראים בו פרשת מקץ; ואמנם אפשר למצוא קשר רעיוני, בין חלום פרעה שבפתח הפרשה, לנס חנוכה. בחלום הראשון של פרעה - אכלו הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות. ובחלום השני - בלעו השיבולים הדקות את שבע השיבולים הבריאות והמלאות. כיוצא בכך ארע לישראל בימי מתתיהו החשמונאי ובניו, נגד היוונים, כשנמסרו בחסדי ה' - 'גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים'.

**בתורה בברכה**  
**רינה רון**

**"לְאֶדֶם מַעֲרֹכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן"** (משלי טז, א)

**לעילוי נשמת**



מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורגי' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה **ציווג הגון -** זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

\* "למה נתווספו לו (ליוסף) שתי שנים, כדי שיחלום פרעה, ויתגדל ע"י חלום" (יל"ש מקץ רמז קמ"ז).  
 \* "שנתיים ימים חלם פרעה חלום זה, אלא שלא ידע שחלם (כל יום שכחו), לסוף שנתיים חלם ולא שכח" (אוה"ח מא, א).  
 \* פרעה שינה פרטים בספרו את חלומותיו ליוסף, ויוסף תיקנו על כל שינוי. "התחיל פרעה תמה בעצמו. א"ל (ליוסף) אַחֲרֵי הַיֵּית כְּשַׁחֲלַמְתִּי" (תנחומא אות ג').  
 \* להוכחת צדקו בפתרון החלומות, נתן יוסף סימן לפרעה, שבאותו יום תלד אשתו בן, וימות בנו הבכור בן השנתיים, וכך היה (ספר הישר - סיפורים פר' מקץ).  
 \* מה שהיה החלום מתוך היאור, יגיד מראשית אחרית. לרמזו על מפתו בתחילת עשר המכות, שלקה היאור בדם. ועל אחריתו, שעתיד ללקות ולהיאבד במים - בים סוף (רבינו בחיי מא, טו).  
 \* הקב"ה השליט את יוסף על מצרים כדי שהשפע של ארץ מצרים לא יגיע דרך הַשָּׂר שֶׁלָּהֶם, שהיה מלא טומאה, אלא דרך השכינה שעל יוסף (אלשיך שמות א, ז).  
 \* פרעה אהב את יוסף כבן (רמב"ן מז, כח). כשהומלך יוסף, שמו את פוטיפר בבית האסורים (יל"ש תהילים רמז תתס"ג).  
 \* עֲדֵי הַקִּידוּשִׁין של יוסף ואסנת היו גרים שהיו מצויים מימי אברהם ויצחק (תיבת גומא (לפרי מגדים) פר' ויחי אות א').  
 \* בכתובתו של יוסף הופיע רק השם 'צפנת פענח', כיון שבמצרים הוא הוכר רק בשם זה (חת"ס תר"מ מח, ט).  
 \* אסנת היתה עיוורת באחת מעיניה (מוסף לב"ר פר' צ"ז).  
 \* "חמש שנים קודם שבא יעקב אבינו למצרים נולדו לו ליוסף שני שבטים, מנשה ואפרים" (פרקי דר"א פרק מ"ח).  
 \* יוסף היה בן ל"ד שנה כשנולדו ילדיו (ספר הישר). יתכן שבני יוסף היו תאומים (רד"ק מא, נ).  
 \* "אפרים ומנשה היו תאומים, מנשה בכור ללידה ואפרים במחשבה" (סדר הדורות ב' אלפים רל"ג).  
 \* נראה כי לאחר הרעב נולדו ליוסף עוד ילדים (רמב"ן מח, טו).  
 \* "ביקש (יוסף) לקבלם בסבר פנים יפות, בא מלאך וקיטרגו, ואמר ליוסף, אינן באין אלא להורגך" (יל"ש מקץ רמז קמ"ח).  
 \* יוסף לא אמר לאחיו בפגישתם הראשונה שהוא יוסף, כי חשב שמשנאתם אותו הם לא יגלו זאת לאביו. לכן רצה שיביאו את בנימין, כדי שהוא ישמע זאת (מושב זקנים מבעלי התוס' מב, ט).  
 \* כוונת יוסף בטענתו לאחיו "מרגלים אתם" היתה "ולא אני, שיהושע שיצא ממני לא היה בעצת מרגלים". ע"ז ענו לו אחיו "לא היו עבדיך מרגלים". פירוש - יהודה השיבו: "גם ממני יצא פֶּלֶב שלא היה בעצת מרגלים" (בעל הטורים מב, ט).  
 \* כנגד ג' ימי עינוי שגרמו השבטים לאנשי שכם כשמלו אותם, נענשו ונאסרו ג' ימים בבית הסוהר (זוהר ר' ע"ב).  
 \* יוסף שם את אחיו במשמר ג' ימים כנגד ג' דברים שעשו לו: הפשיטו כתנתו, שמוהו בבור ומכרו אותו (בעה"ט מב, יז).  
 \* כשראו אחי יוסף את הכסף בשקיהם, אמרו: "מה זאת עֲשָׂה אֱלֹקִים לָנוּ". כלומר, איזו מידה כנגד מידה בפירעון חובותינו יש בכסף זה שחזר אלינו (רשב"ם מב, כח).  
 \* כשפגש יוסף את בנימין סיפר לו שהוא יוסף, וא"ל שלא יגלה לאחיו, שרצה לבדוק אם יתמסרו להצלתו (ספר הישר).  
 \* יוסף רצה שאחיו יאכלו אתו כדי לבדוק אם הם יקנאו בבנימין כשיתן לו מנות יתירות (ספורנו מג, טז).  
 \* כשאיים יהודה על יוסף שיחריב את מצרים, הביא יוסף גיבורים ואנשי מלחמה רבים מבית פרעה כדי להפחיד את אחיו. יהודה הרג חלקם והבריה חלקם, ואמר שעומד הוא להחריב את מצרים. כששמע זאת פרעה שלח ליוסף שישחרר את בנימין או שיעזוב המלוכה במצרים, וילך עם אחיו לארץ העברים, כדי שלא יחריבו את ארצו (ספר הישר).

**לרפואת:**  
 הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א  
 יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל  
 מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט  
 אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה  
 פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת רות  
 מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה  
 פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה  
 רחל בת נארה: רות בת לינה: מורית בת רחל

**לזרע של קימא:**  
 יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים  
 נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה  
 שושנה ריזל בת מינה: שרה בת שושנה  
 מיטל בת לולו: לאית בת ויקטוריה  
 שמחה צביה בת רחל  
 יובל בן שלומית  
 רחל בת חיה: עדי בת מזל

**להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752**  
 או במייל: [Ronbarina@gmail.com](mailto:Ronbarina@gmail.com)  
**כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון**

**מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים**  
 ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

# מבית האסורים יצא למלך!

במדרש (ב"ר פ"ג, ט"ז): "כי מבית האסורים יצא למלך" (קהלת ז, ט"ז) - זה יוסף, שיצא מבית האסורים של פרעה, יצא למלך, עיין שם.

התמיהה מפורסמת, מאי קא משמע לן המדרש בדרשת מקרא זה שבפסוקי קהלת על יוסף, אטו לא ידענא שהיה יוסף בבית האסורים ויצא משם למלך, הלא פסוקים פשוטים וברורים הם בפרשתנו.

אך תרצו בעומק כוונת המדרש, ללמדנו בניה, מהיכן השיג יוסף הצדיק בנפשו כוחות אדירים כאלו למלך בכל ארץ מצרים? וכיצד הראה פתאום בבת אחת כח ויכולת של מלכות שלמה כזו? הרי אך זה היום עוד ישב בתחתית הבור מקום שאסירי המלך אסורים, ובבת אחת נתהפך באותו יום עצמו מבידאי עמיקתא לאיגרא רמא, ויצא משנה למלך על כל ארץ מצרים!

ועל כך מבאר המדרש יסוד כוחו, שדייקא מבית האסורים הוא יצא למלך, עמידתו האיתנה בניסיון בית האסורים היא שבנתה בנפשו את כוח המלכות. שעיקרה של מלכות הלא היא במה שמולך על עצמו, וזו המלכות הפנימית שבעמקי נפש האדם, והחדרת אצילות המלכות וגיוינה בתוככי נפש פנימה, נוצרת ומתבססת דוקא מתוך עמידת איתן בזמנים הקשים, שבכך מבסס ובונה בנפשו את מידת המלכות.

ולמדנו מדברי המדרש טיב מוסר השכל, שלא יפול אדם ברוחו בזמנים נמוכים ובמצבים קשים, כשעוברים עליו ניסיונות רבים, רק להחזיק מעמד איתן בביטחון צור עולמים ברוך הוא, שבוודאי יוציאנו מצרתו ומצוקתו.

וכשם שהוא בפרט כן הוא בכלל, כי אין בכלל אלא מה שבפרט. הרי כל ישראל בני מלכים, ועתידיים למידת המלכות לעתיד לבוא! ואף הם מתוך עמידתם האיתנה בגלות המר, להתחזק בצוק העתים כצור החלמיש, יצאו ממלכות ישראל, במהרה בימינו אמן.

- > < -

מרו הגה"ק המקובל האלקי רבי יוסף חיים זצוק"ל, גאב"ד ק"ק בגדאד יצ"ו, בעל "בן איש חי", ישב פעם בבית הסוהר העירקי תקופה קצרה, לאחר שטפלו עליו השלטונות עלילה שפלה.

בעת ישיבתו שם בכלא מאחורי סורג וברית, חיבר את ספרו הגדול יקר הערך, הנקרא: "דעת ותבונה", ספר נפלא ויסודי בחכמת הנסתר, המכיל ארבעה 'פתיחות' ארוכות, ועוד חמישים ושבעה פרקים, בהעמדת יסודות חכמת הקבלה על תילם. - אחר שברוב שתדלנות ושלמונים עלה בידי ראשי הקהילה להכניס אליו אל תוככי תא המעצר את הספרים הדרושים לו.

וכתב שם שמי שלמד בזה הספר לא יצטרך עוד לרב בלימוד תורת הח"ן, כי יש בו את כל מבוואות השערים המכניסים את הלומד אל תוככי היכלי הקודש פנימה, כדי שיוכל להשיג ולהבין בלימוד הקבלה אף ללא רב ומורה, עיין שם.

ספר מופלא ואדיר זה יש בו דוגמא מוחשית של מסירות נפש לעמל התורה בכל עת ומצב, כאשר הצדיק הקדוש הזה היה יושב בבית האסורים על לא עוול בכפו, כיוסף הצדיק בשעתו. ובתוך צרה ומצוקה הניח הצדיק את כל הצער והעגמונת נפש והייסורים הקשים, והשקיע ראשו וליבו נפשו ונשמתו לשוטט בדעת עליון, ולצלול במים אדירים של מעיין תנובע בתורת הח"ן, והיה מופשט לגמרי מן הגשמיות בהיותו שמה, וכולו בגרמי שמים עליונים.

בשכל וטבע אנושי היה צריך לכאורה להיות להיפך, כשיושבים בבית הסוהר אין ישוב הדעת לחיבור ספרים... בוודאי שלא ספרים עמוקים שכאלה בחכמת הקבלה. הלב מלא צער ויגון, והראש עסוק בחיפוש דרכי מילוט, כיצד לצאת לחירות וכו'. - אולם לא כן דרך הצדיקים הדבוקים בשכינה בעוה, ובהיותו מאמין ובוטח בכל לב שהכל מכוון מאתו יתברך בעינא דאשגחנותא תדיירא, היה מסיר מליבו כל דאגה ויגון, ויושב בהשקט ובשלמות הנפש בבית האסורים.

בהתבוננות בספרו זה, אין נראה בו כלל שנכתב מתוך צרה ומועקה, אדרבה הדברים קולחים בביור ובהירות נפלאה כיד ה' הטובה עליו, ומאירים בטוב טעם ודעת.

וכן ידוע מצדיקים נוספים במשך הדורות שהיו יושבים בבית הסוהר, ועובדים שם את בוראם בכל לב ונפש. כדוגמת משמון הגיבור, והתנא רבי עקיבא ז"ע, ומהר"ם מרוטנבורג זצוק"ל, המאור עינים, ובעל התניא, והרה"ק קדוש ישראל מרו"ן, ובנו הק' אדמוה"ז מסאדיגורא, זכותם תגן עלינו, ועוד רבים שלמים וטובים.

כך היו הצדיקים מנצלים כל עת וכל מצב לטובה ולברכה, ותמיד מחשבותיהם משוטטות בקדוש, כיצד ניתן לפעול ולהפעיל, להרבות פעלים לתורה ולתעודה, ולהוסיף תענוג ונחת רוח לבוראם יתברך ויתעלה.

הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל היה אומר, שהיישוב הדעת הטוב ביותר בשבילי, הוא בעת שיושב במעצר בבית הסוהר,

שם אפשר ללמוד בשקט באין מפריע...

ואדרבה, נתקיים בהם מאמר הכתוב "מבית האסורים יצא למלך", אחר שעמדו בעוה ותעצומות ובמסירות נפש בצרת בית האסורים, זכו להתגדל יותר במלכות התורה ומלכות ישראל. וכדוגמת מרו הגרי"ח הנ"ל, שנעשה אחר כך לרבן של כל בני הגולה, וראש גולת אריאל בממלכת בבל וכל פזרות הגולה.

[מתוך שיהיה מיוחדת להתחזקות בעת הצרה. קונט' טיה"ט ח"ג דף ג']

- > < -

שמעתי מאחד הצדיקים שברוך שלפינו טיב מעשה נאה, שיש בו מוסר השכל עצום.

בעיירה נידחת אחת חי איש עני פשוט ושפל, שמרוב עניותו היה נוהג לנבור באשפתות ולחפש שם 'מציאאות'... יום אחד עלתה בידו מציאא טובה, להפתעתו מצא בין הררי האשפה מרגלית גדולה, יהלום של ממש! הוא ניגש עימה אל הסוחר המומחה, כדי לברר את ערכו של יהלום זה.

כראות הסוחר את המרגלית הזוהרת נפעם למראה עיניו, והעריך אותה בהון עתק, שלא יימצא לה אף קונה בעיירה קטנה ונידחת שכזו, וגם לא באלו שסביבותיה! אלא, אמר הסוחר לאיש, עליך להפליג למדינה פלוגית שבבירתה נמצא מרכז בורסת היהלומים הגדול בעולם, ושם בוודאי יימצא קונה שיהיה מוכן לשלם עבורה את המחיר האגדי.

העני שרצה כמובן לצאת מיד לדרכו, לא היתה בידו אף לא פרוטה אחת להוצאות הדרך. הוא נאלץ אפוא לצאת 'לסיבוב' כדרכו ולקבץ נדבות [טה"ט]. בתקוה שיהיה זה הסיבוב האחרון... וכך עלה בידו להשיג מעט מעות להוצאות הדרך.

תיכף יצא האיש לדרכו הארוכה, עד שהגיע אל עיר הנמל שם היה עליו לעלות על אוניה המפלגה אל אותה מדינה. אך כאשר ביקש לרכוש כרטיס נסיעה התברר לו שמחיר הפלגה יקר מדי עבורו, בעמדת מכירת הכרטיסים ביקשו ממנו סכום גדול עבור הפלגה זו, בהיותה נסיעה של כמה שבועות, והוא לא נותרו בידיו כי אם קופיקות ספורות שאינם מספיקים גם לא לרבע מחיר הכרטיס...

טיס האיש עצה בנפשו, ובא בדברים עם רב החובל, בהציגו את עצמו כ'יהלומן', סוחר גדול של יהלומים שהגיע ממרחק, ואף הראה לו בהיתבא את המרגלית היקרה שברשותו, וכממתיק סוד לחש לו מפה לאחון שזה היהלום ערכו עצום ומופלג מאד, ובהגיעו למחוז חפצו אחר שימכרו שם את המרגלית, ישלם לו תשלום הגון ונכבד עבור הנסיעה ועבור השירות המעולה.

משראה רב החובל את המרגלית המדהימה שביד האיש, הסיק מכך שסוחר עשיר גדול ורם מעלה לפניו, שכדאי מאד לשרתו באמונה ולסגור עמו עסקים... הוא הזמינו אחר כבוד אל ספינתו, והשיבו בתאים היפים והמחודשים ביותר של המחלקה הראשונה, וכבדו בכבוד מלכים! כך לאורך כל הדרך התיידד רב החובל עם 'הסוחר' העשיר, כשאינו מפסיק לרכוש סביבו ולכבדו בכל מה שאפשר. את החשבון, חשב לעצמו, נשאיר לסוף... ביתיים יש לעשות הכל כדי שימשיך 'הסוחר' היקר את נסיעותיו והפלגותיו התכופות עימנו ובספינתנו...

'הסוחר' דן נהנה מאד מתשומת הלב שקיבל מכל עבר, ומהכבוד הגדול שרוחשים לו רב החובל ואנשי צוותו | הפשך געפוד ד' <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

## בורא רפואות

היה לי אירוע משפחתי שנקבע מראש בעיר בית שמש שלצורך כך סיכמתי יום ושעה עם נהג שבאופן קבוע מסיע אותי לבית שמש.

בהגיע היום הודיע לי הנהג שהוא לא יכול להגיע לאסוף אותי. התקשרתי ליד ימיני שתמיד פנוי עבורי והוא נאות בשמחה להסיע אותי למחוז חפצי, בזמן ששהיתי בפנים הוא היה בחוץ עסוק בעיסוקיו הרבים סוגר עסקאות דרך הטלפון ובכך מנצל את זמנו לצורכי מחייתו ולכלכלת ביתו.

בעודו מתהלך בחוץ מהלך מצד זה לצד האחר הלך ושוב מתרכז בשיחתו בסלולרי הוא שמע קול צווחה עזה, סובב פניו לכיון הצרחה והנה הוא קולט אדם מבוגר מתגלגל גרם מדרגות מלמעלה עד למטה ראשו וגופו נחבטים במעקה ובמדרגות, כאשר הגיע לתחתית המדרגות כבר היה חבול וחבוט ומחוסר הכרה, הוא רץ לעברו חסם את הדימום בראשו ובמקביל טיפל בהתקף אפילפטי שקיבל האיש עד להגעת כוחות ההצלה שפינו אותו לבית הרפואה להמשך טיפול, לאחר כמה ימים השתפר מצבו של האיש ובתוך מספר שבועות חזר לאיתנו הראשון הודות לכך שקיבל טיפול נכון ומציל חיים תיכף בתחילת האירוע.

צאו וראו את יד ה' עד כמה בורא עולם מחשב כל צעד וצעד, הנהג הראשון לא ידע להגיש עזרה ראשונה, רצה ה' להצילו, גרם לכך שהנהג הראשון ביטל יד ימיני היה פנוי לנסיעה והכל בחשבון מדויק להציל נפש בישראל, הוא היה היחיד בסביבה שידע להגיש עזרה ראשונה.

## מצמיח ישועה

עוד סיפר: בני היה אצלי עם החתן וביקש לעלות יחד איתי והחתן לגאב"ד ירושלים להזמינו לחתונה.

ניסינו להזמין מונית אלא שהמוניות בתקופת הקורונה לא מסייעים יותר משתי נוסעים ברכב ואנחנו שלושה.

פתאום אומר הנכד שגם היה אצלי בתקופתו ל... היה זה אחד שהסיע אותנו בעבר והנכד קלט את השם שלו. אמרתי אם הנכד אמר את השם שלו אז ננסה, כי אולי משמים יצא הדבר. התקשרתי והוא בדיוק סיים להתפלל ערבית בזכרון משה, הוא התרגש ושמח מאוד לבוא להסיע אותנו בפרט שהוא זקוק לישועה גדולה וזכה לברכת הגאב"ד. בדרך הוא סיפר שהיה אמור בכלל להיות בקברי צדיקים אלא שהחבר שסיכם איתו החליט פתאום שלא לנסוע אז הוא הגיע לאזור להתפלל ועכשיו שמח שמחה גדולה על הזכות להתברך מצדיק בעת צרתו.

מרונו הרב שליט"א.

המעוניין לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית  
 מוזמן לשלוח אל ר' שפחה סביאלס  
 בפסק: 15326517922  
 או ל: o.y.wines@gmail.com

בזכות היהלום שברשותו. והיה מרבה להשתעשע עם המרגלית שבדידו, מהפכה כך מצד אל צד ומתבונן רבות ברוב יופייה והדרה. יום אחד סעד לו את ארוחתו היקרה והדשנה על סיפון האונייה ולבו טוב עלי, הים הכחול מסביב היה שקט ויפהפה, לידו על השולחן היתה מונחת אחר כבוד המרגלית היקרה, תקועה היטב על מושבה המרופד שבקופסא המהודרת, והוא נהנה מהמחל הטוב ששיחק לידיו. כשסיים את ארוחתו המשיכה התעייף קצת, וכאשר לא היתה לו שום סיבה למהר לשום מקום, נמנם מעט על כסאו. רחש אוושת הגלים השקטים המתנפצים אל קירות הספינה נעם לאוזנו, וכך נרדם לו בשלווה וחטף תנומה קלה. ביתניים הבחיץ המלצר האדיב שהאדון סיים את ארוחתו, הוא ניגש אפוא בשקט לפנות את השולחן ולנקותו, וכראוי למלצר רזיז וגמרץ תפס בבת אחת את המפה הפרוסה על השולחן וניערה בחוזקה אל תוך הים, כדי להשליך את כל הפידורים והכלוכים החוצה. אך מרוב רזיזותו לא שם לב למרגלית היקרה המונחת אף היא בצד המפה, והשליך אותה אל תוככי הים הגדול ביחד עם כל הפידורים...

כשהתעורר האיש מתגומתו וראה שהיהלום איננו, והשולחן כבר נקי ומסודר, הבין מיד את מה שקרה, ושהמרגלית אבדה ואיננה, ועתה נהפך בבת אחת חזרה לעני דלפון גמור. - אולם עד מהרה התעשת וחיטב את המצב לאשורו, בהתבוננות נכונה הגיע למסקנה שאם ירים כאן קול תעקת שבר על היהלום שאבד, הרי שלאחר כל הרחמנות והניחומים כנראה יאבד כל חינו בעיני רב החובל, שכן כל יוקרתו ועצם אפשרות נסיעתו באונייה זו היו רק בזכות אותה מרגלית, ומשיראה רב החובל שאיבד את רכושו הרי ישליכונו מאונייתו. - לפיכך התגבר האיש על צערו ויגונו הגדול, והמשיך להעמיד פנים כאותו 'סוחר' רם מעלה, ושוחח כדרכו עם רב החובל על עסקים וכו'... כאילו לא אירע דבר.

והנה התקרבה האונייה ליעדה, בקצה האופק כבר נראתה רצועת החוף. כחצי שעה לפני שהספינה הטילה עוגן נכנס רב החובל אל חדרו של 'הסוחר' דגן כממתק סוד, והצעה מיוחדת בפיו. שמע נא את אשר עמד, אומר רב החובל, יש לי כאן בבטן האונייה סחורה חשובה ויקרה שהשגתי במדינה אחת במחיר מוזל, דומני שבמכירת סחורה זו במדינה שאנו מגיעים אליה עתה ניתן להרוויח בעדה הרב. - אלא שבמלאכתי כרב חובל עלי לצאת תוך יומיים להפליג לדרכי, חיפשתי כל העת אדם נאמן שאוכל לתת בו אימון, שיתעסק עם סחורה זו. עתה אחר כל נסיעתנו יחדיו לא מצאתי איש הגון ממך! הבה נא נעשה עסקה בינינו, אתה לא תצטרך לשלם עבור הנסיעה הזו כלום, ותיקח נא את הסחורה למכירה ברחבי המדינה, חזקה על 'סוחר' ותיק ומומלח שכמוך... שתדע להרוויח בה כהוגן, ואנו נתחלק אחר כך בינינו באחוזי הרווח.

האיש שמח מאוד על ההצעה, שחילצה אותו בבת אחת מצרתו הגדולה, אחר שכל העת התהלך במחשבותיו מה לומר לו רב החובל כשידורו ממנו את תשלום הנסיעה והשירות המיוחד, והנה עתה מושג לפניו על מגש של כסף הפתרון לבעייתו, ביחד עם אפשרות נוספת להרוויח ולעשות עסקים...

על אתר ניגשו השניים לחתימת חוזה מוסכם ומסודר על גובה האחוזים וסדר חלוקתם, על כמות הסחורה ותאריכי המחזור והמכירה וכו', ונפרדו כידידים טובים. רב החובל המשיך אכן בהפלגתו חזרה אל הים הגדול, ואילו 'הסוחר' נכנס עם כל הסחורה היקרה אל המדינה החדשה.

עד מהרה הצליח האיש לעשות חיל בעסקיו, ברכת השם היתה עימו ויהי איש מצליח, וכעבור תקופה קצרה יחסית הצליח למכור את כל הסחורה ברווחים עצומים וגאים, אשר גם לאחר חלוקת האחוזים השייכים לרב החובל עדיין יישאר בידו הון רב. אך לאחר כמה חודשים הגיעה השמועה לאוזניו שהאונייה טבעה ורב החובל מת בלב ים, ולא השאיר אחריו שום עקבות, והנה בבת אחת נהפך זה האיש לעשיר גדול, כאשר כל ההון העצום נשאר בידו, ונעשה לעשיר מופלג.

הנלמד מסיב זה המעשה, סיים אותו צדיק, עד כמה הרוויח זה האיש מעמידתו איתו בשעת מצוקתו. שכן לו יצוייר שלא היה בכוחו להתגבר ולהמשיך להעמיד פנים כמי שלא ארע כלום, הרי לא רק שלא היה רב החובל סוגר עימו את העסקה הגדולה, הוא עוד היה מוצא את עצמו מושלך בחרפה על אחד האיים. ורק בכוח התגברותו העצומה על רגשותיו, כשלא נתן לעצמו ליפול לזרועות הייאוש, היא שהביאתו אל הצלחתו הגדולה. שהרי אותה מרגלית שאבדה לא היתה שייכת לו כלל, ורק היתה 'סיבה' מאת ה' להביאו אל רווחי הענק שהניבה הסחורה שמכרה בתום וביטוי.

הוא הדבר אשר דיברנו, 'כי מבית האסורים יצא למלך'! העמידה בעוז בעת הצרה היא שמרוממת ומעשירה אחר כך. ללמדנו כמה חשובה ויקרה היא מידה זו של עמידת איתן בכל מצב ומצב, שלא ליפול חלילה לייאוש ועיצובן, רק לחזק הביטחון והתקווה בהשם אלוקים חיים, ובזה נוכח לדבקות חי החיים ברוח הוה.

[שם] << >>

אחד מגדולי הרבנים העוסק הרבה בקירוב נשמות תועות, להשיב לב גנים תועים ונושרים אל צור מחצבתם בקודש, נוהג לנסוע לעתים קרובות כשנקרא לישא מדברות קדשו בבתי כלא שונים, כדי לחזק ולאמץ ברכיים כושלות של האסירים הכואבים הנמקים בבית האסורים.

פעם הוזמן אחר כבוד אל שערי בית סוהר ענק, מן השמורים והאימתניים ביותר. שם ישבו תחת שמירה קפדנית הפושעים הגדולים וראשי המאפיה של העולם התחתון, שנתפסו בעמל רב ונאזקו באזיקי ברזל לאחר רדיפות רבות.

הרב האהוב והחביב התקבל עם פמלייתו בשערי בית הכלא בקבלת פנים מפוארות, ללכודו הורשו כל האסירים לצאת מכלאם ולנשק את ידי הרב הצדיק. ולאחר מכן ליווהו כל מאות האסירים ביחד עם סוהריהם אל האולם הגדול, שם נשא לפניהם מדרבתו.

בעלותו אל זוכו הנואמים, פתח הרב בפסוקי עונש המלקות שבפרשת כי תצא (ויקרא כ"ג): "ונקלה אחיך לעיניך", ודרשו רבותינו ז"ל (מסכת גט): "מכיון שלקה הרי הוא כאחיק"!

כלומר, מאחר שהתחייב הנאשם וכבר הוחל להרצות את עונשו, אף בטרם שסיים את כל העונש כולו, הרי כבר לקה ונתבזה בעצם התחייבותו בעונש הכבד, ובכך הרי הוא כבר 'אחיק', ואנו חייבים בכבודו לרוממו ולקרבו.

אחים יקרים! פנה הרב אל האסירים מקירות לבבו, הרי בשיבתכם המרה פה בין חומות הכלא, כולכם בגדר "כיון שלקהך" - אין לך מקום המוכן בן כך אל התשובה כבית האסורים, הנאשם שבכלא מתחרט על מעשיו הנפשעים עשרות פעמים ביום!

דעו לכם נאמנה, שהישיבה באזיקי בית הסוהר יש בה כפרה גדולה ועצומה, גם בעולם הזה וגם בעולם הבא! - והיא תקופת הזדככות אדירה לנפש ולנשמה הטהורה.

הבה נתבונן נא, המשיך הרב, בינינו... כמה חוטאים ופושעים אלפיהם שהמסורה לא הצליחה עדיין לתפוס... והם מסתובבים חפשי ברחובות עיר וקריה, וממשיכים במעשיהם הנלוזים. הם לא לקו ולא כלום, ולא עולים בליבם רגשי חרטה לשוב מעבידותיהם, ובשאת נפש מחזיקים בפשעם.

זכרו נא היטב, הדהד קולו של הרב, את מאמרו של החכם מכל אדם (קהלת ז, ט): "מבית האסורים יצא למלך" - מי שמחזיק חזק בבית האסורים, מתחרט כראוי על פשעיו, ועוזב את דרכו הרעה, הרי הוא יוצא מכאן כמו מלך!

לא רק הכלא נחשב כבית האסורים, ישנם עוד בחינות רבות של 'בית האסורים' פנימי, כשנפש של אדם אזוקה ומתחבטת בכלא פנימי שבתוך הלב, מחמת כל מיני צרות ומצוקות המעיקים על הלב ועל הנפש. על דרך שתקנו בפתחת סדר כפרות: "בני אדם יושבי חשך וצלמות, אסירי עני וברזל. יוצאים מחושך וצלמות, ומוסרותיהם יתקן וגו'. ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת וכו'". - כאשר מחזיקים מעמד בעוז ותעצומות בכל בחינות בית האסורים הללו, הרי מתוך כך נחשלת הנפש בחיזוק עצום לעמוד כמלך בכל נפתולי החיים!

עם תום אותה דרשה נלהבת, יצאו כל האסירים בריקוד נלהב, שהיה בו חיזוק עצום, ורישומי אותו ביקור נחרתו בלבבותם לימים רבים! כן יתן השי"ת להוציא את ישראל ממאסר הגלות החל הזה, ולהתיר את השכינה הקדושה מכבלי אסריה, אל הייחוד השלם שבגאולתם של ישראל במהרה בימינו, אמן.

[שם] << >>

**ר' אידן!**  
דו ווילסט זיך אנווארעמען  
**בני די ליבי שבתות הארוכים**  
מיט א טיב המעשיות אויף די פרשה?  
ס'איז האוצר יקר מאוד!

**ספר טיב המעשיות**  
המשה ברכים

ניתן להשיג בהנחות ספרים הפובליקציות  
הפצה ראשית פריט הספרים בהנחת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

[שם] << >>

**על הברכה יעמדו**

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או לארציית | זתודמים להוצאת העלון | לקבלת העלון בפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצ"ב

	<p>צ'יינג' סל' 02-6516090</p>	<p>לעילוי נשמת מרת אילה אהובה בת ר' יוסף ראובן יוחנן הכהן ז"ל • נדבת בנה יקותיאל מנחם •</p>	<p>לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מורכדי הי"ו</p>	<p>לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה</p>	<p>לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי הבן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל</p>
<p>02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il</p>	<p>גרפצ'יק סל: 02-5002321</p>	<p>לרפואת בועז בן מירה</p>	<p>לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול</p>	<p>לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל   ולרפואת שלמה ולתצלחת לאה בת אהילת תחי' נתרם ע"י בנם יחזקאל יהושע הי"ו</p>	<p>לע"נ האשה מרים בת ר' דוד</p>

יור"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173



## מאוצרות הפרשה

מישאל ועזריה יוצאים מכבשן האש, בא להגיד שירות ותשבחות, "ואלמלי לא בא מלאך וסטרו על פיו – בקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים". כלומר, אילולי סטר המלאך על פיו, השירה של נבוכנצר עלולה היתה להיחשב יותר מפרקי התהלים של דוד המלך ע"ה!

ורבי שבתאי יודלביץ זצ"ל כבר תמה, מדוע סטר לו המלאך על פיו, הרי הוא רצה לומר שירה, זה עולם הבחירה, שיתנו לו לשיר! וביאר רבי שבתאי פשט נפלא: אין הכוונה שהמלאך הפריע לו לומר שירה, עצר אותו מלשיר. כוונת המלאך היתה לנסותו. קיבלת מכה על פיך – האם עדיין ממשיך אתה לשיר או מפסיק לומר שירה? אם הפסקת – השירה שלך אינה בדרגה של השירה ששר דוד המלך. דוד המלך קיבל מכות על גבי מכות והמשיך לומר שירה. ברח מישאל ואמר שירה. בנו הולך להרוג אותו – אמר שירה, אתה אחרי "פראסק" אחד מפסיק לומר שירה? גיי געזונטער הייט, אינך דוד המלך!

ממילא – אומר ה"כתב סופר" – זו כוונת המדרש שתהא ירא שמים כיוסף, ירא שמים הוא זה שירא שמים בכל המצבים. כשהולך לו שוב הוא יודע שזה לא מעצמו, הכל מהרבונו של עולם, וכשלא הולך לו – גם זה מהקב"ה. בכל המצבים הוא ירא את ה', כמו יוסף הצדיק שאמר "את האלוקים אני ירא", גם כשזה אלוקים, מדת הדין – בכל המצבים, מלך, עבד, בית האסורים – תמיד נשאר יוסף תמים ביראתו, ללא שינויים. (יחי ראובן)

**כי נכמרו רחמינו (מג, ל) וברשי:** אמר לו כלם על שם אחי והצרות אשר מצאוהו וכו'. וחפים שלא ראה חופתי ולא ראיתי אני חופתו. בספר בדידי הוי עובדא מביא: שמעתי מידידי הרה"ג רבי ישראל דוד הארפענעס שליט"א, כי פעם אחת נכנס חתן ביום חופתו אל מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע, החתן היה יתום שבור ורצון שאיבד את הוריו בימות השואה, וזה עתה זכה לבא בקשרי החיתון, וכאשר זכה להגיע ליום חופתו, נכנס אל הקודש פנימה לבקש ברכת הצדיק.

ויהיה כאשר ראה אותו הצדיק, נתן לו את ברכתו החמה והלבבית, אבל בתוך כך התפרץ בכי גדול מרבינו זצ"ל, ולא היה יכול לעצור בעד רוחו הסוערת. ככה המשיך רבינו בבכיה זמן מה, עד שלבסוף עצר את דמעותיו מפניו הטהורות, וברכו לשלום. אחר קבלת פנים כזו, היה החתן שרוי בצער ובעצבות כל משך שבעת ימי המשחה, למה בכה רבינו כל כך? אולי ראה דברים לא טובים ההולכים להתרחש? בתום שבעת ימי המשחה, לא היה יכול חתן דנן לעצור בעד עצמו, והחליט ללכת לרבינו זי"ע ולשאלו לפשר הבכיה הרבה. כאשר שמע רבינו את שאלתו, ענה בתמיהה, חס וחלילה, לא ראיתי כלום, רק מדרך העולם כי איש יהודי ההולך לחופתו, אוי מסובב הוא עם הוריו היקרים, הצועדים מצדדי, ומובילין אותו לחופתו, והם בוכים ומיללים בעדו שיזכה להקים בית נאמן בישראל, ושכל ימי חייו יהיה לו אך טוב וחסד, נחת והרחבת הדעת, פרנסה טובה, וכו' וכו'. ולכן כאשר ראיתי אותך, בני יקירי, חתן אומלל כמוך, שאבדת את הוריי היקרים והתמימים, ואין לך מי שיבכה עבורך, הגה אמרתי אהיה אני במקום הוריי, ואבכה אני בעבורך, שיהיה לך כל טוב סלה, כל ימי חיך עלי אדמות. זאת היתה פשר בכייתך, שלא יכולתי לעצור בעד רוחי...

## ויקץ פרעה ויישן ויחלום שנית (מא, ד-ה)

אצל יעקב נאמר "ויקץ יעקב משנתו ויאמר" [כ"ה - ט"ז]. אומר רבי אהרן מקרלין, זוהי דרכם של חסידים ואנשי מעשה, כשמתעוררים משנתם, מיד "ויאמר", מיד אומרים ברכת התורה, ברכות השחר, ק"ש, תפילה ותלמוד תורה. אבל אצל פרעה "ויקץ פרעה ויחלום שנית", התהפך על צדו והמשיך בשנתו. (מדשן ביתך)

**וירא יוסף את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות (מב, ז)** "והם לא הכירוהו" שלא ריחמו עליו. אבל יוסף "ויכרם" שריחם עליהם (תנחומא ו). ולכאורה תמוה, שאת תחילת הפסוק דורשים, שיוסף ריחם על אחיו ונהג בהם מנהג אחוה. ובסוף הפסוק כתוב: "ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות". ואיך זה עולה בקנה אחד עם רחמנותו? מתרץ רבי שלום שבדרון ע"פ דבריו של רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, לבחורים מחו"ל, שבאו ללמוד אצלו. וכשחזרו לביתם, חשש שמא יעזבו את לימוד התורה ויתעסקו במסחר. שאל אותם: בפרשה השניה של ק"ש, מזהירה התורה על חרון אף ה' בישראל: "וחרה אף ה' בככם" (דברים יא-י). אם יעזבו את התורה וילכו לעבוד אלוהים אחרים. והלא ידוע, לשון הויה, זו מידת הרחמים. וא"כ, היה צריך להיות כתוב: "וחרה אף אלוקים בככם", ששם זה מורה על מידת הדין? ובאר להם כך: פרשת "והיה אם שמוע" מדברת במצב שבני"הם במצב של שמיעה וקיום המצוות, באה התורה להזהיר, שאם "וסרתם ועבדתם" לאחר שכבר טעמו טעם התורה ורוצים לעזבה, יכה אותם הקב"ה, מתוך מידת הרחמים, להחזירם למוטב, שלא יאבדו את הטוב שבידם". כך אמר להם ר' אליהו: "אתם שטעמתם טעם התורה, אם תעזבוה, יכה ה' בככם, מתוך מידת הרחמים, כלומר, שאם זה מתוך מידת הרחמים, אין הקב"ה ממתין ומצפה, אלא תיכף ומיד עלולים אתם להיענש ובחומרא. וכל זה מתוך רחמנות". ועפ"ז אומר ר' שלום, אפשר לומר שיוסף התנכר אליהם ודבר אתם קשות, מתוך רחמנות, כדי לכפר על מכרם בכסף אותו. ואין זה סתירה בפסוק כלל. (שם)

**חי פרעה אם תצאו מזה וכו' חי פרעה כי מרגלים אתם (מב, טו-טז)** בספר "באר חיים" על התפילה מביא בשם רבי חיים וואלוז'נר ששאל, מדוע נשבע יוסף דווקא בחייו של פרעה "חי פרעה"? והסביר, אם המילה "חי" מנוקדת בצירי תחת החר, זהו אחד מבינויי הקב"ה, וכך אומרים ב"ברוך שאמר" "יחיד חי העולמים" וכן ב"ישתבח", ואומרים דווקא כינוי זה משום שמתיה אינה שייכת בו. פרעה התפאר בעצמו כאילו הוא אלוה. לכן כשביקש יוסף להישבע על שקר, היה נשבע בשם פרעה (מ"ד צ"א ז), ולמצרים זה היה נראה שנשבע בשם אלוהיהם, ואילו האמת שהתכוון לומר זאת באירוניה, כשם שפרעה "חי", כך גם נכונים דבריי. (שם)

## ויאמר אלהם יוסף... את האלקים אני ירא (מב, יח)

אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה כב, א) "את ה' אלקיך תירא", שתהא כאותן שנקראו יראי אלקים... ויוסף, דכתיב: "את האלקים אני ירא". מה המיוחד ביראתו של יוסף, עד שחז"ל מביאים אותו כדוגמא של יראת שמים? יש על זה פשט מתוק: ירא שמים אמיתי הוא זה הירא את ה' לא רק כשהכל הולך אצלו למישרים, אלא בכל המצבים, גם כשלא כל כך טוב, גם כשקשה – הוא נשאר שלם ביראתו. במדרש (ילקוט'ש חזקאל רמז שש) כתוב על נבוכדנצר, שכשראה את חנניה

דוגמא אישית

יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע (מ"א, ל"ד)

לכאורה יש להבין: מה פשר המילים 'עשה פרעה'? כלום לא היה די אילו היה נכתב: "יפקד פרעה פקידים"? איזו עשייה נוספת נדרשה מפרעה, מלבד הפקדת הפקידים? את התשובה, נבין על פי המעשה הבא: היה זה לפני עשרות שנים. אברך צעיר, אשר זה לא מכבר הקים את ביתו – לא זכה להיות בבחינת 'שכינה ביניהם', אלא אדרבה: חייו היו כולם בליל גדול של 'אש אוכלתן', אש המחלוקת שבערה בעוזו בינו ובין זוגתו, והובילה לכך שהמריבות כלו כל חלקה טובה בחייהם של בני הזוג. באחד הימים, לאחר מריבה סוערת במיוחד – החליט האברך לעזוב את הבית, ולברוח רחוק... הכי רחוק שניתן... לטבריה!

למחרת היום, בשעת בוקר מוקדמת – כבר עשה האברך את דרכו, מיטלטל באוטומוביל המקרטע. "מי יודע?" הרהר, "אולי דוקא כשנהיה רחוקים זה מזו לתקופת מה – יתיישבו ההדורים ונמצא את הדרך לתקן!"... למען האמת, ידע האברך היטב את הדרך: ברור היה לו, כי אילו יכבד קצת יותר את רעייתו, יפגין דאגה לשלומה ויהיה קשוב לצרכיה – המצב ישתפר פלאים... אולם ליבו לא הניח לו לעשות זאת: "היא פגעה בכבודי – והיא זו שצריכה לפייסני!" גמר בדעתו.

לטבריה, הגיע האברך בשעת לילה, ולאחר שהתפלל תפילת ערבית בבית כנסת מקומי – הופנה על ידי המתפללים לאכסניה זולה, בה יכול היה להניח את ראשו למספר שעות. השכם בבוקר – כבר ניעור משנתו, ומיהר לחפש את בית המדרש הישן, בו מתפללים חסידים ואנשי מעשה... שם, מיד לאחר התפילה, פגש בו רבה של טבריה באותם הימים – רבי משה קלייס, אשר מיהר להזמין להתארח בביתו במשך כל ימי שהותו בעיר.

בתחילה – ניסה האברך לסרב. הכיצד יוכל להטריח את רבה של טבריה ולהיות עליו לעול? אולם רבי משה לא ויתר: "וכי מדוע שתשלם עבור מקום לינה, בפרוטות שאינן מצויות בידך, בעוד בעבורי תהיה זו זכות ושמחה גדולה?" טען רבי משה, ולאחר הפצרות רבות – השתכנע האברך. הוא ניגש אל האכסניה, שילם את החשבון, נטל את מעט מטלטליו ועקר אל ביתו של רבי משה. את שעות היום – העביר האברך בבית המדרש המקומי, מחפש נוחם בחיקה של התורה הקדושה. בהגיעו אל ביתו של רבי משה – מצא את בעל הבית כשהוא שוקד על תלמודו, מפזם לעצמו ניגון חרישי. האברך עלה על יצועו, ועדיין – הניגון המרטט מהחדר הסמוך לא פסק. כך גם בשעות הבאות, בהן לא עלה בידו של האברך הירושלמי לעצום את עיניו, שכן ליבו הלך שבי אחר הניגון המתוק. בשלב מסוים, נרדם האברך. למחרת בבוקר, כאשר הקיץ משנתו שמע תכונה מכיוון המטבח. "בזואי הרבנית השכימה קום בכדי להתחיל בבישול סעודת היום!" הרהר בליבו, אולם עד מהרה התבררה לו טעותו, כאשר ניחוח של קפה מהביל החל פושט ברחבי הבית. רגעם ספורים לאחר מכן, הבחין ברבי משה, כשהוא עושה את דרכו אל חדר השינה – כשכוס קפה בידו... גם למחרת היום, חזר המחזה על עצמו... הרב היה עסוק עד שעת לילה מאוחרת בכתיבת חידושי תורתו, אולם למחרת בבוקר, בטרם יצא לתפילה – עסוק היה בהכנת כוס קפה מדיפה ניחוח, אותה הביא לרבנית אל חדר השינה.

כעת, הבין סוף סוף האברך את המצב לאשורו... "הרבנית חולה כפי הנראה, ואילו אני – מטריח את הרב לטפל בשני אנשים: גם בזוגתו המוטלת במיטתה, וגם בי, אורח נטה ללון! עלי לעזוב את הבית ולמצוא לעצמי מקום אחר!" גמר האברך בדעתו, והחל ארוז את חפציו.

בטרם צאתו, ניגש להפריד מבעל הבית, אשר התפלא לראותו כשחפציו ארוזים. "מדוע אתה עוזב? האם כבר הינך שב לירושלים?" תהה רבי משה, ואילו האברך סיפר דברים כהייתם... הוא הסביר כי נוכח לדעת שהרבנית אינה בקו הבריאות, והבהיר כי בנסיבות אלו – אינו רואה לנכון להטריח את הרב בדאגה לשלומו של אדם נוסף... אלא שרבי משה, כלל לא הבין על מה הוא שח... "הרבנית חולה? חלילה וחס! מדוע תאמר כך?" שאל בפליאה, והאברך השיב: "הלא במו עיני ראיתי כיצד הרב דואג להגיש לה כוס קפה עד למיטה השכם בבוקר!"

"אה... על זה אתה מדבר? לא מינייה ולא מקצתיה... הרבנית ברוך השם בריאה לחלוטין, ואת הקפה אני מגיש לה מדי בוקר – מזה שנים רבות! הלא ידוע מה שמובא בשם האר"י ז"ל, כי כל יהודי צריך לקבל על עצמו מדי בוקר לפני התפילה מצוות עשה של 'ואהבת לרעך כמוך'... אולם כיצד ניתן לעשות זאת 'למעשה'? מצאתי פתרון, ממש בהישג יד: בכל בוקר אני מגיש כוס קפה לרבנית, וכך אני מקיים מצוות 'ואהבת' – עוד לפני שאני יוצא מביתי לתפילה!"

מיודענו האברך, לא שב לפרוק את מטלטליו... עוד באותו היום הוא עשה את דרכו בחזרה אל ביתו, כשהוא מצוייד בלקח החשוב שלמד בבית רבה של טבריה, לקח של 'ואהבת לרעך כמוך'... "אם רבה של טבריה יכול לקיים ברעייתו את מצוות 'ואהבת', מדוע לא אעשה זאת גם אני ובכך אשיב את שלום הבית בביתי אל כנו?" הבין האברך כעת, והמשך שהותו בטבריה כבר היה מיותר לחלוטין...

למוותר לציין, כי מששינה האברך את גישתו ואת טעמו, והחל מכבד את רעייתו – השיבה לו אף היא בכפל כפליים, ומכאן ואילך – חזר שלום הבית אל כנו, והשכינה שרתה בבית שנותר עומד על תילו בזכותו של הצדיק הטברייני...

הרי לנו, חשיבותה הרבה של הדוגמה האישית, שיכולה להשפיע יותר מכל הדיבורים שבעולם... כאשר אדם רואה בפועל כיצד נוהג אדם גדול – הוא מושפע מכך, והדבר עשוי לגרום לכך שינהג אף הוא כמוהו!

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן יוסף הבהיר לפרעה, שאמנם ביכולתו להרשות לעצמו לנהוג בפזרנות ביחס לעצמו – שהרי הוא המלך... אולם אם יעשה כן – מטבע הדברים יושפעו מכך גם המון העם, ולא ינהגו בחסכנות בשנות השבע! אם מבקש פרעה להביא לידי כך שהעם ינהג כולו באופן מושכל – עליו להעניק לו דוגמה אישית, ולעשות בעצמו את מה שהוא דורש מבני עמו... ("ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

נגנבה המזוזה קודם הדלקת נר חנוכה

**שאלה:** מעשה ביהודי שמדליק את נרות החנוכה בפתח ביתו ומקיים בכך 'מזוזה בימין וני"ח בשמאל', אלא שכאשר הוא בא להדליק את החנוכיה שהכין מקודם לכן הבחין שהמזוזה שבימין נגנבה, ולא ידע כיצד עליו לנהוג? ולכאורה מחמת חסרון המזוזה עליו להעביר את החנוכיה לימין ולהדליקה שם, אלא שיש לדון דאפשר שמוטל עליו לעזוב כרגע את מצוות הדלקת נ"ח ולהזדרז לקנות מזוזה, כיון שמצוות מזוזה היא מצוות עשה מן התורה, ובכל רגע שאין מזוזה בביתו הוא מבטל בכך מצוות עשה. תשובה: הגר"י זילברשטיין אמר, דעליו להפקיר את ביתו כדי להיפטר מחיוב מזוזה, וכך יכול להדליק בזמן את נרות החנוכה. אך שוב שאלתי דע"י הפקרת ביתו יפטר אף מחיוב נרות חנוכה, ואולי עדיף שיפקיר רק את המשקוף כדי להיפטר מחיוב מזוזה. והשיב שהפקרת ביתו אינה פוטרת מחיוב נרות חנוכה, דחיוב נ"ח אינו מחייב בעלות על בית, שהרי דר במערה ג"כ חייב בנרות חנוכה. ושוב שאלתי כן את הגרמ"ש קליין שליט"א, ואמר דבר חידוש דהיות שהדין הוא שעל האדם למכור את כסותו לצורך נר חנוכה משום שהיא מצוה של פרסומי ניסא, עדיפא מצוה זו על מצוה דאורייתא של מזוזה, שהרי למצוות מזוזה אדם חייב להוציא רק עד שליש מנכסיו, ועל כן ידליק את נרות החנוכה ורק לאחמ"כ ייצא לקנות מזוזה. ואולם אמר דמ"מ יניח את החנוכיה משמאל, כדי שמיד אחר ההדלקה יקנה מזוזה ויקבע אותה עוד בתוך זמן ההדלקה ויקיים את ענין מסובב במצוות שהוא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. (הרה"ג רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א, שיעורי ליל שבת)

חידה שבועית

אָפֿט י' חתיכת פֿד שְׂהוּא קִנְה פֿאוּרֶק 16 נ'. כִּפֿל י'וֹס הוּא אַלֶּזֶר 2 נ' אֶהֱבֶד כִּמֵּה י'א'ס יִדְרֶעוּ אַז עִסוּיִם אַלֶּזֶר אֶת הֶבֶד?

תשובה לחידה פרשית: שמעתי אומרים נלכה (לו, יז). תשובה לחידה: 13 פרוצות פרנצו היווניים בחומנה. שם הַסֵּבֵה: אֵלֶּה אֶמְרֵינִי

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות סטבסקי – שבקס לאירוסי הבת הנכדה משפחות שורצברג – אורשלימי לאירוסי הבת הנכדה  
משפחת יהודה פינס להכנס הבן לעול תורה ומצוות גני הדר: משפחת צויבל להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות ריוזנברג - פינקל להולדת הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com



# באר בשדה



גליון מס' 262

פרשת מקץ  
ה'תשפ"א

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

## באר חפרוה שרים

לקט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

### כל ענייני עוה"ז הם חלומות

ויהי מוקץ שנתיים ימים ופרעה הלם (מ.א. א)

כ"ק האדמו"ר ר' צבי יהודה מסטרעטין דרש את הפסוק "ויהי מוקץ שנתיים ימים", כלומר כשהאדם מוקץ משנתו, שתקפה עליו ימים רבים בתרדמת הזמן, הריהו יודע באמת, כי "פרעה חולם" היינו היצר הרע העושה פרעות באדם אינו אלא חלום, והתענוג האמיתי הוא בדבקות בהש"ת. וזהו גם פרוש הכתוב הנאמר בתהלים (קכו, א): "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלומים". היינו: עם ביאת המשיח כשתימלא הארץ דעה, נדע כי כל תענוגות העולם הזה, שעסקנו בהם כל חיננו, לא היו אלא חלום ודברי הבל.

(כ"ק האדמו"ר מסטרעטין זע"א)

### ההבדל בין חלום יעקב לחלום פרעה

ויקץ פרעה ויישן (מ.א. ד)

משמו של הרה"ק רבי אהרן מן ארלין: בפרשתנו מוזכר חלום פרעה, ולהבדיל בפרשת ויצא מוזכר חלום יעקב אבינו. וכאשר ישאל השואל מה ההבדל בין שתי החלומות? ייאמר לו, הדנה מה אמר יעקב מיד בהתעוררו מחלומו: "מה נורא המקום הזה", ואילו כשפרעה התעורר, מיד "ויישן ויחלום שנית", הוא לא רואה שום התגלות או התעוררות אלא תיכף ומיד חוזר לשינתו ולחלומו.

\*

בנוסה אחר טבע האדם להתעורר משנתו כשהוא חולם חלום מסעיר. צדיק, כאשר הוא מוקץ מתוך חלום, הוא נוהג כיעקב אבינו שאמר בעת שהתעורר מחלום: "אכן יש אלהים במקום הזה", ומיד קם בזריזות מיד לעבודת הבורא. לעומת זאת, כאשר הרשע מוקץ מחלום, הוא נוהג כפרעה "ויישן ויחלום שנית", החלום אינו מפריע לו ואינו מעורר לחלום ומיד מתהפך הוא לצד השני.

(הרה"ק רבי מאיר מפרמיסלאן)

### הפרות הרעות מרמזות על דרכי יצה"ר

שבע פרות אחרות עולות אחריהן... ותעמונה אצל הפרות... ותאכלנה הפרות (מ.א. ד)

הגה"ק בעל ה"שפת אמת" מצא רמז בחלומו של פרעה לדברי חלמינו ז"ל שאמרו על דרכי פיתויין של היצר הרע, כי בתחילה בא היצר אל האדם כ"הלך" עובר אורח, לאחר מכן הוא בא אליו כאורח ולבסוף הוא נעשה בעל בית ומושל בו. כי "שבע הפרות הרעות" הינן סמל

כוחות הרע של היצר, בראשונה הן "עולות" קמעה קמעה, עולות ומתגלות לעתים רחוקות, לאחר מכן "ותעמונה אצל" הן מתדבקות אל האדם כאורח עד שלבסוף "ותאכלנה" הן בולעות אותו לחלוטין...

(שפת אמת)

### הצדיק מבטל הגזירות

ועתה ירא פרעה איש חכם ונבון וישיתוהו על ארץ מצרים (מ.א. ג)

הגה"ק רבי שלום תאומים אבדק"ק שטפנשט (עד תקפ"ה) מיישב את התמיהות העולות בפסוקים אלו: א. מי שם את יוסף ליועץ לפרעה, ב. למה לא הלך לדרכו לאחר שפתר החלום,

## הילולת הסבא קדישא מהוסיאטין זע"א במוסדות שטפנשט



בסעודת ההילולא שנערכה בבית מדרשו שטפנשט



ליל ההילולא, המתפללים על ציון קברו בטבריה

כמסורת השנים האחרונות, מאז שביט מדרשו של הרה"ק מהוסיאטין זע"א ברחוב ביאליק בתל אביב חרב ונסגר, חידשו מוסדות שטפנשט בראשות הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א את ההתועדות החסידיים בבית המדרש בבני ברק בהשתתפות חסידים ואנשי מעשה, מהם אשר זכו להתברך ולהשתתף במחציתו של האי סבא קדישא בעל ההילולא זע"א, בראשות המשפיע הגה"ח רבי אליהו לנדא שליט"א אשר במשך שעות ארוכות התועד, סיפר ותיאר מכלי ראשון את אשר ראו עיניו בהיכלו של צדיק בימי שהותו בתל אביב בירושלים ובבני ברק, כמו כן נשמעו עובדות וסיפורי קודש מפי הרה"ח ר' יצחק סלמון שליט"א נאמן ביתם של אדמו"ר בית רוז'ין בדורות הקודמים. הגר"ש זלצמן שליט"א רב נוה ירק, הדומ"צ הגר"י כהן שליט"א והגר"א סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט, בתמונה: הגר"י יצחק אייזיק ספר שליט"א ר"מ בישיבת חזון נחום נואם.

ההתועדות החסידיים הועברה בשידור חי במערכת 'קול הלשון' וניתן לצפות בה בארכיון המערכת.

לאחר סעודת ההילולא שנערכה ברוב פאר והדר, יצאו אוטובוסים מבני ברק ומירושלים שאורגנו ע"י מוסדות שטפנשט בתרומת נדיבי עם, ובציון הקודש בטבריה נערכו תפילות רבים לישועת עם ישראל, המוני העולים לציון הקודש הודו למארגנים על העמדת החבורה בחינם, לכבודו של אותו צדיק בעל ההילולא, זכותו תנו עלינו ועל כל ישראל אמן.

ג. בכדי לייעץ שיש לשנות אוכל משנות השבע לשנות הרעב אין צורך חכם ונבון, ד. גם לאחר שיוסף גילה לפרעה מה כדאי לעשות כנגד הרעב יכול היה פרעה לבדו לעשות זאת ומדוע מינה את יוסף לאבדן, ה. והשאלה הגדולה מכולם כיון שנגזר מן השמים שיבוא הרעב מה יועילו הפעולות שיעשה וגם מה שיקבוץ בר ירקב, כאשר באמת נקבנו לקיים מאמר ה' (ב"ר צ"א, ד).

ומבאר בטוטר"ד חו"ל: כי לאחר שתקע בלב פרעה שמעשה אלהים המה הודיע לו עוד גדולה מזו, שמעשה התם והצדיק הוא מבטל גזרותיו כענין (שבת סג): מי מושל בי צדיק, ואף לאחר שיצא הגזר דין למטה יכול הצדיק להמתיקו בשורשו. ולזה צריך חכם ונבון, ואף שיעשה פרעה בעצמו הפעולות ויפקד וגו' ויקבצו וגו' ושמרו (מ.א. דל"ה), לא יועילו פעולותיו כי רמה תשליטנו תולע תרדפנו, כי צריך שיהיה האוכל לפקדון ולא תכרת וגו' (שם, לו), ולזה צריך מעשה חכם ונבון, ולזה יושב הדב"ר שאמר במעשה חכם ונבון והשיב אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין חכם ונבון כמוך (שם, ט).

(אור התורה)

הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו (מ.א. לה)

דרך העולם לחשוב כי אדם שהוא ירא שמים וצדיק לבטח הוא אדם בטלן שאינו בקי בהוויות העולם הזה. ובוודאי שגם מראהו ולבושו החיצוני רחוק מלהות בהידור ומכובד. והנה רואה פרעה כי לפניו איש צדיק ויר"ש כיוסף, והיה הוא משכיל, יודע שפות, איש חכם חרוץ ובקי היטב גם בהנהגת מדינה! ובנוסף לכך לבושו ושערו מהודר ומכובד, לכן התבטא פרעה בפליאה ואמר "הנמצא כזה"? יהודי פיקח ומנומס היודע להופיע בכבוד לפני מלכים וכ"י ובכל זאת "אשר רוח אלוקים בו".

(הרה"ק הרבי ר' בונים מפסיסחא)

הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו (מ.א. לה) הוא אדם בטלן שאינו בקי בהוויות העולם הזה. ובוודאי שגם מראהו ולבושו החיצוני רחוק מלהות בהידור ומכובד. והנה רואה פרעה כי לפניו איש צדיק ויר"ש כיוסף, והיה הוא משכיל, יודע שפות, איש חכם חרוץ ובקי היטב גם בהנהגת מדינה! ובנוסף לכך לבושו ושערו מהודר ומכובד, לכן התבטא פרעה בפליאה ואמר "הנמצא כזה"? יהודי פיקח ומנומס היודע להופיע בכבוד לפני מלכים וכ"י ובכל זאת "אשר רוח אלוקים בו".

(הרה"ק הרבי ר' בונים מפסיסחא)

### צדיק אינו צריך להיות רק איש 'בטלן'

הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו (מ.א. לה) הוא אדם בטלן שאינו בקי בהוויות העולם הזה. ובוודאי שגם מראהו ולבושו החיצוני רחוק מלהות בהידור ומכובד. והנה רואה פרעה כי לפניו איש צדיק ויר"ש כיוסף, והיה הוא משכיל, יודע שפות, איש חכם חרוץ ובקי היטב גם בהנהגת מדינה! ובנוסף לכך לבושו ושערו מהודר ומכובד, לכן התבטא פרעה בפליאה ואמר "הנמצא כזה"? יהודי פיקח ומנומס היודע להופיע בכבוד לפני מלכים וכ"י ובכל זאת "אשר רוח אלוקים בו".

(הרה"ק הרבי ר' בונים מפסיסחא)

### הצדיק משפיע שברון לב והרהור תשובה

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ (מ.ב. ו)

דרש מן הרה"ק ה"אור ישראל" מסאדיגורה: יוסף הוא בחינת צדיק, הוא השליט על הארץ, על כל הו' מדות, הוא

בית הנספת לתורה ולתפילה שטפנשט  
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ  
כולל אברכים להודאה - אחרון  
רוחב מדרגות 13 בני ברק

תלמוד תורה  
"תורת אמת" שטפנשט  
מתים נג' יודעים - נקבי אברכים  
רוח' רש"י 5 אלעזר  
מתים כותות התלמוד תורה  
רוח' רש"י 9 אלעזר  
מתים המביני לשיטת קמנה  
הכלל המדויק - אלעזר  
רוח' רש"י 3 אלעזר

בית שטפנשט - נבנתים  
קברו הצדיק משטפנשט  
רוח' רש"י 5 אלעזר  
כולל אברכים - בית נספת \* מדרשי  
\* מרכז מתנדבים לנזקקים

הנספת אורחים ואש"ל ברומניה  
למנוחה ויחידים - בחינת מראש  
מתים כבד וארמיון וירושלם שטפנשט  
רוח' רש"י 2 אלעזר \* מקורירי אש"ל - חומניה

מפעל קמחא דפסחא  
קמחא דפסחא  
עור וסיוע למשפחות ברות בניו  
התנים ושבתות השנה.

אור מתורתו  
שיעוריו תורה ברחבי הארץ, נכסי חיזוק  
ועזרי יודות לעם בשערים, בהשתתפות  
נדיבי המשפיעים ומכובדים הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון  
להנצחת יהדות חומניה  
וזכר הצדיקים משטפנשט.

מבני תורני  
"תורת אמת" - שטפנשט  
לדוגמא כתבי רבותינו הקדושים  
לבית שטפנשט - רוז'ין - וחכמי חומניה.

מפעל האנטיקולופיה  
החכמי חומניה

מספרי המכון ניון להשיג  
במשדרי המבורות  
אנטיקולופיה עמיתות בית רוז'ין ב"ח  
אנטיקולופיה - שטפנשט  
רש"י קודש - רוז'ין  
סגולות מלכים - ניסן  
עלי זבח:  
ח"א עניני ברות מילה,  
ח"ב עניני תלאקא,  
ח"ג עניני נישואין ונעוה אמיני.  
למדו עניני - בדרכי הלימוד  
- כנוחו של משיח - ננוי שטפנשט עתיקים  
אלבום עם שני דיסקים

י"ל על ידי מכון  
"תורת אמת שטפנשט"  
הצטרפו לקבוצת הגליון כל שבוע  
כדוא"ל: 6160303@gmail.com

טלפון: 03-579-03-03  
פקס: 03-616-5110

המשביר לכל עם הארץ, משביר לשון שבירה ע"ד הכתוב (תהלים נא, טו) זבחי אלקים רוח נשברה, כי כשבאים עם הארץ להקביל פני הצדיק, יוכל הצדיק להשפיע ולהכניס בלב כל אחד ואחד בחינת שברון לב בהתעוררות תשובה שיוכל לקיים זבחי אלקים רוח נשברה.

(אור ישראל)

### עבודת האכילה

שובו שברו לנו מעט אוכל (מג, ב).

פירש מרן הסבא קדישא מרוזין זי"ע: "שובו" !? אם אתם רוצים לשוב בתשובה שלימה לפני הבורא ב"ה, "שברו לנו מעט אוכל" אזי תקנו בעצמכם בעבודת האכילה דהיינו שתאכלו מעט ולא הרבה.

(עירין קדישין השלם)

### למה כתוב 'נחנו' בלי 'א'

כלנו בני איש אחד נחנו כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים (מב, יא)

לכאורה אינו מובן מדוע השינוי לשון בכתוב בתחלה אמרו נחנו בלא א' ואח"כ אנחנו בא'. ויש לבאר על פי מה שכתב בספר ערבי נחל פ' ואתחנן בשם המפרשים באיכה (ג מב) נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת, דקשה הלא כל האומר הקב"ה וותרן הוא כו' (ב"ב, ד), ותו מה 'נחנו' בלא א' היה להם לומר 'אנחנו', ופירש על פי מה שאמרו בזה"ק וכתבי אר"י כי המצוה שאדם עושה נעשה בשותפות כל חלקי גרונ"י (נפש רוח נשמה חיה יחידה), מה שאין כן בבוא אדם לעשות עבירה מסתלקת הנשמה מאתו ואינו מגיע לה פגם העבירה, ולזה אמר (ישעיה מב ה) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, והטעם שעשה ה' ככה בארץ, לפי שהנשמה הוא דבר יקר מאוד, אילו היה מגיע הפגם אליה לא היה לו לאדם סליחה לעולם, והנה אות א' מרמז על המדרגה הגדולה שבקדושה כי היא ראש האותיות, ולזה אמר נחנו פשענו בלא א', ר"ל שנסתלק הנשמה, וזה כדי שיהיה סליחה בלא א', ונא"כ ואתה לא סלחת, עכ"ל.

והנה אחי יוסף היה אצלם עיקר החטא מה שלא רחמו על אחיהם, וכמו שאמר הכתוב (בראשית מב כא) אבל אשמים אנחנו על אחינו כו', משום הכי כשאמרו כלנו בני איש אחד ונזרקה כמו רוח הקודש וצרכו עמיה והיה למו לחטא כי עשו נגד אחיהם פשעו, ובחטא נסתלק הנשמה המורה ע"ז הא', משום הכי כתיב נחנו בלא א', מה שאין כן לענין מרגלים דאינו פסיר כתב אנחנו בא', וכן אשמים אנחנו כיון ההתוודו לא נעדר הא', וא"ש לנכון.

(חיי עולם - להרה"ק הגר"ש טויבש אב"ד יאס)

### יוסף לימד לאחיו את דרך התשובה

ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלקים אני ירא, אם כנים אתם וגו' אבל אשמים אנחנו וגו' (מב, יח - כא)

אמר הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע. שיוסף הצדיק ביקש ללמד את אחיו דרך חיים ותוכחת מוסר אשר בה ילכו לדרך האמת בעבודת הבורא ולמד זה מהפסוקים ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלקים אני ירא, אם כנים אתם וגו' אבל אשמים אנחנו וגו' (מב, יח - כא) שהרי קשה: א', מה כוונתו בזה שאמר להם 'את האלקים' אני ירא. ועוד קשה, מהו שהפסיק באומרו 'את האלקים אני ירא', לבין 'זאת עשו וחיו לאומרו' אם כנים אתם, והיה לו לומר מקודם 'את האלקים אני ירא', ואחר כך לומר ביחד 'זאת עשו וחיו אם כנים אתם' וגו'. ועוד קשה להבין אומרו 'יעשו כן, מהו העשה שעשו כדבריו. אלא מפרש הרבי מלובלין כך: שיוסף הצדיק אמר להם: אחי, אם תתהלכו בהרגשה שהנכם אנשים שלמים ותתלו החסרון בי, כלומר לתלות החסרון בזולת, אזי לא תבואו לעולם אל השלימות האמתית, על כן עצתי. 'זאת עשו וחיו', שתאמינו ותגמרו בדעתם ובלבבכם, שהאשמה לא תלויה בי מכיוון שא'ת האלקים אני ירא', ואם כן אין לכם להאשימיני ולתלות בי האשמה כלל. אך תבחנו את עצמכם, ותפששו במעשיכם 'אם כנים אתם',

ועל זה הוא שמסיים 'יעשו כן', פירוש, שהאחים שבטי ק-ה קבלו את תוכחתו ומיד התחילו לפשפש במעשיהם, ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו' וגו' והתודו ועשו תשובה.

(הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלשין זי"ע)

### צריך להיות גבול להצרות כדי שיכירו וידעו את ה'

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלה לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי (בראשית מג, יד)

פירש"י ז"ל - ומדרשו מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותי די. ותמוה מה הדימוי של אמירת השי"ת לעולמו די לצרותי של יעקב אע"ה? וביאר הרה"ק בעל ה"פאר ישראל" מבוהוש על פי דברי זקנו מרן הרה"ק רבי שלום יוסף בנו בכורו של מרן הסב"ק מרוזין זי"ע על מאמרם ז"ל (הגליגה יב, א) אמר רב יהודה אמר רב בשעה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקיעות של שתי, עד שגער בו הקב"ה והעמידו וכו', והיינו דאמר ריש לקיש מאי דכתיב (בראשית לה, יא) 'אני אל שדי', אני הוא שאמרתי לעולם די. ויש להבין למה זה גער בו, ומאי היא המניעה שיהיה העולם הולך ומתפשט בלי גבול.

אך הענין הוא, דהקב"ה ברא עולמו כדי להודיע טובו וחסדו, לכן כל זמן שהעולם הוא מוגבל ומצומצם יש מקום להכיר חסדי ה', מה שאין כן אם היה העולם בלתי גבול, אי אפשר היה להכיר חסדי ה'.

ועל פי זה יש לומר גם כן דמה שהקב"ה מביא צרות על האדם הוא גם כן כדי שיכיר האדם את ה' ויתן לבו לשוב אליו, וכמו שאמרו ז"ל (ברכות ה, א) יסורים ממרקים עונותיו של אדם, אבל זה הוא ג"כ רק אם יש גבול להצרות והיסורים, בדאם לאו ח"ו הרי אדרבא אמרו (עירובין מא, ב) עניות מעברת את האדם על דעתו ועל דעת קונו, ולא ידע לשוב. ועל כן צריך להיות גבול להצרות כדי שיכירו וידעו את ה', כמו שלמד מבריאת העולם שהוצרך לגבול מטעם זה. הקב"ה ישים קץ וגבול לצרות ישראל כדי שיוכלו להכיר את הבורא ית' ולשוב אליו בלב שלם.

(רשפי קודש - רד"ק)

### כל הכסף שיש בעולם הוא בשביל בני"

כספכם בא אלי. (מג, כג)

לכאורה יפלא איך נכתב בתורה דבר שכביכול אינו אמת, דהרי יוסף צווה להחזיר להם את כספם. ומתוך הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שהסיבה שיוסף אסף את כל הכסף, היה בעבור בני ישראל כדי שתקויים ההבטחה שנתנה לאברהם אבינו 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול'. וזה מה שרמזו להם 'כספכם בא אלי', שכוונתו לומר הלא הכסף הבא אלי מכל העולם הוא כספכם, ואם כן מדוע תביאו לי את כספכם, ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם, כל המטמונים הכל בשבילכם.

(נודעם אלימלך)

### הקב"ה זורק כסף מן השמים

ויאמר שלום לכם אל תיראו, אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם (מג, כג).

בשמו של הרבי רבי בונם מפרשיסיחא זצ"ל נאמר: העולם אומרים, שכסף אינו נזרק לו לאדם מן השמים, והאמת היא שאינו כן, אלא שישנו דבר זה שזורקים לאדם כסף מהשמים, וראיה מפורשת מצינו בתורה, שהכתוב אומר "ואלקי אביכם נתן לכם" וגו', וכי ח"ו שוטים היו השבטים להאמין שהשי"ת השליך צרור כספם מן השמים באמתחותיהם? אלא בודאי שאכן יש שמשליכים מן השמים ממון, שהשי"ת הוא כל יכול.

### סגולות לפרנסה הנרמזות בפסוק זה

ויאמר ויאמר שימו לחם (מג, לא)

אמר הרה"ק הבית אברהם מסלונים, משמו של אביו הרה"ק רבי שמואל מסלונים זצ"ל שהיה

אומר: 'ויתאפק', כאשר יהודי מתאפק שלא למלאות הנאותיו, אף בדברים המותרים ועיני רשות, לכבודו יתברך, ויאמר שימו לחם, הקב"ה משפיע עליו כל טוב.

\*

הרה"ק רבי ישראל מומודזיץ זצ"ל אמר כי מהפסוק 'ויתאפק ויאמר שימו לחם' (מג, לא) יש ללמוד כי כאשר אדם דחוק בעניני פרנסה העצה לכך היא להתאזר במידת הסבלנות, לבל לדחוק את השעה, וזה מרומז בכתוב 'ויתאפק' על ידי שאינו דחוק את השעה, ויאמר שימו לחם, על ידי זה ממשך על עצמו שפע פרנסה.

(דברי ישראל)

### נשתכרו מוגדל השמחה ולא משתיית יין

וישתו וישכרו עמו (מג, לד)

קשה, היאך הותרו לשתות יין, הלא לא ידעו שהוא יוסף. ותיירץ הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זצוק"ל בשם הרה"ק הרבי ר' זוסיא מהניאפולי ז"ל, דהכי פירושא: וישתו וישכרו, עמו דוקא, ולא מיין נשתכרו רק עמו, שהיו שמחים עמו, שהיה נחשב להם כשתיה ושכרות.

(זהב המנורה השלם)

### ע"י קל וחומר' מומשיכים מידת הרחמים

הן כסף אשר מוצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך וגו' ואיך נגובו וגו'. (מד, ח)

רש"י ז"ל כתב: "זה אחד מעשרה קל-וחומר האמורים בתורה. המוגיד הק' מוקוויניץ בספה"ק "עבודת ישראל" מפרש את ענין ה"קל וחומר" שדרשת קל וחומר סגוליותה להמשיכת מידת הרחמים על פי דבריו הידועים של המוגיד הק' ממועזריש זי"ע, שביאר בתפלת משה על מרים: "א-ל נא רפא נא לה" (במדבר יב, יא), והשי"ת אמר שם בדרך קל-וחומר: "ואביה ירוק ירק" וגו' - וק"ו לשכינה שתיכלם י"ד יום (ע"ש בפירש"י), כי מדת א-ל' מ"ג מדות של רחמים, היא נגד מדת קל-וחומר, מ"ג מדות שהתורה נדרשת בהן. כן גם כאן, בראות השבטים תוקף הדין נפל עליהם יראה, ולכן פתחו בקל-וחומר כדי להמשיך על ידי זה את מדת הרחמים בשם א-ל. ע"כ, ולפי זה יש לפרש גם כאן, כיון שהבינו וראו שהתחילה גלות מצרים, לכן רצו להמשיך עליהם גאולת מצרים שעתידי להיות במדת א-ל', כמו שנאמר (במדבר כג, כב): "א-ל מוציאם ממצרים", ולכן אמרו ק"ו כדי לעורר עליהם מדה זו, והיא היתה הכנה לגאולת מצרים, וכמו שמצאנו שעשה משה רבינו ע"ה כאשר התחיל לגאול את ישראל, שאמר ג"כ קל וחומר: "הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה" וגו' (שמות ו, יב), וכוונתו היתה לעורר מדת א-ל' שעל ידה תהיה גאולת מצרים, כאמור.

(ליקוטי אמרי יוסף)

### מי שיש לו מדת ענוה הוא יהיה עבד לה' יתברך

האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד (מד, יז)

בדרך הטבע כשרוצים לערות מאכל או משקה מכלי כללי, צריך להעמיד את הכלי המקבל למטה מן המשפיע. וזהו סוד רב ותלמיד, שצריך התלמיד להכניע ולהנמיך עצמו מפני הרב, וזהו שכתוב 'אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד', כלומר מי שיש לו מדת ענוה הוא יהיה עבד לה' יתברך.

(הרה"ק רבי משה לייב מפאסוב זי"ע)

# סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (תשס"ב) הלא המזה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

## סגולת אמירת אם ירצה השם

ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה (מז, טז)

### להזכיר בפה את ה' על כל מה שהוא עושה

אמר רבי אלעזר, בכל עובדיו דבר נש, ליבעי ליה דליהוון כלהו לשמא קדישא, מאי לשמא קדישא, לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד, דכלא הוא לפולחניה, ולא ישרי עלוי סטרא אחרא, בגין דאיהו זמין תדירא לגבי בני נשא, ויכיל לאשראה על ההוא עבידתא.

[תרגום: אמר רבי אלעזר, בכל מעשי האדם צריך שכלם יהיו לשם הקדוש. מה זה לשם הקדוש, להזכיר בפיו את השם הקדוש על כל מה שהוא עושה שהכל הוא לעבודתו, ולא ישרה עליו הצד האחר, משום שהוא תמיד מומן לבני האדם ויכול לשרות על אחרו המעשה].

(והר"ח ג' נא, ב)

### לומר על כל פעולה אם ירצה ה'

על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו (במדבר ט, יח), ואח"כ כתיב (ט, כ), על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. יש רמז מוסר בכאן על כל פעולה או תנועה שהאדם עושה יאמר, אם ירצה השם או בעזרת השם. למשל, בלכתו בדרך יאמר הנני נוסע בעזרת השם יתברך, ובדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה. וכשבא למקום החניה אז יחזור ויתן שבח, ויאמר הנה בעזרת הש"י באתי הנה, ובדעתי ליסע לזמן פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה. נמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו, ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו.

(של"ה הקדוש פרשת בהעלתך דרך חיים תוכחות מוסר)

### כשיאמר אם ירצה השם סגולה לקיום הדבר

בכלל דבקות האמונה, שיאמר על כל פעלה שרוצה לעשות, אפלו לזמן קרוב, יאמר, אעשה זה אם ירצה השם, הן שיהיה דבר גדול או דבר קטן, וסימנך 'עצת ה' היא תקום' (משלי יט, כא), 'היא' ראשי תבות א'ם 'ירצה ה'שם, ואו 'תקום', ו'א"ה' מקום כבודו' (קדושת חתר מוסף שבת ויר"ט).

וכן אם ירצה לעשות איזה משא ומתן, כגון לקנות או למכור איזה סחורה, יאמר: אני בוטח בה' ומקוה בזו הסבה ישלח לי השם יתברך מזונותי וצרכי, כי היעשה ה' ארבות בשמים, להוריד לו שק מלא מעות, רק השם יתברך מזמין ברצונו הטוב על ידי הטבע.

כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני ח"ב רמז תתפ"א), 'יברכה ה' אלהיך' (דברים יד, כט), יכול אפילו יושב בטל, תלמוד לומר (שם) 'אשר תעשה'. ויבטח כי העסק זו היא הסיבה ששולח לו השם יתברך הקצוב לו.

וכן כתב בחובת הלכות (שער הבטחון סוף"א), ואם הרויח, יאמר הרוחתי בעזרת השם יתברך, כמו

שכתוב (דברים ח, יח) (וידעת) 'וזכרת את ה' אלהיך' כי ה' הוא הנתן לך כח לעשות חיל'. וכן להפך, אם ארע לו איזה רעה או הפסד, יאמר, מאת ה' היתה זאת לי עבור איזה חטא, ויפשפש במדה כנגד מדה, ויתקן המעות, לא כמו איזה בלי דעת נמשל כבהמות, כשזמזמין השם יתברך הפסד בממון, אז אחר כך מקמץ בנתינת צדקה, וכיוצא בזה, והרי הוא כמכבה אש בתבן, שלפי רגע נכבה האש אבל אחר כך מתלהב ביותר. וגם דומה למי שהוא צמא, ומרוה צמאו במים מלוחים, שלפי רגע זו מרוה הצמא, אבל אחר כך יצמא ביותר ויתר. אלא יפשפש אולי חטא באיזה ממון ויחזירו לבעליו, או אולי מנע איזה צדקה, ויתן ויחזור ויתן, ויודה לה' ויהיה מודה ועוהב. וכן כשהולך לעשות איזה עסק, יאמר: אני הולך לעשות זה ברשות השם יתברך ולמען שמו, ויתפלל תפלה קצרה, זו נסחה: 'רבונו של עולם, בדברי קדשך כתוב לאמר (תהלים לב, ט) 'הבוטח בה' חסד יסובבנו', וכתבי' (נחמיה ט, י) 'אתה מחיה את כלם', חלק לי מחסדך לתן ברכה במעשה ידי בפעלה זו'.

(של"ה הקדוש שער האותיות אות אל"ף אמת ואמונה אות מו-מז)

### על ידי שיאמר אם ירצה שם ריוח

שוב מעשה באדם אחד עשיר והיו לו קרקעות הרבה ולא היו לו שורים לחרוש, מה עשה נטל האיש כיס עם מעות בידו והלך לעיר אחרת לקנות שורים ופרות, ובדרך פגע בו אליהו ושאל לו להיכן אתה הולך, אמר לו לשוק זה לקנות שורים, אמר לו אמור 'אם ירצה השם', אמר לו אם יגזור אם לא הרי אלו המעות בחיקי, אמר לו, לאו בהצלחה יהיה, הלך לאותו מקום ונטל ממנו את כיסו בדרך, וקנה שורים ולא מצא המעות, וחזר לביתו בפחי נפש, שוב הלך לביתו נטל מעות אחרים, והלך למקום אחר שלא יפגע בו אליהו, ופגע בו אליהו ונדמה כוקו, אמר לו להיכן תלך אמר לו לשוק זה לקנות שורים, אמר לו אמור 'אם ירצה השם', והשיב לו גם כן כדלעיל, וכשבא בדרך נתן לו אליהו שנה, ונטל הכיס ממנו, וכשהקיץ משנתו לא מצא מעות, וחזר לביתו פעם שלישית ונטל מעות אחרים בידו והלך לשוק אחר, ופגע בו אליהו ואמר לו להיכן תלך, אמר לו לשוק זה לקנות שורים 'אם ירצה השם', אמר לו אליהו לך לשלום ולהצלחה, מיד החזיר לו אליהו כל המעות אף הראשונים, והכניסם לכיסו והוא לא ידע מאומה, וקנה שורים במאה דינרין, וכשפתח השק מצא שם גם מעות הראשונים וקנה שם שורים ופרות, ואחר כך מכר מזה למלך באלף דינרי זהב, והרויח הרבה, לכן זיהר כל אחד לומר כל פעם 'אם ירצה השם' ועל ידי זה ירויח.

(ספר זכירה דף מט ע"ב, ומקורו בבן סירא)

### יאמר לעשות בגזרת המקום

לעולם אל יאמר אדם לעשות דבר אלא בגזרת

המקום [א"י], שנאמר (משלי יט כא), רבות מחשבות וגו'.

(ראשית חכמה, אור עולם)

### מה שמזכיר עליו שם שמים שורה עליו השכינה

בכל הדברים שנעשה צריך להזכיר בתחלתם שיהיה לשם יי', כדי שיחול בו רוח הקדש ויהיה מחלק השי"ת, והגויים מזכירין שם עבודה זרה שלהם על כל מה שעושים וחל בו רוח טומאה, והכנעניים היו עובדין ע"ז ומתדבקים ברוח טומאה, והיו בונים בתיהם לשם טינופיהם וכשמתחילין לבנות הבית היו אומרים בשם ע"ז שלהם כמו שעושים עוד היום הגויים, וכשהיו מזכירין שם ע"ז בפיהם על הבית שורה עליה רוח טומאה, וכשבאו ישראל לארץ הקדושה רצה הקב"ה לזכותינו ולהקדיש ארצו, לפנות הארץ לשכינה שלא יהיה בה טומאה, ולפיכך צוה שיהיו נותצין הבית ועפר אחר יקח להעביר רוח הטומאה ויתקדש עתה לשרות שכינתו, וכן צריך מי שמתחיל שום מלאכה להזכיר שלעבודת השי"ת עושה, שנאמר (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק, ואז שכינה שורה עליו שהקב"ה משרה קדושתו עליו וקורא עליו שלום, שנאמר (איוב ה כד) וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא, פירוש תפקיד ביתך לשי"ת כשתבנהו ואז לא תחטא, ואם אינו מפקידו לשי"ת, מוכן מיד לשרות עליו רוח טומאה, וכל שכן מי שכוונתו לשם ע"ז שיקבל נזק לפי שרוח טומאה שורה על אותו הבית וכו', ולכן נהגו בהתחלת כל כתיבה לכתוב ב"ה שנאמר (משלי ג י) בכל דרכיך דעהו, ולכן היה טמא ושורה על הבית רוח טומאה כשהתחילו אותה לשם ע"ז, ולכן נתץ את הבית את אבניו ואת עצייו ואת כל עפר הבית, והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא.

(תולדות יצחק, קארן, ויקרא יד, לד)

### החטא במי שאינו אומר אם ירצה השם

הנה מהפלא הוא מה היה עוצם הפלגת החטא של בני גד ובני ראובן במה ששאלו נחלתן בעבר לירדן עד שבעבורו חרף יחרף אותם הרעיא מהימנא קדישא על פניהם ויאמר להם דברי קינטורין וחירופין, ולא נתקררה דעתו עד ששלח יד לשונו באבותיהם לאמור קמתם תחת אבותיכם וגו'. אך התירוץ הוא כי בכל דבריהם אשר אמרו גדרות צאן נבנה וגו', ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל עד אשר וגו', אין אנו רואים אשר יאמרו אם ירצה השם כמו שהוא מחובת האדם לזכור תמיד שם ה' בכל מעשיו אשר יעשה.

(בארות המים פרשת מטות ד"ה והנה קמתם)

# סגולה וענייני זאת הנוכה

ויסובב הכלי עם עשן השריפה סביב קירות הבית וזו סגולה להינצל מעין הרע, מכישופים ומרעיון בישין.

(הג'ר' בן ציון מוצפי שליט"א קונטרס ותפקוד)

**יום זאת חנוכה**  
בשם הס"ק מרוזין ז"ע שאמר, מה שהצדיקים יכולים לפעול מהש"ת בראש השנה ויהי"כ, יכול יהודי פשוט לפעול מהש"ת בזאת חנוכה.

(אביר יעקב חנוכה)

## הרווח של זאת חנוכה לא

### מפסידים

ועוד אמר בעל ה"אביר יעקב" מסאדיגורה בשם זקנו אדמו"ר הזקן מסאדיגורה שאמר כי אדמו"ר הק' מרוזין אמר לבניו הקדושים כשהיו קטנים: שישחקו בדריידעל (פכיבו) בזאת חנוכה. ואמר: וזאת מען געווינט בימי החנוכה קען מען נאך פארלייזן, אבער וואס מען געווינט זאת חנוכה דאס בלייבט שוין איבער ביי איהם.

[מה שמרוויחים בימי החנוכה אפשר עוד להפסיד, אולם מה שמרוויחים בזאת חנוכה, זה נשאר בידו].

(אדמו"ר מסאדיגורה זצ"ל)

## פקידת עקרות בזאת חנוכה

ומרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקידת עקרים ועקרות קעין ראש השנה, הנה לדעתי עיקר הענין עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא כפי כל "זאת חנוכה", אשר כוונתו "נוצרי" עד "ונקה" מול עליון ומזל תחתון, ובני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזכותא תליא מילתא.

[מ"ק כח].

ואף על פי כן יש לרמז על כל ימי חנוכה, ותבין מתוך הדברים שכתבנו להלן א"ה, ואומר לך כעת "מתתיהו" בגימטריא "ראש השנה", ודי בזה כעת.

(כפי יששכר חודשי סכלו סבת - מאמר ב אות פ)

## לשרוף הנותר מהפתילות

הנותר מן השמן והפתילות בליל ח', עושה לו מורה ושרופו בפני עצמו, שהרי הוקצה למצותו.

(טור סימן תרע"ז)

## ומנוטר קנקנים - שריפת הפתילות

ולאחר שדולק בליל ח' יקח כל הפתילות יחד וידליקם עם שאר שמן זית שנשאר וסגולתו להריגת דם ב"מ ומכל אויבים ולסטים ומקומות בזה השנה.

(אמתחת בנימין שערי הצלה אות כה)

## שריפת הפתילות - נגד עין הרע

מעמד שריפת הפתילות הוא סגולה גדולה לכמה עניינים, יאסוף את כל הפתילות חנוכה, במשך כל שמונת הימים, ולאחר החנוכה ישרוף אותם בתוך כלי,

(סידור הארזים ל')

# עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע  
מהרה"ג יהודה שלפוברסקי שליט"א  
מרבני לומדי בית מדרשונו ב"ב

## פרשת מקץ

ויאמר ראובן אל אביו לאמר את שני בני תמית וגו' ויאמר יהודה וגו' אנכי אערבנו מידי תבשנו וגו'

ערב. [מבואר דיכול להיות דיהודא היה ערב סתם ודלא כמהרש"א הנ"ל].

וי"ל עוד על דרכו של הפרישה באופ"א, לדעולם מה שנאמר תנה אותו ע"ז זה קבלנות אבל מה שאמר קודם לכן אנכי אערבנו, הכונה לערב סתם. ואח"כ הוסיף דהוא גם קבלן ודו"ק (מס' משמע שלום (להרש"א ספספקי שליט"א) עה"ת).

ועוד אופן יש ליישב בדברי רש"י, דהנה בהמשך דברי הגמ' שם איתא הכי, אמר אמיר ערב דמשתעבד מח' ר"י ור"י וכו', לר' יהודה דאמר אסמכתא לא קניא ערב לא משתעבד, א"ל רב אשי לאמימרא הא מעשים בכל יום כו' אלא אמר רב אשי בהוא הגא דקא מיהמין ליה גמר ומשתעבד נפשיה, ע"כ הגמ'.

## א באור ענין ערבותו של יהודה

והנה בעיקר ערבותו של יהודה, דנו הראשו' והאחרו' על איהו הלוואה הוא קיבל ערבות, ובאמת גירסת השאלות (מקץ) שקו' הגמ' על מקור דין ערבות מיהודה הוא, דהרי יהודה הוא הלוה בעצמו על בנימין ולא ערב, וע"ש בהעמק שאלה. וכן הריטב"א (בב"ב שם) כ' בשם רבו דאליבא דאמת אין מקום ללמוד דין ערבות מיהודה כיון דהוא עצמו המתחייב, וזה כלול בקו' הגמ' הא קבלנות היא, אלא שלא דקדקו בלשון הקו', כיון דבלא"ה לא קאי להמסקנא לילמוד זה דאינו אלא אסמכתא (ע"י לעיל בזה) וע"ע בזה ברשב"א (שו"ת מיוחסות סי' כ"ה) והריטב"א עצמו פ"י שיעקב נתנו לראובן ושאר אחיו על קבלנות יהודה, וכן אמר יהודה ליעקב תנה אותו להם על ערבותי עכ"ל.

והתומים (תומ"ק ק"ט סק"א) [וכ"כ מדברי ביאור הגר"א שם סק"ה] כ' דיוסף היה הלוה, ומזה הוכיחו דאם הלוה הוא אלם, יתבע להערב מיד ע"ש, [ובילקוט ביאורים (עור יהודה) הק' על דבריהם מהגמ' בכתובות (דף ל') דמבואר שם דחששו של יעקב אבינו היה מפני צניע פחים אריה וגבני שעלולים להזיק בדרך, וא"כ לכאן ע"ז היתה ערבותו של יהודה. וכלישנא דקרא וקראוהו אסון בדרך וגו' אמנם במזמתי כ' דיעקב אמר לו ללדות את ראובן בעלמא ויל"ע עור (ואמ"ל לבאר האין שייך שיהודה יקבל ערבות על אסון, ולשון המושב זקנים (הובא בשערי אהרן לאדמו"ר שליט"א) וכי נתרעב להצילו ממלאך המות ע"ש].

ובערוך השולחן (שם סק"ג) וכן בהעמק שאלה (מקץ ל"א, ב) וכו"כ בקיצור בהעמק דבר, ובנימין עצמו היה החייב ויהודה היה ערב לו, והיינו דקיבל ע"ע את העונש שמגיע לבנימין, שיבוא עליו ע"ש.

## ד באור החילוק בין ערבותו של ראובן לשל יהודה

ויש לבאר מדוע את ערבותו של ראובן יעקב לא נתרצה לה, ולולו ערבותו של יהודה קיבל יעקב, מלבד ד' רש"י הנ"ל, ע"י ברמב"ן שכ' כמה טעמים, א' דיהודה גבר באחיו, ב' ועוד כי ראובן כבר פשע באביו ולא יבטח בו [וע"ע רלב"ג בזה] ג' והכלל כי היתה עצת יהודה טובה להניח לזקן עד שיכלה פת מן הבית כי אז ישמע וכו' עכ"ל הרמב"ן.

ועוד הרבה טעמים נאמרו בזה. בס' אוצרות מגדים ביאר באריכות דיהודה נתחייב להשיבו חו', ולא מת, כדפריש"י ע"ה והצותיו לפניך, משא"כ ראובן, [אמנם י"מ דגם בראובן היה כפיילות לשון דכונת דשיב אוחו חו' וע"ש].

ויש לציין לדברי הרבה מפרשים (דברי דוד להט"ז חת"ס, מהר"ל ועוד) דביארו דכונת ראובן לא היתה מיתה כפשוטו אלא ירושה (וע"י בזה בבנין ציון סק"ד), ואמ"ל.

## א דברי הגמ' בב"ב והקו' על רש"י והטור

והנה בגמ' ב"ב (ק"צ) איתא הכי א"ר הונא מנין לערב דמשתעבד דכתיב אנכי אערבנו מידי תבשנו, מתקיף לה ר' חסדא הא קבלנות היא דכתיב תנה אותו על ידי ואני אשיבנו, אלא אמר ר' יצחק מהכא לקח בגדו כי ערב זו וגו' (משלי כ' ט"ו) ואומר בני אם ערבת לרעך וגו' וכו' ע"כ הגמ' הקד'.

[וע"י מהרש"א (ב"ב א"ה) שם] דביאר דאף דקרא דתנה אותו על ידי ראובן אמרו ולא יהודה, מ"מ יש להוכיח מזה דגם יהודה היה ערב קבלן, דכיון דראובן היה ערב קבלן ולא נתרצה לו יעקב, אין סברא שיהודה יבקש ערבות לחוד עכ"ד ע"ש. ובמסוטה"ש ציון לדבריו וכי דהמהרש"א נדחק, ולכאן כוונתו דזה דוחק משום דהטעם דיעקב לא קיבל ערבותו של ראובן היה משום סיבה אחרת, וכמש"כ רש"י שם (פסוק ל"ח) לא קיבל דבריו של ראובן, אמר בכור שוטה הוא זה, הוא אמר להמת בניו, וכי בניו הם ולא בני, משא"כ יהודה הציע ערבות אחרת וא"כ מהכ"ת פשוט שהוא גם היה ערב קבלן. [וע"י באמרי שפר (פ"ר) ויגש] שביאר מדוע הוצרך יהודה להיות דוקא ערב קבלן, לפ"ד הפוסקים דעל מצוה, ערב סתם לא משתעבד (כדאיתא בגיטין ב' ע"ש).

והנה רש"י כ' בכמה מקומות (גיטין ב' ד"ה כיון, כתובות ק"ב, ד"ה אליבא דבן ננס, קידושין ז' ד"ה מדין ערב) דמצינו בתורה דערב משתעבד, בקרא הגמ' דאנין דערבנו, וע"ע דלכאן מסקנת הגמ' שם דזה נלמד מקרא דמשלי ולא מקרא בתורה, דבתורה אין מקור אלא לערב קבלן, וכן קשה על הטור (תומ"ק ר"ס ק"ט) דכ' דערב לחבירו משתעבד מן התורה אפילו בלא קנין, וכ' הב"י שם דמקורו הוא מהגמ' בב"ב הנ"ל דילפ"ל לה מאנכי אערבנו דכתיב ביהודה, והק' הט"ו (ס"ב) כנ"ל דמסקנת הגמ' דלא ילפ"ל ליה מהאי קרא, וכה"ק התו"ט (ב"ב פ"ב מ"ז דזה הלוה).

והנה רש"י כ' בכמה מקומות (גיטין ב' ד"ה כיון, כתובות ק"ב, ד"ה אליבא דבן ננס, קידושין ז' ד"ה מדין ערב) דמצינו בתורה דערב משתעבד, בקרא הגמ' דאנין דערבנו, וע"ע דלכאן מסקנת הגמ' שם דזה נלמד מקרא דמשלי ולא מקרא בתורה, דבתורה אין מקור אלא לערב קבלן, וכן קשה על הטור (תומ"ק ר"ס ק"ט) דכ' דערב לחבירו משתעבד מן התורה אפילו בלא קנין, וכ' הב"י שם דמקורו הוא מהגמ' בב"ב הנ"ל דילפ"ל לה מאנכי אערבנו דכתיב ביהודה, והק' הט"ו (ס"ב) כנ"ל דמסקנת הגמ' דלא ילפ"ל ליה מהאי קרא, וכה"ק התו"ט (ב"ב פ"ב מ"ז דזה הלוה).

והנה רש"י כ' בכמה מקומות (גיטין ב' ד"ה כיון, כתובות ק"ב, ד"ה אליבא דבן ננס, קידושין ז' ד"ה מדין ערב) דמצינו בתורה דערב משתעבד, בקרא הגמ' דאנין דערבנו, וע"ע דלכאן מסקנת הגמ' שם דזה נלמד מקרא דמשלי ולא מקרא בתורה, דבתורה אין מקור אלא לערב קבלן, וכן קשה על הטור (תומ"ק ר"ס ק"ט) דכ' דערב לחבירו משתעבד מן התורה אפילו בלא קנין, וכ' הב"י שם דמקורו הוא מהגמ' בב"ב הנ"ל דילפ"ל לה מאנכי אערבנו דכתיב ביהודה, והק' הט"ו (ס"ב) כנ"ל דמסקנת הגמ' דלא ילפ"ל ליה מהאי קרא, וכה"ק התו"ט (ב"ב פ"ב מ"ז דזה הלוה).

## ב תי' על הקו' הנ"ל

ויש ליישב בכמה אופנים כדלהלן בעזה"י.

א) הט"ו שם כ' ליישב וז"ל ומחוסר ידיעה מקשים כן, דרב הונא יליף בגמ' מקרא דיהודה, ורב הונא לטעמיה דס"ל אח"כ בגמ' (קיד"ד) דהלוהו ואני נתון ערב, וא"כ לא היה יהודה אלא ערב, וכן ס"ל לר' יצחק, אלא דלעיל תירץ ר' יצחק אליבא דר' חסדא, ור' חסדא דמקשה עליה, איהו לטעמיה דס"ל אח"כ בגמ' דהוה קבלן, וע"כ יפה הביא הב"י קרא מיהודה דהכא, ד"ל דגם רבא ס"ל כן עכ"ד הט"ו. וכונת הט"ו דהנה כאן ר' הונא למד מקרא דיהודה, ור' חסדא דלק' (קיד"ד) נח' ר' הונא ור' חסדא מה דרין אם הערב אמר "הלוהו ואני נתון" דזה היה המקרה גבי יהודה אם הוא נחשב ערב או קבלן, ולהלכה דנפסק כר' הונא שפיר הביא הב"י כפי ההלכה, ולכאן ז"ל גם הביאור בדברי רש"י שהביא לקרא דאנין אערבנו. [ובעיקר דברי הט"ו ככר כ' הרמ"ה בב"ב שם].

ב) עוד מהלך כ' בזה הפרישה וז"ל ואין כונת ב"י דנלמד מהא לחוד כו' אלא ריש הסוגיה נקט הב"י, מיהו קשה למה כתב רבינו (הטור) דערב משתעבד מה"ת, כיון דילפ"ל לה ממה דכתיב במשלי שהוא כתובים, לכן נראה דס"ל לרבינו דלא חזר התרצן לגמרי ממאי דאמר מעיקרא דנלמד מאנכי אערבנו, אלא הק' המקשן דילמא אין צד חיוב לערב ומה שנאמר ביהודה אנכי אערבנו איירי דוקא בקבלן לו, והשיב לו כיון דמצינו בספר שולח דערב גרידא משתעבד וכן נראה שהוא כונת ב"י ודו"ק עכ"ל. וכונת הפרשה דלאחר שמצינו שיש דין ערב סתם שוב יל"פ כן בדברי יהודה, וכל קו' הגמ' דאולי יהודה היה ערב קבלן, זה אם אין דין

## ומנוטר קנקנים - לריפוי

### שושנה

לריפוי 'שושנה ברגל', מורחים מהשמן שנשאר בבניעי המנורה על השושנה שברגל והיא נעלמת באופן פלאי, ודורשי רשומות מצאו רמז נאה לכך בתיבות הפייטן במזמור 'מעוז צור' ומנוטר קנקנים נעשה נס לשושנים.

[שיח שרפי (קודש) ויש שאמרו גם על נרות שבת שהוא סגולה למרוח משיירי השמן על מקום הכאב שיש לאדם \*]

## עת רצון

בשם הרב ר' אלעזר מליזענסקי, שיש בשלשה זמנים בשנה שהם עת רצון להתפלל (היינו על דברים גשמיים), הא' בעת סעודת מלוח מלכה, הב' ביום שמיני עצרת, והזמן הג' הוא "זאת חנוכה".

והסביר הדבר במשל למלך שבא לבקר בעיר אחת, ואף שתושבי העיר עניים היו, אף על פי כן טרחה ועמלו להכין קבלת פנים וסעודה מפוארת כראוי וכנכון לכבוד המלך על צד היותר טוב עד שלא היה ניכר גודל דוחקם ומחסורם, אבל כשהגיע הזמן שהמלך עמד לעינם וללכת לדרכו, אז נפלו לפניו והתאוננו על גודל המר ועל גודל עניותם, והתחננו לפניו לחוס ולחמול עליהם וליתן להם די מחסורם ולספק צרכיהם.

והנמשל הוא, שבשבתות השנה או החגים כאשר המלך ית"ש מופיע אצלנו ביקרו, אנו מכבדין אותו ביקר וגדולה וכבוד ותפארת ואינו ניכר המחסור והלחץ זו הדחק השורר אצלנו, אבל במוצאי"ק, וכן בשאר זמנים הנ"ל שהן ימי אחרון של החג, כאשר עומד המלך ית"ש להפריד מאתנו, אז מסוגל העת להתפלל ולבקש ממנו כל הצטרכויותינו.

(כתבי הרה"ק רבי אלעזר מדויקוב זצ"ל)

## עת להמשיך הפרנסה

ידוע מה שהצדיקים אומרים אשר עת מוכשר להמשיך פרנסה טובה לישאל הוא "זאת חנוכה", וכמו כן בשמיני עצרת שהוא שמיני של חג מברכין הגשם הרומז על גשמינות ופרנסה.

(אמרי נועם)

## סעודה לכבוד "זאת חנוכה"

גדולה המנהג אצל הצדיקים לעשות סעודה גדולה ביום השמיני הנקרא "זאת חנוכה", ובדאי יש בזה כוונה, ובפשיטות נלפענ"ד, דאפשר מפני שהוא גמרה של מצוה, והוא על דרך שכתב הרמ"א (א"ח ה"טס) שעושין סעודות משתה, לגמרה של תורה, ועיין באליה רבה שם בשם ראב"ח, דהוא הדין לגמרה של מצוה.

(לקוטי מהר"ח)

# מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א  
רב דקה שטפנשט

מצבת קברו סמוך ונראה לאהל אדמו"ר וויזניץ  
בבית העלמין זכרון מאיר ב"ב



חכמי  
רומניה



## הגאון הצדיק רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל הדיין מויז'ניץ, דומ"צ וראש הישיבה בגרוסוודדיין רומניה, רב קהל מחזיקי הדת במנשסטד אנגליה נסתלק ז' בטבת ה'תשכ"ח, ומנו"כ בביה"ח "שומרי שבת" זכרון-מאיר ב"ב

אמו של רבינו היתה הצדקנית מרת פיגא דישל ע"ה בת הרה"ח ר' שרגא פייוויש שנפעלד זצ"ל מקאלאמייא. היא היתה מפורסמת ביראתה, והתפללה תמיד שיהיה לה בן מורה הוראות בישראל, ואכן נתקבלה תפילתה.

\*

כבר משחר טל ילדותו התגלו כשרונותיו הברוכים, אותם ניצל היטב ללימוד התורה. בהיותו ילד, הגיע הרה"ק רבי אל"ה מסטניסלב לביקור בעיר קולמיאה והילד דוד צבי חזר באוזניו בשנינות ובקיאיות מיוחדות על ההספד המתובל בדברי הלכה ואגדה שנשא הראל"ה. הרה"ק מסטניסלב התפעל ביותר מכשרונותיו של הנער הצעיר, והעניק לו ברכות לרוב, שאותותיהן נראו בו ברבות הימים. לאורך השנים שקד על דלתות התורה, וחפץ ד' בידו הצליח לעלות במעלות התורה והיראה כששמו יוצא לתהילה כבחור מורם מעם, בקי בתורה, עובד ד' ביראה ואהבה



מצבת קברו מצידה הקדומי

הגאון הצדיק רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל נולד בקולומיאה ביום כ' באדר ה'תרנ"ג, כבן יחיד לאביו הרה"ח רבי חיים פלאך זצ"ל ומקובל שזכה לגילוי אליהו. שורשי משפחתו מתייחסים לגדולי עולם כמו הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זצוק"ל והרה"ק בעל "אפי רברבי" זי"ע. לרבי חיים היה כתב יחוס בן אחר בן עד הגאון רבי שאול וואהל שהיה מלך פולין ליום אחד, והוא היה בן בנו של המהר"ם פאדאווא. כמו כן היה מצאצאי הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש.

וליום הקדוש היה נוסע מדי שנה להסתופף בצל הרה"ק בעל "צמח צדיק" מויזניץ זצ"ל. ר' חיים היה מנכבדי העיר קאלאמייא, והרה"ק רבי חיים מאנטניא זצ"ל היה מזכיר את עצמו לפניו בשמו ושם אמו. נפטר ביום ב' דחנוכה כ"ז כסלו תרצ"ט ומנו"כ בקאלאמייא.

ר' חיים נולד בשנת תרי"ד (או תרס"ו) לאביו החסיד המופלג רבי דוד צבי זצ"ל מק"ק קאסוב (על שמו נקרא רבינו), ונקרא "חיים" על שם הרה"ק בעל "תורת חיים" מקאסוב זצ"ל. הוא היה מחשובי החסידים אצל בנו הרה"ק רבי יעקב שמשון מקאסוב זצ"ל, ולאחר פטירתו היה הבעל תוקע בראש השנה אצל בנו הרה"ק רבי משה מקאסוב זצ"ל בעל "לקט עני",

באר בשדה - שטפנשט

ומושלם במעלות ומידות תרומיות.

בשנות בחרותו קנה תורה מפי רבי ר' דוד רבינו דוד רייז זצ"ל. כמו כן למד תורה מפי הגאון רבי אשר אנשיל זצ"ל, חתנו של הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקולומיאה. הוא קבע את לימודו בבית-המדרש של חסידי באיאן בעיר מגוריו.

## נזר הוראה

את סמיכתו לרבנות קיבל הגאון רבי דוד צבי זצ"ל מהגאון רבי שמואל ענגיל מרדומישלא זצוק"ל, שהפליג בבקיאותו הרבה ב"אורח חיים" ו"יורה דעה" והפליא את מידת חסידותו וצדקותו. כמו כן קיבל היתר הוראה להורות ולדון מכמה גדולי הדור, על היתר ההוראה של המהר"ש ענגיל מרדומישלא זצ"ל היה חתנו גם הגאון רבי העניך פאק דומ"ץ קאשו.

נעתיק מה שכתב לו מהר"ש ענגיל:

הנה בא לפנינו האברך הרב החריף ובקי בחדידי תורה ירא ושלם כש"ח מו"ה דוד צבי שנביאבלג נ"ו מ"ק קאלאמיא וביקש מאיתנו לעסוק עמו בעניני ההוראה, ומלאנו מבוקשו ודברנו עמו הרבה בכמה הלכות נשגבות, וראינו כי ידיו רב לו בעניני הוראה, ודברי רבותינו בעלי השלחן ערוך ומפרשי גורמים על פיו, וגם הוא בעל שכל הישר לפלפל נכון לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, על תורה, ובטח לא יצא חס ושלום ממשול מתחת ידו.

ולואו אמת באנו על החתום יום ו' ויח' תרפ"ב קאשו

הק' שמואל ענגיל אבד"ק רדומישלא קעת בין הגולים פה הנ"ל

הק' חנוך העניך פאק דומ"ץ דפה

סיפר רבינו שכאשר בחן אותו המהר"ש ענגיל וכבר היה מוכן לכתוב ההורמנא, קרא אותו למחרת ואמר לו שכבר החליט ליתן לו ההורמנא, רק היות כי באו לפנינו עוד רבנים למטרה זו, הוא רוצה שגם הם יראו איך אברך יודע כל השלחן ערוך, על כן רוצה לבחון שוב להראות חזותו לרבנים.

\*

את משנת החסידות ודרכי עבודת ה' קנה רבי דוד צבי מפי רבו המובהק הרה"ק רבי משה מקוסוב זצוק"ל בעל הספר "לקט עני", שאף הוא גילה כלפי הערכה רבה עד מאד. בשנת תרע"ה, עם תחילת מלחמת העולם הראשונה, לקח עימו הרה"ק מקוסוב את רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל לגרוסוורדיין, על מנת שילמד תורה את בנו רבי חיים הי"ד, שברכות השנים מילא את מקומו של אביו הק' ברבנות קאסוב עד ימי מלחמת העולם השנייה. בשל אימת הגיוס לצבא נאלץ להסתתר ולא יכל לשוב לביתו. כאן דבק בהרה"ק "אהבת ישראל" מויזניץ זצוק"ל והיה מבאי ביתו של הרה"ק בעל "פתחא זוטא", והרביץ תורה לתלמידים רבים.

לאחר תום מלחמת העולם הראשונה, הקים את ביתו עם נכדת רבו הדיין מקוסוב, רבי פנחס חיים הרביץ זצוק"ל בעל ה"פתחא זוטא", בת חתנו רבי יצחק אייזיק פרידלנדר זצוק"ל, מחשובי החסידים בעיר מארגארעטן. הוא עבר לגור בעיר של חותנו, ושם שם לילות כימים בשקידה והתמדה

ה"אמרי חיים" מויזניץ. לאחר תקופה זו, כאשר האדמו"ר ה"דמשק אליעזר" מויזניץ חזר לוויזניצא, הורה לו ה"אהבת ישראל" לנסוע אף הוא לוויזניצא ולשמש שם כדומ"ץ וכן לעמוד בראשות הישיבה הרמה, שהיתה הישיבה הגדולה ביותר בכוקובינה ונסגרה בעקבות המלחמה. ואכן, בחודש חשוון תרפ"ג נפתחו מחדש שערי הישיבה בוויזניצא, והגאון רבי דוד צבי היה יד ימינו של ה"דמשק אליעזר" בהנהגת הישיבה. הוא שימש כריש מתיבתא ומסר שיעורים כסדרן בגפ"ת בפני כל תלמידי הישיבה, והשפיע עליהם מאוצרותיו יראת-שמים ודרכי עבודת ה'. הוא היה אוהב ביותר על תלמידיו ושומעי לקחו וראה ברכה רבה בעמלו ובנועם השיעורים שמסר לתלמידים וביחסו האישי האבהי והמיוחד לכל אחד ואחד מהם. גם כל בני העיר חיבבוהו והעריצוהו, הן כרב ופוסק הלכות והן כבעל-דרשן מופלג, שדרשותיו האהיבו על כל שומעיהן את התורה ומוצותיה, ומוסריו נמסרו בהתעוררות והתרגשות מיוחדת, בבחינת "דברים היוצאים מהלב נכנסים אל הלב". ה"אהבת ישראל" מויזניץ העריכו ביותר, ואף היה נועץ בו בעניינים שונים. רבי דוד צבי נודע בתפילותיו הבוקעות מליבו הטהור, ובברכות שהאציל על שומעיו וזכו להתקיים. כמו כן פקע שמו בבקיאותו הרבה בכל ספרי החסידות, ובמיוחד בספריו של ה"תולדות" ושל אדמו"רי קוסוב.

בשנת תש"ב, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, גורש ביחד עם כל יהודי עירו לטרנסניסטריה. גם שם לא נס לחו ולא קתה עינו, והוא עמל לחנך את בניו וצעירים יהודיים רבים לתורה וליראת-שמים. כמו כן היה חבר בבית-הדין לעונות שהוקם בדז'ארין, וסייע לנשים רבות להתירן מכלי עגינותן ולהקים מחדש את בתיהן לאחר המלחמה. לאחר מספר שנים של סבל, זכה לצאת מעמק הבכא ולהגיע לעיר טשערנובץ.

בשנת תש"ה לאחר סיום המלחמה, עבר לגרוסוורדיין, שם שימש כדומ"ץ והרביץ תורה לשרידים שנותרו מהמלחמה והחלו להשתקם גשמית ורוחנית. בשנת תש"ו, עת יסד הרה"ק ה"אמרי חיים" את הישיבה בגרוסוורדיין, העמיד את רבי דוד צבי בראשות הישיבה והוא מסר שם שיעורים כסדרן. (ראה מסגרת)

\*

בצוק הימים רצה לצאת מאירופה ולהגר לארצות-הברית. כדי לממש זאת הגיע בדרכו לצ'כיה לעיר פראג, ותקופה קצרה שימש כאב"ד בהעלמעץ.

בשנת תש"ח הגיע למנצ'סטר שבאנגליה, שם התקבל לתפקיד אב"ד ורב בקהל מחזיקי הדת. בתפקיד זה הרביץ תורה ברבים והעמיד אלפי תלמידים לתורה וחסידות. ניהל את עדתו ביד רמה כשהוא גודר גדר ועומד בפרץ, מחדיר בקרב כל בני העיר את רוח התורה והחסידות וזוכה לאהדה רבה בעיר כולה.

בלימוד התורה. במשך שנים ידע סבל רב, בהסתלקותם של כמה מילדיו על פניו, אך הוא התחזק באמונה והמשיך בלימוד התורה ובהפצתה לרבים. זוגתו הצדקנית עברה את מאורעות השואה וחלתה, עד שנפטרה בה' ניסן תש"ז ונטמנה ליד קבר זקינה ה"פתחא זוטא".

## דומ"ץ וראש ישיבת ויזניץ

תקופה קצרה כיהן כדומ"ץ בעיר וילחוביץ, לפי הזמנת הרה"ק רבי חיים מאיר זצוק"ל



מאמר שפורסם לכבודו בעיתון שפרים בחודש אדר תש"ג



עם בנו הגה"צ רבי שרגא פיינבוש זצ"ל רב דחסידי ויזניץ בלונדון



הגה"צ רבי דוד צבי שנעבאלג עם רבי יעקב צבי כץ אב"ד סאבעטלא זצ"ל



## בימי עברה וזעם

### מתוך כתבי זכרונותיו של הגה"צ רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל

באותה שנה לאחר חג הפסח קרה לרבינו אסון ונפטרה על פניו בתו הילדה עטיל רחל ע"ה, ובמסירות נפש הביאו אותה לקבר ישראל.

באחד הימים ניגש אדם אחד אל רבינו ומסר לו 2000 לעי, ואחר כך נתברר שנשלח אליו על ידי הרה"ק בעל "דמשק אליעזר" מוויז'ניץ זצ"ל.

באותה תקופה נחתה עליו צרה חדשה, הנהלת העיר רצו להרחיב את הרחוב והכריחו אותו לעזוב את הבית, ואחר חיפוש גדול מצא איזה אורוות סוסים בלי חלונות, ולשם עבר להתגורר.

### גלות דז'ארין

כיון שנתקרב ימי החורף ולא היה שייך להתגורר באותה אורוות החל רבינו בפעולות למצוא איזה מקום מחסה, ולאחר שדיבר עם כמה אנשים שהיו מקורבים להמושלים קיבל היתר לעבור לעיר דז'ארין, לשם הגיע בחודש אלול תש"ב.

רבינו מצא שם בית קטן עם שני חדרים סמוך לבית הכנסת העתיק של העיר, ובאותו בית כנסת התפלל רבינו בימים נוראים של שנת תש"ג. בכל חודש היה רבינו מקבל סכום מעות מבעל ה"דמשק אליעזר" מוויז'ניץ.

וכך מספר רבינו בוז'ניץ בכתב ידו: "אנחנו היינו שנים ועשרים אנשים בחדר אחד [בשארניגראד], וכאשר תמו החפצים ולא היה לנו מה לאכול, והיינו אחד עשר אנשים עם משפחתי, הלכתי מבית לבית בכל יום לבקש פרוסת לחם, וגם כאשר הלכתי כמעט בכל העיר חזרתי והיו כמה חתיכות לחם לשקוט הרעבון על חצי יום, כי אם אכלו חתיכת פת גבר יותר הרעבון. והקור היה גדול כל כך, וחוף מזה גבר העיפוש והאי נקיון, וממש כל אחד היה מלא מזה.

בעיר שאריגראד לא נתנו ללכת לבית הכנסת או לבית המדרש, וגם אם עשו מנין בבית הענישו. וכאשר לאחר עבור שנה באתי לדז'ארין, שם היה חילוק כמו מן השמים לארץ, מי שרצה הלך לבית המדרש. גם שם היה דר הה"צ מסערוד [סערט], גם אצלו היה בשבת קודש מנין, ולפעמים בחוץ, כי דירתו היתה דחוקה.

ואחר כך עשיתי ברוך ה' מנין בביתי בחדר קטן, ועוד חדר קטן לבני ביתי. ואחר כך השגתי דירה יותר טובה, והיה לי מנין גדול. גם בראש השנה וביום כיפור התפללתי אחר כן בביתי, והיו כמעט כל אנשי וויז'ניץ במנין שלי, ושם הוטב מצבי מעט". עכ"ל רבינו.

לקראת פסח תש"ג השיג רבינו קמח ואפה שש מצות, ושמו עמהם כמוצא שלל רב, וכפי שמתאר בנו כ"ק גאב"ד מאנשעסטער שליט"א (בסוף ספרו שו"ת "שפתי עני" חלק א): ראינו שמחה של מצוה אצל כ"ק אבינו ז"ל בגלות המר, אשר אי אפשר לראות שמחה כזה אצל שאר אנשים.

### התעוררי מתוך ההפיכה

תיכף ומיד אחר החורבן הגדול נתחזק רבינו וחיזק אנשים סביבו, ולכל מקום שהגיע ראו אנשים שהוא בבחינת הקדמת רפואה למכה, ודרשתיו החוצצות להבות אש השפיעו הרבה, וחיזק אותם והפיח בהם רוח חיים.

בקיץ תש"ד קבע רבינו את מושבו בעיר הגדולה טשערנאוויץ, וגם שם היה דחוקת גדולה והתגוררו כמה אנשים בבית אחד, והוחלט שהרבנית תישאר שם ורבינו יחד עם בנו הג"ד ישעיה ילכו לתור אחר מקום ראוי להתגורר. תקופה קצרה שהו בעיר בוקארעסט.

עד שבקיץ תש"ה התיישב רבינו עם משפחתו בעיר גראסווארדיין, ותיכף נתלקטו בחורים שבאו רובם מאוישוויץ ולמד עמהם. אחר כך כשיסד שם כ"ק מרן אדמו"ר בעל אמרי חיים מוויז'ניץ זצ"ל ישיבה, שימש רבינו בתור ראש הישיבה.

רבינו נתעכב שם בגראסווארדיין עד שנפטרה עליו אשת נעוריו הרבנית הצדקנית בת קדושים מרת שרה באבצ'א ע"ה ביום ה' ניסן תש"ו.

בימי הקיץ שנת ת"ש התחילו הרוסים לשלוט ברומניה, והחלו לעשות צרות ליהודי המקום. הם נכנסו לוויז'ניץ וביטלו את הנהלת הקהילה, וכך נשאר רבינו בלי פרנסה, ורק נתמך על ידי כמה בעלי בתים. הרשעים החרימו את בני הישיבה ובית המדרש הגדול וכל חצר הקודש של האדמו"ר ה"דמשק אליעזר", את הכל לקחו לעצמם, וכיון שדירתו של רבינו היתה בבנין הישיבה הודיעו לו שתוך שבוע הוא צריך לפנות את הדירה. אחד מהבעלי בתים שדרו בשכנות הכניס את רבינו ובני ביתו לדור אצלו, ומסר לו שלושה חדרים. אך לא ארכו שם הימים, כי כיון שהיה בית גדול ורחב ידים נתנו הרשעים את עיניהם עליו, וגם בעל הבית בעצמו היה מוכרח לעקור ולחפש לעצמו דירה.

בלית ברירה אחר שלא מצא לשכור דירה בוויז'ניץ, עבר רבינו עם משפחתו לכפר הנופש הסמוך "וויז'ק", שם מצא קורת גג. רבינו נשאר לגור שם כמשך כשנה עד סוף לחג הפסח תש"א. אז חזר לוויז'ניץ באיזה דירה דחוקה. לאחר זמן נודע שבכל הכפרים הסמוכים הרגו הרשעים הרבה יהודים, והיה זה נס הצלה שעזבו את הכפר וחזרו לעיר וויז'ניץ.

### בגלות טרנסניסטריא

ביום הושענא רבה תש"ב לא אחר התפילה הודיעה המשטרה שכל אחד צריך לעזוב את ביתו עד הערב ולילך למסילת הברזל. כשלושת אלפים בני העיר יצאו וחבילותיהם אל שכמם לעבר תחנת הרכבת, וכיון שראו שאין מספיק קרונות התיירו הרשעים שיתזו רק לבתים הסמוכים לרכבת. רבינו הלך לאחד הבתים ושם התפללו מעריב של שמיני עצרת וערכו הקפות. בחשאי הלך רבינו ומשפחתו לביתו שם היה מוכן סעודת יום טוב, ונשאר שם עד הבוקר והתפללו את תפילות היום ושהו שם עד הלילה.

בלילה הודיעו שהגיעו קרונות, והיו אלו קרונות להובלת בעלי חיים, ולמחרת עוד הספיקו להתפלל ולערוך הקפות ואף לקרוא בספר תורה קטן שהיה ברשותו של רבינו, ובסוף היום של שמחת תורה התחילה הנסיעה המפרכת. לאחר כמה ימים הגיע לעיר טאטקי, שם שהה כשמונה ימים יחד עם המון פליטים מכל המדינה. רבינו מצא איזה דירה סרוחה בלי דלת ובלי חלונות ובלי כלום.

בשבת התפללו ברחוב העיר יחד עם אלפים מישראל מכל העיירות, וכיניהם היה גם כ"ק אדמו"ר בעל "מקור ברוך" מסערט וויז'ניץ זצ"ל, שהיה לו שם ספר תורה מירושת אביו הסבא קדישא מוויז'ניץ, שהיה עוד שייך למרן הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, ובאותה שבת קראו בספר תורה קדוש זה.

לאחר השבת הוכרחו לעבור את הגשר לעבר עיר מאהילוב (מאהילוב), וכיון שלא היה גשר כראוי נפלו הרבה חבילות לתוך הנהר. לאחר ששהו שבוע במאהילוב נסעו בעגלה לעיר שאריגראד שבגליציה.

### בגלות שאריגראד

בשארניגראד התאכסן רבינו אצל השוחט דמתא, והיה שם בחדר אחד רבינו וזוגתו וילדיו, וכן עוד משפחה עם ילד אחד, ועוד איזה זקן וקינה.

בין הגולים שם בשארניגראד היה ידידו של רבינו הרה"ח ר' יעקב רוזנר ע"ה שהיה אדם גלמוד בשנות השבעים, וביקש מרבינו שכאשר ילך בדרך כל הארץ יאמר עליו קדיש וילמד משניות לטובת נשמתו. ורבינו אמר שקדיש אינו יכול להתחייב לפי המצב אז, אבל על לימוד המשניות הבטיח לו. ואכן כעבור זמן מה הודיעו לרבינו שר' יעקב הלך לעולמו והוריש את חפציו לרבינו, ולא היה שם שום דבר ערך חוץ מפעלץ (מעיל חורף) שמכרו והיתה קצת רווחה לקנות לחם לפי הטף. ואכן מאז שמר רבינו את הארצייט ואמר קדיש ומשניות.

באחד מלילות הקיץ של תש"ב התרחש נס גדול לרבינו. המשטרה הרוסית הנקראת נ.ק.ו.ד. עברה עם רשימה של אנשים חשובים שלפי דעתם היו עשירים, ולקחו אותם ולא נתנו להם רשות לקחת כלום, ומן השממים לא הספיקו לגמור את הרשימה. וחייו של רבינו ניצלו, כי אחר כך נודע שרוב אלו שלקחו אותם לא נשארו בחיים.

בפסח השיג בקושי רב קצת מצות, ולד' כוסות לקח מים עם שזיפים.



בעת שכינה כדיין בעיר וויז'ניץ



באחרית ימיו בבני ברק

## "הרב שלמד עם תלמידים בויז'ניץ ובמאנשעסטער"

**מתוך דברים שנאמרו מפי נכדו כ"ק האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א ביום  
היארצייט של חותנו-זקינו רבי דוד צבי זצ"ל בשנת תשע"א:**

לפני הבר-מצוה של בני רבי דוד צבי שליט"א, שלחתי הזמנות לידידיים ובתוכם לתלמידי הגר"ש וואזנר (שליט"א) זצ"ל. אחד מהם הוא הגר"ר פרץ טוביה דייטש שליט"א, אב"ד חליסה ארה"ב, שלמדנו יחד אצל הרב וואזנר, ואחד המתפללים שם היה חו"ז הגה"צ רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל. לאחר התפילה היו לפעמים מלווים אותו לביתו, ועל ידי זה הכרתי אותו והוא הציג את השידוך לבנו במאנשעסטער.

הגאון רבי פרץ טוביה הנ"ל שלח לי מכתב ברכה לרגל הבר-מצוה, וכה כתב שם בתוך הדברים: מידי דברי הנני להודיעו שנזכרתי כאשר ראיתי במכתב ההזמנה את השם "דוד צבי" בוקינו של בחור הבר-מצוה, ה"ה הגה"צ מוהר"ד צ' שניבלג זצ"ל, היות וזכיתי כמעט לערך שלוש שנים להתפלל עימו - להבדיל בין חיים לחיים - כאשר למדתי בישיבת חכמי לובלין והוא היה בא כל יום להתפלל במנין של הבחורים, והרבה פעמים ליויתי אותו חזרה לביתו שהיה בשכונת. והנני נזכר הרבה פעמים בצורת פניו הקדושים שהיה כולו אש להבה, ובפרט בשעת התפילה היו איבריו דא לדא נקשן מבלי גוזמא. בשנת תשכ"ז [הוא נסתלק בשנת תשכ"ח] זכיתי לשמוע ממנו בחג השבועות את האקדמות [הגר"ש וואזנר (שליט"א) כיבד אותו לומר האקדמות], אשר היו אותיות של אש יוצאות מפה קודשו. וזכיתי להיות גם ביציאת נשמתו הטהורה [שקראו לכמה בחורים והוא ביניהם], ועיני ראו ולא זר שממש באותו רגע נעמד השעון בחדרו מלכת, והיה לפלא. השי"ת יעזור שזכותו הטהורה יגן עליכם להיושע בכל משאלות ליבכם וללכת בדרכיו הטהורים. ע"כ.

יעזור השי"ת שנוכה ללכת בדרכי האבות הקדושים. אף שחו"ז היה גאון וצדיק וחסיד ופעל בכל הענינים, כתב בצוואתו שיכתבו על המצבה "הרב שלמד עם תלמידים בויז'ניץ ובמאנשעסטער", וכך כתוב על מצבתו בבני-ברק. ואכן לימד תורה במסירות-נפש בהיותו ראש הישיבה בויז'ניץ, והתלמידים רחשו לו אהבה והיו אדוקים בו מאוד. יהי רצון שזכותו יגן עלינו. אני זכיתי להכירו עוד טרם יייתי נכדו, כי מקומי בישיבת חכמי לובלין היה מולו. הגר"ש וואזנר (שליט"א) סיפר, שבעת הדלקת נרות חנוכה שלו נשמע בכל השכונה איך שאומר "אלוקי אבטח בו" בשאגה. וכן כ"ק מו"ח זועק בעת אמירת "אבטח בו".



נואם בהנחת אבן הפינה לבניית המקווה במאנשעסטער בשנת תשי"ג



תוכנת המקווה בפרעסוויטש מאנשעסטער אייר תשי"ז: נראים מימין לשמאל: הגר"ר יהודה זאב סג"ל זצ"ל ראש ישיבת מאנשעסטער, רבינו זצ"ל, מו"ח הגר"ר יצחק יעקב וייס זצ"ל גאב"ד ירושלים בעל מנחת יצחק נואם, הר"ר שלמה שאהנפעלד, הגר"ר אברהם משה באב"ד זצ"ל גאב"ד סטודערלאנג

בשנת תשכ"ד, לאחר חמש-עשרה שנים בהן שימש כאב"ד מחזיקי הדת במנצ'סטר, חלה בליבו, ואז החליט לממש את שאיפתו הכמוסה עימו לאורך השנים לעלות לארץ הקודש. הוא התיישב בשכונת "זכרון מאיר" בבני-ברק, וקבע את מקום תפילתו ולימודו בישיבת חכמי לובלין. תלמידי הישיבה ראו בו דמות מופת של רב העוסק בתורה ועבודה מתוך צדקות וענווה רבה. כמו כן היה מגיע להסתופף בצל הצדיקים בחצר הקודש ויז'ניץ, שהתחדשה בארץ הקודש בעיר בני-ברק.

באור ליום ב', ז' בטבת ה'תשכ"ח, נסתלק רבי דוד צבי לבית עולמו זקן ושבע ימים, כשהוא בדעה צלולה עד ליומו האחרון ושם שמים מתקדש בפיו. תלמידי חכמים עיטרו את מיטתו בהסתלקותו, ואף שעונו נעצר עמד מלכת כפי שסופר על צדיקים מדורות קדומים. בהלווייתו רבת המשתתפים נספד כהלכה ונטמן בבית-החיים "שומרי שבת" בזכרון-מאיר, סמוך ונראה לציון הסבא קדישא מויז'ניץ. בהתאם לצוואתו, נטמן כשהוא עטור במצנפת הקדושה של הרה"ק משינאווא זי"ע, בטובה תפורה פיסה מכיסוי החלות של מרן הבעל שם טוב זי"ע.

### ספריו

הגאון רבי דוד צבי שאיר אחריו ברכה כתבי-יד רבים בהרבה ממקצועות התורה. דברי תורתו כונסו ונדפסו בספר "צמח לדוד".

פסקים ודברי תורה משמו הובאו ע"י בנו הרה"ח רבי שרגא פייביש בספרי השי"ת שכתב בשם "שרגא המאיר".

בקונטרס "לדוד ולורעי" שיצא לאור לרגל הכנסת ספר תורה לזכרו בו טבת תשע"ד בעיר רבנותו מנצ'סטר ע"י בנו ממלא מקומו הגה"צ רבי מנחם מנדל שניבלג גאב"ד מנצ'סטר הובאו מרשימותיו ותולדות חייו.

### ילדיו

בנו הבכור הגה"צ רבי ישעיה זצ"ל, שימש כרב הישוב בני-ראם ודיין בבר"ץ מחזיקי הדת (חותנו של האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק).

בנו הגה"צ רבי מנחם מנדל, שימש כממלא מקומו של אביו ברבנות קהל מחזיקי הדת במנצ'סטר

בנו הגה"צ רבי שרגא פייביש, רב ביהמ"ד "אהבת ישראל" דחסידי יוזניץ בלונדון, מחבר ספרי שי"ת "שרגא המאיר" ח' חלקים



עם בנו רבי ישעיה אב"ד בני רא"ם ורבי עביר ויס זצ"ל והגה"צ אב"ד חליסה זצ"ל

בנו הגה"צ רבי חיים, מו"ס "חשרת מים" וסוחר בספרים עתיקים, נרצח בירושלים בשנת תשמ"ט

בנו הבחור אהרן מאיר נפטר בכ"ה אייר תש"ח כבן כ"ג, היה משב"ק אצל הרה"ק ה'דמשק אליעזר' שנסתלק באלול תש"ו כשנה לפניו.

### התניו:

הגה"צ רבי יהושע העשיל הלוי לנדא, לונדון, נכד רבי נ' מאושפיצין

הגה"צ רבי מנחם מנדל כהנא, אדמו"ר מספינקא במנצ'סטר ולונדון

הגה"צ רבי קלונימוס קלעמיש פינטער, רב קהילת "אור לשמים" בורו-פארק

כאמור, כמה מילדיהו הסתלקו בצעירותם.



עם שני בניו רבי ישעיה אב"ד בני ראם ורבי פייבוש

מקורות: ארכיון 'באר בשדה', ארכיון 'קשר איתן' - ויז'ניץ, הרב חיים מאיר אוביץ, ארכיון משפחת שנבלג, קובץ לדוד ולורעי

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל  
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל  
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה  
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

# המאמר

# שבת אורה

מקץ

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

לעילוי נשמת ר' דוב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

## בהשקפה ראשונה

### מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

האדמו"ר מסאטמר, רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, הנהיג בבית מדרשו מנהג נפלא. בימי ראשון, לאחר תפילת שחרית, היה הרבי בוחר שלוש אנשים וממנה אותם לאסוף כסף לצדקה מהמתפללים. המינוי היה למשך השבוע כולו. בסוף השבוע היו מביאים את הכסף לרבי, והוא היה מחלק אותו לנצרכים ולמשפחות מעוטות יכולת. ביום ראשון אחד ביקש הרבי מאחד החסידים, ר' ישראל זופניק, להיות אחד מהשלושה שיאספו צדקה באותו השבוע. ר' ישראל חש מושפל. הוא היה אדם אמיד שהרבה לתת צדקה, וחש בושה לבקש כסף מאחרים, גם אם לא עבור עצמו. הוא פשוט לא יכול היה לדמיין עצמו מקיים מצווה מיוחדת זו שהרבי הטיל עליו. לאחר מחשבה ניגש ר' ישראל אל הרבי ואמר לו: "רבי, אנא יסלה לי, מוכן אני לעשות למען הרבי כל דבר שבועול, אבל זאת אינני יכול; פשוט אינני מסוגל להסתובב ולבקש כסף מאחרים. אנא, יאמר לי הרבי מהו הסכום הנאסף מדי שבוע, ובסוף השבוע אתן צ'ק על סכום זה לחלקו לנצרכים". הרבי לא אבה לוותר לו: "ר' ישראל, אני מעריך מאד את הצעתך הנדיבה, אבל עדיין מבקש אני ממך שהשבוע תאסוף אתה את הכסף לצדקה". "רבי", ניסה ר' ישראל להתקעקע, "אני מוכן כשביקשתי ממך לעשות זאת, ידעתי שלא יהיה זה קל עבורך. אבל נחוש אני בהחלטית שתעשה זאת, ואומר לך מדוע. אחרי שתכתת רגליך במשך שבוע לאסוף צדקה, אזי בשבוע הבא, כשיקיש עני על דלתך לבקש את עזרתך, תסתכל עליו במבט שונה. יהיה לך קל יותר להזדהות עם כאבו ולהבין כמה קשה עבורו להסתובב בין אנשים ולבקש כסף. נקודת מבט חדשה הוארה לך. ישראל. לא את כספו רצה הרבי; הרבי רצה יותר מזה. הרבי רצה ללמדו פרק ברגישות כלפי אלה המבקשים צדקה. לא רק הכסף שניתן נחשב; נחשבת גם התחושה שאתה מעניק לאדם המקבל. (למען אחי ורעי)

לרגל נשואי נכדו של האדמו"ר מויזניץ בעל "האמרי חיים" זצ"ל, ערך האדמו"ר סעודת עניים, קם אחד העניים והחל לברך את האדמו"ר, והיה דיבורו מגומגם ולא הבינו דבר, והאדמו"ר ישב בהארט פנים, ונענע לו בראשו, והטה אוזן קשבת לכל דבריו, כשסיים שאלו את האדמו"ר מה אמר הלה? נענה הרבי ואמר: "כשמישהו אומר דבר מה, גם אם אין מבינים את דבריו, אם מחייכים אליו הרי זו גמילות חסדים, להחיות את נפשו של הזולת, אין זה דבר של מה בכך ואין לזלזל בזה. (נר החיים)

ומאד צריך ליהדר, שלא יחסר לו מידת החסד אפילו יום אחד מימי חייו, כמו שצריך איש הישראלי ליהדר לענין קביעת עתים לתורה בכל יום. וכזה מצאתי בספר 'שער הקדושה' (חלק ב' שער ב') למורנו הרב חיים ויטל, שכתב, שהאדם צריך להתאונן בכל יום ולומר: אוי לי, שהלך היום בלי תורה וגמילות חסדים. וענינו הוא, כי כוח הקדושה נשלם על ידי השלושה עמודים תורה ועבודה וגמילות חסדים. ובעונותינו הרבים, כאשר חסר לנו עתה העמוד השלישי של "עבודה" מעת החורבן, ולא נשאר לנו, כי אם אלו השני עמודים, מוכרחים אנו לחזקן ביתר שאת, ובוזה יהיו נמחלים עונותינו. וכמו דכתיב (משלי ט"ז ר'): "בחסד ואמת יוכפר עון". ואמרו חז"ל (ברכות ה'): "חסד" - זו החסד, שנאמר (משלי כ"א כ"א): "יודוך צדקה וחסד וגו'". "ואמת" - זו התורה, שנאמר וגו'. וכמו שהשיב רבן יוחנן בן זכאי לרבי יהושע בן חנניא (אבות דרבי נתן פרק ו' ה'), כשהיה אצל הר הבית, והיה מתאונן ואמר: אוי לנו, מקום שמתכפרים בו עונותינו, שהוא חרב. אמר לו: בני, אל ידע לך, יש לנו כפרה אחת, שהיא כמותה, ואיזה? זה גמילות חסדים, שנאמר (הושע ו' ו'): "כי חסד חפצתי ולא זבח". ועל כן, כיון שהם מכפרים עונות כמו הקרבנות, מוכרח האדם להתדבק בהן תמיד, כי העונות מצויות תמיד, וכמו המזבח, שלא היה בטל אפילו יום אחד מהקרבנות הקרבנות. (אהבת חסד ליהפך חיים)

## פרשה ופירושה

### לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהָיָה מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים: במדרש: — על ידי שאמר יוסף לשר המשקים "כי אם זכרתי אתך כאשר יישב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתיני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה", נתוספו לו עוד שנתיים, שנה שנה נגד כל "זכירה", ככתוב בתהלים "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים, — זה יוסף. דברי המדרש הללו נראים לכאורה כסותרים, אלא מכאן אנו למדים שאין סומכים על הנס בלבד, אלא לעולם אל יתשל אדם לנקוט בכל מיני אמצעים אפשריים והגיזניים שיכולים להיות לו לעזרה בצרה, יחד עם זה יתפלל שהקב"ה יעזור לו בדרך שהוא בחר לעצמו. במה דברים אמורים, באדם פשוט אבל בני עליה כיוסף הצדיק, שמאו ומעולם השליך רק על ה' לבדו כל יבוב, כפי שהוכיח במעשהו האמין בשהעמידו אשת פוטיפר בנסיון, גם הפעם היה צריך להיות חזק ואמין בבטחונו כתמיד. כיון שרצה לעזור להשגחה העליונה למצוא חן וחסד בעיני פרעה על-ידי שתדלנות אצל שר המשקים — נעגש ונתאחר שיחוררו. (הנצי"ב מו"ליו"ק)

וְעָתָה יָרָא פְּרָעָה אִישׁ נְבוֹן וְחָכֵם וְיִשְׁתַּחֲוֶהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: צריך להבין והלא פרעה ביקש מיוסף בסך הכל לפתור לו את החלום ולא ליתן לו עצות, המגיד מדובנאמבאר על פי משל: היתה בת מלך שחלתה ואף רופא לא הצליח לרפאותה. והנה קם אחד מהיהודים שהיה מומחה גדול ברפואה וביקש מהמלך לרפאותה, אך פחד הרופא היהודי שמא יקנאו בו הרופאים הגויים של המלך ויאמרו שאין זו התרופה המתאימה לבת המלך החולה. לכן נהג הרופא היהודי בחכמה ואמר למלך: יש לי רפואה מיוחדת אבל צריך להכנתה מיני מרקחת מיוחדים, ואבקש מכבוד המלך שיבחר את הרופא הכי מומחה שידקח אותה, מכיון שצריך בה דיוק רב. כששמעו כך שאר הרופאים כל אחד חשב בליבו הלא בלאו הכי לא אוכל לרפא את בת המלך, אולי לפחות יבחר אותי המלך להבין את המרקחת? לכן אישרו כל הרופאים שנוכחו שם כי תרופה זו מתאימה. וכשראה המלך שגם הרופאים שלו מסכימים עם עצתו של הרופא היהודי, אמר לו: עדיף שאתה גם תכין את המרקחת. והנמשל הוא שכן גם נהג יוסף בחכמה, כי כשראה שהחרטומים של פרעה פתרו לו דברי הבל ודיק, פחד יוסף אולי עכשו כשיפתור את החלום כולם יקנאו בו, ויתנגדו לפתורנו לכן אמר "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוהו וגו'" ואז כל אחד חשב בלבו: אולי אותי יבחר המלך, ועדין לא אבדה תקותי? ולכן כולם הסכימו לעצתו של יוסף, כמו שכתוב לאחר מכן "ויישב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו", ואז מיד אמר פרעה ליוסף: כך אני בוחר, מאחר ונתגלה לי שאתה חכם מכולם. (לבוש יוסף)

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אֲחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: למרות שהיו השבטים בטוחים שדני דין לאמיתה של תורה, ובפרט שהקדוש ברוך הוא השתתף עמם להיות בחרם שלא יתגלה. בכל זאת אמרו "אשמים אנחנו... בהתחננו אלינו" אשמים אנו שראינו כי אחינו מתחנן ומתנפל לפנינו ולא רחמנו עליו(והרמב"ן). ויש לתמוה מדוע באמת בשעה שזרקו את יוסף לבור לא התבוננו האם התנהגו עמו כפי עונש המגיע לו או שמא התאכזרו עליו יתר מן המדרה? התשובה היא, כי מאחר שהכתוב מעיד "ויקנאו בו אחיו וישנאו אותו", ככל שנעמיק לא נבין זאת אבל האמת שהיתה קנאה באופן דק מן הדק, שלא נתפשת בשכלנו. לכן אז לא נתנו לב להתבונן ולדקדק במעשה העונש של יוסף האם מדוקדק הוא בתכלית הדייקנות או לא. אולם עתה כשראו השבטים שבאים עליהם יסורים בכל מיני עלילות, מיד התחילו לשפשף ולחקור "מה זאת עשה אלוקים לנו" שהרי ירדו למצרים לפי תומם לשבור אוכל ופתאום מעלילים עליהם עלילות שוא, ומתנהגים עמם ללא שום רחמים, מיד עשו חשבון נפש חקרו והגיעו למסקנה שמדרו להם מהשמים מידה כנגד מידה, בגלל שלא רחמו על אחיהם יוסף, ועל כן התעוררו לחזור בתשובה. (לב אליהו)

## סיפור מההפטרה

וַיִּשְׁמְעוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שִׁפֵּט הַמֶּלֶךְ וַיֵּדְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חִקְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לְעֹשֹׂת מִשְׁפָּט: בִּימֵי ה'חַתָּם סוֹפֵר" יצאה גזירה מאת שר החינוך ההונגרי ולפיה חל איסור על לימוד תורה בישיבות. לכולם היה ברור שאם לא יצליחו לשכנע את השר לבטל את הגזירה, ייסגרו היכלי התורה על מסגרי וברית. ראש הקהל, ועימו נכבדי העדה, ביקשו להפגש איתו, אך זה סירב לקבלם, כי שונא יהודים ורשע מרושע היה מיום עומרו על דעתו. לבסוף, לאחר השתדלות מרובה, ניאות השר לקבלם בביתו, בתנאי שהפגישה תיערך בשעת ארוחת הבוקר שלו. בכך רצה להשפילם ולבוזתם; שיישבו מולו, וידאו כיצד הוא אוכל. לפני צאתם של חברי המשלחת לפגישה הגורלית, התדפקו על דלת ביתו של החתם סופר ונכנסו אל הקודש פנימה כדי לבקש ממנו שיאציל עליהם מברכותיו ועוצותיו. ראש גולת ההונגריה בירכס בחוסר רב, ולבסוף הזהירים לבל יכשלו בשום איסור, וישמרו על דיני התורה בכל מחיר. חברי המשלחת התפלאו על דבריו אלה של ה'חַתָּם סוֹפֵר". וכי הם מתכוננים לעבור על איסור כלשהו? מה פשר הציווי הזה? ברם, כיוון שיצאו הדברים מפה קדוש, שמרו חברי המשלחת את הדברים בליבם. והנה, הם מגיעים לבית השר והאיש מצוה את משרתיו לכבדם בספל קפה עם חלב. לכששמעו שהכיבוד כולל חלב, (האסור בשתייה בביתו של גוי, מדין חלב עכו"ם), חלפה תזוית-שלי-רעד בליבם. דברי הנבואה של ה'חַתָּם סוֹפֵר", כחכם עדיף מנביא, עלו ובאו בזכרונם, ועתה ידועי-דעו שרבים צפה את ההתרחשויות מראש, והאיסור שהטיל עליהם חיזק את לבבם לקראת הבאות. היהודים מתנצלים בפני השר על שהם מגועים מלהתכבד בספלי הקפה, בשל האיסור לשתות חלב עכו"ם. השר מגלה עניין בנושא ושואל מדוע חלב עכו"ם אסור בשתייה, וחברי המשלחת משיבים לו שהסיבה היא משום שהכמינו חששו שמא נתערבב שם בטעות חלב טמא. ארשת-נצחון ניראתה על פני המארת. חשש זה שהעליתם בדבריכם קיים רק בגוי המחזיק במינים רבים של בהמות, אולם בחווה שלי יש רק פרות, ואם כן אין לכם כל מניעה שלא לשתות מהחלב שהגשתי בפניכם, אמר. לאור מאמצי-השכנוע של השר הגוי, נגרה עוד יותר התחושה בליבם של חברי המשלחת שבדיק לקטע זה התכוון מורם ורבים כאשר ציווה עליהם שלא להכנע באיסור כלשהו. הם מחליטים לעמוד על דעתם בעקשות, ומנסים להסביר לשר שחלב של נוכרי יש בו איסור בכל מקרה, ולכן אין הם רוצים לטעום מהכיבוד. עכשיו רתח כבר דמו של השר; בקיצו כי רב, הוא מצוה להביא לפניו א המשרתת. "אמרי נא לי, מאיזו בהמה הבאת את החלב הזה?" לפליאתו של בעל-הבית, ולתדהמתו, מתחילה המשרתת לגמגם... "החלב הוא של פרה, אבל יש כאן גם..." "מה יש כאן גם?! אימרי מיד!" צווח השר. המשרתת נפלה ארצה בפיך ברכיים, ובשל הפחד שהשתרר עליה נקשו איבריה לזה. אספר לך מה קרה, ואל תקצוף עליי אדוני השר, אמרה בקול רועד. "כאשר הודעת לי לפני שעה על האורחים המגיעים אליך לארוחת הבוקר, וביקשת שאחלוב במהירות את אחת הפרות ואכין ספלי קפה, עשיתי ככל אשר ציוויתני, ואף מזגתי כבר את החלב לתוך הקנקן שהיה אמור לעלות על שלחן. ובדיק אז, דקות ספורות לפני תחילת הסעודה, נשפך מרוב החפזון מעט מן החלב שבקנקן. הייתי אובדת עצות, ולא ידעתי מה לעשות. לפתע עלה בליבי רעיון. רצתי במהירות לביתו של סגן המתגורר ממול, והמחזיק בחווה של גמלים, וביקשתי ממנו שימלא את הכד בחלב של גמלה... אני מתחננת על נפשי ומבקשת שתחוס עליי, אדוני השר, כי אלמלא הייתי בטוחה שחלב גמלה טעים יותר מחלב פרה, לא הייתי עושה מה שעשיתי. וכיוון שידעתי שיש לך אורחים חשובים, לא היססתי מלערבב את החלב המשובח בתוך החלב שהינך רגיל לשתות מדי בוקר... מששמע השר את דברי המשרתת לא יכול היה שלא להביע את התפעלותו מחוכמתה של תורת ישראל, והודיע לחברי המשלחת ששליחותם הוכתרה בהצלחה... עתה נוכחתי לדעת שמשא אמת, ותורתו אמת, ואני מבטל את הגזירה... (עליו לשבח)

## ועל הכל...

### "פרפראות"

פעם אחת הגיע יהודי אל האדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע, ושאלה בפיו: בזמן שבני גילו של בנו הפעוט משחקים בצעצועים שונים, עוסק ילדו בקשירת "רצועות" של תפילין על ידו ועל ראשו - האם אות הוא לכך שנשמה מיוחדת שוכנת בקרבו? האם עליו להתייחס אליו באופן מיוחד? השיב הרבי: "אין צורך בשום דבר מלבד דבר אחד: שתקפיד על תפילה בציבור..." כלומר אם תקפיד להתפלל בבית הכנסת, ממילא לא יראה אותך הפעוט כשאתה מניח תפילין, ויפסיק לחקות אותך.... (במחיצתם)

### "ענין של טעם"

טעם שנהגו שנגער בו י"ג שנים מתחיל להניח תפילין שלושים יום קודם שייגע לכן י"ג שנה, לפי שצריכים לחנך אותו וללמד אותו סדר הנחת תפילין וכל הדינים שיהיה בקי ומכיר בהם, ועל כן מתחילים שלושים יום קודם, כמו שמתחילים לדרוש בהלכות החג שלושים יום קודם, לפי שהלכות רבות הם. (משעמם)

### "מפי כתבם"

הפכה של מידת החסד הנה מדת הדין. ופירושו של דבר מדידת ערך כל אדם כפי שהוא נראה בעיני הנותן, ובהתאם למדידה זו להעניק ולתת לו. נצייר לעצמנו את צורת הכנסת האורחים שנוהגים אנו בבאים לביתנו. הנה אם יודמן לבייתי גוי שהייתה לי איזו היכרות עמו, אסתפק בנתינת כוס מים. אם יהיה זה אחד מהקהל היושב כאן, אכין עבורו גם ארוחה קלה ואף כוס קפה עם עוגה. אם אזכה לביקור של ראש ישיבה חשוב, אכין עבורו עוף מיוחד. ואם תהיה זו דמות חשובה במיוחד, אדאג לסעודה מפוארת יותר. זוהי דוגמא למצב בו האדם מודד את המקבל, ולפי קביעת ערכו הוא מתייחס אליו ומעניק לו משלו. זה אינו "חסד" אמיתי, זהו "דין". חסד אמיתי הוא חסד כמו זה שעשה אברהם אבינו עם אורחיו. העניק להם מכל אשר לו על אף שנראו ערבים, וגם אם משה רבינו היה מגיע לביתו, לא היה זוכה ל"חסד" גדול יותר. זוהי הגדולה הטמונה במעשי חסד הנעשים על ידי יהודים, על פני חסדים הנעשים על ידי גוים. אולם קיים הבדל גדול בין יהודי לגוי: הגוי תמיד נותן לפי אמות מידה מסויימות הנראות לו לפי ההגיון הבריא. למוסד גדול הוא יתן מליון דולר, וליחיד הוא יסתפק בנתינה של מאה דולר. לעומת זאת, אצל היהודים רוב המגביות נעשות עבור יחידים. ומעשים שבכל יום שנאסף סכום של מאה אלף דולר עבור יהודי חולה נזקק וכיוצא בזה. דבר כזה יתכן רק אצל יהודי, וזוהי ההגדרה האמיתית של "חסד". דוגמא נוספת לענין זה: לאנשים זרים ואפילו שכנים שלא נפגשים עמם כל רגע, קל מאוד להתייחס כראוי באותם פעמים שנפגשים עמם. לעומת זאת, קשה מאוד להתייחס בלבביות ובחמימות לבני הבית אשר חיים עמם כל הזמן. אולם זוהי צורת חסד אמיתי: התנהגות נאותה תמידית, ולא בהזדמנות מיוחדת חד - פעמית... חסד אמיתי הנו הנהגה ראויה בכל עת ובכל שעה ללא גבול ומידה, בין בקיום המצוות ובין בעניינים שבין אדם לחבירו. (שיחות רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

### "מקום לשאלה"

**שאלה:** : איך יתכן שאדם יעשה פעולה, אם יכוין לשם מצוה, יעבור איסור, ואם יעשה את אותה פעולה ולא יכוין לשם מצוה לא יעבור את האיסור? **תשובה:** מי שעושה מצוה שלא בזמנה, כגון היושב בסוכה שלא בזמנה, ומכוין לשם מצות סוכה, עובר על איסור "בל תוסיף", ואם לא כיון לשם מצוה, לא עבר על "בל תוסיף". (ספר החינוך, מצוה תני"ד)

## מפתחמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אם הסוף הוא טוב, אז הכל טוב (מדרש לקח טוב)  
טוב שלום מדומה, ממחלוקת של אמת. (החווה מלובלין)  
העושה חסד יקבל חסד, וככל מה שירבה לעשות כך ירבה לקבל. (מסילת ישרים)



# ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

## פניני אמן ותפלה בפרשה

## מאוצרות אמונים

חכמים (פסחים ז: ב) שרק דבר שחפשו אחריו נתן להגדירו כמציאה. על פי יסוד זה למדו את חובת בדיקת החמץ קודם הפסח מלשון הכתוב (שמות יב ט): "שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם", ומכאן שיש לחפש אחר החמץ קודם הפסח כדי למוצאו ולבערו.

הרמ"א (א"ח תלב ב) כתב: "נוהגים להניח פתיחי חמץ במקום שימצאם הבדוק, כדי שלא יהא ברכותו [על בעור חמץ] לבטלה". רבים תמיהו על אודות מנהג זה: הלא הבדוק יכול לברר בקלות היכן הטמנו הפתיחים, וכיצד הוא מקיים בבדיקה זו את מצות בדיקת חמץ?

שוב נפלא לכך הובא בשם הרב מטשיבין:

כאמור, חובת בדיקת החמץ נלמדת מהחפוש המתאר בפסוק שלפנינו. והנה, בחפוש זה ידע המחפש שהגביע נמצא באמתחת בנימין, שהרי הוא עצמו הטמינו שם, לפיכך אף את חפוש החמץ שנלמד ממנו נתן לקיים באופן שהחפוש יודע היכן החמץ נמצא.

פ"ש ועין [לגר"מ שטרנבוך] פסחים ז: ב

### פנגד רדיפת חנם - רק תפלה מועילה!

"ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק האלקים מצא את עון עבדי הננו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו" (מד טו)

יש להבין איזה תרוע והתנצלות יש בדבריו של יהודה ליוסף: "האלקים מצא את עון עבדיך?"

פרש רבי רודף בער ליבוביץ בעל ה'ברכת שמואל':

כאשר אנשי השלטון מתנכלים ומצרים לישראל, יש שתי צעות שבאמצעותן יכולים הם לבטל את הגזרה: הראשונה - נשיאת תפלה לפני ה' שיחוס וירחם עליהם, והשנייה - נתינת שחד ורצוי ליד השור כדי לרצותו ולשכך את כעסו.

ברם, שחד ורצוי יכולים להועיל רק כאשר הגויים מצרים לישראל מחמת סבה מסוימת. אולם כאשר הם עושים זאת ללא כל סבה, אזי יש להסיק מכך כי אנשי השלטון הם רק בבחינת 'מקל ורצועה', והבורא יתברך הוא ששלח באמצעותם את הצרה כדי לעוררנו. כיון שאין כל טעם לרצות מקל ורצועה, לכן במקרה שכזה אין לנו אלא לשפך שיח ותחנונים לפני ה' שייסיר מעלינו את רע הגזרה.

לכך אף רמז דוד המלך באומר (תהלים קיט סא): "שירים ודפיוני חנם ומברך פחד לבי" - כאשר רדיפת השירים כלפי נעשית 'בחנם' וולא כל סבה, עליו להסיק מכך שימדברך באה אלי הצרה, ועל פו' פחד לבי ועלי למחר להתפלל לפניך שתושיעני.

אף כאן, אמר יהודה ליוסף: כיון שהמצאות מוכיחה כי אתה רודף אותנו בחנם וללא עול בכפיו, אם פו: "מה נדבר ומה נצטדק..." - איזו תועלת תצמח לנו מהשמעת דברי רצוי ופיוס לפניך?! הלא: "האלקים מצא את עון עבדיך!", ואין לנו אלא לשאת תפלה לפניו שיצילנו.

ישרון קנץ לה עמ' שכו

### אמן - שפע רב בכל העולמות

"ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ" (מב ו)

על גלל מעלתה של ענית אמן לפתיחת שערי ברכה כתב הש"ך (מס' תמיד אות ט):

"ומי שמכונן לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך ועונה אמן בכונה כדונו, גורם למעלה קדושה הרבה מאד. ומשפיע שפע רב טוב לכל העולמות, כי הוא פותח המקור העליון מקור מים חיים. כמו שפותח המעין להשקות לכל הצרכים השקאה, והקול יורד בשמים מפעל ומודיע שכל זה הטוב והשמחה גרם פלוני זה עבד המלך הקדוש".

רמז לכך נתן לדרש מהפסוק שלפנינו: "ויוסף הוא השליט על הארץ" - ראשי התבות בגימטריה 'אמן', ללמדנו כי זכות ענית אמן: "הוא המשביר לכל עם הארץ".

נשיא בני אמונים הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א

### את שמעון" (מב כג)

יש להבין: הלא האחראי על בית פרעה היה מנשה הצדיק (ראה ב"ר פד כ), וכיצד הזכיר שם שמם על דבר שקר והלצה?

באר רבי יעקב גרייבסקי מרבני ירושלים:

דבריו של מנשה נאמרו בדרך משל. כונתו הנסתרת הייתה לרמז לאחי יוסף שכל השתלשלות המקרים המתרחשת עמו נועדה כדי להטיב ולהועיל להם, ובסופו של התהליך יגלו כי ה' טמן להם "מטמון באמתחתכם", כאשר יתגלה אליהם יוסף אחיהם. כיון שכלבו כון מנשה לענו אמת, מתר היה לו להזכיר שם שמם על פה, כפי שמצינו (ראה נדרים כח א) שבמקרים מסוימים מועילה כונת הלב לפרש דברים שנאמרו בפה.

ומוסיף שבדומה לכך העיר בפניו רבי גרשון הרפבי מתלמידי הגר"א, על נסח תפלת תחנון שבה אנו מצהירים: "שאין אנו עזי פנים וקשי ערף לומר לפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו..."; כיון שדברינו נאמרים בלשון שלילה - שאין אנו אומרים דבר שקר, מדוע אנו מזכירים בהם שם שמם לחנם? ולפיכך פרש שכן כונתנו לומר: "שאין אנו עזי פנים לומר לפניך צדיקים אנחנו", ומדוע? שהרי הגף: "ה' אלקינו ואלקי אבותינו" - והיא נעז פנינו לשקר לפניך!?

ברית הנוו השלם עמ' רל

### בדיקת החמץ כחפוש הגביע

"ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת בנימין" (מד ט)

מסמיכות לשון הכתוב: "ויחפש... וימצא", למדו

### 'זאת עשו' ותנצלו מהגזרות

"ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו" (מב יח)

דרש החיד"א:

בפסוק שלפנינו נתן למצא רמז למאמר חכמים (מקלות רבה ה): "ש'לשה דברים מבטלין גזרות רעות ואלו הן: תפלה, צדקה, תשובה"; "זאת" - בגימטריה: "קול" [תפלה], 'ממון' [צדקה], 'צום' [תשובה]. אם "זאת עשו", אזי תבטל כל גזרה רעה שנגזרה עליכם, וחיו".

יוסף תהלות' לג יא

### 'ירא שמים בפתר כבגלוי'

"ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלקים אני ירא" (מב יח)

פרש רבי פינחס הורוויץ מפרנקפורט:

מפסוק זה משמע שמתר לאדם להתפאר בהיותו ירא שמים. שלא ככל המצוות שלגביהן הוא מצוה (מכה ו ח): "הצנע לכת עם אלקיך". סבת הדבר היא משום שיראת ה' היא תוצאה של אמונה איתנה בעבדת היות הבורא יתברך משלם לאיש כמעשהו. וכפי שגראה מלשון הכתוב שגאמר בקריעת ים סוף (שמות יד לא): "ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו". כיון שבדאי מתר לאדם לפרסם את היותו מאמין באמונה שלמה, לפיכך אף בנוגע ליראת שמים, שהיא תוצאה האמונה, מתר לו לפרסם את עצמו.

לאור זאת יש לפרש את שאנו אומרים בכל בקר לפני התפלה: "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר", כי איננו מתכננים לומר שעל האדם להסתיר את היותו ירא שמים, אלא שחובתו להיות ירא שמים גם כאשר הוא נסתר מיעני הבריות ואין איש רואהו.

פנים פחות

### להתודות בפרוט ומתוך צער

"ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו" (מב כא)

דרש השל"ה הקדוש: כפי שאחי יוסף לא הסתפקו בכך שהודו בחטא מכירתו אלא הוסיפו ופרטו את חלקי החטא: "אשר ראינו צרת נפשו" - התעלמנו מצערו, "בהתחננו אלינו ולא שמענו" - והתעלמנו מתחנונו; כך ראוי לכל אדם המתחרט ושב בתשובה על עוונותיו, שיפרט כל פרט ופרט מהחטא ולא יסתפק בהזכרת עצם החטא.

עוד יש ללמד מכאן על חובת החוטא להתחרט ולהצטער על חטאיו, שזאת סבה שאמרו אחי יוסף: "אבל אשמים אנחנו" - 'אבל' מלשון אבילות, כלומר: עלינו להתאבל ולהצטער על אשמתנו.

שני לוחות הברית מקצ' דרך חיים עג

### 'דבר שקרים לא יכון לנגד עיני'

"ויאמר שלום לכם אל תיראו אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתכם כסףכם בא אלי וימצא אלהם

**"והיה יחזקאל לכם למופת ככל אשר עשה תעשו"**  
(יחזקאל כד כד)

ביום שני ו' בטבת יחול יומא דהולוא של הרה"ק בעל הדברי יחזקאל משינאווא, אשר על אודותיו העידו תלמידיו: **"רבנו השתדל לשמע בכל יום מכמה אנשים ברכות השחר, כדי לענות אמן על הברכות"**.

דברי יחזקאל [החדש] עמ' שיט

ברכות השחר בחברותא - תשעים אמנים קדם התכלה.



ברכת 'שעשה לי כל צרכי'

הודאה על המנעלים

מדברי חכמים (ברכות טו ב) בענין ברכת 'שעשה לי כל צרכי': 'כד סים מסאניה, לימא [כשלוש מנעליו, יאמר]: 'ברוך שעשה לי כל צרכי...' יכולים אנו להסיק שברכה זו נתקנה ביחוד על לבישת המנעלים. ואולם, נתקנה היא בלשון הפבטאית הודאה כללית - 'כל צרכי', לפי שבזכות המנעלים זוכה האדם שיחמלאו כל צרכיו, שכן באמצעותן הוא יכול לצאת מביתו ולטפל בעניניו (אבדוהים) סדר השפעת הבקרה. לפיכך בשעה שאנו מברכים על המנעלים, חשוב שזוכר אף את התועלת עצומה שאנו מפיקים מהם, שבאמצעותם אנו עושים את צרכינו בקלות ובנוחות, ונודה על כך בלב שלם (שפתי חיים באורי תפלה עמ' נו).

באופן נוסף באר רבנו מנוח (תפלה זו) את הסבה שאנו מברכים על המנעלים בלשון 'כל צרכי': כיון שהנעלים הן פריט הלבוש האחרון שהאדם לובש בבוקר, ומצא ששל ידו שלמים לאדם כל צרכי לבושו, ועל כך עליו לברך: 'שעשה לי כל צרכי'.

הודאה על ספוק צרכינו

מאידך, יש שנקטו שבברכה זו אנו אכן מודים לה על כך שהוא מספק לנו את כל צרכינו, ולא רק את המנעלים שפרגלנו. והיטעם שתקנו לברך על כך בשעת גיעלת המנעלים הוא לפי שבמסכת שבת (מכא ט) אמרו חכמים: 'לעולם ימכר אדם [אפלו] קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו'. על כן, כאשר האדם זוכה במנעלים מעלי שהדרך למכר מחפצי ביתו כדי לרוקשו, עליו להודות ומקם לב: 'שעשה לי כל צרכי' (מקור חיים' מו א; 'תפלת שלמה' אורח מו א).

בדומה לכך כתב בעל 'סידו וטרש העבודה': 'חייב על האדם לברך ברכה זו בשמחת הלב, מאד, ויאמין האמנה גדולה בה' יתברך ויתעלה ויספיק לו צרכו. ויבחר האדם שחגגו ה' יתעלה בלחם ושמלה ובית דירה ויש לו כל, לברך ברכה זו בשמחה עצומה מאד ויתן שבת גדול והודאה על העבר, והאמנה על העתיד. ואף שנתקנה ברכה זו על לבישת מנעלים, בודאי צריך האדם לתן הודאה במחשבתו בברכה זו על כל הטוב שחגגו השם יתעלה'.

שח רבי שמשון פינקוס: הרגשה מיחדת באמירת ברכה זו חשתי בהקפדה שבה עברתי דירה; בימים פתוקים, כל עוד היו חפצי מסדריים בבית על מקומם, לא נתתי לב ליבזכות החפצים שה' יתברך זכני בהם. רק כאשר הצרכתי לארז את כל תכולת ביתי לקראת ההעברה, הבנתי פתאום מה רבים הם צרכי האדם, וכפי עצום הוא השפע שהקדוש ברוך הוא מספק עלי בכל עת ובכל שעה... (יבט שמשון - סידו התפלה עמ' סז).

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי - על כך שזמן לי מנעלים, שבאמצעותם מתאפשר לי לצאת מביתי ולטפל בכל צרכי. אמן - אמת שעלנו להודות לה' על המנעלים שפרגלנו שבאמצעותם אנו יכולים ללכת ולעשות את כל צרכינו.

כל שמה תחת רגליו

אף המהרש"ל (סידו השליח' - ברכות השחר) באר שבברכה אנו מודים על ספוק כל צרכינו, ואת השיבות שבוין ברכה זו לנעילת המנעלים, פרש כך:

בבריות העולם הקדים הקדוש ברוך הוא לברא תחלה את הדברים הבסיסיים הנחוצים לחיים בעולם הזה, כאור, כאור, וכמים, ולאחר מכן את הצמחים המיעדים לאכילת בעלי החיים, לאחריהם את העופות והדגים, ובעלי החיים את החיות והבהמות, ורק לבסוף את האדם שיוכל להנות מכל אלה. עבדה זו קולמדת על היות האדם 'תכלית הברואה' (ראה סנהדרין לח א).

הכתוב (תהלים ח ז) מתאר כי האדם הוא תכלית הברואה בלשון זו: 'תמשי' להו במעשי ידך כל שמה תחת רגליו; צנה ואלפים כלם וגם בהמות שד'. ויש לבאר, כי כאשר האדם נועל לרגליו מנעלים שעושים מעור בעל-חי, הרי הוא מבטא את כבוד את שליטתו המחלטת על עולם החי, וממילא אף את שליטתו בדומם ובצומח שדורגתם נמוכה מזרבת בעלי החיים, ועל כך נאמר: 'כל שמה תחת רגליו'. לפיכך תקנו להודות בברכה: 'שעשה לי כל צרכי', וזקא בשעת גיעלת המנעלים.

הנעלים מבידות מן הקללה

רבי משה חגיז (משנת חכמים' ס' רכא) באר כי לנעילת המנעלים יש גם תועלת רוחנית, שכן הן מפסיקות בין רגלי האדם לאדמה שנתקלה בחטא אדם הראשון, ככתוב (בראשית ו ז): 'ואורה האדמה בעבורך'. משעם זה אין לובשים מנעלים על אדמת קדש, וכפי שהורה הקדוש ברוך הוא למשה בלבת הסנה (שמות ג ה): 'של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא'.

על פי דבריו מתבאר נסח ברכת 'שעשה לי כל צרכי': עקר צרכי של האדם בעולם הוא להתרחק מהקללה ולהדבק בברכה. כיון שהנעלים כאמור מסמלות לך, על כן מברכים עליהן 'שעשה לי כל צרכי' (אגרא דפיקא אות דט).

רבי משה ליב מסאסוב עמד על הארה נפלאה בגוש ברכה זו ואמר שהסבה שאין אנו מברכים: 'שעשה לי כל צרכי' אלא מוסיפים 'לי' היא כדי ללמדנו, שרק ביחס לעצמו צריך האדם לדבק במדת הבטחון ולהסתפק בטבע, אולם ביחס לזולתו, עליו להפנים כל העת בשאלמלא יעמד לצד חברו בשעת דחקו ויספיק את צרכי בעשע בהרחבה, לא ישלם לו כל מחסורו (סידו דעת קדושים' ברכות השחר).

בכל חותמי ברכות, הרב ג. ר. - ירושלים.

הצלה משמים באמצע תפלת מנחה

ספר המגיד הנודע רבי ראובן קרליניטטין זצ"ל:

בבחרתי זכיתי ללמד שנה אחת ב'שיבה למצוינים, בראשותו של הגאון הנודע רבי חיים אהרן טורצין זצ"ל, תלמידו ומקורבו של מרן הרב מבריסק.

לישיבה זו היו נקבצים בחורים מטובי עולם הישיבות, והיא התה נודעת כ'שיבת הנדה' שבה היו הבחורים לומדים זמן מסוים כהקנה מלכתחילה לישיבתו של הגאון רבי יוסף דב הלוי סולובייצקי, בן הרב מבריסק זצ"ל.

יחד עמי למד בחרו בן עליה, בן למשפחת בגדיקט המפארת מבני ברק, אשר כבר בגיל צעיר התחנמו מביניהם רבי יחיאל זצ"ל שפופטר בדמימיו, והם התגוררו ברחוב סוקולוב בבני ברק.

באחד הימים התחננה אחרתו של הבחור, והוא פמונו נסע לבני ברק להשתתף בחתונה כשה ימים לאחר מכן עמדה אמו לערף סעדת 'שבע ברכות' בביתם, והוא בקש לצאת בשנית כדי להשתתף בשמחה, כיון שידע כי הדבר ישתמש מאד את אמו האלמנה שמצפה מאד שכל צאצאיה ישתתפו במעמד.

באותם ימים היה נהוג שבחור אינו עוזב את הישיבה מפלי לבקש רשות מראש הישיבה. על כן בצהריים, לפני תפלת מנחה, נגש הבחור לרבי חיים אהרן ובקש רשות לנסע שוב לבני ברק לשמחת השבע ברכות, תוך שהוא משעים: 'אמא עמלה קשה על הכנת הסעדה, ואני יודע בברור כי היא רוצה מאד שצאבא'.

מה ידע הפתמה כאשר ראש הישיבה מאן להתיר לו לנסע ואמר לו: 'היית כבר בחתונה, איך צריך לנסע בשנית'. הבחור שמע וקבל, וקבל לא חשב להתוכח - אם ראש הישיבה הורה שלא לנסע, אז לא יסע!

כמחצית השעה לפני תפלת ערבית, בשעת 'סדר מוסר', התישב הבחור לפני השטנדר והחל להגות בספר המוסר שלפניו. לא חלפו כשה דקות ופתאום מבחין הבחור בדמיונו רבי חיים אהרן הצועד לכוננו: 'בגדיקט, סעו! אמר לו בהפתעה, מייד שב למקומו.

כשה דקות חלפו, ורבי חיים אהרן שהבחין כי הבחור אינו קם לנסע קם שוב ממקומו ושאל אותו: 'מדוע אינך נוסע?'

'אני מעדיף להתפלל ערבית לפני הנסיעה', לבני הבחור הוטרעים: 'מי יודע אם עד שאגיע השב ברק אמצא מנוח'. היה זה בימים שבהם ארכה הנסיעה מירושלים לבני ברק זמן רב, ובני ברק עצמה היתה עיר קטנה ומעוטת אוכלוסין.

אלא שראש הישיבה התקעש: 'עליך לנסע עכשיו', הוא אמר, ולבחור לא נותר אלא לציית.

כאמור, באותם ימים הנסיעה היתה קשה במיוחד. לא היה אוטובוס ישיר מירושלים לבני ברק, והמבקש לנסע מירושלים לבני ברק היה צריך לצאת מקדם לרחוב יפו, משם 'לחפסי' מוגינת שרות לא אוטובוס הנוסע לתל אביב, ומתל אביב לנסע באוטובוס לבני ברק.

יצא אפוא הבחור בגדיקט בשעת ערב מאחרת מהישיבה לעבר רחוב יפו. בהגיעו לתחנת המוניות עלה על המוניית הראשונה פתור, וכמה דקות לאחר מכן התמלאה המוניית ויצאה לדרך. לאחר שעה ארכה הביט הבחור בחלון והפתע לגלות נוף בני-ברקי מכר. הוא שער כי כפי הנראה מסבה כלשהי שנה הנחה את מסלולו, ועתה הם חולפים לא הרחק מבני ברק. הוא בקש מהנהג שיצטרף לו בצד הדרך, והנהג לא שאל שאלות מיותרות. הוא אותה יורד לשולי הכביש, הבחור ירד, והנהג הפליג לדרך.

רק כאשר נמוג עשן המנוע של המוניית, הבין הבחור את טעותו. הוא מצא את עצמו הרחק

מבני ברק... הבתים שסביבו דמו לו כבני ברק, וכעת הוא 'תקוע' באמצע פניו חשוף, סמוך לעירה באר יעקב, ומה יעשה? האם לצעד לעירה הסמוכה, או שמוא לנסות לעצור טרמפ? תוף כדי שהוא מהרהר עם עצמו, עצר לידו בהפתעה טנדר ובתוכו פנים מכרות... היה זה ספר משפחתו, הרב זרמקין מבני ברק, ששב זה עתה מ'באר יעקב', שם כהן כמגיד שעור, וכעת, בהשגחה פרטית חלף במקום. 'בגדיקט, ומה אתה עושה כאן?' הוא שאל, והבחור השיב: 'ירדתי ממונית שרות כי חשבתי ששאן זה בני ברק, ורק לאחר שירדתי הבנתי שטעיתי'...

'כנראה שלא טעיתי'... תוך הרב זרמקין והזמינו לעלות לטנדר, 'הרי אצחנו נוסעים בכל מקרה לבני ברק, נחם אותך עד הבית'... בהשגחה פרטית של ממש.

הוא הגיע הביתה עוד בטרם החל השבע ברכות, ובמקום שמחה הוא מוצא חרדה. 'מה זורה?' שאל בבהלה, ואחת מבנות המשפחה הסבירה לו כי תוף כדי ההכנות בלעה אמו גלגלי פני שנת, ועתה היא כמעט ואינה יכולה לנשם...

לא היה במקום אף אחד שיכול לסייע לה, והיא החלה להחיל... אלא שהוא, בגודו לסובבים, ידע מה לעשות. אי מי הסביר לו פעם את הפעולה שיש לעשות כדי להוציא גוף זר שנתקע בקנה. הוא מהר לעבר אמו, ותוף כשה שניות הגלגלי היה בחוץ.

לאחר שרגעו הרווחות הפונה הבחור לשחזר את הסג העצום שהוא זכה להיות חלק ממנו. 'מופת' של ממש; רבי חיים אהרן הורה לו: 'סע עכשיו', ומאותו רגע הסתדרו הענינים שנתקעו פני שנתקנה ההשגחה העליונה עד לרגע הנכון שנועד כדי להציל את אמו.

בבקר שלמחרת השבע ברכות' הוא שב לירושלים ומיד סר לחדו של ראש הישיבה. לאחר שתאר בפניו בקצרה את השתלשלות הענינים המפלאה, התענינו בהתרגשות: 'אני מכרח לדעת, מהיכן ידע הרב שאני חייב לנסע בדיוק באותו רגע כדי להציל את אמי? ובכלל, מדוע חזר בו הרב מדעתו הראשונה שמוטב שלא אסע?'

רבי חיים אהרן הרהר קמעה, ואחר השיב במתינות:

'בחסד ה', מאז ומעולם, בעת שאני מתפלל 'שמונה עשרה' אף פעם לא נכנסות לחי מחשבות זרות. אמש בעצומה של תפלת מנחה, שעה קלה לאחר שהוריתי לך להשאיר בישיבה, התחלתי בברכה: 'ברוך עלינו', ופתאום השם שלך 'בגדיקט' עלה במחשבותי. נסיתי להמשיך, אך המלה 'בגדיקט' לא חזרה מלנקר במחשבותי. הבנתי שמשמים מבקשים לרמוז לי משהו, והבטחתי ביני לבין עצמי כי בשעת 'סדר מוסר' אחשב על הענין בשנית, ואנסה לברר מהי המשמעות של ההרהור שתקף אותי בעצומה של שמונה עשרה.

במהלך 'סדר מוסר' עברתי ביני לבין עצמי חשבון הנפש, והגעתי למסקנה כי אין סבה מיחדת שבגינה נעשיתי בכזה 'שמונה עשרה'... מלבד העבדה שמשמים מבקשים לרמוז לי שההקלטה להורות לך להשאיר בישיבה אינה נכונה. לכן, מהרתי לנשט אלך ולהורות לך לנסע מיד.

'אותי תפס' הספור המיוחד הזה, לא זרקו בגלל המופת המפלא שיש בו... סים רבי ראובן את הספור שהיה עד לו, 'הספור הזה עורר אותי להבין, עד כמה גבוהה היא הפסגה שנתן לראש ולנהיג אלך; הנה כי כן, יהודי של צורה מעיד על עצמו כי הוא זוכה בכל יום לעבר תפלת שמונה עשרה שלמה בלי שום הרהורים, ולא יום אחד בלבד - אלא כל החיים! לא בשמים היא!'

עמוד עשירי

# נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש" על ספר בראשית

## מאמירת האמת הצרופה לא מפסידים

בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבווא אחיכם הקטן הנה (כב, טו)

מספרים על רבי שמואל הלוי קעלן זצ"ל, בעל "מחצית השקל", אחד מנושאי הפלים החשובים על השלחן ערוך, שבתקופה בה כהן כרב עיר אחת, נמצא הרוג מחוץ לעיר, באשר לידו מוטלת סכין מגאלת בדם.

לאחר חקירה ודרישה התברר, שהסכין שיכת לרב. וכיצד הגיעה לשם? אדם שפל, רוצח ופושע, שהיה לו 'חשבון' עם הרב, גנב את הסכין מביתו, עשה מה שעשה, והניח את הסכין ליד הנרצח. כמובן שמיד עצרו את הרב וטפלו עליו את אשמת הרצח. וכי יש לך ראיה חותכת מזו? אדם הרוג, הסכין בה נרצח מוטלת לצדו. בעליה של הסכין ידוע, אין ספק שהוא הרוצח. קבעו זמן למשפט. הסכנה הייתה גדולה, חיייו וחרותו של הרב היו מוטלים על פה המאזניים.

הקהלה היהודית, שגעשה ורעשה, מנתה עורכי דין מהשורה הראשונה. הללו יעצו לרב שיכחיש שהסכין שיכת לו. הראיה לכך הייתה עדות מפקפקת של פושע מועד מהעולם התחתון, ובקלות היה נתון להפריכה. זו הדרך הפשוטה ביותר לצאת מהענין. אם יודה, עלול המשפט להסתבך, ומי ערב לכך שיוכל להוכיח את חפותו. אך הרב התנגד לכך בכל תקף. אינו מוכן לשנות מהאמת, ויהי מה.

הגיע זמן המשפט, השופט שואל את הרב: "האם הסכין שלך?" והוא אומר: "אכן כן, הסכין שלי, אבל גנב גנבה מביתי. מאן דהו רצה לטפל עלי אשמה. אין לי כל קשר לענין".

גם השופט ידע שהרב יכול להכחיש בקלות את בעלותו של הסכין, ולכן דוקא הודאתו זו עשתה עליו רשם עז. הוא נוכח לדעת שהרב אינו סוטה מאמירת האמת, ולו במחיר סכנו חיינו. לאחר חקירה ושמיעת עדות נוספות השתכנע השופט מעל לכל ספק שאין לרב כל קשר לענין, והוציאו בכבוד לחפשי.

לאחר שיצא הרב מבית המשפט שאלוהו, כיצד זה לקח על עצמו סכנו עצום שכזה. מנין למד הנהגה זו, ללכת עם האמת עד הסוף, למרות שההגיון אומר שההצלה הבטוחה ביותר עבורו היא ההכחשה והשקרה?

ענה הרב: דבר זה למדתי מתורתנו הקדושה. תורתנו מלמדת אותנו שהאדם צריך להיות תמיד הגון וישר, לא לסטות מהאמת כמלוא נימה. "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

והיכן מצינו דבר זה בתורה?

יוסף אומר לאחיו: "בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה, כי אם בבווא אחיכם הקטן הנה". האחים עולים אל אביהם ומספרים לו על דרישתו של אדוני הארץ. יעקב חושש מאד לשלח עמם את בנימין. נשאלת השאלה, הלא היה פתרון פשוט לדרישתו של יוסף. האחים לא היו צריכים לספר כלל על הענין, לא לאביהם ולא לבנימין. יכולים היו ללכת ולשכר אדם שדומה להם אך במעט, שהרי הוא בן אם אחרת, היו מלמדים אותו לדקלם כמה פרטים, את שמותיהם, שם אביו ושמות אמותיהם, הרי לא ידעו שיוסף מכיר. היו מציגים אותו לפני יוסף כאחיהם הקטן, וחסל. מדוע לא עשו

כך?

אלא, סיים הרב, מכאן אנו למדים שתמיד יש לומר את האמת כמות שהיא, ללא כחל וסרק. מאמירת האמת לא מפסידים אלא להפך.

אף במעשה יוסף, אם אכן היו מנסים לרמותו, לא רק שלא היו פותרים את הבעיה, אלא אדרבה, מחמירים את המצב. שהרי היה מתברר שהם שקרנים מועדים. הישר לעולם אינו מביא נזק, ומחסר ישר אין מרויחים. האמת צריכה להיות נר לרגליו של האדם, והי השוב בעיניו יעשה. המטרה אינה מקדשת את האמצעים.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א)

## משפט שלמה

וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט (מיתוך ההפטרוד)

בשנים שפרשת מסך אינה חלה בחנכה, קוראים בהפטרוד על 'משפט שלמה', המשפט המפרסם של שלמה המלך בראשית כהנתו, אותו משפט שפרסם את חכמתו הרבה.

היו שתי נשים שילדו שתיהן בנים בלילה. אחת מהן שכבה על בנה והוא מת, היא לקחה את הילד החי לעצמה, ואת הילד המת הניחה ליד חברתה. בבקר מגלה האם של הילד החי את ההחלפה. היא מתצבת לפני שלמה המלך, ותובעת לקבל חזרה את בנה החי. כך היא אומרת לשלמה: "וימת בן האשה הזאת לילה אשר שכבה עליו. ותקם בתוך הלילה ותקח את בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו בחיקה ואת בנה המת השכיבה בחיקי".

לעמיתה טוענת השניה כי הדברים שקרו: "לא כי בני החי ובנה המת", וחברתה משיבה לעמיתה: "לא כי בנה המת ובני החי". זה היה הוכוח בין שתי הנשים.

ממשיך הכתוב ומספר: "ויאמר המלך זאת אמרת זה בני החי ובנה המת וזאת אמרת לא כי בנה המת ובני החי". שלמה המלך חוזר על דברי הנשים, ואז הוא אומר: "קחו לי חרב", ואכן, "ובאו החרב לפני המלך. ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים, ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת".

וכיצד מגיבות הנשים?

"ותאמר האשה אשר בנה החי אל המלך כי נכמרו רחמיה על בנה ותאמר: בי אדני, תנו לה את הילד החי והמת אל תמיתהו, וזאת אמרת: גם לי גם לך לא יהיה, גזרו".

בעקבות התגובות הללו, מבין שלמה המלך כי זאת אשר מותרת על הילד ובלבד שלא ימיתהו, היא אמו האמתית, ולכן הוא מכריע במשפט ואומר: "תנו לה את הילד החי והמת לא תמיתהו, היא אמו".

לאחר גזר הדין הנה מספר הכתוב: "וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט".

הספור הנה מעורר כמה וכמה תהיות. ראשית, איזו חכמה טמונה בדברי שלמה המלך? מדוע הוא העלה בדעתו כי האם השקרנית תסכים שיהרגו את הילד? בואו נחשב לעצמנו: שתי נשים חשוכות ילדים נרשמו כדי לקבל ילד לאמוץ, ואנחנו יודעים

שאינו זה דבר פשוט להשיג ילד מאמץ, והנה לאחת לא אשרו לקבל ילד אלא לחברתה, האם היא תגיד בשל כך להרג את הילד בגלל שהיא לא קבלה אותו? איזה אדם נורמלי יגיד 'גורו'? הרי שתיקה רוצות את הילד. אז אולי אחת תצעק חזק יותר והשנייה פחות, אבל להסכים שיהרגו את הילד זה דבר חסר הגיון. כיצד לקח שלמה המלך את ה'המור' שאותה אם שקרנית תאמר 'גורו' ובכך תחשף את פרצופה השקרית?

יתרה מכך, הרי כל אשה מרחמת על ילדים, ואם פן אותה שקרנית תבין את ה'תרגיל' שעושה לה שלמה המלך ותדע שאסור לה לומר 'גורו', ומה עלה בדעתו של שלמה המלך, וכיצד צפה שהיא אכן תסכים שיהרגו את הילד ובכך יחשף השקר שלה?

שאלה נוספת: הרי אותה שקרנית רצתה את הילד החי, ואם כך ברגע שנכמרו רחמיה של האם האמתית על ילדה החי, והיא אמרה לשלמה: "בי אדני תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתוהו", התגובה המתבקשת של האם השקרנית הייתה צריכה להיות שמחה גדולה על שהיא זכתה בילד החי. הרי זה לכאורה מה שהיא רצתה, וברוך ה' מלאכתה נעשתה על ידי אחרים. הנה, האמא האמתית פורשת מן 'המרוץ'. מה פתאום עלה בדעתה לומר: "גם לי גם לך לא יהיה, גורו"? אדם זוכה בבית משפט בסכום גדול והוא הולך לזרן אותו לים? האם היא השתגעו?

עוד קשה, מדוע לאחר ששלמה שומע את טענות שתי האמהות, זאת טוענת בכה וזאת בכה, הוא חוזר על הדברים, הרי כבר שמענו את הטענות שלהן?

\*

חשבתי בס"ד פשוט נפלא בכתוב, ויסוד הדברים נמצא בדברי המלבי"ם.

אותה שקרנית לא נרשמה לאמוץ. היא לא מחפשת ילד לגדל אותו ולהשקיע בו אלפי שקלים בחדש. מדבר כאן בכלל בנשים פרוצות, וככלל לא מענין את האם השקרנית לגדל ילד. הדבר היחיד שמפריע לה הוא העבדה שלחברתה יש ילד, ולה אין! כל רצונה הוא, שגם לשנייה לא יהיה ילד. הקנאה שלה בחברתה מעבירה אותה על דעתה, ומגלה בה שחיתות המדות באפן הקיצוני ביותר.

שלמה המלך בחכמתו הרבה, שומע זאת בצליל קולה של השקרנית. הוא מבין מיד שאין מדבר כאן במאבק על הילד החי, אלא ברצון של אותה אם שבנה מת, למנוע מחברתה לקבל ילד חי. עוד לפני שהוא מורה: "גורו את הילד החי לשנים ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת", הוא כבר יודע מי דוברת האמת ומי השקרנית, ובכך שהוא חוזר על טענות שתי האמהות, כבר רואים אנו זאת. שהרי מה אומר שלמה? "זאת אמרת זה בני החי ובנה המת וזאת אמרת לא כי בנה המת ובני החי". תקשיבו היטב לטענות שתייהן: האם האמתית אומרת "זה בני החי ובנה המת", היא מקדימה את בנה החי, כי זה מה שמענין אותה. ומה אומרת השקרנית? "לא כי בנה המת", על זה היא שמה את הדגש, שבנה של השנייה מת. קשה לה לראות שלחברתה יש בן ולה אין.

לכן, כאשר היא שומעת שהאם האמתית 'מרימה ידים' ומותרת על בנה - היא אומרת "גורו", כי לא חסר לה לגדל ילד שאינו שלה. היא לא צריכה את הילד החי. כל מסרתה היא: "גם לי גם לך לא יהיה". שלמה המלך בחכמתו הבין זאת כבר בעת ששמע את טענות שתי האמהות, ולכן היה בטוח כי השקרנית תסרב לקבל את הילד החי, כי היא לא זקוקה לגדל ילד זה, וכל רצונה הוא למנוע מהאם האמתית לקבל אותו. אם כן, לא היה כאן 'המור' של שלמה המלך, אלא ידיעה ברורה כי אותה שקרנית תאמר לבסוף 'גורו'.

\*

ה"חפץ חיים" היה מספר ספור מדהים: יהודי הגיע לבית הכנסת להתפלל וראה כיצד פלוני מקבל

'עליה' בשבת וגם 'מפסיר', ושוב הוא מקבל 'עליה' גם ביום שני, וממנו הגבאי התעלם לחלוטין. אותו יהודי, שהיה בור ועם הארץ, קנאתו בערה בו לראות כיצד יהודי אחר מקבל פעמים 'עליה'. הוא שאל את הגבאי מה פשר האפליה הזאת, והגבאי הסביר לו כי לאותו יהודי היה באותו שבוע 'ארציטי', יום השנה לפטירת אביו, לכן הוא קבל בשבת 'מפסיר', וביום שני, שהיה בדיוק יום ה'ארציטי', קבל עליה נוספת.

"אם כך", אמר לו הלה, "יש לי 'ארציטי' ביום שלישי, תדאג שאני אקבל עליה".

אמר לו הגבאי: "אבל ביום שלישי אין קריאת התורה". היהודי הזה התקשה להאמין, והוא הלך לברר אצל מתפלל אחר האם באמת לא קוראים בתורה ביום שלישי, והלה הסביר לו כי במהלך השבוע קוראים בתורה רק בשני וחמישי, או בראש חודש, או בחנוכה או בתענית.

כאשר שמע זאת אותו יהודי, התרסם במחו רעיון נורא. הוא היה מידע עם הפריץ המקומי, וכעת הגיע אליו לבקור. יחד שתו לשכרה, וכאשר היה הפריץ שכור כלוט, הצליח היהודי להוציא ממנו צו גרוש לכל יושבי הכפר.

שב אותו יהודי מהפריץ ובידו אגרת חתומה, בה מורה הפריץ לכל היהודים לעזוב את הכפר לאלתר. התכנסו התושבים והחלו לבכות על הגזרה הנוראה, ואותו יהודי בוכה כביכול אתם, ואומר להם שיש לו קשרים עם הפריץ, ואם רק ישלמו לפריץ אלק רובל, יבטל את הגזרה. תוך זמן קצר אספו היהודים את הסכום הגדול, והיהודי הזה הבטיח שכבר למחרת ילך לפריץ לנסות להעביר את רע הגזרה, אבל כדי שיעליח בשליחותו צריך להכריז על תענית צבור ותפלה בבית הכנסת, ואכן רב הכפר הכריז על תענית.

למחרת התכנסו כל היהודים בבית הכנסת, התפללו, קראו בתורה, וכמובן - אותו יהודי קבל 'עליה' ביום ה'ארציטי' שלו.

לאחר התפלה, כאשר הכסף בכיסו, הלך לידו הפריץ וספר לו על כתב הגרוש שנכתב בעת שכרותו של הפריץ. הפריץ, שמעולם לא חשב לגרש את היהודים, בטל את הגרוש לאלתר. היהודי דנו שב לכפר ובכפו הבשורה הטובה שהצליח לבטל את גזרת הגרוש. למותר לצון שאלק הרובל שנאספו לבטול הגזרה, נשארו בכיסו של היהודי הזה.

אמר ה"חפץ חיים": אחרי המאה ועשרים של היהודי הזה, בודאי יתכנסו תושבי הכפר ויספידו אותו בחם. יאמרו עליו דברי שבח והלל, ויצנינו את יראת השמים שלו, כיצד הוא לא הסתפק רק בכסף ששלשלו לידו לתת לפריץ, אלא גם חזק אותם באמונה, כאשר קרא לעשות יום תפלה ותענית. אבל בשמים הרי יודעים את האמת. בבואו לפני בית דין של מעלה, יענישו אותו על השחיתות הנוראה, שבגלל רצונו ב'עליה' התעלל ביושבי הכפר, הוציא מהם במרמה הון עתק, וגרם להם צער נורא.

האדם יראה לעינים, אבל אלקים יראה ללבב. אגננו רואים רק את החיצוניות, אבל לא יודעים מה מסתתר בלבנו של אדם. לפעמים זה נראה כאיזה מעשה טוב ונשגב, כאשר מתחת לפני השטח מדבר בשחיתות נוראה.

זו היתה חכמתו המפלגת של שלמה המלך, שכבר בשעה ששמע את טענות שתי האמהות, הבין את השחיתות של האם השקרנית, שכדי למנוע מהשנייה לזכות בבנה החי היתה מוכנה שיהרגו אותו.

כלל ישראל הכירו בחכמתו הגדולה של שלמה ועל כן - 'ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלקים במקורו לעשות משפט'.

(רבי יעקב שיש שליטי"א)



# השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"



פרשיות מקץ - ויגש תשפ"א ♦ עלון מס': 55

## השגחה שבועית

### סוד ההצלחה - קצת שכל

מי נקרא אדם בעל שכל? ברחוב יענו, שזהו אדם שמבין עניין, שרואה את הנולה, ומתכוון לקראת העתיד לבוא. לפי זה, איך יפרשו את הגמרא בסנהדרין (דף צב ע"א) "אמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר?" פשוט מאוד. אם יש לו כישורים הוא יכול לעשות ביזנס טוב, ולהתעשר.

רק רגע, מה לגבי הפסוק (קהלת ט) "לא לחכמים לחם ולא לנבונים עושר"? האם יש קשר בין הדעה לבין העושר או לא?

המהרש"א שואל את השאלה הזאת וגם עונה פירוש שכדאי לתלות במודעות ענק ברחובות.

הוא מסביר את העניין על פי הגמרא (נדה, דף ע ע"ב) שאנשי אלכסנדריה שאלו את רבי יהושע בן חנינא: מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן: ירבה בסחורה, וישא ויתן באמונה.

אמרו לו: הרבה עשו כן ולא הועילו! אלא: יבקש רחמים ממי שהעושר שלו. אדם שיש לו שכל, מבין שהעצה היחידה להתעשר היא לבקש רחמים ממי שהעושר שלו.

ולמה הוא מתעשר רק לסוף ולא בהתחלה? אפשר להסביר כי לפעמים, כדי להפנים את הלקח לעומק, צריך לעשות עסק ולשאול את כל המומחים שבעולם שיגידו שהעסק מוכרח הצליח, ובכל זאת העסק ייכשל. בשלב הזה, סוף סוף, הבן אדם יעשה חשבון לאחור ויגלה שהתנהג כחסר דעה, כי שכח לבקש מבעל הבית של העולם שכל העושר שלו. רק בסוף, אחרי שמבינים את זה, מתעשרים.

כמוכן, אם זוכרים להתפלל כבר בהתחלה, מתעשרים בתחילה ולא צריכים לחכות לסוף...

כך מסביר המהרש"א גם את המשך דברי רבי אלעזר: כל אדם שאין בו דעה - לסוף גולה.

לכאורה, למה מי שאין לו שכל מגיע לו עונש חמור כל כך, האם זו אשמתו?

אלא אדם שאין לו את השכל הזה להבין שהתנאי העיקרי להצלחה הוא בקשה ממי שהעושר שלו, הוא יעשה עסק ולא יצליח, וימצא כל מיני תירוצים למה זה קרה. ויעשה עסק שני וגם לא יצליח, עד שבסוף יצטרך למכור את הדירה שלו, וישאר נעבאך ללא כלום.

כמוכן, שאם בגשמיות כך, ברוחניות ודאי וודאי שזה כך, כמו שרבי יהושע בן חנינא ענה לבני אלכסנדריה על השאלה 'מה יעשה אדם ויחכם?' יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו.

ברוך ה', יש לנו אבא שרוצה לתת לנו בשפע. נאמין שרק הוא יכול לתת לנו, נתפלל אליו, ובוודאי ישפיע עלינו רוב טובה וברכה.

שבת שלום ומבורך  
פינחס שפר

## דברים שבלב

על פי הישועות בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

### ביקשתי ולא קיבלתי, למה?

ביותר כדי להגיע ליצירה המושלמת. כי הנה כחומר ביד היוצר שמחבר באומנותו מכמה סוגי חומרי גלם, ומיצר כלים מכלים שונים. הוא לא מחדש במעשיו חומר שלא היה מעולם, אלא הוא יוצר יש מיש. לעומת זאת, בורא העולם יוצר יש מאין! מאפס אפסים נהיה עולם מלא, ואת האדם - נור הבריאה, הוא חידש ויצר מהשושר ונתן בו צורת תכונותו וסדר חיבורו, לכן ברור שהוא זה שיוודע הכי טוב מה טוב לכל בראיו. עומד יהודי ומתחנן ומבקש. הוא כל כך רוצה כל מיני צרכים לצרכי החיים. ואמר כל כך הרבה תהלים ובקשות, מתוך אמונה אמיתית שהשם שומע תפילת כל פה, אז למה לא כל הבקשות מתקבלות?

תינוק זוחל על הרצפה, מוצא בורג ומכניס אותו לפה. מיד אבא רץ אליו ולוקח ממנו את הבורג. התינוק צורח ורוצה, ואבא לא נותן! מישוהו מהצד, שרואה רק תמונה חלקית של האירוע, חושב שהאבא 'מתאכזר' לילד ולכן התינוק צורח ורוקע ברגליים. הוא ניגש לאבא ואומר לו: מה אכפת לך שישמח? תן לו... האם האבא יסכים לתת?

פעמים התינוק עומד ליד חוט חשמל חשוף, ואבא ממחר לקחת משם את הילד, והילד צורח ורוצה שוב לשחק בחוטמים. השכן הנחמד אומר לאבא: למה תיקח אותו בכוח? תסביר לו בנחת שעובר כאן זרם ויש כאן חיובי ושלילי וחסר כאן חוט הארקה וזה מסוכן. האבא כמוכן לא ישמע לשכן הזה, הוא מבין מה יכול לקרות לילד עד שיבין את ההסבר. מושליה ויענקי לא מבינים את השפה הזאת. בשלב הזה, חייבים להרחיק אותם רק בכוח. בדומה לכך גם אנחנו. הרבה דברים איננו מבינים, וגם אי אפשר להסביר לנו. מה שנשאר לנו זה לסמוך על האומן והיוצר, הוא הבורא יתברך שמשגיח עלינו כל הזמן ברחמים גדולים ועצומים ושומר עלינו מכל מיני נזקים וחבלות גם ברוחניות וגם בגשמיות.

(מתוך שיעור 36)

אנחנו יודעים שהכל מגיע מן השמים. אם היינו צריכים להשתכנע בכך - השתכנענו. אם היה צורך בהוכחות - קיבלנו אותן, ואנחנו כבר בשלב הבא: להתחזק באמונה שהכל לטובה. אלא שאין מגיע היצר ושואל: אז למה יש כאבים, סבל, הפסדים? בשער הביטחון רבינו מלמד אותנו: ברור הדבר שכל מה שקורה לנו בהשגחת הבורא הוא לתועלת האדם.

בתנאי השני (בתחילת פרק ג') רבינו מסביר על ההיגיון שבדבר, והדין נותן זה! מוכרח להיות שהבורא יתברך עושה הכל הכל לתועלתנו ולטובתנו, גם אם לעינינו הדבר נראה ההיפך, פשוט כי הוא ברא אותנו. האדם הוא אחד ממעשי השם יציר של הקבי"ה, ואין מי שיוודע יותר מעושהו מה הם הדברים המועילים ומה ההיפך, מה מביא חולי ומה רפואה, וכל מה שהשם עושה איתנו הוא לפי הדקדוק המדויק ביותר כדי להגיע להכי טוב, שלא שייך יותר טוב מזה.

נכנס לו יהודי תמים לנגריה. מה הוא רואה? הנגר האומן לוקח פלטה יפה מפורמייקה חלקה ומנסר אותה. נסורת ניתנת לכל עבר ואין פוצה פה ומצפצף. מתחיל האיש לצעוק מדם ליבו: מה אתם עושים פה? זה לא בסדר! איך יש לכם לב? אתם לוקחים סחורה א' א' והורסים אותה בכוונה ובזדון! הלא אתם יקרא מעשה אומן? מיד ישתדלו להרגיע אותו ולשלוח אותו לרופא מתאים שאיזן את מצבו הנפשי. הנגר יודע מה שהוא עושה, ואם אתה רוצה להיחזק בזה כמו ענין, בוא בעוד שבוע ותראה איך מהפורמייקה הזאת קם וגם ניצב ארון מפואר מבפנים ומבחוץ.

יהודי אחר הולך לרופא שניינים. הרופא לוקח מכשיר שמשמיע קול מחריד של טרקטור ומרחיב את החור בשן כדי להגיע לשורש, והמטופל האומלל, לא רק שאינו זועק חמס, הוא עוד משלם על זה. מדוע? כי האנושות בנויה כך שנותנים אמון באומן. הוא למד את המקצוע ומאמינים שהוא יפעל באופן הטוב

השיעור נמסר ביום חמישי וניתן לשומעו בשלוחה 4 (אחר בחירת השפה)

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 1-605-31-719 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבגליה 033-696-766 • מאוקראינה 3988-4031 • מארגנטינה 87-551-8521 • מדרום אפריקה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

# ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

## על הניסים ועל הנפלאות

ר' דוד קלצקין שהיה בשבת בבית שמש אצל אחיו ר' יוסף קלצקין. שם שמע את הסיפור משכנו של ר' יוסף, והוא מביאו לפנינו: ר' יצחק מגדל את שני ילדיו לבדו כבר שש שנים, יום אחר יום, כאלפיים ימים ולילות! יום הוא שופך תחינות מקירות ליבו: "רבונו של עולם!", "קשה לי!!! עד מתי? אנא השם הושיעה נא!" הילדים כבר בני תשע ואחת עשרה. העול הולך ונעשה כבד יותר ויותר, והבדידות מעיקה וצורבת. עבר כבר כל כך הרבה זמן מאז שנפתח פרק ב' במסע השידוכים שלו, והוא עדיין לא נושע.

בחודש כסליו תשע"ט נזכר מתוך צערו בשם של יהודי טוב העוסק בשידוכים פרק ב' ועובד באחד המוסדות הסמוכים לביתו. הוא ניגש אליו, מסר לו את כל הפרטים שלו וחיכה שהשדכן יתחיל להציע שמות, אלא לא היה נראה שהיהודי היקר הזה מתחיל לפעול בנושא. הוא שאל את ר' יצחק: "ברכה מהרב קנייבסקי שליט"א כבר קיבלת?"

"הלוואי", ענה ר' יצחק, "הלוואי שיכולתי. כל כך קשה להיכנס אליו, וזה כל כך מסובך לקום ולנסוע עם הילדים בבית, והפרנסה שעלי להביא הביתה".

"זאת לא בעיה", ענה היהודי, "לפני כמה שנים אבי חלה והיה בסכנת חיים. שלחנו פקס לבית הרב, וקיבלנו בטלפון הוראות מדויקות מה לעשות. ברוך השם פעלנו כדברי הרב, ואבי הבריא והוא חי מאז כבר כמה שנים לאורך ימים טובים. עשה גם אתה כך, הנה הפקס והמספר".

ר' יצחק התיישב ליד השולחן בכבוד ראש, גולל את מסכת יסוריו על הדף, ביקש ברכה, חתם את שמו יצחק בן מרים והוסיף מספר טלפון. השדכן לחץ על הספרות המתאימות ושלח את הפקס ליעדו. "זהו", חייך היהודי חיוך טוב, "עשינו השתדלות נכונה והשם הטוב ישלח עזרך מקודש".

ר' יצחק האמין שמהו בחייו עומד להשתנות סוף סוף. כעבור שבוע התקשרו אליו מבית הרב קנייבסקי שליט"א, "הרב אמר שתלמד מסכת קידושין עם חברותא והכל יהיה בסדר. ברכה והצלחה".

התשובה הברורה הזאת היתה כמו פנס מאיר בתוך החושך. העובדה שהוא ידע בדיוק מה עליו לעשות השרתה עליו שלושה עכשיו הוא רק צריך למצוא חברותא...

יצחק נכנס לכולל הסמוך למקום עבודתו, ואז התברר שהמשימה הזו אינה קלה כמו שהוא חשב. הוא ניגש לאברך ראשון שראה ושאלו: "רוצה ללמוד איתי מסכת קידושין?" הלה ענה לו: "איני יכול, יש לי תוכנית לימודים אחרת". השני התנצל: "אם היה מדובר בשני דפים, בשמחה הייתי לומד אתך, אבל אני לא יכול להתחייב למסכת של שמונים ואחד דפים".

יצחק פנה לכל אחד מארבעים אברכי הכולל, ואיש מהם לא נענה לבקשתו. הם מכירים אותו לא מהיום, מפעם לפעם הוא נוהג לקפוץ לכולל וללמוד קצת, אך אף אחד מהם אינו מסוגל להתחייב ללימוד של מסכת שלמה בנוסף לסדר יומם העמוס. ר' יצחק, שכבר חש ששערי הישועה נפתחו כדי סדק צר, לא מיהר לעזוב את הכולל. הוא התיישב בצד, פתח תהלים והתפלל מעומק ליבו. במילים משלו הוא פנה בדמעות לאבא בשמים: "רבונו של עולם, אני רוצה ללמוד קידושין עם חברותא! אנא השם זכני נא בזאת!!! תפילתו האישית נלחשה בלחש".

אחד מאברכי הכולל, ר' ישראל חיים, שמע את המילים הרוחות שיצאו מלב כאוב ומיוסר. הוא שמע את הריצון העז ולא יכול היה להישאר אדיש. "תגיד ליי, שאל את ר' יצחק, "מה בדיוק אמר הרב?"

## הפגישה על אם הדרך

נודע לי על יהודי שהסתבך בחובות של מאות אלפים שלא באשמתו. המצב גבל בפיקוח נפש, ונכנסתי לעובי הקורה. אחד העסקנים שפעלו כדי לעזור לו הציע להתרים את קרוב משפחתי שהוא גביר גדול. "תתרים אותו בשלושים אלף שקל", הוא אמר לי. "זה יהיה סיוע משמעותי".

שיערתי שהגביר אכן יוכל לתת את הסכום, אבל התביישתי לבקש. מה לי ולו? התקשיתי להיזכר בפעם האחרונה שבה החלפתי איתו מילה. לא נעים לבוא פתאום ולבקש כסף, ולא סתם תרומה אלא סכום גדול כל כך. עברו כמה ימים, ובאחד הבקרים שאל אותי העסקן: "כבר דיברת עם הקרוב שלך, הגביר?"

"אני כבר מתקשר אליו", עניתי לעסקן, והוהו. קפצתי למים. בשעה תשע בבוקר התקשרתי אליו. קרוב המשפחה ענה לי בלבביות, שאל אותי 'מה נשמע', ואני סיפרתי לו את כל הסיפור על הידיד שלי שנפל לחובות. הקרוב התעניין מאוד ושאל: "במה אני יכול לעזור?"

כאן הרגשתי שאיני יכול להמשיך לשוחח על כך בטלפון. "אני רוצה להיפגש איתך", אמרתי.

הוא ניסה בכל זאת לשמוע ממני מה בכוונתי לומר, אבל עמדתי על כך שברצוני לשוחח איתו פנים אל פנים. "טוב, תתקשר בצהריים, אולי אז אמצא זמן לפגישה".

סיימתי את השיחה בהרגשה לא טובה. לא הייתי בטוח שנהגתי נכון בזמן השיחה הוא היה כל כך חם ולבבי, היה נראה שהלב שלו נפתח, אולי הייתי צריך לדבר איתו בטלפון על הסכום המדויק ולא לחכות לצהריים... עז אז הוא עלול לחשוב הרבה מדי ולהתקרה...

בעודי אפוף במחשבות אלה ירדתי לתחנה. עצרו מולי שני אוטובוסים עם דלתות פתוחות. אחד מהם הוא הקו שבו אני נוסע כל בוקר בדרך לכולל. עליתי על אחד האוטובוסים, אבל רק אחרי כמה דקות קלטתי שעליתי על האוטובוס הלא מתאים. צלצלתי מיד וירדתי בתחנה הבאה.

התחלתי ללכת לאטי, ובעודי חושב איך אסע מכאן עד לכולל, שמעתי צפירה מאחורי. הסתובבתי וראיתי מאחורי את אותו קרוב שאיתי שוחחתי לפני כמה דקות בטלפון... הוא הזמין אותי להיכנס לתוך המכונית שלו, וככה התקיימה הפגישה המיוחלת. הפעם אמרתי לו מפורשות את הסכום המבוקש, והוא עשה מיד העברה של שלושים אלף שקלים. ולגבי הכולל, לא הפסדתי זמן. הוא גם הסיע אותי לשם.

(יום שני פרשת ויצא תשפ"א, בוקר, סיפור ספור 4. סיפור מס' 16455)

## האורח המציל

מספר הרב החסיד ר' אהרן שפר שליט"א מבני ברק: לפני כשלושים שנה חליתי במחלת מעיים שהצריכה ניתוח מורכב בבית החולים מונסיהינר באמריקה. נסעתי אז עם אבי הרה"ח ר' שאול זצ"ל, כיון שבני נולד לי אז, ואשתי לא יכלה לנסוע. אחי היקר, ר' צבי שליט"א שמתגורר באזור, אירח אותנו. אבי ואני לא ידענו אנגלית, ור' צבי ואשתו הלכו איתנו לרופאים והם הסבירו לנו את כל התהליך. קשה לתאר את ההתמסרות המופלאה שלהם.

ברוך השם, הניתוח עבר בהצלחה, אבל הייתי עדיין חלש מאד. לא יכולתי לחזור מיד לארץ, ונשארתי בבית אחי. בליל שבת חנוכה רציני מאד ללכת לבית כנסת. חשבתי שכבר עבר מספיק זמן, והשתוקקתי להתפלל בצניבור. התכונתי בהתרגשות ליציאה מהבית, אבל ברגע שיצאנו מהבניין הרגשתי מאד לא טוב, והוכרחתי לעלות חזרה הביתה כדי לנוח.

נשכבתי לנוח, ולפתע שמעתי קולות משונים עולים מהסלון, כמו פיצוצים של מים או של אש. קמתי ונחרדתי לראות, שחנוכיה של אחד הילדים, שהיתה עשויה עץ, עולה באש.

הייתי האדם היחיד בבית שיכול היה לשים לב לדבר כזה, כי בני הבית הלכו לנוח אחרי הדלקת נרות. בקול לא לי צעקתי "שריפה!" והערתי את כולם. ברוך השם, הצעקה הגיעה בזמן

"ביקשתי ברכה, והרב אמר שאלמד מסכת קידושין עם חברותא והכל יהיה בסדר".  
"הריני מוכן ומזומן להיות צינור הברכה של הרב", נענה ר' ישראל חיים בשמחה.

ר' ישראל חיים סיפר אף הוא את חלקו לר' דוד: בהשגחה יום קודם לכן למד את הגמרא (שבת קלג): 'מה הוא חנוך ורחום, אף אתה היה חנוך ורחום'. מצוה לדבוק במידותיו של הקב"ה וללכת בדרכיו. למחרת, כאשר בירך ברכת התורה בכוונה "המלמד תורה לעמו ישראל", חשב: העובדה שאני לומד תורה אינה באה מכוחי ומכשרוני, אלא מפני שהקב"ה מלמד אותי! עתה, כאשר בא ר' יצחק בבקשה כל כך טהורה, ללמוד עימו בחברותא מסכת קידושין שאינה מסכת קלה ללימוד, במיוחד למי שאינו רגיל בלימודים מורכבים, חיבר ר' ישראל חיים את הלימוד מאתמול ואת ההארה מהיום ואמר לעצמו - יש לי הזדמנות לקיים מצוות והלכת בדרכיו בהידור רב.

ר' יצחק שמח בחברותא החדש, ור' ישראל חיים אמר לו: "אני נמצא כאן כל היום, אבל האחריות על הלימוד היא שלך. כשאתה מגיע לכאן אנחנו לומדים". וכן היה. ר' ישראל חיים, שעסק בלימוד חושן משפט, וכל העת התכונן למבחנים שיכשירו אותו להיות דיין בישראל, נתפנה מהלימודים החשובים, סגר את השולחן ערוך והקדיש מזמנו היקר למען ר' יצחק.

ביום כ"ו בכסלו, יום שני של חנוכה, עת עולות הלהבות של נר מצוה ותורה אור, התנוצץ בעולם אור חדש. אורה של מסכת קידושין, חברותא שכולה חסד ונתינה, חברותא שכולה מסירות נפש והתמדה. ר' יצחק הגיע ללמוד עם ר' ישראל חיים מדי יום ביומו, כפי שהתאפשר לו. פעם רבע שעה, חצי שעה, ולפעמים גם שעתיים. הם הלכו והתקדמו דף אחר דף. ביום שבו הגיעו לדף מ' - כמעט חצי המסכת, ולמדו את דברי הגמרא "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", הגיעה הישועה במזל טוב, ור' יצחק התארס.

תוך הלימוד בפרק ב' האיש מקדש קיים זאת ר' יצחק הלכה למעשה. בכ"ד לחודש אדר א' תשע"ט הקים יצחק את ביתו בשעה טובה ומוצלחת.

ביום שמחת ליבו לפני החופה בירך החתן מעומק הלב את החברותא היקר ישראל חיים בן שרה: כשם שזכית לקיים מצות גמילות חסדים עמי הרבה שעות בגוף ובנפש, ובזכותך מקבלים הבנים שלי אמא חדשה, כן תזכה גם אתה להתברך בבנים צדיקים!"

לא היתה זו ברכה מובנת מאליה. לר' ישראל חיים היה בן יחיד בן עשר, ובעקבות מעברים שעברו על ביתו פסקו הרופאים את הגזירה הכואבת... שנים חלפו ועדיין מצפים לנס, והנה כזאת ברכה בעת רצון! אמן ואמן.

בכ"ו בכסלו תש"פ, שנה בדיוק לאחר שהתחילו בלימוד בחברותא, הגיע ר' יצחק לכולל, וגילה שהכסא של החברותא שלו ריק - בפעם הראשונה מזה שנה. לאחר כמה דקות התקשר אליו ר' ישראל חיים בהתרגשות: "אתה הראשון שאני מתקשר אליך לבשר את הבשורה הטובה, הברכה שלך נתקיימה! נולד לנו בן זכר במזל טוב!"

ברוך ה' הילד בן האחת עשרה כבר לא בן יחיד, למרות גזירת הרופאים! בזכות לימוד של גמילות חסדים, עם ברכת חתן מעומקא דליבא!

יצחק, אחוז התרגשות, דפק על הבימה והשתיק את כל חברי הכולל. "רבותי האם זוכרים אתם מה היה לפני שנה? באותו יום עברתי בין כל האברכים בכולל, ושאלתי אם מי מכם מסכים ללמוד איתי מסכת קידושין. אף אחד לא התנדב לזה. לכולם היו סיבות מוצדקות, רק אחד הסכים - ר' ישראל חיים היקר, שעשה זאת לשם גמילות חסדים. ובכן במשך כל השנה חשבתי שר' ישראל חיים עושה חסד עימי, והנה לכבוד נר שני של חנוכה נולד לו היום בן שני. בואו חשבון מי עשה חסד למי?"

כאשר הגיע ר' ישראל חיים, אבי הבן, למחרת אל הכולל והביא עימו כיבוד, עלו השירה והזמרה עד לשמים. "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם!"

(מתוך שיעור 178 בשער הבטחון)

והשריפה כובתה. הבית היה בנוי מעץ והוא ניצל משריפה שעלולה היתה לכלותו כליל.

אחר כך התברר, שהחולשה שתקפה אותי בליל שבת הגיעה בשל צהבת שהתפתחה אצלי לאחר שקיבלתי מנת דם לא תקינה. הטעות התבררה למפרע כהצלה.

מאז בכל שנה בחנוכה אחי מתקשר אלי להודות לי על שהיית השליח להציל את ביתו משריפה. אז גם אני מודה להשם על רפואתי, ועד היום יש לנו ויכוח, מי עשה חסד עם מי.

(ראיון מס' 62)

## השקית היחידה שלא הושלכה

בבוקרו של יום חמישי מיהרתי לאוטובוס שנוסע לירושלים, ולכן, כאשר יצאתי מהמקוה תליתי את שקית הבגדים על המתלים שמחוץ לבניין. רק למחרת, בערב שבת, נזכרתי שהמנהג במקום זה הוא לפנות את המתלים ביום חמישי לכבוד שבת, וחששתי שאיבדתי שקית של בגדים יקרים וטובים.

בטחתי בהקב"ה והתפללתי אליו שישלח לי את השקית. כשהגעתי למקוה אורו עיני, על המתלים הריקים ממגבות ומשקיות עמדה תלויה שקית בודדת - השקית של הבגדים שלי! אליה היה מצורף פתק התנצלות: אתמול, ביום חמישי, לקחתי בטעות את השקית שלך, סליחה ותודה.

הודיתי להקב"ה ששמר לי על הבגדים בצורה כל כך מושלמת. (יום שלישי פרשת וישלח תשפ"א, בוקר, סיפור 1. סיפור מס' 16618)

## מה שמגיע מגיע

מספר אברך ממודיעין עילית:

אבא של סבא שלי הקים ישיבה מפורסמת בארץ ישראל יחד עם עוד ראש ישיבה. לשניהם היו תפקידים נכבדים, ובבוא העת הם גם עברו בירושלה. שתי המשפחות ניהלו את הישיבה הן מהבחינה הרוחנית והן מהבחינה הכספית. כשסבי נפטר לפני 26 שנה היה זה הגיוני ביותר כי בני משפחתי - בנין וחתניו של סבי ע"ה יקבלו תפקידים נכבדים. למעשה הם לא קיבלו שום דבר. לא ראשות הישיבה, לא בעלות כספית וגם לא תפקידים נכבדים אחרים. כמה מהם הסתובבו בישיבה כ'משיבים' ותו לא. אנשים שהכירו את ההיסטוריה ניגשו אל בני המשפחה מתוך אכפתיות ואמרו להם: איך אתם שותקים? הרי מגיע לכם! תלכו לדין תורה ותעמדו על זכויותיכם!

אבל בניו של ראש הישיבה המנוח אמרו, כי אינם רוצים להיכנס למחלוקת. לא מעוניינים במתח שזה עושה, לא רוצים להכניס את הראש בתוך העוולות, חוששים מדיבורי לשון הרע ורכילות, ובכלל, הרי בישיבה מדובר כאן, ומי יודע איך המריבה תשפיע על הנעשה בשטח, אם חלילה הבחורים יבחינו במתח שבין אנשי הצוות ויצדדו לצד זה או אחר. בני משפחתי המשיכו בתפקידיהם הקטנים ובשתיקתם הגדולה.

והנה, בימים האחרונים קיבלו בני משפחתי תפקידים גדולים כראוי להם. האחד נעשה ראש ישיבה, השני ר"מ, עוד אחד קיבל בעלות כספית, וכך בעצם הגענו למה שרצינו להשיג לו היינו הולכים לדין תורה.

תארו לעצמכם מה היה קורה אילו היו ניגשים לדין תורה. העניין היה הולך ומסתבך, היו משלמים כספים לטוענים רבניים, ממשיכים לערכאות, מחכים שיזווח שם ושוב יערערו וישנו ויחליטו ויחליפו ויחזירו, ומסתובבים עם תביעות והכרעות, ועד שהדין היה נפסק למעשה באופן סופי והמשפחה היתה מקבלת את המגיע לה, היו עוברים עשרים ושש שנה.

בשלב זה היה ניגש אליהם בעל בטחון ואומר להם: בשביל מה הייתם צריכים את כל ההטרדה הזאת? הרי מה שצריך להגיע מגיע, נגזר עליכם להמתין 26 שנה, ועל כן זה הגיע רק עכשיו. היו עונים לו: על מה אתה מדבר??? אתה יודע כמה השתדלויות עשינו, כמה כספים הוצלנו, כמה טוענים רבניים דיברו בשבילנו? איך אתה מבטל את כל ההשתדלות הזאת ואומר שהכל היה מיותר?

אבל הנה, עינינו הרואות. עברו עשרים ושש שנה בשקט, באמונה, ללא פרץ וללא צווחה, ללא מחלוקת, בנחת וברגיעה, ומה שהיה צריך להגיע - הגיע.

(יום חמישי פרשת וישלח תשפ"א, לילה, סיפור 2. סיפור מס' 16684)





# מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

## יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרה"ק משינאווא זצוק"ל, הגאון הקדוש רבי יחזקאל שרגא בן הגאון הקדוש רבי חיים מצאנז צוק"ל, נלב"ע ו' טבת תרנ"ט אביו של הרה"ק משינאווא, הלא הוא הרה"ק מצאנז זי"ע, העיד פעם על בנו זה: "ער האט א ווארט און הימל" [-יש לו דעה בשמים]. ופעם בא יהודי אחד אל הרה"ק משינאווא בראש השנה, ולפני קריאת פרשת 'וה' פקד את שרה' הוא ניגש לרבי וסיפר שלצערו הוא לא זכה לזרע של קיימא, והוא מבקש הבטחה להיפקד בקרוב. נענה הרה"ק משינאווא: "וכי יש לי איזה דעה למעלה?". ענה הלה שיש לו עדות נאמנה מפי אביו הקדוש שאכן יש לו דעה בשמים. כששמע הרה"ק את הדברים, אמר: "אם כן, אני מבטיח לך שתזכה להיפקד בקרוב". וכך הוה...

בשנות צעירותו סבל הרה"ק מאד מעניות ודחקות, ובביתו לא היה לחם לאכול. כשהגיע עת נישואי בתו, לא היתה ידו מספקת אפילו לא לחלק מצרכי הנישואין, והרבנית ביקשה ממנו שילך לנסות להשיג את הממון כיון שקרב ובא יום החתונה. השיב לה הרה"ק: בודאי השי"ת יעזור. כעבור זמן מה הגיע אליו אחד מאחיו וגם הוא העיר לו שצריך לראות לעשות דבר בנוגע להוצאות החתונה כי רבים הם. השיב לו הרה"ק כך: דרך העולם כשיש לאדם חוב קטן של כמה פרוטות הוא אומר לעצמו "יודאי השי"ת יעזור" ואינו דואג כלל, כיון שהוא יודע שסכום כזה הוא יוכל להשיג בקלות. אבל כשיש לו חוב גדול הרי הוא מאבד את כל שלוות נפשו שהרי אינו רואה בדרך הטבע איך יוכל להשיג סכום כזה. אבל באמת ההיפך הוא הנכון, כשיש לאדם חוב קטן הרי מטלת עליו החובה לנסות ולמצוא כסף שהרי הוא יכול להשיג את זה בדרך הטבע, אבל כשיש לו חוב גדול שאין לו שום אפשרות להשיג סכום כזה, הרי אז רק אמונה בהבורא ב"ה תוכל לעזור לו וממילא הוא יכול להיות רגוע...

סיפור פלאי סיפר המשפיע הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל, שהוא שמע אותנו בעצמו מפי החסיד רבי ברוך גרינפעלד מסטראפקוב ז"ל, שבבחרותו היה מחשובי תלמידי הגה"ק בעל הערוגת הבושם זי"ע. וכך סיפר לו רבי ברוך הנ"ל: פעם אחת פנה רבי ברוך זה לרבו בעל הערוגת הבושם ואמר שברצונו לנסוע אל רבו הרה"ק משינאווא, ושאל את רבו האם ברצונו לנסוע עמו. שמח הערוגת הבושם על הצעתו ונסע אתו יחד. כשהגיעו למעונו של הרה"ק משינאווא היה זה סמוך לשקיעת החמה בשעת מנחה, ורבי ברוך נכנס תחילה אל הקודש כדי להודיע על האורח הנעלה שרוצה ליכנס אל הרבי. אמר לו הרה"ק משינאווא שהוא עדיין לא התפלל מנחה אך מפני הכבוד הוא לא רוצה שהערוגת הבושם ימתין לו עד שיגמור את תפילתו, ולכן הוא מבקש מר' ברוך שיזיז ויקדים את מחוגי השעון לשעה מוקדמת יותר, ואח"כ יכניס את אורחו הרם לחדרו, כיון שעל ידי הקדמת השעה בשעון תעמוד השמש מלנטות ולא יעבור זמן תפילה!!!

## העצה שנתן מרן הרבי הבאר יעקב לנתינת צדקה בשלימות

ובזה ביאר מרן השפע חיים את הסיפור על הרבי הקדוש רבי מנדלע מרימנוב צוק"ל שפעם אחת כירטמו עכברים את שק הקמח שלו, והוא הקפיד כל כך ואמר שהוא הולך לבטל את העכברים מן העולם, עד שבא השר של העכברים לפייס את הרבי הקדוש והבטיח שהעכברים לא יגעו יותר בקמח שלו. וגם בסיפור זה אנו רואים שהעכברים מתנכלים כל כך לקמח של פסח...

סיים הרבי הקדוש את הדרשה ואמר: יעזור השי"ת שניצל מהעכברי רשיעי וכל הקליפות שלא יוכלו להכשיל אותנו ולא יוכלו להפריענו ממצוות הפסח לשמרו כהלכתו ויניצל מכל המכשולות, ונהיה נשמרים בשמירה דלעילא ממשוהו חמ"ץ. (מתוך הפתיחה לשיעור, ט"ו כסלו)

## הכח והסגולה של ההשתוקקות למצוה

אתמול (יום א' דחנוכה תש"פ) הייתי אצל כ"ק מרן הרבי מרחמסטריווקא שליט"א במעמד הדלקת נרות חנוכה. עמדתי על הפארנצ'עס ולא יכולתי להוריד את העיניים לשניה מהרבי. הרגשנו באויר את הקדושה, את עבודת הקודש שהרבי שליט"א משקיע בהדלקה בכל כוחו כדרכו בקודש.

לאחר מכן באמירת דברי התורה האריך הרבי בענין התשוקה למצוות, ההשתוקקות לכל דבר שבקדושה, ובתוך דבריו הוא למד קטע מהספר שם משמואל על הגדה של פסח (ד"ה מקימי) והקריא מתוכו, ואני רוצה להקריא לכם את הקטע שהרבי למד:

**"זה לימוד גדול לכל איש שישגיח היטב על התשוקה שלו ולא ייחנה לההרגל... שזהו יתד גדולה שהכל תלוי בו, ויקבע שעות לעצמו להתבונן בה עד שיקנה בעצמו מדת התשוקה בכל יום יותר ויותר, אחת מהנה לא נעדרה".**

ואז עצר הרבי לשניה, ולאחר מכן המשיך להקריא כשהוא מרים את קולו בזעקה:

**"וכבר אמרנו בשם כ"ק אבי אדומו"ר [מרן האבני נזר] זצלה"ה שהגיד לי ביחוד בענין זה למען סור משאול מטה, שאיש שיש בו תשוקה דהקדושה הנני ערב לו שלא יראה פני גיהנום, ואם יובא שמה יעוף עד מהרה משם כחץ מקשת, עד כאן דברי קדשו ז"ל".**  
(מתוך הפתיחה לשיעור, יום ב' דחנוכה תש"פ)

## שלושת אופני הביעור בחמץ

השבוע למדנו בדף היומי (דף כ"א ע"א במשנה) שרבי יהודה סובר אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים חולקים עליו וסוברים אף מפרך חורה לרוח או מטיל לים.

## החשיבות לתת תחושה טובה ליהודי בדלת

למדנו בדף היומי (דף ח'): "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צדיק גמור". ושואלים המפרשים, למה הוא צדיק גמור, הרי יש לו פה אינטרס, יש לו פניות? (ראה מה שכתבנו על כך במדור מיני מתיקה).

הסביר זאת מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה צוק"ל לפי דרכו, וכך הוא אמר: יהודי דופק בדלת, אתה פותח לו, אומר לו שלום עליכם, שואל אותו אם הוא רוצה לשתות כוס שתיה, מכניס אותו לסלון, אבל אתה רואה על הפנים שלו 'אזל סומקא ואתא חיורא', היהודי מתבייש ממך, יש לו 16 ילדים, הוא צריך לחתן אותם, אין לו לחם לאכול, מתוך בושה אדירה הוא חייב לצאת לאסוף כסף. הגמרא אומרת כיון שנצטרך אדם לבריות משתנות פניו ככרום...

יש עצה לכך, אומר הרבי הבאר יעקב, תיגש ליהודי ותגיד לו: שמע, אתה לא יודע איזה חסד גדול עשית שדפקת אצלי בדלת, הבן שלי במצב קשה, אני נותן לך עכשיו 100 שקל בשביל שהבן שלי יהיה בריא ברמ"ח איברים ושס"ה גידים. כמובן שאז העני מרגיש הרגשה טובה, בעצם הוא עושה לך טובה. זוהי הכוונה "בשביל שיחיה בני", הכל בשביל לתת תחושה טובה ליהודי, וממילא הרי זה צדיק גמור.

(טוב עין הוא יבורך, ברכת יישר כח לראש ישיבת "קדושת מרכז" מבורנה, הגאון המושלם רבי יעקב שפריי שליט"א שחזר בפני על הוורט הנפלא של הרבי)

## מה יש לעכברים נגד ביעור חמץ

למדנו בדף היומי (דף ט' ע"ב) סוגיא שלימה אודות עכברים שיכנסו לחדר בדוק האם אנו חוששים שמא נטלו והוציאו את החמץ.

בשנת תשד"מ בדרשת שבת הגדול אמר כ"ק מרן הגה"ק בעל השפע חיים מצאנז צוק"ל על דברי הגמרא, שלכאורה צריך להבין מדוע חששו חכמינו פתאום כל כך מהעכברים שיבואו לקחת את החמץ. גם בשלחן ערוך (סימן תל"ד) נפסק שהחמץ שנסאר לאחר בדיקת חמץ צריך להצניע מחשש שמא יבואו עכברים ויטלו מן החמץ. וצריך להבין כאמור מה יש להם לעכברים עם החמץ...

וביאר הרבי בעל השפע חיים את הענין, שבתלמוד ירושלמי מצניעו שהעכברים רשעים הם, ופירשו בספרי אמת שהכוונה היא כי העכברים הם גלגולי נשמות של רשעים. וממילא כשרשעים אלו רואים שבני ישראל טורחים ומוציאים את החמץ מבתיהם ומקוצפים את הבית ואינם חוסכים בשום טירחה, עינם צרה בכך ואינם יכולים לסבול את זה ומרוב רשעותם הם מניחים את הכל ומתאמצים בכל כוחם בכל מיני תחבולות איך להכשיל את עם ישראל בחמץ.

## מיני מתיקה

למדנו בדף היומי (דף ח'): "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צדיק גמור". שואלים המפרשים, הרי יש לו פה אינטרס, יש לו פניות, למה הוא צדיק גמור? (ראה מה שהבאנו על כך בתחילת הגליון). שמעתי פעם הסבר על כך מפי אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי ז"ל שיש פה יסוד עצום בכל מה שנוגע בבין אדם לחבירו. במצוות שבין אדם לחבירו לא משנה המחשבה, משנה התוצאה. אם נתת סלע לצדקה העני קיבל כסף, הוא קיבל תחושה טובה, לא משנה מה חשבת ומה האינטרס שלך, אם הוא קיבל את הפרטה בסבר פנים יפות הרי עשית את המצוה בשלימות, ומי שעושה את המצוה בשלימות זה צדיק גמור. וחשבת בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא להסביר את הענין על פי הדרש, "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני" אין הכוונה על החיים הגשמיים, 'שיחיה' זה מלשון חיות. האבא רוצה שהבן שלו יהיה לו חיות בעבודת ה', שיהיה לו התלהבות בשבת קודש, שירגיש את הטעם בנרות חנוכה, שיהיה לו רגש ב'נשמת', אז הוא נותן צדקה בשביל שהבן שלו יהיה לו חיות. ולמה הוא צדיק גמור, כי בעצם הוא שותף עם הקב"ה, הרי גם בשמים רוצים שבנו יעלה מעלה מעלה, וממילא הוא צדיק גמור. (מתוך הפתיחה לשיעור, י"ג כסלו)

מביא על כך הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א רב ומו"ץ בשכונת עזרת תורה בירושלים בספרו "פניני קדם" בשם מרן החתם סופר זצוק"ל, שהיות שאיסור חמץ הוא זכר ליציאת מצרים, יש לנו לבער את החמץ באותו אופן שהמצרים נתבערו מן העולם. והנה אצל המצרים מצינו שלש מיני השמדות: א' "וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש", ב' "ויולך ה' ברוח קדים עזה", ג' "וינער ה' את מצרים בתוך הים". ועל כן מנו חז"ל ג' מיני ביעור אלה לחמץ.

## איך אפשר לאדם לפלוט מעצמו את הרע

השבוע נלמד בדף היומי (דף ל' ע"ב) את לשון חז"ל: "בולעו כן פולטו".

אמר על כך כ"ק מרן הרבי מבאיאן שליט"א בשם זקנו הקדוש הרבי מבאיאן זצוק"ל, בולעו - כמה שאדם יבלע את דברי התורה, כך פולטו - כך יפלוט מעצמו את הרע. כל דף גמרא שאדם לומד, כל שיעור שהוא שומע, כל סעיף בשלחן ערוך, מוציא ממנו את הרע שבו והאדם נטהר ונתקדש על ידי קדושת התורה יותר ויותר.

## תשובה הלכתית שנתקבלה מאת הגאון הצדיק דוד בנימין הכהן בטלמן שליט"א מחשובי מורי הוראה ורב בביתר עילית, בענין שריפת הפתילות של חנוכה

אל מעכ"ת שארי, מרביץ תורת ה', הגה"ח רבי אברהם ישעיהו שליט"א קובלסקי, יהי ה' עמו לאורך ימים ושנים טובים אמן. **בענין פתילות הנשארים מחנוכה אם טעונים שריפה**, לענ"ד שורש הענין הוא שנפסק להלכה שמותר השמן של נר חנוכה הוקצה למצותו, ולכן שורפים המותר שלא יבוא להשתמש בו. אולם מאידך נפסק שאחר עיקר זמן ההדלקה, שדלקו כבר חצי שעה, מותר כבר להשתמש לאורה. וכתבו הבית יוסף והב"ח שאם כבה הנר תוך זמנו, חל מוקצה על הנותר, אבל אם כבה לאחר זמנו - אם התנה שאינו מקצה מה שיותר אחר חצי שעה, ודאי לא חל מוקצה על הנותר אחר זמן החצי שעה, אך אם הדליקם סתמא, חל מוקצה על כל השמן שהיה בכוס, וממילא גם אם כבה אחר חצי שעה מוקצה הנותר למצותו ואין להשתמש בהם לדבר אחר, [ע"כ תוכן דבריהם בקיצור]. ולפי זה לענינינו, אם התנה שאחר חצי שעה רצונו להשתמש בהן, אין חל עליהם מוקצה אחר שכבו, אך אם לא התנה חל עליהם מוקצה, ובזה נהגו לשורפם.

**ובדרך אגדה**, שלמה המלך כותב בקהלת (יא, ז): "ומתוק האור וטוב לעינים לראות את השמש", ופירש רש"י: "מתוק הוא אורה של תורה, ואשריהם תלמידים שעניניהם רואים הלכה מלובנת ומחווורת על בוריה [כשמש]". וידוע ש"נפש" ר"ת נ'ר פ'תילה ש'מן, כלומר שעל ידי מתיקות אור התורה נמשך למעלה לאור הנשמה כוחות הגוף והנפש שהם הפתילה והכלי המחזיק את אור הנשמה. על כן נוהגים לשרוף מותר השמן והפתילה, להראות פועל דמיוני שחפצים שהגוף יהא תמיד טפל לאור הנשמה גם אחר חנוכה, כלומר לא יכבה בלילה נרו, והיה ה' לנו לאור עולם.

ובכן אהובי, "מתוק האור" - מתיקות הדף היומי, להטעים מנועים ה', טעמו וראו כי טוב, צלח ורכב על דבר אמת,

דורש שלומך הטוב בברכת כהנים באהבה, **דוד בנימין הכהן בטלמן**

## מאוצרות הפרשה

**וישתו וישכרו עמו** (מג, לד). פעם אחת ישב מרן הגה"ק משינאווא (שהשבוע יחול יומא דהילולא דליה, ראה במדור יומא דהילולא קדישא) בסעודה, יחד עם אחד הרבנים החשובים, ואחד החסידים הביא לפניו בקבוק יין ומוג לשיניהם כוס יין. אותו רב שתה את הכוס, אך הרה"ק משינאווא ישב ושוחח עמו ולא נגע בכוס. לאחר זמן מה בא אותו חסיד במרוצה ואמר שהרבי לא ישתה מהיין. שלחתי את בני להביא את היין מהמרתף, סיפר, ובני החליף בין הבקבוקים והביא יין אחר שאינו כשר למהדרין, והתקיים רבי הקדוש הפסוק 'לא יאונה לצדיק כל און'... הצטער מאוד הרב ששתה מהיין, ופנה להרבי בתלונה, אם הרבי ראה על היין שאינו כשר למה לא אמר גם לי שלא לשתות? ענה לו הרבי: לא נביא אני, אולם מצינו באחי יוסף כשישב עם יוסף נאמר 'וישתו וישכרו עמו', ופירש רש"י: "מיום שמכרוהו לא שתו יין ואף הוא לא שתה ועכשיו שתו". ולכאורה אינו מובן, בשלמא יוסף כבר לא התאבל כי הוא מצא את האחים שלו, אבל הם עוד לא ידעו כי הוא יוסף ולמה שתו עמו? אלא ההסבר הוא כן - הטעים הרה"ק - השבטים הקדושים הרגילו את גופם שלא יעשה שום דבר רק מה שנוצר לעבודת הבורא, הם לא אכלו ולא שתו רק מה שהידיים הסכימו לקחת, ועכשיו כשהיו אצל יוסף "האט זיך געלאזט טרינקען" [-הגוף הסכים לשתות] ולכן שתו עמו גם בלי לדעת שהוא יוסף...

## מקולמוסם של הקוראים

לכבוד הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א רציני אך דחיתי ל'מחר'. תמיד אהבתי ללמוד, ותמיד יחלתי ליום בו אוכל לשבת ברוגע מול הגמרא הקדושה, אלא שה'שאר שבעיטה' היה חזק ומנע ממני לממש את אהבתי. והנה עתה לאחר השיחה איתך, הצלחת להחזיר אותי אל הגמרא הקדושה והתחלתי ללמוד מסכת פסחים, דף היומי. אני אמנם בפיגור של כמה דפים, ויצר הרע מכה על דקדקי ואומר: עזוב, כי לא תוכל ולא תספיק... אבל אני לא מותר ובעזרת השם אסיים אותה יחד עם כל בית ישראל, בבחינת "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". המשך בדרך זו והשב לב בנים אל דף הגמרא ואל מתיקות הדף היומי. ועליך ראוי להמליץ: במקום שאין אנשים השתדל להיות אי"ש [ראשי תיבות אברהם ישעיהו].

בהערכה רבה לכבוד התורה והוגיה, **מ. ב. ירושלים**

"אברהם אבינו מה שזכה הוא ויצחק ויעקב אין הפה יכול לדבר ואין מחשבת אדם בעולם משיג, ואפילו מלאכי עליון אינם משיגים מעלתם... ובכל זאת בהעקדה לא ניצח את היצר הרע כי אם על ידי תמימות גדולה ואמונה פשוטה" (ספר יסוד העבודה חלק ד פרק ב).

**נקודה למחשבה:**

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: [a0548470661@gmail.com](mailto:a0548470661@gmail.com)

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

# פרשת מקץ

## המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ד' טבת התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:24	17:15	17:47
16:20	17:11	17:42
16:19	17:11	17:41
16:24	17:15	17:46

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה  
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

**אס** תלמיד עשה דבר לא טוב, לפעמים עדיף בהרבה לחכות יומיים ואז לקרוא לו ולומר לו אתה יודע נער כמוך לא מתאים לך זה משפיע הרבה יותר מצעקות זה גם **עושה רושם יותר** כי התלמיד רואה ששום דבר לא נשכה יומיים אחר כך עדיין זוכרים. ולפעמים יש לשוחח עם התלמידים באופן כללי מבלי **לפגוע** באף אחד ולקבוע דפוסי התנהגות ברורים. זה דבר חשוב מאוד.

**הרבנית** הייתה אומרת: "כשהרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל חזר מהישיבה הביתה, אין לו כח לאכול, אין לו כח לדבר, ללכת, הרגליים שלו רועדות, הוא הולך כשהוא נשען על הקירות". לפעמים היה **מרוכז במשך שעות** סביב נקודה מרכזית אחת מבלי להסיח דעת לרגע, וכמה פעמים אמר שהוא חודר לעומק הסוגיה עד שחש בראשו ואינו יכול יותר.

**מעיד** הגר"י על סכומי כסף גדולים ומשמעותיים שהיה מעביר הרב **ויסים טולדנו** זצ"ל לזקוקים לכן. את הגר"י עצמו מינה רבנו כמה פעמים לשליחו להעביר סכומי כסף בחיסיון לזקוקים. "אדרבא לא זו בלבד שהוא לא קימץ, אלא **כוח הנתנה** אצלו היה רב וחזק, הוא ביקש בכל מאורו להעניק ולתת עוד ועוד. בכמה הזדמנויות הוא אף רמז לנו, כי רצון זה לנתנה בא ל כנראה בשל ילדותו שעברה עליו בתנאי מחסור, מצב שהביא אותו לנהוג בצורה הפוכה- **לתת, להשפיע ולהעניק**. כמובן שגדולתו הייתה בכך שאת רצון זה ידע לנתב לכיוון של נתינה והענקה לאחרים, בעוד שכלפי עצמו נהג בקימוץ ובפחות שבפחות".

**תינו של יהודי רצופים קשיים והתמודדות לכל אדם יש חבילה של בעיה לכלילות, צער גדול בנים, בריאות, אך הכל מכוון משמים לחשלו ולטובתו ולפנס צערא אגרא**

**סח** אחד החסידים הראשונים: בעבר, כאשר אמר הרבי מאמר חסידות, הייתה הנפש הבהמית נמלטת. כיום יכולים לשמוע חסידות וללמוד חסידות, **והיא בתוקפה**.

הגר"י מוסיף כי הייתה זו 'עבודה' שלמה אצל רבנו. לעיתים היה מתבטא "תחייבו אותי לתת, אני רוצה **לשבור את מידותי**", להעניק עוד ועוד מכספי".

**ניסיון זה פשוט השם שאנו נותנים לטעויות שלנו..**



**לע"נ סברייה בת אסתר כהן ת.נ.צ.ב.ה.**

**כי** הנה דרכי הטבע של אנשים אשר הם מעוררים לרבים **נדברי מוסר וחיוק**, הם מסתפקים בזאת ואומרים הלא הוא מדבר מוסר ומקיים בזה ההתחייבות והנחיצות של לימוד הנ"ל, כי זאת הוא רק דברי מוסר אבל לא לימוד המוסר. אבל שתי דברים לגמרי הם מי שלומד מוסר הוא יכול לדבר מוסר אבל מי שהוא מדבר מוסר **אבל אינו לומד** יש ספק גדול אם הוא מדבר מוסר.

**זמן הוא ההון היחיד שיש לאדם, והדבר היחיד שאדם אינו יכול להרשות לעצמו לאבד.**

**מספר** רבי חיים ישועה: פעם לפני לידת זוגתי עשתה היא צילום במרפאה ואמרו לה בבירור כי יש לה בן, אני כדרכי באתי לרבי **יוחנן גוניאן** זצ"ל שיברכה לפני הלידה כדרכו הוא אמר לי שוב בפשטות: **יש לכם בן**, אני שאלתיו אפשר מסקרנות אפשר משום שרציתי בת מגין לכבודו שיש לי בן? והוא השיבני על אתר: הרי ראייתם כבר במכונה... (ב-אולטרא סאונד).

### נקודה למהשמה

**דיויד מילר** הוא איש עסקים חרדי, צעיר, מלבד מזוודת המסמכים שלו, הוא מחזיק צמוד ללב את תיק התפילין שלו, באותו יום היה אמור דיוויד לטוס במטוסה של חברת יונייטד טיסה 175, לפגישה עסקית ממנה היה עתיד לקטוף סכום נכבד. ודיוויד חמוש במזוודת המסמכים. בידו השמאלית ובידו הימנית תיק התפילין. הוא רץ בזריזות לכיוון המנהרה המובילה לכבש המטוס. נכנס למעבה המטוס ותפש כיסא. דיוויד הבחין לפתע שתיק התפילין איננו מונח על ברכיו כמו תמיד. "איפה שכחתי אותו" הרהר. ואז נזכר, התיק מונח לא רחוק מכאן. המטוס התחיל לנוע. דיוויד הנסער פנה לדיילת וביקש "אנא בקשי מהטייס להמתין לי דקה. **שכחתי את התפילין שלי**, הדיילת "סליחה אדוני, יש לוח זמנים מדוקדק. הדלת כבר סגורה". "אני מבקש לשוחח עם הטייס. זה פשוט לא הוגן... יהודי לא יכול להישאר בלי מצוות תפילין". הטייס התעקש: "סליחה אדוני, אתה לא ממונה פה על לוח הזמנים, ועם כל הכבוד לתפילין שלך, לחברתנו יש כללים וחוקים... הוא מתחנן, הם מסרבים. "יכולתי כבר כמה פעמים לצאת ולחזור" זעק דיוויד, בשלב מסוים הטייס נכנע והודיע לנוסע הבעייתי: "ידידי אני פותח לך את הדלת, רוץ לתפילין שלך, אבל לא תוכל לחזור. להתראות". דיוויד פרץ מן המטוס ושעט לעבר המנהרה, בכניסה היה מונח תיק התפילין מעל אותו כיסא. הוא פנה בריצה חזרה לעבר המטוס... אך מאוחר מדי. הבעת אכזבה ניכרה על פניו. העיסקה בסכנה. טיסת 175 של יונייטד **עולה לא הגיעה ליעדה המקורי**. מחבלי "אל-קעידה" השתלטו על צוות המטוס באמצע הטיסה, וניווטו אותו לעבר בנייני התאומים, ניו-יורק. אסון ה-11 בספטמבר 2001 למנינם. על פי התוכנית המדוקדקת והגאונות של הניכי בן-לאדן, היו אמורים שני המטוסים להתנגס בטווינס בעת ובעונה אחת. באותה שניה ממש - כך תוכנן - יפגעו מטוסי הנוסעים במגדלי הענק, ויגרמו להדהף אדיר של רעש, רוח חום ומהלך ולדליקה עצומה במימדים דמוניים, מה שאמור היה להפוך את הפגיעה לקטלני פי כמה וכמה. מומחים אומרים שבמצב כזה היו אפשר ניצולים. 18 דקות נמשך הויכוח בין דיוויד מילר העקשן, לבין צוות המטוס. ח"י דקות בדיוק. באותן 18 דקות, מן הבהלה עקב פגיעת המטוס הראשון, הספיקו להימלט רבבה של אנשים בתוכם גם אלפי יהודים. קיבלו את חייהם במתנה בזכות התפילין של דיוויד מילר. וליתר דיוק, בזכות מסירות נפשו **לא לאבד מצווה יקרה זו**. (העורך)

צריך אדם  
להיזהר  
במעשיו  
אפילו שהם  
טובים -

שלא  
תתערב  
בהם כוונה  
לא טובה

**כשהחל** להתפרסם שמו של הגאון רבי ישראל מאיר **מראדין**, בעל ה"הפניח חיים" זיע"א, הצטער מאד והביע את דאגתו לפני מקרבו. הוא אף דאג, שמחמת פרסומו, גדלה האחריות המוטלת עליו, ואמר: "בעוונותי הרבים, אני אדם פשוט, אבל יש בעולם אנשים הסבורים בטעות שאני אדם גדול, והרי הדבר תלוי בדעת העולם. אם כן, אני חייב להיזהר כמו אדם גדול, יותר מערכי האמיתי, והדבר הוא למעלה מכוחתי..."

**אשתו** של הרה"ק רבי צבי הירש זיע"א היתה נוהגת לקחת עמה את בניה התינוקות בכל פעם שהלכה לבית הכנסת. הרבנית לא הסכימה להותיר אותם בהשגחת המטפלת, **שמה לא תקפיד** לכסות את ראשיהם בכפה כשהיא תפול.

**שאלו** את רבי אברהם מסדיגורא זצ"ל: "הז"ל אומרים 'אין לך דבר שאין לו מקום', ומכאן גם לכל אדם מקום משלו. מדוע אפוא צר לעיתים המקום לבריות? השיב להם: מפני שכל אחד ואחד שואף לתפוס את **מקומו של חברו**.

השהיה במדבר קשה, אך מעניקה מחדש את התחושה לגבי אותם דברים פשוטים ויודיים, אשר בהיותנו בחברה, **מוקפים כלים טכנולוגיים** יצירי ידינו, שכחנו להעריך. ההנאה משתיית מים בצמאון של יום שרב... ההנאה מצל של עץ שיטה ביום של שמש... תחושה חריפה של חיים אל מול הסלעים הדוממים.

**הבעל-שם-טוב** זצ"ל ביקר פעם אחת עם בנו צבי אצל רב מכובד. התבונן הילד בפליאה בכלי-הכסף הרבים שקישטו את הבית. בצאתם אמר הבעל-שם-טוב לבנו: **אל לך לקנא** בכלי-הכסף, שכן לו היו בביתנו כלי-כסף, היה אביך מוסרם מיד לעניים.

**הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג** זצ"ל היה מחלק ממון רב לצדקה פעם בא-אליו עני ונתן לו. לאחר זמן שוב חזר ושוב נתן לו. אחר שב העני ובקש, ונתן לו **פעם שלישי**, וכך חזר כמה פעמים, ובכל פעם קיבל מרבי שמעלקא סכום כסף. אמר על כך הרבי: "נתון תתן"-אפילו מאה פעמים!

רשימת תפוצה  
hamaor.net@gmail.com

**זקן** עולה לאוטובוס ונעמד ליד בחור צעיר, הצעיר קם ומבקש מהזקן שיישב לאחר שהזקן מסרב מספר פעמים חוזר הצעיר לשבת, אחרי דקה בערך קם שוב פעם הצעיר והזקן אומר לו: שבו! לא שיניתי את דעתי, אחרי דקה נוספת עוד פעם הצעיר מנסה לקום והזקן שכבר התחיל להתעצבן הושיב את הצעיר בכוח ואומר לו, אתה לא מבין? אני רוצה לעמוד! ואמר לו הצעיר:

סליחה אדוני אבל בגללך כבר **הפסדתי עכשיו שתי תחנות!**

לאחר שהאוניה טבעה **כל אחד יודע** איך אפשר היה להצילה...

**חייבים** את לידע שכשם שנבאר שלזכיה בטוב מספקת **מן התחלה** והראשית, **כן הוא אף להיפוך לחלק הרע בשעה אשר רק פונה הוא מעט לחלק הרע ושואף הוא לכך כבר גדולה סכנתו עד מאוד.**

**משולחן גבוה**  
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

**"ויאמר אליהם יוסף הלאו לא לוקים פתגמים ספרו נא לי"** (בראשית מ, ז). **"ספרו נא לי"** - תספרו לי בבקשה. דיבר איתם יוסף בענווה ובדרך ארץ, ללמדך שאפילו עם גויים צריך האדם להתנהג בדרך ארץ ולישא עמהם בעול. **לרבי צבי סימן טוב שליט"א** (ת"ח חשוב, כיהן כר"מ בישיבת חזון עובדיה במשך שנים רבות) היה קרוב משפחה שעבד בנגרות והלך לביתו של **מרן עובדיה יוסף** וזעוק"ל להרכיב ספריות חדשות. העבודה ערכה יום שלם ולקראת הערב עצר הנגר לנוח קמעה, להפתעתו הוא הבחין במרן וזעוק"ל לזקק את אחד המדפים הנמצאים בחוץ ומכניסם לתוך החדר: **מיד קם** הנגר ואמר: "רבינו, זה בסדר, אני יעשה זאת", "לא", אמר מרן, "עבדת יום שלם, אעזור לך קצת להכניס את המדפים לחדר" פלא פלאות, מרן וזעוק"ל שכל שניה אצלו הייתה מנוצלת ללימוד התורה, קם והכניס את המדף לחדר! וזאת מפני שהנגר עבד קשה וצריך לעזור לו (ועי' ענין זה בספר "רבינו" עמוד קכ"ח). זוהי דרכה האמיתית של תורתנו הקדושה, דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם (משלי ג, יז).

**במשך** שמונת ימי חנוכה אנו מדליקים שלושים ושש נרות, והם כנגד שלושים ושש שעות ששלט אור העליון בבריאת העולם, מיום שישי בבוקר (12 שעות) ועד לאחר צאת השבת (עוד 24 שעות) שלט אור הגנוז בעולם ודרכו אדם הראשון היה רואה מתחילת העולם ועד סופו. **בנרות** חנוכה טמון אותו אור עליון במינון מסוים ולכן ימים אלו הם ימי ישועה ושמחה לישראל, אין לנו עוד חגים שהם שמונה ימים, רק חג חנוכה, וכידוע שמונה מסמל גדר של מעל הטבע, מעל הטבע שולט האור העליון ובימים הקדושים הללו יכול האדם לקלוט מעט מהאור הנפלא הזה שילווה אותו במשך כל השנה כולה, על ידי דקדוק ההלכה במצוות נר חנוכה, שקידת התורה והרגשת שמחה והתעלות בשעת אמירת ההלל ובשאר היום הקדוש. יהי רצון שנוכה לראות בגאולת ישראל השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

**כאשר** חלתה הרבנית נלקחה לבית חולים, אמר הרב **יעקב ניסן רוזנטל** לבניו כי מכונת הכביסה התקלקלה. "מהיכן אתה יודע?" התפלאו. "היא החלה לעשות רעש מזור", הסביר. לאחר בירור קצר, התברר כי **מעולם לא שמע רעש** מכונת כביסה מהו. הרבנית שחסה על לימודו, דאגה במשך כל השנים לא להפעיל את המכונה בזמן הימצאו מחשש לביטול תורה והפרעה לשקידתו. הפעם הראשונה שבה שמע מכונת כביסה רועשת ונבהל, היתה בעת שעזבה. זה היה הבית. **הכל למען** שקידת התורה.

יצור דיסקים הדפסת עלונים  
עבודת גרפיקה. חוברות יעילי נסמות  
052-7656075

**מתנה** בונה-אשוויץ, פולין, יום הכיפורים, **תשד** בליל יום הכיפורים התאספנו כל היהודים מה"בלוק" לתפילת "כל נדרי". למחרת יצאנו בעל כורחנו לעבודה. לשאלת האחראי שלנו אם אכלתי השבת: "לא" (כשאת מנת להחם שלי ביקשתי מהמחלק שישמור לי למוצאי יום הכיפורים). גוי גם ומרושע זה, שכמוכן לא הבין מה הן אמונה ו**גברות נפש יהודית**, הקשה בפני "אתה עוד מאמין וצם?" אכן כן, האמנו וצמנו ואת ההפסקות בעבודה ניצלנו להמשך תפילות היום הקדוש.

**"אס הרב** דומה למלאך ה' צבקות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו" מה הפירוש מלאך ה'? העולם אומר- כשם שאין לך השגה במלאך כך אם אין לך השגה ברב שלך, יבקשו תורה מפיהו. רבי **זבולון גרז** זצ"ל אמר- מלאך הוא בלי שינוי- תמיד. אין זמן שהוא לא מלאך. כך, הרב- בלי שינוי! אגב, "בכל ביתי נאמן הוא" מפרש האבן עזרא- בלי שינוי. **נאמנת פירושה בלי שינוי**. דרגתו של משה עבד ה'. במידה מסוימת ראינו גם אנחנו גדולי ישראל שביום רגיל, באמצע השבוע, בשבתות, ביום הכיפורים ופורים התנהגו בלי שינוי. אותה יראת שמים ועבודה בשקידת התורה, לימוד והנהגה.

**ידיד**: למה ברחת מחדר ניתוח? חולה: האחות אמרה: תהיה חזק, אל תתרגש, זה ניתוח פשוט. ידיד: אז מה? בסך הכל היא ניסתה להרגיע. החולה: כן, אבל **היא דברה עם המנתח**.

**אפילו בעל יסורין**... רש"י: אין התורה מתקיימת אלא במי שממית נפשו עליה. בשעת לילה מאוחרת באו לבקר את הגאון רבי **אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל ראש ישיבת מיר, שהיה מאושפז בבית החולים "שערי צדק" אחרי התקף לב. הרב ישב ליד שולחן כשהוא שקוע בלימוד הגמרא. היתה זו שנתו האחרונה של הרב, שהיה כבר בן תשעים שנה, והיה חולה וחלוש. שאלוהו: "כיצד הרב לומד ומתאמץ לאחר התקף לב?" הביט הרב בשואל בפליאה ואמר: "שכחתם **רמב"ם** מפורש בהלכות תלמוד תורה, שאפילו בעל יסורין חייב בתלמוד תורה, וכן נפסק בשולחן ערוך, ללא כל חולק..."

העלון לרפואת והצלחת **הדסה צביה בת אניגיל** לזיווג רפאל ארז בן הדסה צביה **זיווג הגון אבישלוס בן אורה**

**לעילוי נשמת**: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן תנינה, נעימה בת עויה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, נוגל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגליות, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן ברקא זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכס יהודה בן חנה פתייא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**



# סגולה לשלום



מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיעונוכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] זיע"ע, אמר: מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זיע"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

### ובלשון קודשו:

"וער סיויל האבין א פרייליכען שבת, זאל ער רעדן בליל שישי פונעם הייליגען זידען דער גרויסער רבי שלום מפראהבישט זיע"ע, און אז ער האט ניט קיין סיפור, זאל ער רעדן פון זיינע הייליגע טישן און בענק".

הנהגות ישרות \* אמרות טהורות \* סגולות \* עובדין קדישין \* תולדותיו \* הכנה לשבת

גליון 10 | ליל שישי | מקץ - זאת חנוכה תשפ"א



## תורת שלום

### עיונים וביאורים בתורת רבינו מפראהבישט

בגליון שבוע שעבר (מספר 9) הבאנו את התורות המובאים לקמן, בתוספת ציונים והערות, ממה שחננו ה' מאוצר מתנת חנים, בקוצר הזמן לא הספקנו להעמיק ולעיין בעומק דברי רבנו, והשבוע אנו ממשיכים ללמוד וללמד להבין ולהשכיל את תורת רבינו שכידינו נאמרו בקצירת האומר ובחריפות הדעת, אין לנו כל צל של ספק שלא זכינו לירד לעומקם של דברים ולהבינם לאשורם, אבל למען הרחבת הדעת ובנית השכל אמרנו נלקוט באומרים, ודברי תורה נמשלו כאניות סוחר, אשר ממרחק תביא לחמה, עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, ותן לחכם ויחכם.

## מהנוכה ואילך "ויאמר אלקים יהי אור"

אאזמו"ר זצוקל"ה אמר בשם הרה"ק רבי שלום זצוקל"ה מפראהבישין, שעד חנוכה היא בחינת "והארץ היתה תהו" וכו', ומחננוכה ואילך מתחיל הבחינה של "ויאמר אלהים יהי אור".

הליכות אלא לו, רצה לומר שהליכות של הקדוש ברוך הוא בעולם על ידי הלכות, ששונים הלכות התורה, ועל ידי התורה משרים אלהותו בעולם. ולכן רמזו רבותינו ז"ל 'בשביל התורה' רצה לומר שהקדוש ברוך הוא ברא העולם והשרה חיותו על ידי 'שביל התורה'. וב'שביל ישראל' על ידי הדרך והשביל שעושים ישראל. והקדוש ברוך הוא ישרה שכינתו בעולם. וזהו 'יהי אור' רצה לומר שנתן לנו התורה הנקרא תורה אור, ואז יהי אור, ואמרו רבותינו ז"ל 'זהו ח"א טז: מה:'. 'אור דכבר הו' היינו דאדם הראשון היה מסוף העולם ועד סופו, רצה לומר כל הנשמות היו כלולים בו וכל הנבראים מראש ועד סוף, ואחר שחטא נתמעטה קומתו ונסתלקו הנשמות ונפלו בעמקי הקליפות, ולעתיד לבא כשיבא משיח תיקון אדם הראשון, יחזרו כל הנשמות כאשר יתבאר לקמן, וזהו 'אור דכבר הו'. וזהו 'וירא אלהים את האור כי טוב' רצה לומר כשרואה הקדוש ברוך הוא שלומדים תורה לשמה בלי שום פניה שהוא שכל טוב בלא רע, אז 'ויבדל אלהים בין האור' הם ישראל 'ובין החושך' הם האומות. ע"כ לשונו הקדוש. היוצא ברור מדבריהם הקדושים כי כל פעולה הנעשית שלא לשם שמים נקראת 'חושך', אך על ידי לימוד התורה לשמה מאיר האור הגדול כמו שכתוב 'כי נר מצוה ותורה אור, ועל ידי זה אף נזכה במהרה

אז 'ויהי אור' ומתגלה אלקותו. ותחילה כשהיה שלא לשמה היה אור וחושך משתמשים בערבוביאה, התורה נקראת 'אור' והפניה נקראת 'חושך'. ועתה ויבדל בין האור והחושך נעשה הבדלה. ואמרו רז"ל מאי טעמא עיזי מסגי ברישא וכו', רצה לומר דשאל מפני מה ישראל שהם עזים שבאומות יש בהם כח להיות הולכים ומתדבקים עד הרישא שהוא ראשית הכל, ואמר ליה כברייתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא, מפני שהם בתחילה בקטנות בחשוכה בגלות מדרגה התחתונה, ומשם מתקנים עצמם ומתקרבים לנהורא גדלות השכל, לכן יש בידם לקרב אל הראשית. עכ"ל. מדבריו למדנו שכל פניה ושאר דברים המרחיקים את האדם מעבודת הבורא ית"ש יקראו 'חושך', ואף שעסק התורה שלא לשמה הוא בבחינת 'אור וחושך משמשים בערבוביאה', מכל מקום דוקא על ידי זה בא אחר כך האור הגדול. אמנם כדי שיאיר עלינו אור הגאולה השלימה אין די בזה שיהיו 'אור וחושך משמשים בערבוביאה', וכמו שנתבאר בשפה ברורה בדברי ספה"ק מאור עינים (ליקוטים) וזה לשונו קדשו: "ויאמר אלהים יהי אור" היא התורה, כי על ידי התורה יוכלו להתקרב ולהתדבק בו ולהשרות שכינתו בעולם, ולכן אמרו רבותינו ז"ל (נדה עג.) "הליכות עולם לו" (חבקוק ג, א) אל תקרי

נראה לבאר את דברי רבינו על פי דברי חז"ל שדרשו על הכתוב (בראשית א, ב) "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום" וזה לשונם (בראשית רבה ב, ה): תהו זו מלכות בבל, בהו זו מדי, וחושך זו מלכות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, עכ"ל. ונראה בפשיטות הטעם שאמרו על מלכות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל, מה שלא אמרו כן על שאר גלויות, על פי דברי הרמב"ם (הלכות חנוכה, פרק ג' הלכה א) שכתב: בבית שני כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות. עכ"ל. וכיון שבטלו ומנעו מהם אור התורה החשיכו את עיניהם, כמאמרם ז"ל (תענית ז): אין אור אלא תורה שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור". וכדי להבין ביותר מהו בחינת "והארץ היתה תהו" שהוא עד חנוכה, ובחינת "יהי אור" שמחננוכה ואילך, עלינו להתבונן היטב במהות בחינת 'אור' כדי להבין ולהשכיל מה יתרון האור מן החושך. ויסוד הדברים נתבאר בשיח קודש אשר דיבר בקדשו הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א (מתוך כת"י הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג, נדפס בס' תורת המגיד) וזה לשונו: כשעוסק בתורה ובמצוות לשמה,

הספא קדישא מרדכיין  
רבי שלום שכנא מפראהבישט  
כו הרה"ק רבי אברהם הסלאך  
כו הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש

# מנהג לשתות מי דבש עם שמן זית בזאת חנוכה

זכורני כי ברוז'ין היה מנהג לשתות בשלחן הטהור בזאת חנוכה מי דבש (מעיד) עם שמן זית מצלוחית השמן שעמדה על השלחן, מזגו לכל אחד בכוס שלפניו, ואמר [הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא]: זאת באמת הכוונה של זאת חנוכה שמן זית עם מי דבש (מעיד). וזכורני בילדותי אצל אבי הק' זצוק"ל היה מנהג זה חוב גדול. מנהג זה היה עוד אצל הרה"ק ר' שלום זצ"ל, רק אח"כ כשכבר היה יין לא היו צריכים משקה זה.

(אמת ליעקב, זאת חנוכה)

בתחלה נמשך מהי"ג תיקוני דיקנא הנחל הנקרא נחל קדומים לכן נוצר חסד לאלפים ר"ת נחל, ושם אור פני מלך חיים כמו שאמר רשב"י ע"ה באידרא בתיקון השביעי, תרין תפוחין דנהירין תדירא ומחזי חיזוי לזעיר אנפין, וכד נהירין אינון כל עלמין נהירין ע"ש, ושם הוא תיקון ואמת שהוא אור פני מלך חיים, לכן יש שמונה ימים חנוכה נגד ח' פעמים אמת שבאמת ויציב ואח"כ נמשך לאבא ואימא.

ושם הוי"ה אהי"ה שהם במילואם גימ' רגל, וזהו הרמז בגמרא (שבת כ"ג) הרגיל בנר חנוכה, כי בכ"מ אמרו הזהיר, וכאן תפסו בצחות ונעימות לשונם הזהב תיבת הרגיל, כי סוד נר חנוכה ונר שבת הם בחי' רגל, בשבת הוא מתתא לעילא ובחנוכה מעילא לתתא, ואח"כ נמשכים אל הקב"ה בכל המידות נהרי שמן ודבש ונמשכים ב' פעמים אל מדיקנא אל הבינה ומשם להארת פני הקב"ה אור פני מלך חיים, וזהו חנוכה היינו חנה מספר ס"ג, ובמילוי יש ייא"י שהוא מספר אל, וכו' היינו הוי"ה פשוטה עם ד' אותיותיה והתיבה עצמה הוא מספר אל שני מהם אור הבינה ואור הקב"ה כנ"ל ומשם נהירין אל השכינה מא"ס לאין תכלית בעולמות התחתונים ונעשה יחוד ג' שמות אלו הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלקים הוי"ה אדני שמספרם נר ונעשה יחוד אמת נמשך אל כל ניצוצי השכינה בכל העולמות ומתנהרין מאפילה לאור גדול והמשכיל יבין.

(דגל מחנה אפרים פרשת מקץ)

זית טרף בפי"ה, עכ"ל. ודבריו הקדושים נתבאר בפירוש הסולם (אות טו) בזה הלשון: ומה אמרה [היונה] לנח ובניו, מצאוני השומרים הסובבים בעיר, אלו שומרים שערי ירושלים, הכוני פצעוני וגו', ועם כל זה, והנה עלה זית טרף בפי"ה, שהיסורים המרים כזית חביבים לה, והיו טרף בפי"ה מפני שממורקים העוונות. עכ"ל.

ואם כן יש ליתן טעם על פי דברי קדשו של השפע חיים זצוק"ל, שמטעם זה נהגו ליתן שמן זית לתוך מי הדבש, כי ע"י הדבש ממתקים הדינים ומתקנים אותם לבחינת דוכרא וחסדים, ועל ידי הזית מעוררים את זכות היסורים אשר המה מנת חלקנו בגלותנו, שהם ממורקים עונותינו, ויתהפכו לנו לזכות, להיטיב עמנו החתימה.

\*

ולתוספת ענין השמן והדבש נביא מספר דגל מחנה אפרים שפירש על פי הסוד ענין השמן והדבש: להבין ענין חנוכה אשר חנני ה' ברחמי וברוב חסדיו בקיצור נמרץ, והוא ע"ד (קהלת א, ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא, כי כתר עליון נקרא נחל קדומים שהוא קודם לכל הספירות, ואבא ואמא נקראים נחל עדנים, והשאר כל המדות של הקב"ה נקראים נהרי שמן ודבש, והם נמשכים הכל אל השכינה ב"ה הנקרא ים, והים איננו מלא כי תמיד הוא רוצה לשאוב יותר ויותר המשכות מא"ס ב"ה, וחנוכה הוא ענין י"ג תיקוני דיקנא, וכך הוא הסדר

מנהג זה צריך ביאור בטעמו ובמקורו, דהנה הרה"ק זי"ע כתב שאצל אדמו"ר הרה"ק מרוז'ין זי"ע היה מנהג זה חוב גדול, אמנם מסיום דבריו שכתב שאח"כ כשכבר היה יין לא היו צריכים משקה זה משמע שלא היה קפידה לשתות משקה זה של מי דבש דוקא, אלא כיון שלא היה יין במקומותיהם היו מביאים אותו משום משקה חשוב. אמנם מצאנו שנהגו הרבה צדיקים לשתות מעד בחנוכה דוקא, אף שלא נהגו כן בשאר מועדים.

הנה ענין זה מבואר על דרך הקבלה בספר שפע חיים (רעוא דרעיון פר' חיי שרה תשמ"ג) שכתב בענין המנהג של שתיית מי דבש בחנוכה, וזה לשונו: ובצאנו נהגו להעמיד מי דבש על השולחן הטהור בימי חנוכה, וזקני הקד' [הרה"ק בעל דברי חיים] מצאנו זי"ע נענה פעם ואמר 'אל תרבה שיחה עם האשה, אש"ה בגימטריא דב"ש', עכ"ל, ויש לומר שדבש היא האחרונה משבעת המינים שהם נגד הספירות הקדושים והיא בחינת מלכות, ומלכות בחינת אשה כמבואר בספה"ק על פי חכמת האמת, ובחנוכה אל תרבה שיחה עם האשה, היינו להמתיק הדינים מבחי' מלכות ואשה, שיתהפכו לבחינת דוכרא וחסדים. עכ"ל ספר שפע חיים.

ועל פי דברי קדשו אפשר לבאר גם את טעם מה שנהגו לתת שמן זית בתוך המי דבש, על פי דברי הזוה"ק (זוהר חדש, נח, דף כא) ומה אמרת [היונה] לנח ולבניו, מצאוני השומרים הסובבים בעיר, אלין נטרי תרעי ירושלים, ועם כל דא "והנה עלה

## < המשך מעמוד קודם

שיבדיל אותנו השי"ת מאומות העולם ויקבץ נדחנו מארבע כנפות הארץ, ויעלנו לציון ברנה שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך, ויאיר עלינו אור חדש ויקרבנו לעבודתו.

ונראה שאף הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע שכתב שמתוך החשיכה מתקרבים לנהורא וגדלות השכל, הוא על דרך מאמרם ז"ל (פסחים ג) 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה', ועל ידי זה זוכה אחר כך כשלומד תורה לשמה, לאור גדול, וכמו שכתב בספה"ק 'ושר דברי

אמת (אות ט) בשם של"ה הק' (מסכת שבועות): שאענ"פ שאמרו רז"ל לעולם ילמוד אדם שלא לשמה כי מתוך וכו' אין רוצה-לומר שאין עבירה בשלא לשמה ח"ו, כי עבירה גדולה הוא, רק רוצה-לומר אם לא ילמוד כלל לא ידע כלל, רק אם ילמוד מתחלה שלא לשמה וכשידע ויבין באמתה, איך הוא דרכי התורה ותכליתה לדבק בהשי"ת, ויבין שיש עבירה גדולה בשלא לשמה, ילמוד בודאי לשמה, אבל בודאי שלא לשמה הוא עבירה גדולה, רק מתחלה אין בריחה. עכ"ל ספר ושר דברי אמת.

וכידוע מפי ספרים וסופרים אשר האריכו רבות בענין אור הגנוז המתגלה בימי החנוכה, שהוא האור שנגזר בתורה הק', ובימי חנוכה אפשר

ליכות לאור התורה. וכן האריך בזאת הרבה בספה"ק בני יששכר (מאמרי חדש כסלו-טבת, מאמר ב') וכתב בתוך דבריו (אות ח) בזה הלשון: ומתוך האור לעיני אחרי רואי בדברי הרב הקדוש [בעל הרקוח] הנ"ל, כתב (סימן רכה) תקנו ל"ו נרות (כנגד השעות ששימש האור הראשון כנ"ל) כנגד לשון אור ומאורות ונר, נזכר בתורה ל"ו פעמים עיי"ש, הוא מה שכתבתי שהאור הגנוז נגזר בתורה והוא ששימש ל"ו שעות (נגד מנין ה' פעמים אור שזכר בתורה ביום א' בגיטריה אלף ל"ה ובהחזרת אלף לאל"ף) (סוד הכתוב איכה ירדוף אחד אלף) הנה הם אל"ה בגימטריה ל"ו, והנה נגזר בתורה, כשרצו היוונים לבטל התורה אשר בה אור הגנוז הלזה, הנה השם יתברך התנוסס להאיר להם בנר מצוה ותורה אור הוא אור התורה מן הארת אור הגנוז, ועל כן נזכר בתורה ל"ו פעמים אור ונר ומאורות כנ"ל, ועל כן תקנו ל"ו נרות, אשרי העם שככה ל"ו. עכ"ל ועיי"ש עוד הרבה מה שדיבר בזה.

ועל פי זה כל הנ"ל נתבאר היטב דברי רבינו זי"ע, כי אם ח"ו איש ישראל אינו עוסק בתורה אזי שורר חושך על פני תהום, והרי הוא מבני אדם יושבי חושך וצלמות, ובאופל יהלון. והנה אם עוסקים בתורה הקד' שלא לשמה אף שהוא מאיר את אור התורה, מכל מקום אור וחושך משמשים בעירבוביא ח"ו, וזהו בחינת "והארץ

**מכון חכמי רומניה**  
**שע"י מוסדות שטפניט בארה"ק**  
**טלפון : 03-579-03-03**

---

**יותא טבא לרבנן**  
ניתן להשיג  
במשרדי מכונינו את הספר  
**נר ישראל' רוז'ין ז"ח**  
מהדורה חדשה עם תוספות רבים  
ובסדר חדש ומאיר עינים

---

**להשיג בנקודות המכון:**  
בני ברק, אלעד, גבעתיים, ירושלים

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:21

יציאת השבת: 17:11

רבינו תם: 17:42

ע"פ אופק תל אביב  
ד' בטבת התשפ"א

# טוב לחסות בה'

715

## סכנת הבושה!

### עקץ התשפ"א

אשת פוטיפר נמצאת לבד בבית עם יוסף הצדיק ורודפת אחריו להחטיאו. יוסף בורח לעבר הדלת, אלא שברגע האחרון מצליחה היא לתפוס את בגדו של יוסף ועוצרת בעדו. יוסף הצדיק יכול בכוחו הגדול לשחרר בקלות את הבגד מידיה, אך הוא מעדיף להשאיר את הבגד בידה ובורח מהמקום. אותה מרשעת מכניסה אותו לכלא 12 שנה בעקבות ההוכחה שבגדו בידה.

"מדוע?", שואל הרמב"ן, "למה השאיר לה יוסף הצדיק ראיות שהפילו אותו?". אומר הרמב"ן דבר מבהיל: "לכבוד גבירתו לא רצה להוציא מידה – כדי לא לבייש אותה, וכדי שלא יגלו שהיא זו שרדפה אחריו, העדיף הוא לסבול שנים של סבל. עדיף לסבול ולא לבייש או להכלים את השני". את המעשה המדהים הבא סיפר פנחס זרביב שליט"א (למעשה): "סיפר לי אברך חשוב: 'לאחר נישואיי



למדתי בכולל מצומצם אשר מנה כ-15 אברכים. מכיוון שהייתי גר במרחק רב מהכולל, לא הייתי ממתין לתפילת מנחה שהיתה בכולל בשעה 13:20, אלא הייתי יוצא מיד בשעה 13:00, ובכך הספקתי להגיע לבית, לאכול, לנוח ואף לחזור לכולל בזמן להמשך הלימוד בשעה 15:00. את תפילת מנחה הייתי מתפלל מאוחר יותר, בשקיעה. חלפו שנתיים מנישואיי ועדיין לא נפקדתי בילדים. רציתי והתחננתי, אך עדיין לא זכיתי.

והנה, יום אחד, אירע בכולל מקרה מחריד. לפני סיום הלימוד בשעה 13:00, נשארו בכולל עשרה אברכים ואני בתוכם, כך שאם אני הולך, ספק אם יהיה להם מנין לתפילה. אלא, שאני כהרגלי סירבתי להישאר עוד 20 דקות עד לתפילה, והסברתי שבכך לא אוכל לשוב היום לבית על מנת לאכול ולנוח. ואז לפתע, ניגש אליי אחד האברכים החשובים והפציר בי להישאר לתפילה. שוב סירבתי בנימוס, אך אז, לתדהמת כולם... הוא פתח את פיו והחל לצעוק עלי: "איזה חוסר התחשבות! תתבייש לך, אגואיסט שכמוך! אתה מושחת!", ועוד מילות גנאי מביישות לעיני כל חבריי בכולל. התביישתי והייתי המום. דבר כזה לא קורה בכולל נורמלי לעולם. "מה קורה לו? למה הוא עושה לי את זה?", שאלתי את עצמה, "הרי הוא יודע שאני לא מתפלל בכולל מנחה מעולם. היה לי קשה, אבל שתקתי. נזכרתי בסיפורים הרבים ששמעתי בשם מרן הרב קנייבסקי כי תולה ארץ על בלימה, וכי מי שפוגעים בו והוא לא עונה – הרי שזוהי עת רצון מסוגלת מאד. מיד אמרתי ליושבים לצדי כי מי שרוצה ברכה יכול לבוא אלי... האברך הפוגע שמע את דבריי, וכעס עוד יותר והמשיך לבייש אותי. אני שומע זאת בהלם ובבושה עצומה, עוצם את העיניים ומתפלל לה' מקירות ליבי: "אנא ה', בזכות השתיקה המרה והקשה זכה אותי ואת אשתי בפרי בטן".

בצהריים, האברך הפוגע הרגיש בטעותו והתבייש ממני נורא. אזרתי אומץ ושאלתי אותו למה עשה לי זאת, והלה החל להתנצל וסיפר בבושה ואמר לי כי בתו חולה מאוד, היא מאושפזת בבית החולים מזה שלושה ימים, כך שאין לו יום ואין לו לילה, הוא לא ישן על מיטה כבר שלושה ימים, ומגיע לכולל בכוחותיו האחרונים: במתח וצער. ועל כן הוא מתנצל. סלחתי לו והמשכנו להיות חברים. לפני שבועיים, לאחר 9 חודשים מאותו יום, זכיתי ב"ה להחזיק את בני בכורי, בריא ושלם, ואף באותו יום השתחררה בתו מבית החולים בריאה ושלמה כנגד כל הסיכויים. הבושה שווה זהב רב!

#### לרפואה, פרנסה

**והצלחה:** מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אורשרית שירה בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת דליה רבקה וב"ב. אביגיל בת קארין.

**זשב"ק:** שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

**לעילוי-נשמת:** הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שירון ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם. יצחק ז'אק בן שמחה. עזרא בן פרחת. מנשה בן יקוט. רחמים בן צ'חלה. משה שלום בן אברהם. מרים בת אסתר.

**העלוך מוקדש לע"נ יואש שלום בן יחיא ושודיה שושנה ת.נ.צ.ב.ה.**

**לע"נ סאלם יואב ברזילאי בן סלימן זצ"ל ת.נ.צ.ב.ה.**

**רוצים הקדשה שנתית להצלחה, בתרומה שלכם זיכיתם אלפי משפחות!**

# כוחו של ילד הפלא

הרב שמשון אבן שמשון

היא קוראת ליוסף ומנסה למשוך אותו בדברים, אך התורה אומרת כי יוסף הצדיק אמר מילה אחת נחרצת: "וימאן?". – לא ולא!

רק רגע: מאיפה היה לו את הכח לכך?.. הרי זה נגד ההיגיון?!... כיצד נער בודד בקצה העולם, שכולם התייאשו ממנו, לא ילך אחר תאוותו? מה עצר אותו?.. אומרים חז"ל כי ביוסף נאמר וימאן, בזכות היומאן של יעקב. באותה פרשה מעידה התורה כי אחר שאמרו ליעקב שמת יוסף: "וימאן להתנחם".

הוא לא הפסיק לחשוב על יוסף ולאהוב אותו. ובזכות היומאן של יעקב, האהבה האמיתית והכנה שאהב את יוסף, זה היה הכוח של יוסף לעמוד מול ניסיונות החיים הגדולים ולמאן אף הוא. וימאן בזכות וימאן. כי הכח וההגנה היחידה שיש לילד בכל הדורות מול הפיתויים והניסיונות הוא רק על ידי החוס, האהבה והאוירה הנעימה והטובה שבבית.

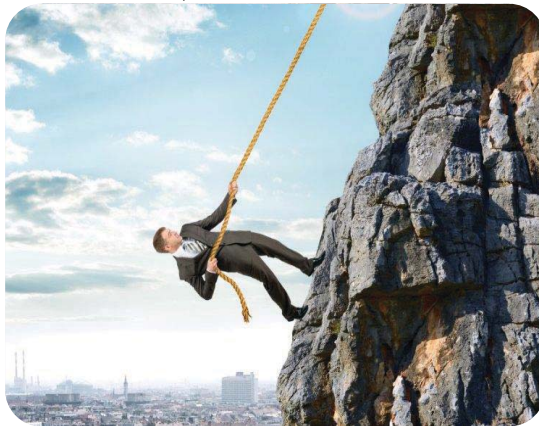
ברגע שהילד יודע בתוך ליבו שבבית אהבים אותו, רוצים אותו, והוא חשוב בעיניהם – הוא לא ייתן לשום תאוה ופיתוי לנתק אותו מהבית. הוא יהיה קשור לבית ויהיה לו קל יותר לעבור את ניסיונות החיים בקלות.

מספרים על אמא שהגיעה אל הרבי מחב"ד, כשהיא שבורה ורצוצה. "כבוד הרב, חיי התרסקו. בני הבכור, נער בן 17.5 הודיע כי הוא עוזב את הבית ואת היהדות. הוא עובר לעיר הניסיונות 'מנהטן', שם הוא ישכיר דירה ויחיה חיים חדשים. איבדתי את הילד. מה עליי לעשות כבוד הרב?".

הרבי מחב"ד שתק לכמה רגעים ואמר: "תשקיעו בשולחן השבת שלכם?". "אך רבנו, כיצד זה יחזיר את הבן שכבר איננו בשולחן שבת?", כאבה. אך הרב לא השיב, וחזר על דבריו: "להשקיע בשולחן שבת".

היא יצאה באכזבה לביתה, אך החליטה... – המשך בעמוד 4 –

ששם חיכתה לו הפתעה. כל בני הבית יצאו החוצה להתרשם מיופיו, ולא האמינו כי יש דבר כזה בעולם. בתקשורת התפרסם כי שלושת הטבחיות בביתו של פוטיפר קטעו את אצבעותיהן, אחר שנדהמו ממראהו של ילד הפלא, ולא הבחינו כי הן חותכות את אצבעותיהן, במקום את השניצלים. הן אושפזו במצב בינוני וחל שיפור במצבן. בינתיים, אשתו של פוטיפר שהיתה מפורסמת במצרים כאישה החשובה בממלכה, היתה קוראת ליוסף ולוחשת לעברו משפטי סתר, כדי שאף אחד לא



ישמע, ויוסף משפיל את הראש ושותק. יוסף מרגיש את התהילה העצומה, ושומע את היצר שמדבר אליו: "תראה כמה אתה מיוחד, אין יפה כמוך, כולם רוצים בקרבתך, כאן תוכל להשיג כל דבר שרק תרצה. הרי אבא שלך בטוח שאתה מת ושכח ממך, אין כאן רבנים של הישיבה שיחפשו אותך. אחים שלך בטוחים שאתה כבר לא חי, אף אחד לא עוקב אחריך, אז קדימה בוא ותעשה חיים. הרי באף מקום לא ירצו אותך ויתפעלו ממך כמו כאן. עכשיו תנקום בכולם ותעשה מה שמתחשק לך".

ואז מגיע יום הניסיון הגדול. אחר שהסקרנות והאהדה מיוסף הצדיק גדלה, החליטו בשמיים להעמיד את יוסף בניסיון, האם נאמן הוא לבוראו ולרומם אותו לדרגה גבוהה של יוסף הצדיק או שמא ייפול הוא בפח היצר וירד מכל גדולתו. אשת פוטיפר מבחינה שאין איש בבית ומחליטה שהגיע שעת המבחן.

הוא הסתובב ברחובות אלכסנדריה וקהיר שבמצרים. הכל הביטו בו בהתפעלות – כזה נער יפה לא רואים בכל מקום. ממש ילד פלא. בכל מקום שעבר, ביקשו התיירים ואנשי המקום להצטלם איתו. "מה שמך? ומהיכן אתה?", שאלו העוברים ושבים בסקרנות. "אני – יוסף, או בשבילכם 'יוסף'. נער יהודי בן 17 אשר עד לפני כמה ימים הייתי בחור ישיבה בישיבת יעקב אבינו, הייתי חלק ממשפחתו של ראש הישיבה וגדול הדור – יעקב, וכולם חשבו שאני הולך להיות הירש והממשיך של אבי".

"וכיצד הגעת הנה?", שאלו בפליאה. "אחים שלי חשבו שאני מנסה לגרור את אבא שלי, גדול הדור, נגדם ולנדות אותם מההמשכיות של עם ישראל, ולכן הם דאגו להעלים אותי מהשטח, לא לפני ששחטו גדי עיזים ואמרו לאבא שלי שאני מת, כדי שישכח ממנו".

"כלומר, אבא שלך בטוח שאתה לא קיים יותר?", הוסיפו לשאול. "כן, כל העולם בטוח שאני מת. אחים שלי הדפיסו מודעת אבל על מותי ותלו זאת בכל מקום אפשרי, הקימו אוהל אבלים ענק בחצר ביתנו, כשכל החברים והרבנים בישיבה שלי באים לנחם את אבא שלי על מותי. רק אחיי שיודעים שאינני מת, בטוחים שזה יקרה ממש עם הגיעי הנה".

"אז אולי תבוא אליו לבית", מציע כל אחד ליוסף, "אני אפנק אותך ותחיה איתנו יחד".

עד שמגיע אחד השרים החשובים במצרים – 'פוטיפר' שמו, שלא מסתיר את התפעלותו מהילד המיוחד. "אתה שלי, ואשלם עליך כל הון שבעולם", הוא קובע ומשלם לסוחרים סכום עתק. יוסף מובל לביתו של פוטיפר, אלא

כשבני הבית מקבלים חוס פנימי של אהבה ואוירה נעימה, יש להם את הכוח לעמוד מול האש

החיצונית, אש התאוה השורפת של היצר המעמיד כל נער קטן וחלש בימינו מול ניסיונות כבירים ועצומים מאין כמוהם רק בשמחה בבית, אהבת המצוות, ושמחה בדרך ה' ובתורה, נזכה לשמור אותם מהרחוב!

# כוחו של ילד הפלא

הרב שניאור זקני

– ההמשך מעמוד 3 –

לקיים את דברי הרב בתמימות. היה זה באמצע השבוע. היא קראה לכל ילד בנפרד ושאלה אותו מה המאכל האהוב עליו ביותר. "שניצל וציפס", ענה הראשון, "גלידת שוקולד", אמר השני, "סלט פירות", הוסיפה השלישית. כך שמעה האם את דברי ילדיה ושוחחה עם בעלה על דברי הרבי. והנה, הגיע ליל שבת. הילדים מתיישבים ליד שולחן השבת כשלא נגד עיניהם נגלה מחזה מופלא – על צלחת של כל ילד הונח פתק עם שמו, אשר כתוב עליו: "לילדי היקר ואהוב באהבה", ולצידו המנה שהוא כל כך אוהב. עיניהם של הילדים אורו והם הרגישו שמחה מיוחדת. אך זה לא נגמר כאן. לפתע, באותה השבת האב החל להתייחס לכל אחד מהילדים בצורה מיוחדת. הוא לא נרדם על השולחן באמצע הסעודה, אלא התעניין בכל אחד, שאל אותו שאלות, שר איתם שירי שבת וסיפר סיפורים ובדיחות. הילדים היו המומים ונרגשים – כזה שולחן שבת כבר שנים אין להם, שהרי תמיד האבא עייף ונרגז. גם מהאמא הם נדהמו עד למאד – היא לא כעסה שהשאירו אוכל, ולא צעקה בגלל שלא הרימו את הצלחות. היא נתנה חיבוק אוהב לכל ילד, ישבה לידו וצחקת איתו. אוירת שבת שכזו הם לא חוו מעולם. הם היו בטוחים כי כנראה זו שבת מיוחדת או שמא זכו ההורים בפרס, אך וודאי בשבת הבאה, הכל יחזור להרגלו – מלא בעצב, מתח וכעס.

אלא שבשבת הבאה שוב חיכתה להם הפתעה. שולחן השבת היה עטור בצבעים מיוחדים, מכתב חס לכל ילד, ואבא הכריז על שלל פרסים לכל מי שיענה נכון על חידון פרשת השבוע שיהיה הלילה. כולם שמחו, שרו ונהנו. לאחר כמה ימים התקשר הבן הנושר אל אחיו השני והתעניין במצב בבית, שכן ניתק הוא את הקשר עם הוריו. "אתה לא תביין", זעק האח השני בלהט, "משהו קרה לאבא ואמא."



השבת נהייתה הדבר הכי כייף: אבא עושה חידונים ולא נרדם, אמא מחבקת, שמחה ולא כועסת. כל אחד מקבל את האוכל שהוא אוהב, ויש הרבה ממתקים, סיפורים ושירים. "מה?!!?", תמה האח הנושר, "היתכן?!!?". "אם אינך מאמין אתה מוזמן לראות. גם אני לא האמנתי אך זה חוזר על עצמו כבר כמה פעמים." והנה, שבת לאחר מכן, באמצע סעודת ליל שבת שהתנהלה בשמחה ובאוירה משפחתית חמה, נשמעות דפיקות בדלת. האם פותחת את הדלת, ומול עיניה נגלה... בנה האובד. "שבת שלום", הוא מכריז כשמפתחות הרכב בידו. לאם היה קשה לראות את בנה כך, אך היא מהר התעשתה ואמרה בשמחה:

## ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לישועה והצלחה: ימימה בת טופת טובה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, יונה בת יהודית. זיווג הגון: מול בת תמר.. לע"נ: גלילי הכהן בן כוכבה, בוריס בן ברכה, מטוב בת יוכבד, אסתר אסתר בת מלכה.

ראינו ישועות גדולות בזכות קו הציונות: 054-5235585

העלון מוקדש לעילוי נשמת רפאל אטדי בן אסתר ת.נ.צ.ב.א



"ילדים, תראו איזה אורח חשוב ונפלא הגיע אלינו. כנס מתוק שלי והצטרף אלינו לשולחן השבת". הכל שמחו לראות את הבן מצטרף לשולחן, והשירה והשמחה הלכו וגברו מרגע לרגע. הבן הנושר התפלא, הוא אכן רואה כי קרה כאן משהו. אבא מחבק כל ילד בנפרד, שר עם חיוך על הפנים, ואמא מאושרת ומגישה לכל אחד אוכל מיוחד, והכל מתוך שמחה ואחדות. "איפה האבא שנרדם כל סעודה ולא מדבר איתנו?... להיכן הוא נעלם?", תמה, "ומי החליף את האמא הכעסנית והקפדנית שרק נותנת הוראות וצעקות?". היו אלה שעתים של אוירת שבת מרוממת כמוהו לא הרגיש מיום בריאתו. בסיום הסעודה, הוא נפרד מכולם, וחזר לרכבו בדרך לדירתו. אך זה לא הסתיים. שבת לאחר מכן, הוא כבר הגיע לפני כניסת השבת. הוא נהנה כל כך בשבת שעברה, שהחליט כי השבת הוא נשאר מההתחלה ועד הסוף. הוא שמר את אותה שבת ונהנה מהחידונים, מהיחס והשירים. לאחר מספר שבתות ספורות הוא הפתיע את בני משפחתו אחר שהכריז בהתרגשות: "אם האווירה בבית נהייתה כל כך נעימה וטובה, אני חוזר לחיות איתכם בחזרה". האמא והאבא התרגשו עד דמעות וראו את דברי הרבי כאות משמיים שאמר: "תשקיעו בשולחן השבת", כי משפחה שיש בה אוירה טובה של חוס, נעימות והרבה שמחה – הילד לא יסכים להחליף זאת בעד שום תאוה מזויפת שיציעו לו ברחוב. יתכן והוא יבדוק מה הולך בחוץ, אך לא יאריך הזמן עד שהוא יבין כי אין כמו הטוב והשמחה שבתוך הבית. ללמדנו שחוס ואהבה אמיתית ופנימית מנצחת כל אש של תאוה חיצונית.

לתגובות: 052-7151858

רחוב משה בריל 9, ת"א, מטפ' אחיאל

daniel777achiel@gmail.com

לרפו"ש ניסים חיים רפאל בן לעיפה,

שרה חיה רפאלה בת רחל

ולעילוי נשמת אברהם בן לעיפה

ועל בת שולמית ת.נ.צ.ב.א.

העלון מודפס

בחסות תפארת אפי

## הודו לה' כי טוב

צוות העלון מודה לבורא עולם על כל המאמצים, ולהורים העומדים בראש המערכה הגדולה, בעיילוב המפיצים היקרים העושים לילות כימים! ישלם ה' עטרכם בטוב ובנעימים. אמן!

חידה

איזו חיה נתן יעקב לבנו יוסף כדי שתשמור עליו כשהלך לבדוק את שלום אחיו?

הוא: אלוהים! אלוהים הוא זה שגם הוא אלוהים! והוא זה שגם הוא אלוהים!

# צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!



חנכה - פרשת מקץ

עלון מס' 30



## עלון זה מוקדש לע"נ הרב אברהם נחמן בן זאב זצ"ל

## בְּדֶרֶךְ הַזְמַן

ביניהם על עשירותו של ה'גראף פוטוֹצקי' שהיה ידוע בזמנם כגביר אדיר. "לגראף אֶחָזֵת וּכְפָרִים לָרֵב" התבטא האֶחָד. "הוֹנֵו נֶאֱמַד בְּמַלְיוֹנִים, הַצָּאֵר הַרוֹסִי לֹא הִתְקַרֵב אֵלָיו!" אָמַר מְשֻׁנָּהוּ. הַשְּׁלִישִׁי מְמַלֵּא אַחֲרֵיהֶם וְאֹמֵר "כְּוֹדַי שְׁמַתְעַנֵּג הוּא בְּכָל תְּעַנּוּגוֹת הָעוֹלָם!" וְהַנְּהָ, רֵבִם הַקְּדוֹשׁ עָבַר, וְשָׁמַע אֶת שִׁיחַת הַחֲלִין שְׁלֵהֶם. נֶעֱמַד רַבִּי לֹוִי יִצְחָק וְשָׂאֵל אֶת תַּלְמִידָיו: "הֵאֵם הַגְּרָאֵף פוֹטוֹצְקִי הִדְלִיק אִי-פַעַם גַּר חֲנֻכָּה?" מְשֻׁנְעָנָה בְּשִׁלְיָהּ, הַמְשִׁיב הַצְּדִיק וְאֹמֵר: "אֵיךְ נִתֵּן לֹוֵמֵר עַל אָדָם שֶׁבְּחַיָּו לֹא הִדְלִיק גֵּרוֹת חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא זָכָה לְכָל תְּעַנּוּגוֹת הָעוֹלָם...?"

רבנו ה'שפת אמת' מציון פי גס חנכה הוא הנס הגלוי האחרון שזכינו לראות, כמאתים שנה לפני

רבנו הרמב"ם פותב על מצות חנכה: "מצות חנכה חביבה היא עד מאד" - בטוי שאינו פותב על שום מצוה אחרת. אכן, חביבות יתרה יש לימי החנכה המעניקים לנו עז ותקנה, התעלות והתעוררות רוחנית. רבנו החדושי הרי"ם מתבטא שעלינו להודות על ימי החנכה שמחממים לנו את ימי החורף. החדושי הרי"ם אינו מתפון להם גשמי, אלא להם רוחני. ימי החנכה מאירים באפלת הגלות, ומחממים את החורף הרוחני בקימים אלה, גם מי שהיה תקופות קור' וירידה רוחנית, יכול להתעודד בכשורת ימי החנכה.

בחורים צעירים בשיבתו של רבנו לוי יצחק מברדיטשוב, סגורן של ישראל, עמדו ודברו



לשמו הגדול על נסיו ועל נפלאותיו. בעבודתם, האור קים והניצוץ היהודי ממשיך להבליח בחשכת הגלות. בתקופות הקשות ביותר החזיקו אבותינו במצות הנזכה, שהפיחה בהם עדיד ועז רוח. ברדיפות מסעי הצלב, במרתפי האינקוויזיציה, בגזרות השמד, בכריחה מהפוגרומים, במחנות ההשמדה ובגטאות, לא וותרו על הדלקת נרות הנזכה, להודות ולהלל לשמו הגדול על נסיו ועל נפלאותיו.

חרבן בית שני. נס זה - נס האור, מלוח אוטנו בגלות הארצה. גם ללא בית מקדש וללא כהנים בעבודתם, האור קים והניצוץ היהודי ממשיך להבליח בחשכת הגלות. בתקופות הקשות ביותר החזיקו אבותינו במצות הנזכה, שהפיחה בהם עדיד ועז רוח. ברדיפות מסעי הצלב, במרתפי האינקוויזיציה, בגזרות השמד, בכריחה מהפוגרומים, במחנות ההשמדה ובגטאות, לא וותרו על הדלקת נרות הנזכה, להודות ולהלל לשמו הגדול על נסיו ועל נפלאותיו.

## בדרך החנוכה

ובהתקדמותו. לגדל חרדתו גלה, כי המנהל סרב לקבל את הילד באמצע השנה. שלח הרב צדקה שליח ובקדו מכתב חתום על ידי הרב, אה המנהל המשיך לעמד בסרובו.

יום אחד, בשעת בקר מקדמת, התייצב הרב צדקה בבית משפחת כהן. הילדים כבר עמדו לצאת לבית הספר. גם שמוליק הקטן, הילד בן השש, כבר היה מוכן לצאת לדרכו. אה הרב צדקה עצרו, כשהוא מסביר לאב כי הוא לוקח את הילד עמו, לבית ספר תורני - תלמוד תורה. כה יצאו השנים - הגאון רבי יהודה צדקה, ראש ושיבת "פורת יוסף", ושמוליק הקטן - והלכו יחד לתלמוד תורה. המנהל הבחין בשנים, מבעד לחלון חדרו. הוא

דורש היה הגאון רבי יהודה צדקה וצ"ל את הנאמר בפיוט: "הנרות הללו קדש הם" - רמז לבניו של אדם, שעליהם להיות קדש לתורה ולעבודת ה'.

"...אינו לנו רשות להשתמש בהם" - אסור לנו למנע אותם מלמוד התורה כדי להשתמש בהם לצרכינו...

"אלא לראותם בלבד" - לראותם עוסקים בתורת ה', לגלות את הניצוץ הקדוש הטמון בהם ולהעלותו.

נאים הם הדברים למי שאמרם. רבות היה עושה הרב צדקה וצ"ל למען ילדי ישראל, שיתחנכו בחנוכה טהור ויגדלו לתורה וליראת שמים.

מספר כי פעם אחת, בשעת ערב, הלך הרב צדקה וצ"ל לבית משפחת כהן. "שמי יהודה צדקה", הציג את עצמו בפשטות מדהימה, ואמר: "שמעתי כי יש בביתך ילד שחלל ללמד בכתה א', וכי שלחת אותו לבית ספר שאינו של שומרי תורה ומצוות. אני מבקש ממך, לטובת הילד, כי תעבירו ללמד במוסד תורני". מר כהן נדהם, ואפלו קצת פגע. אמנם היה שומר מסרת, אה מכאן ועד חנוכה בתלמוד תורה - המרחק רב. הרב צדקה לא נרתע ולא ותר. גורלו של ילד יהודי מנח על כף מאזנים! עתידו הרוחני - שלו ושל כל דורותיו אחריו, עומד להיות מכרע, והוא יסוג? לא ולא.

שעות ישב עם האב. הסביר ושכנע, התחנן ובכה, עד שאחר חצות לילה הכריז האב כי הוא מוכן לשלח את הבן לתלמוד תורה. הוא הבטיח כי כבר למחרת הוא ירשם את הילד. כעבור ימים אחדים, טלפן הרב צדקה אל המורה בתלמוד תורה כדי להתענין בהתאקלמותו של התלמיד החדש



הרב יהודה יהושע צדקה וצ"ל

שאלפים חרדים למוצא פיו, איננו מהסס להקדיש שעות רבות מזמנו היקר, להביא ילד יהודי לחנוכה הטהור. הבה נכיר בערכו של חנוכה זה, ונשמר על טהרתם של ילדי ישראל, כיון ש"הנרות הללו קדש הם"...

'קרן הסעות' נאבכת ברוחות הזרות המנשבות, ותומכת במשפחות ברשום בניהם לתלמודי תורה. הון עתק משקע במערה הסעות ענק. לא חוסכים בעליות, לא מקמצים בהוצאות. תלמידים ממושב מרחק מוסעים במונית יום יום. תלמידות נוספות מגיעות לבית הספר התורני בטנדר, ילדים וילדות באים במיניבוס, בסיעתא דשמיא ארצנו הקדושה מרשתת לארצה ולרחבה במערה הסעות משקע. מיליוני שקלים. פשוטו כמשמעו. ומי מממן תכנית ענפה זו? אתה! גם אתה! תרומותיכם מצטרפות: הו"ק ותרומות נוספות במהלך השנה, חוברות לבסוס ולהרחבת פעילות הקדש. פה קטן של שמן האיר והפה לספור גם חנכה המתנוסס עד היום. כל תלמיד הוא פה שמן המצפה לגלוי! עתיד הוא להאיר, לצמח 'בן-תורה' ולהעמיד בית בישראל. קח חלק במהפכה!

הבין היטב מדוע הגיע הרב בכבודו ובעצמו. נבהל והתביש מאד, עזב את משרדו ונעלם באחד החדרים... כשראה הרב צדקה כי המנהל איננו בחדרו, חפש את דלת פתה א', דפק ופתחה. נגש אל המורה ואמר: "שמי יהודה צדקה, וזהו שמוליק הבן שלי. מהיום הוא יהיה תלמידך. אם תתעוררנה בעיות, פנה אלי". ואז חפש לו הרב מקום נוח, קרוב למורה, נשק לו כאב רחום, בקש שוב מהמורה שישים לבו לילד, ועזב את הפתח. מיום זה למד שמוליק בבית ספר תורני, כשהוא עולה ומתעלה בהקנת התורה הקדושה. עד שזכה להפגס לשייבה תורנית ולצמח לתלמיד חכם מפלג, וכך נצל הוא וזרעו אחריו.

ספור נפלא ומסר גדול מלמדנו: רוחות זרות מנשבות בחוץ, רוחות של יון. ומה מטרתה של יון? "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך". תפקידנו לעמד בפרץ, לשמר על "פה השמן" הטהור, שיהיה חתום, סגור ומסגור. כל נשמה יהודית היא שלהבת העולה במנורה שבמקדש, והחנוכה שעליה לקבל, צריה שיהיה טהור בלי שום סיג ופגם. הרב יהודה צדקה זצ"ל, ראש הישיבה הגדול,

## בדרך המצוה

משימה זו להשיג שפופרת משחת נעלים, בה יהיה אפשר להשתמש, הן בשפופרת - כצלוחית עבור השמן, והן במשחה - כשמן להדלקה.

הרבי ששחח שמחה עצומה על גס פה השמן הטהור הנגלה אליו, ברה בחם את היהודי הלה כי יצליח בדרך, ואכן לאחר שעות מעטות נגש הלה אל הרבי ושפופרת משחת נעלים בידו.

השמועה עברה במחנה, כי בצריפו של הרבי מבלו'וב מדליקים הלילה גר ראשון של חנכה. למרות העיפות הקשה מיום עבודת פרה, התגנבו אל הצריף מאות אסירים, מענים ודוויים, והמתינו בהתרגשות להדלקת הנרות. הרבי הנראה כמלאך ה', פניו בוהקות באור שמימי, אוחז בידו הגרומה גפרור, ופותח בהתרגשות עצומה בברכות הנרות, ראשית מברה הוא 'להדליק גר של חנכה', עובר לברכה השניה 'שעשה נסים לאבותינו...', וכל העינים דומעות... אימתי יעשה ה' נסים לבניו, לא רק בימים ההם' אלא גם בזמן הזה', אימתי יהיה הדבר לא רק 'לאבותינו' אלא גם לנו? משהגיע לברכת 'שהחינו...' נעצר. כוחותיו כמעט ולא

מחנה ברגז בלזון, שנות השואה האיומה, כ"ה בכסלו תש"ה, שלהי 1944. בין השוהים במחנה היה גם הרב ר' ישראל שפירא, האדמו"ר מבלו'וב. בעוד שאת רב באי המחנה מעסיקה שאלת הקיום החמרי, פיצד לשרד את השעה, מהיכן נשיג עוד מעט מזון או משקה, הרי שאצל הרבי עומדים ענינים אחרים ברומו של עולם - פיצד ידליקו השנה את נרות החנכה? מהיכן ישיג בימים שבאלה שמן ופתילות? וכיצד נצליח להתגבר על משמרות הקלגסים הנאצים?

עודנו אפוף בהרהורים ומחשבות, נגש אליו יהודי הנראה מארח הליכותיו ודבוריו כיהודי פשוט. אה הלה נגש בחם יהודי לרבי, ואמר: רואה אני כי רבנו טרוד עד למאד בענין החנכה, והנה ציץ במחי רעיון שאולי יהיה לכם לתועלת. תפקידי הוא לצחצח את נעלי הקצינים הגרמנים כל בקר, וידוע כי משחת הנעלים שמנונית היא, ונתן להשתמש בה כחמר בערה, אה אינני יודע האם כשרה היא להדלקת הנרות? באם יכריע הרבי כי אכן כשר הדבר, הריני מוכן ומזמן לקחת על עצמי



בראשם אף הם כאות הסכמה... הרבי, פניו טהורות וטובות, אוזן בידו הרועדת את ידו של היהודי, ומשיב ברה: "אף אני חשבתני כן. כשהגעתי לברכת 'שהחנינו', הסתפקתי האם ראויים ימים אלו לברכת 'שהחנינו'? הכיצד אוכל לברך 'שהחנינו' כאשר הברכה הנראית כמתאימה יותר היא ברכת 'דין האמת'." אך משהפניתי את ראשי לאחור, וראיתי את מאות היהודים הדוויים והשסועים עומדים בצפיפות ומביטים בגר החנכה, כשנזכרתי ביהודי שסכן את חייו להשיג מעט משחת נעלים כדי להאיר לנו את נשמותינו המעונות, אמרתי בלבי: "אשרי העם שפכה לו", אשרי העם המסגלים גם ברגעים וזמנים שכאלו להתעלות מעל הקרקע ולגעת בשמים.

ראיתי שגם פה השמן קיים גם היום, כאן בברגן-בלון. תחת השלטון העמלקי. נצח ישראל לא ישקר! לא נתן לכבות את הניצוץ היהודי! עצם הגעתם הנה של מאות אסירים, תוך ותור על שעות שנה יקרות וסכון עצמי, מזכיח שעם ישראל חי וקיים וכך ישאר! על כך ברכתי "שהחנינו וקימנו והגיענו לזמן הזה!"

עמדו לו. וכי על ימים כאלו יכולים לברך 'שהחנינו' והגיענו לזמן הזה? אך לאחר רגעים בודדים אור עז, ובקול רם כאלו היה עומד בבלוז'וב בבית מדרשו מול אלפי חסידיו, ברה את ברכת 'שהחנינו'.

האסירים החלו שרים את הפיוט "מעוז צור ישועתי", ומקוים בלבם כי יגיעו כבר הימים של "חשוף זרוע קדשה וקרב קץ הישועה כי ארכה לנו השעה ואין קץ לימי הרעה".

משסיימו את המעמד המרומם, החלו להתפזר איש איש חזרה לדגשו ולצריפו, והנה נגש יהודי מרנפש אל הרבי, וטענה בפיו: "רבי", כה אמר "כשברכת את ברכת 'להדליק נר של חנכה', היית אפוף הוד, ואף כן הדבר בברכת ששעה נסים, אה כיצד זה יכלת לברך 'שהחנינו וקימנו והגיענו לזמן הזה'? זמן בו אנו ואחינו מתענים ונטבחים בכל שעה ואין לה רגע שאין קללתו מרבה מקודמו. האם על זמנים כאלו אנו מודים? האם בזמנים שכאלה מברכים 'שהחנינו' ומה יאמרו ילדי שאינם ומה יענו הורי, האם על הרצחם אני מודה?" יהודים אחרים שעמדו ושמעו את שאלתו, הנהגו

## בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

החלום הראשון, חור לישן, ורק אז חלם חלום נוסף? לדברי יוסף הצדיק, לכל זה הייתה משמעות רבה. החלום חור על עצמו כיון שהדבר עומד להתרחש בקרוב, ולכן אין לבזבו אף רגע בהכנות לשנות הבצרת והרעב שתגיע על שתי קבוצות הפרות נצבו אלו לצד אלו כדי להצביע על כך שקיים קשר חשוב ביניהן - שלמעשה, השנים הטובות יכולות להתקיים בעת ובעונה אחת עם השנים הרעות, וזאת אם עוֹדפי התבואה ישמרו ויאגרו כדי לכלכל את האנשים במשך שנות הרעב. כמו כן, פרעה התעורר בין שני החלומות כיון שהקב"ה אמר לו: "התעורר והצל את בני עמך לפני שיהיה מאחר!" במלים אחרות, החלומות עצמם רמזו על תקנית פעולה נגד הרעב הממשמש לבוא. אם יוסף לא היה מעניק לפרעה את עצתו, הוא היה נאלץ להשמיט חלקים נכרים ומהותיים ממשמעותם של החלומות. מתן העצות היה חלק מפתרון החלומות. יוסף הצדיק מצא חן בעיני פרעה, והוא נתן לו את התפקיד הבכיר של הממנה על כלכלת מצרים.

**לפני שנים רבות אמר הנביא עמוס: "הנה ימים באים נאם ה' והשלחתי רעב בארץ. לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה'."** האם בדברים אלה לא נבא עמוס את מינו ואת תקופתנו

בפרשת השבוע אנו קוראים על חלומות פרעה, מלך מצרים. לאחר שחרטמי המלך ומגידי העתידות שלו לא הצליחו לפענח את פתרון החלומות המוזרים, נזכר שר המשקים בנער יהודי היושב בכלא שפתר את חלומי פצורה מדקת. יוסף מובא לפני פרעה, המספר לו את שני חלומותיו: שבע פרות רזות האוכלות שבע פרות שמנות, ושבע שבלים תבואה מלאות הבולעות שבע שבלים רזות ומצמקות.

יוסף פותר את החלום לשביעות רצון פרעה: שבע שנות שבע יגיעו לארץ, אך לאחריהם יגיעו שבע שנות רעב כבד שישכיחו את השבע שקדם לו. המלך נהנה מפתרון החלום אך יוסף לא מסתפק בכך. הוא מיעץ לו למנות איש נבון וחסם כאחראי על התקנית הכלכלית של הארץ: הקמת מאגרי ענק של תבואה במשך שנות השבע, מהם יוכלו להתכלכל תושבי ארץ מצרים במשך שנות הרעב שיבאו לאחר מכן.

נשאלת השאלה: כיצד נער צעיר שזה עתה שחרר מן הכלא אזור אמץ להפך ליועץ למלך בכבודו ובעצמו? צדיקים הסבירו שלמעשה העצה הייתה חלק בלתי נפרד מפתרון החלום. מדוע עמדו הפרות הרזות ליד הפרות השמנות בטורם בלעו אותן? מדוע התעורר פרעה אחרי

הנוכחית? האם אין אנו עדים לרעב לאמת בעולם של מלאכותיות וזיוף? האם אנו לא חשים ברעב וצמאון אדירים לדבר ה' האם אנו עושים כפרעה בשעתו, מסתובבים לצד השני וחוזרים לישון, או שאנו מחפשים הדרך מאיש "חכם ונבון" שיכול להנחות את אנשינו הצעירים אל הדרך הנכונה - אל התורה?  
בסופו של דבר פרעה ציית לעצתו של יוסף הצדיק, נהג באחריות והציל את בני עמו מיסורי רעב שפקדו את כל העולם. האם אנו, כיום, מצינים את נשמותינו המרעבות מבחינה רוחנית ומעניקים להן את המזון שלו הן

משתוקקות? האם אנחנו עוזרים ל'אחינו שבשדות' שגם אליהם יגיע מזון רוחני? מי דעת להרוות נפשות יבשות, הועקים ממעמקי לבם 'צמאה לה נפשי, כמה לה בשרי'? תן ידה והשתתף בפעילות הקדש של רבני ופעילי קרן ההסעות', המלויים את בוגרי בתי הספר התורניים לרשום בשיבות הקדושות, תומכים בהם ובהוריהם, למען לא יגועו חלילה ברעב למזון רוחני.  
היה גם אתה 'איש נבון וחכם' ותשקיע במקום הנכון! הרם תרומתך למפעלם של גדולי ישראל - 'קרן ההסעות', גלגל ההצלה של זמננו!



### תשובות לפְרַשַׁת וַיֵּשֶׁב

- פֶּרַט אֶת הַחֲלוּמוֹת הַמוֹפִיעִים בְּפֶרֶשְׁתֵּנוּ.
  - חֲלוּמוֹת הַשָּׂרִים וְחֲלוּמוֹת יוֹסֵף - אֲלֻמוֹת תְּבוּאָה מִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ, וְגֵרְמֵי שְׂמִימִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ.
  - מַדּוּעַ לֹא הָיָה רְאוּבֵן בְּמַכִּירַת יוֹסֵף?
  - בְּאוֹתוֹ יוֹם שָׁמַשׁ אֶת אָבִיו יַעֲקֹב.
  - כִּמָּה זְמַן הָיָה יוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים?
- י"ב שָׁנִים

שְׁלַחוּ לָנוּ לְמַייל: [zaida@kerenh.org.il](mailto:zaida@kerenh.org.il) או לַפֶּקֶס 03-8004455  
וְמִי שֶׁפֶּתַר אֶת הַחֵידוֹת - נִפְרָסֵם אֶת הַשֵּׁם שְׁלוֹ עִם הַפְּתָרוֹן בְּעֵלוֹן הַבָּא.

### שְׁאֵלוֹת לְפֶרֶשַׁת מִקֵּץ

- מַדּוּעַ קָרָא יוֹסֵף לְבָנָיו 'מִנְשָׁה וְאֶפְרַיִם'.
  - אֵיךְ לֹא זָהוּ אַחֵי יוֹסֵף אֶת יוֹסֵף אַחֵיהֶם?
  - אֵיזוֹ סִגְלָה יֵשׁ עִם מוֹתֵר הַשָּׂמֶן מֵהַחֲנֻפְיָה אַחֵרֵי חֲנֻפָּה?
- הַפּוֹתְרִים: מוֹטִיל ל. | מִשֵּׁפ' ל. | נִפְתְּלִי א. | אֲבִיגַדּוֹר ה. | מוֹיִשֵׁי ה. | רוֹתִי ה. | רִבְקָה ח. | תַּמִּי א.

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?  
צרו איתנו קשר במייל: [zaida@kerenh.org.il](mailto:zaida@kerenh.org.il)

**רוצים את העלון אצלכם?**  
שלחו בקשה לדוא"ל [zaida@kerenh.org.il](mailto:zaida@kerenh.org.il) ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5.  
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמ"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדדים פלוס" ברחבי הארץ

# מספורי המגיד

## "מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק) "מתוך ההפיכה"

### "מתוך ההפיכה"

#### פרק מ"ז "תהום פעורה".

תקציר: שמוליק פלד (התועה) מתקדם במעלות הפיקוד הצבאי, מפקדו תאים ב גאון צבאי ומקדמים אותו בצורה מסחררת, הוא יושב עם קצינים בכירים על תוכניות מבצעיות, אך בד בבד יורד בחוכמות, בעיקר בגלל הללוג של כמה ליצינים שמציקים לו על שכביסל מקפיד על תפילות וברכות, הוא סופג מטיח בד ולעג על ידי הליצינים שמציגים אותו ללעג והקלס עד שהוא מופד לשמור על המצוות בפרהסיא.

בתחילה הוא עושה השלמה בחדר, אך לאחר זמן הוא מבין את הדין, הוא מחפש זמני חלון אך לאחר זמן קצר הוא פוסק מלהתמודד, רק בימי שבת הוא מקפיד על כל התפילות, כמו ש הוא מלבך בשל הפחד מתבריו, הוא מהרהר בלבם את הברכה וכן יורד הוא במורד התלול, הוא מנסה לעקוב אחרי ראש הליצינים שפועל מאחורי הקלעים ומנסה להבין את מניעיו אבל הלה זהיר וחומק ממנו.

באיר תש"ב מקבל רב משה יוסף פתק על ידי יצור זרזי שמצליח להכניס זאת לחליפה שלו, הוא מרגיש בכך ומצליח לראות אדם שחומק במהירות לרחוב עמוס, הוא פותח את הפתק וקורא בו התראה (באידיש) כי חתם לשעבר מנסה לשלוח יד בפשו עקב מצעם המעורר, הלה מציע לו להיפגש למחרת אחר הצהריים ברחוב אלנב בתל אביב עם אדם שיהיה לבוש כאחפאי ויחזיק בידי עיתון באנגלית. הוא סתב בצורה משמעת. ביותר, הפעם רב משה יוסף אינו מזלזל במכתב.

הוא מתייעץ עם רבם שמקבל את האזהרה בחומרה רבה, הוא מציע לרב משה יוסף לקחת עמו את ר' אפרים זלמן שהיה קשור לגיסו לשעבר עד לרגע האחרון. הוא מתייעץ גם עם ידידו והתברחתי של רב מילאך פישמן שמציע לו להתחפש לסוחר התיים כדי שאיש לא יקשר בין שניהם. הם יוצאים למחרת בשעות הבקר עם מובית ענתקה שבקושי משתרכת בדרכה, הם מגיעים לפי הזמן, ר' משה יוסף עומד מאחור וסוקר את הלזמת הראווה בסחורה שמצנעת בחסות הרהיטים השומת שפזזות לאורך הרחוב, ר' אפרים זלמן עומד במקום וממתין לפגישה, אך עוברת למעלה מחצי שעה ואין זכר ליצור. הוא מתלבט אם לעזוב, אביו מאותו לו מרחוק להמשיך להמתין.



שמוליק פלד יושב בחדרו שעות רבות, הוא מנצל כל רגע פנוי שיש לו להתכרבל במיטתו ולשקוע בשרעפים, אין לו חשק לצאת מחדרו קצת ליהנות מהחברה, הדיכאון משתלט עליו באכזריות, תוצאות התקופה האחרונה מראים לו בעליל, כי אם הייתה לו מחשבה שבעולם החילוני יש משהו שכדאי לאמץ, הוא טעה לחלוטין, בתוך תקופה קצרה התגלה לו שהוא מקום מתועב ומושחת מאד בכל תחום, במיוחד בהשחתת המידות, כל מי שמנסה להצליח מזניק לעומתו מתחרים ומקנאים שיורדים לחייו, שמוליק חש זאת על בשרו היטב בעת התקדמותו בסולם הצבאי, ככל שהתקדם כך גבר הסבל.

אם בתחילה נדמה היה לו שכל המלחמה נגדו היא לחסל את הקשר שלו עם הדת, ברגע שיתרחק ייטב לו, אך לאחר זמן קצר התבדה, לאחר שכבר היה במורד (כמעט התחנות) גילה שכוונת שונאיו לחיסולו המוחלט, יש משהו מסוים שאינו יכול לסבול את נוכחותו, הוא שונא אותו ומקנא ככל שהוא מתקדם בדירוגו הצבאי, כל הצלחה שלו להשתחל לקורסים מיוחדים מטריפה אותו עד שאינו יכול לישון רגוע, ככל ששמוליק מתקדם בדרגות ההצלחה, כך השונא במקביל משכלל את מנות הארס שלו, הוא נותן לכת הליצינים שלו את הרקעים לבז וללעוג לכל אמירה ופעולה שלו, כאילו כל מה שאומר גובל בשטות.

שמוליק הוא לא קטלא קניא באגמא, הוא יודע לענות היטב לכל מי שמנסה להשפיל אותו, אבל לא עם ליצינות נמוכה שמגיעה עד לרובד התחתון, בפרט הליצינות של סגן יואב זילברשטרום (שלוחו של המסתורי) קשה להתמודד, יש ליואב כשרון מיוחד להוציא את הקרבן בשיווי משקלו, הוא זורק על הפצעים הנסתרים והמדממים ביותר ברגל גסה עם חיוך מתוק על השפתיים הוא יכול לזרוק לו לפעמים שלא בידך "אשר יצר טיפשים בחכמה להחיות בהם נפש כל חי" או "שהחיינו והגיענו וזכנו להגיע לדרגת סך" אתה לא יכול לרדת לרמה של הלץ שהולך על הרמה הנמוכה ביותר.

חודשים עוברים ואותו ערמומי אינו חדל ממעשיו המורשעים, אין גבול לרשעותו, הוא משתכלל מיום ליום במעשיו, הוא יודע להחביא את מעשיו, הכל נעשה בצורה טבעית, עד שאי אפשר להביא כל הוכחה שמתנכלים לו, תמיד יאמרו לו המפקדים כי הוא פרנואיד אמיתי (חולה במחלת הרדיפה) שחושד כל אחד כמתנכל לו על לא עוול בכפו.

בלא גיבוי היה קשה לשמוליק להתנהל כאדם, הגיעו ימים שהוא חשב לעזוב את הצבא ולחפש את מזלו בתחום האזרחי, קשה לו עם הסדיסטיות שאינה פוסחת על כל שלא יעשה, אבל ההחלטה אינה פשוטה, כשנכנס לקורס קצינים חתם על "קבע" הוא לא יכול להפר את חתימתו לכל הפחות לעוד 3 שנים, אם יעזוב יפסיד את כל הזכויות שצבר וגרוע יותר, הוא יחשב עריק על כל המשתמע.

מצב זה דיכא אותו עד היסוד, הוא לא ידע להחליט מה טוב לו יותר, להיות בצבא ולעלות בדרגות ולסבול הצקות לא רגילות, או לערער בבית דין העליון של הצבא ולנסות לחפש פרצה בחוק, במקרים נדירים ניתן היה להצליח, יש עו"ד מוצלח בשם עו"ד מנחם הלוי שהצליח בכמה מקרים סבוכים אבל זה עולה סכומים אסטרונומיים, יש לו מושגים רחבים למד.

הוא כמעט שקע ביאוש עמוק, היו ימים שחשב על רעיון שאפילו לא ניתן להעלות על הדעת. עד שהכל השתנה לפתע לטובה, היה אחד שנטל עליו חסות מוחלטת והגן עליו בצורה יוצאת מגדר הרגיל, היה זה מפקדו לשעבר, סגן אלוף אורי הר מלך (שעלה בדרגה ופיקד על גדוד 52) באחד התכנונים חש כי שמוליק מדוכך מאד עד שאינו מסוגל להתרכז בעבודתו, הוא היה מהורהר בעצמו ולא הגיב לשאלות ששאלו.

כששאלו לפשר התנהגותו ניסה שמוליק להתחמק ולפטור את עצמו בתירוץ קלוש על מחושים במעיו, אורי החכם קלט שלא זו הסיבה, הוא תיחקר אותו שתי וערב לפשר התנהגותו, עד ששמוליק לא יכול לעמוד בכך, הוא ביקשו לצאת לחדר צדדי כדי לספר מה

## מספרי המגיד

מעיק עליו, כשנכנסו לחדר פרץ לפתע בבכי מר כילד נפחד, הוא סיפר לאורי על מסכת התעללויות אין סופית אותה הוא עובר כבר כמה שנים.

הוא נקב בשמות שלושה חיילים שיוחדים לחייו בתמידות, הם מציגים אותו בצורה עקמומית, עד שנוצרה בחדר האוכל מסכת שנינויות שתוכנה מעיד כי שמוליק הוא טיפש מופלג וחסר עמוד שדרה, דבר זה מייסר אותו עד שכבר איבד את הטעם לחיים, הוא הוסיף לו שמאחרי מסכת ההתעללויות ניצב חייל ערמומי כשועל, הוא יודע לפרוש את החוטים מרחוק ולהרקיד את המרינוטות שלו שנוגות לפי הפקודות ששולח מרחוק, הוא עושה זאת כל כך בחכמה עצומה עד שלו עצמו קשה להניח את האצבע מיהו בדיוק אותו הבחור.

כששמע אורי זאת התמלא חימה, הוא החליט ליטול את הפיקוד ולמגר את התופעה המושחתת, הוא הסתער חזיתית מול הליצנים, הוא לא היסס לעצור את סגן יואב זילברשטרום ראש החזית ולחבוש אותו בכלא למספר ימים, ברגע שנכנס לעומק השתנתה התמונה כליל, מול כוח קשוח לא היה לליצנים את היכולת להחזיר תגובה. אורי עקב משך תקופה ארוכה אחרי אותם חיילים עד הללו הנמיכו פרופיל.

\*\*\*

סיבת התייצבותו של אורי למען שמוליק הייתה ההערכה העצומה שהייתה לו כלפיו, בעיניו נחשב שמוליק כגאון צבאי מושלם, הוא הגדיר את כישוריו הצבאיים כווירטואוזיים עד שניתן להכתירו כ"אשף מבצעים".

הוא לא נבהל מהליצנים שמנסים לגמד את שמוליק ולהציגו כיצור חופס חסר חוליות שימכור את כל הערכים שלו בעבור חופן מצלצלים, הוא ידע היטב עד כמה כוחו גדול ועד כמה סיכוי לעלות בדרג הצבאי גבוהים, עד שניתן לראותו כאחד מגדולי הגנרלים של ישראל בעשור השני או השלישי של המדינה, בתכנון האחרון שישב עמו יחד עם ראש אגף המבצעים והתכנון גילה את כושר האסטרטגיה הנדיר שיש לשמוליק, אין לו מתחרה בכל הצבא! ולגבי "עמוד השדרה"... הוא פגש בהרבה מפקדים בכירים ממנו שגרועים ממנו בעשרות מונים, הם מוכנים למכור את ההורים ואת המדינה הצעירה בעד פחות רווחים.

עם הזמן גמלה במוחו מחשבה שנראתה טירוף מוחלט, היא הייתה משוללת בסיס, אפילו הקלוש ביותר, להציע לו לאשה, את אחותו הקטנה לינור ששרתה בגדוד 54 שהיה סמוך למחנה הצבאי, אמנם היא צעירה לימים, בקושי בת 19, אך חכמה מעבר לגילה, יש לה משנה רעיונית שלמה, לא כבנות גילה שחיות על פי מוסכמות ומדקלמות את מה שהחברה מלמדת אותן, לינור הייתה פילוסופית שחוקרת כל נושא לעומק וכשהייתה מגבשת עמדה כמעט ואי אפשר היה להיזהר ממקומה.

בתכונה זו, חזמה הייתה להפליא לשמוליק שלא היה אומר דברים בלי לחשוב עליהם היטב. הוא התכוון להציעה לשמוליק למרות השוני הקוטבי שביניהם, הוא ידע שהסיכון עצום, אבל הסיכוי נראה לו לא קלוש, אם ידע לכלכל את מעשיו בתבונה. הוא החליט לעשות סידור שיראו זה את זה, כאילו במסגרת השירות, בלי לדעת מה הוא זומם, הוא לא התעלם מהקוטביות הרבה שתמנע כל שיש ושיח, משום מה בטוח היה כשיכירו זה את זה לעומק יחליטו לגשר על הניגודים.

לינור הייתה משכלת מאוד ומלאה באנרגיות חיוביות, דבר נדיר בחברה בה מצוי [עתה] שמוליק ואלו דברים שהוא מאד מעריך, הוא הרי לא ימצא סחורה טובה יותר, לכן לאחר שיבחן אותה מכל כיוון, הוא יפתח אליה, כי אין אדם שיכול להיות אדיש כלפיה. גם לינור תערך את כישוריו הנדירים ותעשה משוואה בין החיילים שמשדרתים בצבא לבינו ותראה את נדירותו.

הוא ידע את המגבלות העצומות בשידוך הזה, כל תנועה לא נכונה עלולה להוריד את כל ההשקעה לטמיון, אי אפשר לדבר על השידוך באופן גלוי, אלא צריכים ללכת בצעדים מתונים, עקב בצד אגודל, אבל לאורי לא חסר מתכונה זו, הוא החליט להתנהל בזה כמו במבצע צבאי, הוא השקיע המון מחשבה, איך לסגור קצוות, כמו בכל מבצע שלקח על עצמו, גם בזה התנהל ל"מתכנן מבצעים" מעולה, הוא התנהל בחשאיות מוחלטת בלי לשדר כוונות.

אורי ידע ששניהם אינם בשלים, לשמוע שידוך מנוגד כל כך, מצד ההיגיון לא היה לשידוך הזה כל סיכוי משני הצדדים, שמוליק היה אמור להתנגד לך בכל תוקף, כי חיצונית והצהרתית נחשב כחרדי לחלוטין, לעומתו לינור הגדירה את עצמה כחילונית גמורה, ללא זיקה לדת כל שהיא, היא לא שמרה על דיני שבת וכשרות כל עיקר, היא הייתה תלושה מכל מושגי יהדות, מעולם לא נתנה את דעתה לך שנוולדה כיהודיה, זה לא אמר לה דבר.

היא הגדירה את עצמה כ"קוסמופוליטית" (אזרחית כדור הארץ) אחת לה יהודי או גוי, כולם נבראו בצלם אנוש, אך לא כולם מתאימים זה לזו, כפי שבכל חברה יש שונות, לחבר בין השניים נראה טירוף מושלם, אך שמוליק שזוהר (עדיין) שלא לחלל שבת ויו"ט ונשמר מאד מלהכניס אוכל שמוצהר כטריפה לפיו, יוכל להקים פלטפורמה משותפת עמה, הוא היה נרדע מלשמוע שידוך כזה אם היה מציע לו זאת ישירות.

מאותן סיבות, לא היה סיכוי שאחותו תרצה לשמוע על שידוך כה מנוגד לאורחות חייה.

לפיכך נזהר אורי מלהציע את השידוך ישירות למרות כל החלומות, אך הוא לא נואש למרות כל הסיכונים וטווה באומנות רבה את תחילת הדרך, בצורה טבעית למדי, הוא סידר בצורה מתוחכמת שיראו זה את זה במסגרת השירות, בשל תפקידו כקצין שיבוצים הצליח לסדר לה שתקבל תפקיד מיוחד, להעביר לשמוליק חומרים שקשורים לתכנון ואסטרטגיה באופן רציף, כמו כן הייתה צריכה לקחת את החומר המוכן ולהביא לאגף המבצעים.

## מספרי המגיד

לכתחילה כמעט ולא הבחין בה שמוליק, הוא היה טרוד עם התוכניות עד למעלה מראשו, עד שלא שם לבו אל הפקידה הצבאית שנטולת ממנו את החומר, עבורו הייתה סתם חיילת, הקשר הסתכם בהחלפת חומר והמילים היחידות שהוחלפו ביניהם היו הוראות ושאלות אך ומה לעשות.

כשראה אורי שאחותו מידי סטנדרטית, העיר לה תוך כדי שיחה אגבית, לפתח עמו שיחות חולין על דא ועל הא, אחותו הייתה מופתעת מההוראה המשונה שהנחית עליה אבל צייתה לו בלי להבין את כוונתו, מה העניין להרחיב את הדיבור מעבר לתפקיד? אך נהגה לציית לו כפי שבהרבה תחומים אחזה אותו כסמכות עליונה מעליה.

ללינור היה אמון מוחלט באחיה הגדול, היא ראתה בו דמות מכוננת, מאז התייתמה מהוריה שנספו בתאונת דרכים מחרידה בתחילת שנת תש"ה, המאורע הטביע בה את חותם היתמות, בשבועות הראשונים הייתה בדיכאון מוחלט, עד שלא ניתן היה לדבר איתה על שום נושא, היא הייתה בת יחידה ואחיה היחיד גדול ממנה בחמש עשרה שנים, הוא היה נשוי ושירת בקבע, ק ש לא חשה את מציאותו בבית, עם מות הוריה בפתאומיות דמתה לספינה שמטורפת בים.

בימים הקשים ביותר נטל אורי את החסות המלאה עליה, הוא שימש עבורה מעין אבא ואמא, הוא עיצב מחדש את דמותה, השיב בקרבה את הרוח האנרגית וסילק ממנה את כל רגשות היתמות, מאותו יום הבינה לינור עד כמה אחיה חשוב בשבילה, לפיק המלצה שלו בשבילה חיונית ביותר ואי אפשר להתעלם ממנה.

מאותו יום החלה לפתח שיחות של מה בכך, שמוליק התפלא למה אותה חיילת מתעניינת בשלומה, הוא היה רגיל שלאיש לא אכפת ממנו, עצם השיחה נתנה לו חשיבות עצמית, בתחילה בוש מאד לדבר עם חיילת חילונית, אבל לאחר שיחות נוספות רפתה המבוכה והשהות המצטברת יצרה לפתע כימיה מסוימת בלי שיבחינו בכך, לאחר כמה שבועות החלו להתגלגל שיחות מעניינות שלא ממש קשורות עם התפקיד, אורי מהצד משש את הדופק והיה דוחף פה ושם בלי שיחוש.

ברגע שאורי חש כי שניהם מגיבים חיובית, החל לטפח את הקשר הזה יותר ויותר, לפתע החל לדבר ביניהם על משהו יותר רציני, עדיין לא דיבר על נישואין במפורש, פעם אחת זרק בצחוק את הרעיון, אך שניהם נרתעו מעצם המחשבה על קשר שעלול לכבול את שניהם למסגרת קבועה.

כשראה אורי שהקשר עדיין איננו בשל, מיהר לסגת מהרעיון, הוא הבין שאסור להחיש, זה עלול לחבל בכל המערכת, אך מפעם לפעם זרק רמזים קלים שחבל וכו', שניהם דחו את דבריו לחלוטין, שמוליק לא ראה עצמו מוכן לנישואין, בפרט עם בחורה חילונית שאין לה כל זיקה לדת. גם לינור טענה שהיא לא רואה עצמה מתחתנת עם יצור דתי, אין לה עם מסורת כל קשר, אך תנהל חיים של חילוניות מוחלטת עם אדם שנהנה בשמירת מצוות?

אורי הרגיעה כי שמוליק כלל אינו כזה צדיק כפי שהיא מדמיינת, יש לו רק מסורת מבית אבות, ברגע שהקשר ביניהם יהפך לבר קיימא הוא מעצמו ישיל את כל כסותו החיצונית שאינה ברת קיום, רק מעטה דקיק ביותר שקשור לשגרת חיים קודמת, ברגע שהיא תנווט את הבית, הסכר העלוב יפול כבר בגלים הראשונים, דבריו נפלו אל אחזניים קשובות אך לא אצה לה הדך.

ק משך קרוב לשנתיים טווה אורי ביד אמון את השידוך, כששני הצדדים עוד לא מבחינים להיכן מוביל הוא את הקשר, זה נראה להם כאילו ידידות גרידא שאינה מחייבת כלל, עד שביום בהיר הטיל את הפצצה לאויר העולם, היה זה בחנוכה תש"א, הוא ערך מסיבת חנוכה בביתו, הוא הזמין כעשרה חיילים מהגדוד עליו פיקד ועוד שנים שלושה חברים של שמוליק ובפורום זה זרק את הרעיון של האירוסין ביניהם.

צחוק אדיר פרץ בתוך הקהל, החיילים חשבו זו כבדיחה נאה, היה נראה להם כאילו מציעים את מלכת אנגליה לקבצן של הכפר הנידח ביותר.

גם "החותן והכלה" היו מופתעים לחלוטין הם לא האמינו למשמע אוזנם, הם לא היו בשלים למחשבה כזו, אבל הרעיון כבר נזרק באויר, אם בתחילה נראה הזוי, אך ככל שעבר הזמן הוא נקלט והתבשל.

שנה נוספת עברה עד שהצדדים קלטו את הרעיון וסיכמו ביניהם כי הוא בר ביצוע, בתחילת חודש שבט תש"ב החליטו שניהם על אירוסין, קבוצה קטנה השתתפה במסיבת האירוסין שנערכה בחדר האוכל הצבאי, לרגל האירוסין הסכים שמוליק לוותר על הזקן והפאות, לא היה להם מקום, אם הוא מתארס עם בחורה חילונית לחלוטין, הם סיכמו ביניהם שיחיו במצב של "סטטוס קוו" היא לא תתערב לו בחיי הדת והוא לא יתערב לה בענייניה.

ההחלטה הייתה קשה מאד, כמעט בלתי מעשית, הוא חי בלב חצוי לחלוטין, בתוכו ידע שמוליק כי אין כל סיכוי לקיים בית יהודי בו הרעיה אינה מתחייבת לשמור על הבסיס, ככשרות שבת פסח סוכות [בקדושת הבית הצליח לשכנע ועל כך התעקש בכל כוחו] איזה טעם לחיים אלו, בו יש לכל אחד מחיצה משלו, למה הדבר דומה, לשניים שמסכמים מראש כי יהיו למעשה פרוצים, בשביל מה להתחתן!?

אלא שכנגד זה לאחר הקשר המצטבר, היה יצר הרע גדול שניסה להשלות אותו שיש לחיים כאלו בסיס איתן, הוא ניסה לשכנע את עצמו, כי כשיקמו את הבית בפועל תתגמש ותסכים כי חייבים לעשות מטבח כשר וכי האוכל הכשר פחות טעים!?

מינימום שמירת שבת למי יכול להזיק?! בנוכחותו היא תשמור שבת, ק לא יראה חילול שבת בבית, את החמין יעמיד על פלטה מערב שבת, כדי לא להיכשל בחילול שבת, לגבי פסח... היא תאכל חמץ בפסח?! חס ושלום, זו שטות מוחלטת, אך אדם יכול להקל בכאלו מצוות חמורות?! הלא גם הרשע הגדול ביותר שומר על פסח, חוץ מכופרים להכעיס ולינור אינה כזאת.

## מספרי המגיד

אבל בפועל ידע שזוהי הונאה עצמית, הלא כלתו אמרה לו מפורשות בערב האירוסין שהיא לא מוכנה לחיות בשום מסגרת דתית, בלי להרחיב אומר. ההיגיון אומר שהיא תתנהג בבית כפי שנוהגת עד עתה, אך יערבו לו חיים כאלו? איך יחך ילדים לחיים מלאי סתירות? ילדים כאלו יצאו מבולבלים לחלוטין.

אם היה מתייעץ עם אדם בעל שכל ישר, היה מקים עליו זעקות אימים: האם אתה רוצה לאמלל את חיך ואת חי ילדך? אי אפשר להקים בית שבנוי מסתירות על כל צעד ושעל, זה מתכון בדרך לגירושין או לבית אומלל לחלוטין! אבל הוא כבר היה בתוך הכלא של יצר הרע שהמתיק את הרוע.

אך בלילות היה עובר התחבטויות אין ספור, היו לו חלומות קשים בהם ראה את הוריו בוכים ומקוננים על הצעד החמור שעשה שיוּלַךְ אותו אל עברי פי פחת, לא היה לילה אחד שהיה משוחרר מיסורי המצפון שלא פסקו מלמרר את חייו, עד שאיבד את הטעם בשידוך, מספר פעמים רצה לומר לה שכל המקח היה בטעות, הוא לא יכול להסכים לצורת חיים שהיא הפך ההפכים של החיים עליהם התחנך.

אבל בכל פעם שניסה לרמוז לה על הטעות, הרגיש שאינו מסוגל, היא רצתה להקים בית עמו, אך יאמלל אותה כעת? הוא חש שזו רשעות גמורה, מעולם לא פגע באדם בצורה כה חמורה. אבל מי אומר שזה טוב בשביל שניהם, הלא הם יתגרשו כעבור כמה שבועות, למה להתחיל בחיים שיהיו אומללים?

אבל אולי לא? דווקא כשתרצה את החיים איתו הוא יתנה עמה שרק בתנאי זה וזה יחיו ואם לאו יתגרשו, היא כמוֹבֵן בהתחלה תתנגד, אבל גירושין עוד יותר גרוע, בסוף היא תסכים לחיים שונים ממה שחיה, למה א"כ להרוס את הסיכוי לחיות עם כלתו? אבל האם כדאי לרמות ולחיות חיים בדיעבד??

ק לכל צד היה את הצד שכנגד עד שהיה מלא בתהיות אין סופיות.

לינור חשה ששמוליק אינו משוחרר כפי שהיה בעבר, היא שאלה אותו על ק, אבל הוא ידע תמיד לטשטש עם תירוצים טובים, על לחצים קשים במערכת שנותנים בו את אותותיהם.

ק עוברים החודשים בהתחבטויות אין סופיות, עוד מעט מתקרב יום הכלולות, כלתו סופרת את השבועות כמעט בקנאות, ככל שמתקרב הזמן הסייט גובר, יקשה עליו שבעתיים לפרק את הבית האומלל ברגע התשעים.

\*\*\*

חייל אחד מאד לא אהד את הרעיון ששמוליק עומד להקים בית, הוא שנא אותו וקינא בו כאחת, מהרגע הראשון שנתקל בו באחת הפעולות הצבאיות, התכעס לגלות אותו יחד עמו, הוא כ"קוץ בעיניים" לכל החלומות שטווה, הוא ראה את ההתקדמות שלו בסולם הצבאי ולא אחת שמע את התפעלות הקצינים הבכירים מהתכוננים המיוחדים שלו וזה הגביר את שנאתו, אך יתכן ששמוליק כל ק מתקדם בחיים ואילו הוא חייל כל ק פשוט?

שניהם בני אותה שכונה, ב"מאה שערים" גדלו שניהם והנה שמוליק זוכה להערכה מיוחדת ואילו הוא נותר מאחור, יש יותר משמועה אחת כי יש לשמוליק סיכוי רציני להיות גנרל בעתיד, יש מפליגים עד כדי הכתרתו כרמטכ"ל בעתיד הרחוק, אם היה יכול לרמוס אותו כפי שרומסים שקץ היה שש בחדוה, אבל לא היה לזה סיכוי, כיון שהיה בן חסותם של אל"מ עוזי דהן וסא"ל אורי הר מלך פחד מידם הארוכה, אבל לא היה יום אחד שלא תיכנן לקלקל לו את כל התוכניות.

לילות שלימים התהפך על מיטתו מלא שנאה יוקדת, מחשבה אחת ויחידה מנקרת במוחו, אך הורסים לשמוליק את החיים, בפרט שלא יתחתן ויקים בית בישראל, למה שתהיה לו הצלחה בחיים, כשלו אין כרגע אפילו אדם אחד שינסה להציע לו שידוך, למרות שכבר נטש את חי הדת לחלוטין, לא התאקלם בקרב הציבור החילוני, הם לא ראוהו כאחד מהם, בסתר לעגו לו בשל היותו חסר אינטליגנציה, בצה"ל לא השלים חסרים (האינטליגנציה הטבעית שלו הייתה בחיי המעשה) בכל המקצועות הריאליים היה רחוק מבחור סטנדרטי, לחזור לא שייך, הצעד שעשה הוא אל חזור, לפיכך לא יכול היה לעכל ששמוליק יתאקלם בציבור החילוני, למה הוא תמיד מתקדם כמה צעדים לפניו ואילו הוא נותר מאחור? חלומה המתוק היה ששמוליק ישאר רווק אומלל לנצח.

אין ספק שבדבר אחד היה חזק יותר משמוליק, בדביקות במטרה, אם הוא סימן מטרה, הוא יציא אותה לפועל ויהי מה, אפילו אם זה יעשה בצורה הכי הזויה, כבר היו לו הרבה תוכניות שביצע אותם בהצלחה מרובה ולא היה עבורו שום מעצור, מעולם לא ידע פחד, אדרבה הוא אהב אתגרים מסוכנים, בשביל זה הסתכן בעבר פעמים רבות, כאן אמנם זה לא קל, כי לצורך זה יאלץ לצאת מהבסיס הצבאי מספר פעמים, לא תמיד יכול הוא לקבל שחרור, זה עלול להביאו לחבישה בצינוק בכלא, אבל יש לו דרך לא לגאולית שהצליח בה כבר כמה פעמים, הפעם לצורך הוצאת התוכנית בפועל יצטרך להיעדר מספר פעמים, זה די מסוכן, אבל אם יצליח בתוכנית אז הכל שווה, אם לא מסתכנים לא מצליחים.

דבר אחד לא ידע, שלפעמים מ'רוע צרף' יוצאים רק דברים טובים.

~~~~~

לקבל מיייל זה נא ליצור קשר במייל [w0533194197@gmail.com](mailto:w0533194197@gmail.com) חנוך חיים וינשטוק נ"י

בשל בעיות בשליחה בכתובת הקודמת העברתי את שליחת הגיליון דרך דיוור מיוחד.

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

# קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

בס"ד גיליון מס' 78 כסלו התשפ"א  
נא לשמור על קדושת הגליון

עולם אודך



קול תודה  
ארגון להפצת ההודיה לה

## מאמר של הודיה

### חנוכה - מאור ההודיה

חכמים תקנו הלל והודיה לה' בשמונת ימי החנוכה.

ויש לשאול, האם המצוה היא להודות על הניסים שקרו בימים ההם בזמן הנס של חנוכה בלבד, או שהמצוה היא להודות בימים אלו על כל החסדים שהקב"ה גומל לנו יום יום, בכל דור ודור?

המתבונן בתקנות של חנוכה ופורים יראה הבדל גדול ביניהן: בפורים, חז"ל תקנו לקרוא את מגילת אסתר המתארת את הניסים שעליהם נקבע החג. לעומת זאת בחנוכה לא כתבו מגילה, אלא תקנו לקרוא את ההלל שמתאר את כל החסדים הרבים שהקב"ה עשה לכלל ישראל במשך כל הדורות.

והרי אם חז"ל רצו שבכל הדורות כלל ישראל יודו להקב"ה על הניסים הגדולים שעשה לעם ישראל בימים ההם בימי החשמונאים, היה להם לכתוב מגילה כמו בפורים, אשר שם יתוארו בפרוטרוט כל הניסים והחסדים הגדולים אשר עליהם נתקן החג.

מזה נראה, שחז"ל ראו שימים אלו של חנוכה הם ימים שבתוכם חבויה קדושה מיוחדת, ימים המסוגלים באופן מיוחד להתעלות בהם ברגשי הודיה לה' על כל החסדים שגומל לנו תמיד. וכפי שכתב רבי צדוק הכהן זצ"ל (פרי צדיק לחנוכה - אות ח') בביאור דברי הגמרא "לשנה אחרת קבעום ועשאום

ימים טובים בהלל והודאה". מדוע רק בשנה שאחרי הנס קבעו את ימי החנוכה להיות 'ימים טובים'? התשובה, שרק בשנה הבאה, כאשר ראו שמאור רוממות שמחת חנוכת המזבח של החשמונאים חוזר ומאיר בימים אלו, אז קבעו לדורות ימים אלו להודות ולהלל להשי"ת על כל חסדיו הרבים איתנו.

הבדל זה בין חנוכה לפורים ניכר גם בפיוטים שהתקבלו בכלל ישראל לשיר בימים אלו. וכידוע נמסר בשם האריז"ל, שבכל הפיוטים שהתקבלו בישראל יש השגחה עליונה מיוחדת בחיבורם ובהפצתם. בפורים, נוהגים לשיר על הניסים של פורים דווקא [ש"שונת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי כו' ... ארור המן ... ברוך מרדכי ...]. לעומת זאת, בחנוכה מודים ומשבחים על כל חסדי ה' לעם ישראל במשך כל הדורות [מעוז צור ישועתי ... חיל פרעה וכל זרעו ... קץ בבל זרובבל ... אגגי בן המדתא ... יונים נקבצו עלי' ... דחה אדמון ... הקם לנו רועים שבעה"].

### פורקן כהיום הזה

כיוון זה בהבנת תקנת חז"ל של ימי החנוכה, מפורש בדברי הלבוש (סי' תרפ"ב) שכתב: "עיקר חנוכה להודות ולהלל קבעו, דהיינו להודות ולשבח להשי"ת על הניסים שעושה עמנו. ...

## פנינים של הודיה

מסופר על הגאון רבי שמעון מירוסלב זצ"ל, שהאריך ימים בשיבה טובה. כשנשאל במה האריך ימים, השיב שבדרך כלל יש לאדם הרבה קושיות כלפי מעלה: למה לא הולך לי טוב? ולמה אין לי פרנסה ולשני יש? ולמה אין לי נחת מהילדים כמו לשכן? וכו' וכו'. עד שה' אומר לו:

"ראה, כאן בעולם הזה אי אפשר להבין את כל התירוצים, בוא ועלה למעלה אז אסביר לך שהכל נעשה בצדק ובישור" ... כי "הצור תמים פועלו, ק-ל אמונה ואין עוול" וכל מה שה' עושה לטובה הוא עושה. ולכן, כשמתמלאת סאת שאלותיו של האדם, הוא נפטר לבית עולמו. אבל אני - לא הקשיתי מעולם קושיות על הנהגת הבורא, לכן הוא השאיר אותי פה ...

מבאר המלבי"ם בפירושו על הפסוק בתהילים (ל, י): "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת, היודך עפר, היגיד אמיתך". הנה בחייש לך בצע ותועלת ממני במה שאני מודה ומשבח לך, אבל בדמי, דהיינו בשתיקתי והפסק תנועתי, מה בצע יהיה לך? וכן מה בצע יהיה לך ברדתי אל שחת? כי כל זמן שאני חי, אודיע האמיתיות מכבוד ה' והשגחתו ונפלאותיו, אבל במותי "היגיד אמתך"? ולכן "שמע ה' וחנני" להקימני מחוליי, "וה' היה עוזר לי" שאוכל להודות לך.

אומרים 'על הניסים ועל הפורקן וכו' שעשית לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה [עם תוספת וי"ן] וכו'. ופירושו, שאנו מודים לך על הניסים שעשית לאבותינו בימים ההם, וגם אנו מודים על הניסים שעשית לנו בזמן הזה, שבכל יום ויום הוא עושה עמנו ניסים נגלים ונסתרים, בזמן הזה כמו בזמן אבותינו" [אמנם לגבי הנוסח דעת המ"ב לומר 'בזמן הזה' בלי תוספת וי"ן].

וכן ביאר בספר 'שערי הזמנים' (להרב א. א. דסלר שליט"א) את המילים: "ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה". מה פירוש המילים 'כהיום הזה'? נראה שהכוונה היא, שעל ידי ההתבוננות בנסים שנעשו אז, נפתחות העינים לראות את "ניסך שבכל יום עמנו". רואים שהתשועה הגדולה והפורקן לא נעשו רק אז, אלא אותו בורא עולם שגילה אז את חסדו ואהבתו אלינו, שומר עלינו ודואג לטובותינו באתן מידות של הטבה וחנינה גם "היום הזה".

### פנקס פותח עיניים

ומוסיף בספר 'שערי הזמנים' הערה מעשית יקרה בזה: כאשר האדם מתחיל לשים לב לניסים שנעשים עמו, הוא יגלה דברים רבים במהלך חייו שלא נתן ליבו אליהם עד כה. והדבר בדוק ומנוסה, שכן אותם שנינו לרשום לעצמם בכתב (בפנקס וכו"ב) את המאורעות שאירעו להם שבהם ראו

השגחה פרטית מיוחדת, מילאו את המחברת שלהם די מהר. לא רק אנשים בעלי דמיון מרחף, אלא אנשים מציאותיים בעלי דעת... כי על ידי שהתחילו להעלות כל דבר על הכתב, נפתחו עיניהם לראות יותר, להבין יותר ולהכיר יותר.

כשלא רושמים את הדברים לזכרון, רואים בכל פעם רק את אותה מקרה בודד או צירוף מקרים, אבל על ידי הרישום, מתקבלת תמונה מקיפה המביאה את האדם להכיר כי מדובר בהשגחה נפלאה תמידית!

### חנוכה שמונה ימים

כמה מבוארת לפי זה העובדה שחנוכה זמנה שמונה ימים. שכן הספירה השמינית היא "הוד" המקבילה למידת ההודיה לה, ולכן שירת הים מתחילה במילה "אז" שהוא בגמ' שמונה, וכן "אז ימלא שחוק פיננו" - המרמז על שירת הגאולה. על כן, הבה נשתמש בשמונה ימים אלו למלאות את ליבנו בשירה ובהודיה נרגשת למי שברא בשבילנו עולם כל כך נפלא, ושם אותנו בתוכו, ודואג בנדיבות לב ובאהבה אין סופית לטובתנו ולנוחיותנו יום יום בלי הרף, כפי שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. ■

### העלון מוקדש ל:

להנצחות  
או הקדשות:  
055.6789852

ציפורה בת בתייה  
לכל הישועות בכל העניינים

בתייה בת טובה גיטל  
לרפואה שלמה במהרה

אדיר בן דליה  
שפע ברכה והצלחה בג"ר



## מחברת התודה

לה' על כל הניסים הקטנים והגדולים שמלווים אותנו גם כאן: תודה לה' על החדר הפרטי שקיבלנו בבית החולים, תודה לה' שהילד לא בוכה מכאבים (אמנם הרופאים הסבירו לנו שזה מראה על חומרת המצב, העור פשוט מת ולכן אין שם תחושת כאב - אך אנו החלטנו להודות לה' גם על כך, על הכאבים הנוראים הנחשכים ממנו). הודינו לה' על המשפחה הנהדרת שלנו, שמסייעת לנו להיות לידו במשמרות, הודינו גם על כך שהכוויה קרתה ברגליים במקום נסתר ולא בפנים חלילה, ועוד הודאות על כל מה שעלה במחוננו.

מאז שאימצנו את מחברת הוודיה והוספנו בה הודאות באופן יומיומי - ראינו ניסים והשתפרות עצומה במצבו של אלחנן: לאחר 4 ימים אמרו לנו הרופאים, שאם אנו לא מבצעים את ההשתלה כעת, אנו משוחררים מבית החולים. מסתבר שהיציאה הזאת מבית החולים היתה ישועה עצומה עבורנו. התחלנו לטפל בשיטה טבעית, והנה תוך שבועיים ב"ה בחסדי ה' הצבע השחור ירד. כמובן המשכנו לכתוב תודות לה' על שאנו יכולים להיות בבית עם הילדים, ולא צריכים להחליף משמרות בביה"ח, על שהילד רגוע יותר כשהוא בבית, על הטיפול שמתבצע בתוך העיר שלנו, על שמצאנו את השליחים הטובים, ועוד...



בתוך העיר שלנו, על שמצאנו את השליחים הטובים, ועוד... כל ערב, לפני שהילדים הולכים לישון, אנו מבקשים מהם לומר שלושה דברים עליהם הם מודים לה', ואנו כותבים אותם במחברת. יש להם רעיונות כל כך מתוקים. אחרי כל שינוי קטן לטובה אנו אומרים יחד "מזמור לתודה" בשמחה. אמנם עדיין לא זכינו לרפואה השלמה, אך אנו רואים כל הזמן שיפור והטבה במצב. אנו מקווים שבזכות זה שאנו מפרסמים את הישועות בזכות מחברת התודה - ישלח הקב"ה לבננו המתוק רפואה שלמה בקרוב בתוך שאר חולי ישראל. ■

שעת אחר הצהריים רגועה. בני הגדול יוצא מן הבית לקניה השבועית, כשהוא לוקח עמו את אחיו הקטן, אלחנן, בן השנתיים וחצי, שתמיד מתחנן להצטרף. בין יתר המצרכים שקנה היה גם בקבוק מסיר שומנים. זהו חומר כימי מסוכן, המיועד לניקוי הכיריים וכדומה.

הוא קשר היטב את הבקבוק בשקית בקדמת עגלת התינוק, תלה את יתר השקיות על ידידות העגלה והתקדם לכיוון הבית. לאחר כמה דקות של הליכה התחיל אלחנן לצרוח. בני ניסה להבין מה קרה, עד שקלט שהצרחות קשורות כנראה למסיר השומנים, שמסיבה לא ברורה נפתח ונשפך, למרות שבדרך כלל הוא סגור בסגירה הרמטית נגד ילדים.

בחסדי שמים זה קרה בסמוך למרפאה. בני תפס תושיה ורץ עם הפעוט למרפאה שם שטף אותו בזרם מים. תוך כדי כך התקשר אליו לעדכן במה שקורה, וגם כאן ראינו חסד נוסף, שהיה מצוייד בפלאפון למרות שלרב הוא לא לוקח איתו את הנייד.

הזמנו אמבולנס ונסענו במהירות לבית החולים, שם כבר חיכה לנו צוות חירום שקיבל מיד את אלחנן והחל לטפל בו. הרופאים אבחנו ברגליו שלוש כוויות בדרגה 3 פלוס -

הדרגה החמורה ביותר, והסבירו לנו שבכזה מצב אין דרך טיפול אלא רק השתלת עור דחופה. ננסה להמתין שבועיים ואם לא יחול שיפור יצטרכו לבצע השתלה. הכוויות נראו שחורות ומחרידות. ישבנו ליד מיטתו של בננו וחשבנו במה עלינו להתחזק. קיבלנו על עצמנו חיזוק בלימוד שמירת הלשון, חיזוק בברכות, לברך בקול ובכוונה, אשתי קבלה על עצמה קבלות בצניעות ועוד ועוד... אך הרגשנו שאנו זקוקים למשהו נוסף ועוצמתי. בעקבות כך שאשתי מאזינה קבועה לקו "קול תודה", החלטנו ללכת לכיוון של הודיה לה'. לקחנו מחברת וכתבנו תודות

## הרווח האמיתי

העניק לנו מטובו ומחסדו, הודיתי על גילויי השגחה להם זכינו בתקופה האחרונה בפרנסה פלאית ומושגחת, והודיתי על כך שהישועה בוא תבוא, שהרי לא נבצר ממנו דבר. מדי יום התקשרתי לבנק והאזנתי ליתרת הסכום בחשבון וציפיתי לישועה שוודאי תבוא. וביום אחד, לאחר כשבועיים של הודיה מתוך בטחון ואמונה בבואה הכל יכול - זה קרה.

היתרה בחשבון עמדה על למעלה מ-18,000 ש"ח! הסכום האגדי הזה התקבל באורח פלא מהביטוח הלאומי בלי שתבענו אותו ובלו שהעלינו בדעתנו לקבלו. הרגשתי תחושה מתוקה של קרבת ה' מיוחדת. הוודיה לה' מתוך בטחון והשענות על מי שאמר והיה העולם - היא הרווח האמיתי, והיא שווה בעיני הרבה יותר מכל הכסף שזכינו לקבל. ■

תורה שבכל דור ודור. פעם קיבלנו סכום כסף פלוני, ופעם תלוש קנייה בצרכניה, ועוד ועוד ניסים ונפלאות שחזקו אותנו באמונה האיתנה שהבורא לבדו הוא קל זן ומפרנס לכל.

חגי תשרי חלפו עלינו מתוך שפע כלכלי ב"ה, וכשנגמרו החגים גם הכסף תם. והנה מתברר שיש לערוך תיקון הכרחי בגג הבניין. עלות התיקון התחלקה בין ארבעה דיירים ואנחנו נדרשנו לשלם עבור התיקון סכום של למעלה מ-1,600 ש. הקב"ה זיכה אותי להתחזק בחודשים האחרונים בהודיה לה'. אני מאזין רבות לקו קול תודה, ומאמין באמונה חזקה, שהוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים. וכך, כשבלבי אמונה ובטחון לחי העולמים, נשאתי עיני לקל חי, הודיתי לו מראש על הכסף שוודאי יזמין לנו לצורך התיקון, הודיתי על החודשים בהם הקב"ה

מודה אני לפניך ששמת חלקי עם יושבי בית המדרש. זכיתי בסיעתא דשמיא להמנות על שבט לוי ואני לן באוהלה של תורה. רעייתי, שתחיה, משתדלת לפרנסתנו בגנון שהיא מפעילה בביתנו. לפני כשבעה חודשים, כשהקורונה התחילה לתת אותותיה, התרחשו בביתנו מספר שינויים כלכליים משמעותיים. ראשית, אשתי הפסיקה לקבל עבודה (וזאת משום שהורים הפסיקו לשלוח את ילדיהם לגנון), ושנית, לאחר תקופה שלמדתי בבית וראיתי כי טוב, החלטתי לשנות מסדרי הלימוד. בבוקר אני לומד במסגרת הכולל, ואחרי הצהריים אני לומד לבד בבית. - כך שגם המילגה שקיבלתי עד עתה התכווצה לפחות מחצי מהסכום. ומאז, בכל חודש וחודש, הראה לנו ה' את ידו הרחומה והטובה, כאשר הוא לבדו זן אותנו מצנצנת המן השמורה לעמלי

**חנכה ב"קול תודה"**  
עשרות סיפורים והתחזקויות יומיות בנושא ההודיה בחנכה - יחכו לכם בקו המחזק "קול תודה" במהלך ימי החנכה 03-6171190 "קול תודה" נשים: 03-6171180

**מזמור לתודה העולמי!**  
כהמשך מהשנים הקודמות, בימי החנוכה נתאחד כולנו - גברים, נשים וטף לאמירת "מזמור לתודה" (מזמור ק' בתהילים) **בכל יום מימי החנוכה בשעה 19:00**

**לנשים**  
**משמרת ההודיה המסורתית של "לעולם אודך"**  
ממשיכה בע"ה גם השנה, מזה השנה התשיעית! כל אחת יכולה להצטרף ולהיות חלק ממשמרת גדולה של נשים שיוודו להשי"ת ברב שעות היממה של ימי החנוכה. כדאי מאוד לקחת חלק!! **להרשמה החל מיז' כסלו: יש להתקשר לטלמטר: 077-3137119 שלווחה 29**



# { אז נדברו }

פרשת מקץ תשפ"א | גליון מספר 493 | סדר: "ויקרא לפניו אברך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשרא:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

## תזכה למצוות!!! זה האיחול של חנוכה...

שמת לב לאיחול הזה?? האם פעם התבוננת בזה?? אתה עושה חסד עם יהודי... והוא מתרגש... מתמלא בהכרת הטוב ואז מכלל לב הוא מברך אותך: תזכה למצוות!!!

לא... הוא לא מברך אותך בעושר מופלג... הוא לא מברך אותך בבני חיי ומזוני... רק מה?? עשית מצווה?? אז זהו שתזכה לעשות עוד כמה מצוות... כן... זה איחול שרק יהודים יכולים לברך אחד את השני... רק יהודים יכולים לראות בזה ברכה...

**זה אחד ההבדלים הבולטים בין חנוכה לפורים!!!** בפורים המסקנה היא שבסופו של דבר שווה להיות צדיק... זה כדאי!!! הנה... תראה... מרדכי היהודי לא השתחוה להמן... לא השתתף בסעודת אחשוורוש... ומה קרה בסוף?? ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה... והתברר שכל העושר שהמן צבר... הכל היה בשביל להיכנס ישירות לחשבון בנק של מרדכי... בקיצור: המסקנה היא שאם פעם הבאה אחשוורוש שוב יעשה משתה ויקרא לכולם להשתתף דרך הזום ולראות את עושר כבוד מלכותו. גם אם זה יהיה מאוד מגרה... לא כדאי לך!!! כי שווה להיות יהודי שנאמן לה'... כי בסוף בסוף כל קוץ לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך... זו מסקנה נוסח פורים!!! לעומת זאת בחנוכה???

מה יש בחנוכה?? איזה סוף מאושר ושמה יש לסיפור של נס פך השמן?? שום דבר מיוחד!!! בסה"כ רצינו מאוד לקיים את הדלקת המנורה בשיא ההידור... רצינו... השתוקקנו... ו... ובסוף ברוך ה' הצלחנו!!! היה נס והשמן הטהור דלק שמונה ימים...

נו... ו... מה הלאה?? כן... הצלחתם לקיים את המצווה... ואז מה קרה??

**לא קרה כלום!!! מה צריך עוד לקרות?? הצלחנו לקיים את המצווה... מה... זה לא מספיק??**

זה חנוכה!!! **תזכו למצוות!!! זכינו למצוות!!! זכינו לקיים את המצווה!!!** בחנוכה אנחנו מתחנכים לאחל לעצמנו איחול שנקרא: תזכה למצוות!!! זכינו לקיים את המצווה... כן... זה הכל.

כן... צריך לדעת שכמה שהיה נס גדול והקב"ה הציל אותנו מהיוונים וחזרה מלכות לישראל למשך יותר ממאתים שנה... גם אז זה לא היה סוגה בשושנים... גם במלכות חשמונאי היו הרבה צרות והרבה מריבות פנימיות שהתחוללו בעם ישראל... זה לא כמו "מרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות..." אבל בכל זאת שמחים!!! על מה?? על **שזכינו למצוות!!!** היתה פה מלכות יוון שרצתה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך... ו... וברוך ה' הצלחנו להתגבר עליהם... ומה הרווחנו?? **מצוות!!! זה הדבר היחיד שהרווחנו!!!** שאפשר לקיים מצוות... ואנחנו שמחים ומאושרים ואומרים הלל על הזכות שלנו לחיות כמו יהודים ולזכות למצוות... **וכאן החשבון הנפש הנוקב שכל אחד מאיתנו צריך לעשות בימי חנוכה אל:** האם אני יודע להעריך ולשמוח על עצם זה שאני יכול לחיות כיהודי ולקיים מצוות?? כן... לחבר שלי אני מאחל עם כל הלב שיזכה למצוות... השאלה האם גם לעצמי אני מסוגל להסתפק באיחול שכזה?? האם אני מסוגל להגיד הלל שמונה ימים על זה שזכיתי ב"ה להמשיך להיות יהודי ירא ושלם ובן תורה בדור שכזה... למרות שלא זכיתי בלוטו ולא יצאתי מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור...? להודות לה' על שזכיתי להתגבר על עוד מכשול בעבודת ה'... ועל עוד גל שאיים על הרוחניות של הבית שלי???

בעזרת ה' אני מאחל לך מכל הלב... שעד פורים הקרוב... ה' יראה לך במוחשיות שמי שמתעקש לשמור על הרוחניות של הבית שלו... ה' יראה לך איך שלא רק תפסיד מזה כלום... אלא ההיפך תצא מרווח!!! תצא מזה בלבוש מלכות תכלת וחור... בעזה"ש עד פורים אתה עוד תראה כמה היה כדאי להישאר "איש יהודי" גם בתוך שושן הבירה... אבל סוף סוף כעת!!!! כעת זה חנוכה... ובחנוכה אין לנו עיניים גדולות... העיניים שלנו בסה"כ נשואות לפך קטן של שמן טהור שאנחנו בסה"כ רוצים אותנו!!! אותו ולא יותר!!! ואם נזכה לשמור עליו בטהרה... זהו... זה ההישג הכי מרשים מבחינתנו... בחנוכה אנחנו לומדים להתפלל ולזעוק לה' ולהודות לו שב"ה זכינו לעבור גם את השנה הכ"כ לא פשוטה הזו שעברנו במינימום נזקים רוחניים... אנחנו מקדישים את השבח וההודאה שלנו לה' על זה!!! רק על זה!!! זו סיבה מספקת מבחינתו לרקוד משמחה ולהגיד הלל שמונה ימים... תסלח לי על העירוב אור וחושך... היה לי איזה הרגש קצת "לא טהור" שהתארך של חנוכה תמיד הולך יחד עם סיום שנה אזרחית... וחנוכה זה זמן לשמוח שהנה!!!! הסתיימה שנת 2020 ועדיין רגלי לא דרכו מחוץ לארץ ישראל... הסתיימה שנת 2020 ואני עדיין מדבר בפלאפון כשר!!! הסתיימה שנת 2020 ואני עדיין יהודי שמור ועובד ה'... אתה יודע להעריך כזה דבר?? זה בהחלט לפגוע סוף שנה אזרחית!!! כי בעולם החילוני והגוי... כל שנה אזרחית העולם החומרי גאה להציג את התהום החדשה שהוא הצליח לפעור בדחפור של השפלות והרדידות... ובדיקו בימים אלו שהעולם מציג לראווה את ההישגים של השנה החולפת... אני באותו זמן עומד בפתח עם נרות חנוכה המרצדים וגאה להציג את ההישגים שלי... תראה לאן העולם הגיע ואני בכל זאת נשארת שפוי!!! ובפרט בשנה האחרונה שלעולם אין שום הישג להציע אלא רק תסכול אחד ממושך... ואילו אני זכיתי במקרה הכי הגרוע לקיים תורה ומצוות מתוך הדחק שיפה אחד בצער ממאה שלא בצער, אתה בכלל קולט איך יהודי מסכם שנה קשה כזו ואיך גוי?? גוי מסכם את השנה האזרחית הזו בבבבסא אחת גדולה... ויהודי זכה להמליך את ה'!!!

יש לך בכלל מושג איזה הבדל תהומי יש בין יהודי שעבר שנת קורונה לגוי?? **רוץ להגיד הלל עוד שמונה ימים.**

## זה אמנם נראה לך עגלת צב!!! אבל זה רחוק מלהיות צב...

## שפחה נואמת... מי היא אותה שפחה??

בשבת הקרובה אנחנו נקרא הפטרה מאוד נדירה ששנים רבות לא קראנו אותה!!! אז אמנם נכון שאת הפטרה לא קראנו הרבה שנים... אבל יש פיוט שהרבה יהודים שרים אותו מידי שבת... צמאה נפשי לאלוקים... לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... ושם באחד הבתים האבן עזרא זועק בתפילתו: **ראה לגברת אמת שפחה נואמת, לא כי בנך המת ובני החיי!**

הבית הזה בפיוט לקוח מהפטרה של השבוע...

רבש"ע: אתה הרי יודע את האמת!!! מי הגברת ומי השפחה... אז אנא, ראה לגברת אמת... תראה איזה עוול נעשה לה... השפחה שלה פתאום קיבלה בטחון עצמי והיא נואמת בבטחון... לא כי בנך המת ובני החיי!!! לא רק שהיא מעזזה להחליט שהבן החי הוא שלה... היא גם לא מתביישת להקניט את הגבירה במצח נחושה ולומר לה: **כי בנך המת!!!**

תבין: בשלמא השפחה לא יכולה להשלים עם מר גורלה שהבן שלה מת. והיא חומדת את הבן החי של הגברת. נו... יש פה באמת מקרה כואב... אבל להמשיך הלאה ולהקניט את הגברת אמת והאמיתית ולהגיד לה שבנך המת??? עד כאן מעיז אדם בפני בעל חובו???

זועק האבן עזרא בתפילתו: רבש"ע ראה לגברת אמת!!! תקנא לאמת!!! **כלפי מה הדברים אמורים???**

נמצאים אנחנו בתוך חיי העולם הזה שכאן הקב"ה מסתתר... וכעת... כל זמן שאנחנו פה לא ניתן לראות במוחשיות מי הגברת אמת ומי השפחה??? לא ניתן להוכיח שמי שעושה רצון ה' הוא הגברת אמת... ואילו מי ששקוע בהבלי העוה"ז הוא השפחה... לא ניתן להוכיח את זה מדעית!!! ואנחנו מבינים את זה... כי אם היה אפשר להוכיח את זה לא היתה בחירה...

בסדר!!! אז לא יודעים!!! יש פה בן חי ובן מת ולא יודעים מי שייך למי... **דא עקא!!!** שלפעמים יש חושך כפול ומכופל... לא זו בלבד שלא יודעים מי הוא הבן החי ומי הבן המת... אלא לפעמים מתהפכים היצירות!!! ו"ראיתי עבדים רוכבים על סוסים ושירים הולכים כעבדים על הארץ..." פתאום השפחה מקבלת בטחון עצמי מופרז ולוקחת את המקרפון לידיים והיא נואמת: לא כי בנך המת ובני החיי!!! מי שמעורבב פה בעוה"ז ועושה חיים ומחובר לרשת המקוונת הוא חיי!!! הוא עושה חיים... הוא לעניין... ואילו אותו עובד ה' שמחובר לאילנא דחיי ומנשים אותו בתורה ובמצוות שלו הוא בנך המת!!! זה כבר מתסכל... זה כבר בלתי נסבל... כאן האבן עזרא כבר לא יכול יותר וזועק מנהמת לבו: אנא ה'... ראה לגברת אמת... ש... שמה קורה לה?? השפחה שלה נואמת לא כי בנך המת ובני החיי!!! על זה אי אפשר לסלוח!!!

אבל האבן עזרא מסיים את הזעקה הגדולה שלו במה?? לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... מה הקשר??

כן... האבן עזרא כבר מכין את עצמו... על כל הכאב... עם כל האפשרות הזו שהשפחה נואמת לא כי בנך המת ובני החיי... לכן מה?? לכן לבי ובשרי חלילה לא ירננו אל קל חיי? חס ושלום!!! אני מוסר מודעא מראש שגם אז לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... כן... גם אז אקוד על אפי ואפרוש לך כפי עת כי אפתח בי בנשמת כל ח'... ובכל זאת נכוין בברכות שלאחר הפטרה: שמחנו ה' אלוקינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו...

אם הייתי לוי והיו נותנים לי אפשרות לבחור משפחה, האם להיות גרשון, או קהת או מררי, היה לי ברור שהייתי בוחר את קהת!!! כן... כמו שלי הוא השבט המובחר ביותר בעם ישראל... ככה בתוך שבט לוי רואים מגמה ברורה שמשפחת קהתני הם נחשבים יותר מגרשון ומררי... נושאי הארון!!! מה יש לך יותר מזה?? ואם היו מודיעים לי שקהת כבר לא בחשבון ויש לך לבחור בין גרשון ומררי, ברור שהייתי בוחר את גרשון... כי גם גרשון יותר חשוב ממררי... לאורך כל הדרך רואים את זה... גרשון זוכה לישא את יריעות המשכן... ואילו מררי נושא את הקרשים שזה עוד שלב אחד רחוק יותר... (זה ניכר גם בנחלות שלהם בארץ, שבני קהת קיבלו ערים שבשטים שהי קרובים לביהמ"ק, ובני גרשון כבר נוחלים בנחלת מנשה, ויששכר ואשר שיותר רחוקים, ואילו בני מררי כבר נוחלים בעבר הירדן) אבל!!! כשמגיעים לחנוכת המזבח והנשיאים מגיעים ותורמים לבדק הבית שש עגלות צב ושני עשר בקר... וכעת צריך לחלק אותם בין משפחות גרשון קהת ומררי... **פה פתאום יש מהפך!!!**

ויאמר ה' אל משה... קח מאיתם ונתת אותם ללויים איש כפי עבודתו!!! הקב"ה מצווה את משה: את העגלות האלו צריך לחלק... אבל לא בשווה!!! אלא לפי צורך העבודה!!!

ומעתה: בני קהת ש"עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו..." להם אל תתן בכלל עגלות!! ואילו בני גרשון שהמשא שלהם יותר קל משל בני מררי... להם תתן שתי עגלות מתוך שש... ואילו בני מררי שהעבודה שלהם הכי קשה שהם נושאים הקרשים והעמודים והאזנים... להם תתן ארבע עגלות ושמונה בקר... דווקא מררי שהוא הפחות שבמשפחה... הוא מקבל את התקציב הגדול ביותר ביחס לכולם... כי כאן המימון הוא לפי גודל העבודה...

מגיע למררי לקבל הכי הרבה עגלות והכי הרבה כח עבודה... כי הוא עובד הכי הרבה...

### טמון כאן כלל גדול בעבודת ה': כן!! יש קרובים יותר ויש רחוקים יותר...

ללא ספק יש כאן שיוטר קרובים לה'!!! כן... אני יכול להעיד שאני פוגש אותנו... אני מכיר אותנו... ובעבר הייתי מאוד מקנא בו... הוא אחד כזה ששנתל בבית ה'... אף פעם לא היה לו מחשבות זרות מי יודע מה... הוא לא מבין כלום בעבודת ה'... כשאני מדבר איתו על התמודדויות בקדושה וכו'... הוא בטוח שאני מדבר איתו על טלטול מוקצה או אכילת דמאי... ואני מקנא בו!!! למה הוא שייך לשבט קהת וכולו קודש קדשים?? ואילו אני שייך לשבט מררי... אני סוחר איתי קרשים... כל מיני ניסיונות... וכמובן שאני עוד במצב טוב... אני סוחר את הקרשים... מה תגיד על חבר שלי שהוא סוחר את מסך פתח החצר... יש לו כל הזמן ניסיונות ליפול החוצה... הוא צריך לסחוב עליו כל הזמן את המסך של החצר... הוא כל רגע מחזיק את עצמו חזק רגע לפני התהום... אז אני לא עד כדי כך... אבל אני גם סוחר אזנים מכובדים שתקועים חזק בארציות... ורחוקים מאוד מהקרסים והלולאות שהחבר שלי מבני גרשון נושא... ומי מדבר על חבר שלי הקדוש הזה שהוא לגמרי נושא הארון שאין לו כלום בעולמו אלא תורה... למה הוא זכה להיות בן קהת?? ואני מאחרוני משפחת מררי???

אז זהו!!! שנכון!!! יש!!! יש קרובים יותר ויש רחוקים יותר ואי אפשר להתעלם מזה...

אבל!!! זה רק חצי תמונה... כי החצי השני של התמונה... שכוחות נפש?? ותקציב רוחני? ואפשרויות רוחניות?? זה כבר איש כפי עבודתו!!! לכן מררי יש הרבה יותר תגבור!! הוא מקבל הרבה יותר סיעתא דשמיא... הוא מקבל את העגלות- הוא מקבל את הרכב עם דלק על חשבון המשכן... (כן... אותם שנים עשר בקר זה רכב עם דלק שעבד נון טופ על חשבון הרבש"ע והחזיק מעמד יותר מארבע מאות שנה... רק בחנוכת בית הראשון שחטו אותם והקריבו אותם...)

ככל שאתה יותר רחוק!!! ככה אתה מקבל יותר כוחות להתקרב!!! וזה מאוד הגיוני...

זה בדיוק כמו אוטובוס עירוני ובין עירוני... ללא ספק אוטובוס בין עירוני הוא יותר שווה ויותר מאובזר מאוטובוס עירוני... כי יש לו יותר עבודה ויותר קמ"ש לנסוע... נקוט כלל ברזל בידך: ה' נותן לכל אחד מספיק דלק בשביל להגיע עד כסא הכבוד!!! רק מה? מי שמאוד מאוד קרוב לשם... מקבל רק קצת דלק... הוא לא צריך הרבה... הוא גם לא מקבל רכב משלו... כי הוא יכול לשכור רכב ב-19 שקל לשעה ולהגיע איתו... אבל מי שרחוק יותר... זה בסה"כ אומר שהוא מקבל יותר דלק... ורכב קצת יותר שווה... שאפשר לנסוע איתו גם מחוץ לעיר... ואחד שגר מאוד מאוד רחוק... זה עדיין לא אומר כלום!! זה בסה"כ אומר שהוא קיבל טנק מלא דלק... ורכב חדיש ויוקרתי על חשבון הרבש"ע שהוא יוכל לנסוע ולהגיע הכי מהר... כלומר: המרחק לא מצביע רק על ריחוק!!! כי באותה מידה זה מצביע גם על תקציב מותאם ועל כוחות מתואמים!!!

ולאורך כל הדרך רואים את זה!!! גם בשאר השבטים רואים את זה... ס"ו זה לא סוד שבשנים עשר שבטים יש ששה שבטים שהם בני הגבירה, ויש ששה שבטים שהם בני השפחות, ותמיד הסתקרנתי: איך בני השפחות לא הרגישו נחיתות ביחס לבני הגברות??

והתשובה היא: שבני השפחות!! דווקא בגלל שהם בני השפחות הם קיבלו את הנחלות הכי משובחות ומשופעות ונרחבות... ואילו בני הגבירה קיבלו בעיקר את הנחלות הפחות משופעות... (ראובן- עבר הירדן, שמעון- נוהל בתוך יהודה, לוי לא קיבל נחלה בכלל, לעומת זאת אשר ונפתלי וגד ודן קיבלו נחלות מבורכות וגדולות ומשופעות בכל טוב...) ולמה?? דווקא בגלל שהוא בן השפחות!!! במה זה מתבטא שהוא בן השפחה?? שהוא צריך יותר כח ויותר תגבור מלמעלה... לעומת זאת בן הגבירה המשמעות היא שאפשר להטיל עליו תפקידים מליאי אחריות עם כמה שפחות תמיכה... שבת לוי דווקא בגלל שהוא הכי נבחר... בגלל זה הוא לא מקבל חלק לא בארץ ולא בבייה!!! ושבת קהת דווקא בגלל שהוא המובחר שבמובחר הוא לא מקבל אפילו עגלה אחת... תסתדר לבד!!!

וכאן הניסיון של כל אחד ואחד מאיתנו... האם לראות חצי תמונה או לראות תמונה מושלמת... אני ששייך לבן השפחות... אני הרבה יותר רחוק... קבלתי תפקיד יותר קשה... אני יכול להתמרמר... למה חבר שלי הוא ידיד ה' ישכון לבטח עליו...?? למה ה' חופף עליו כל היום ועלי לא כל היום?? אבל באותה מידה אני יכול לראות את החצי השני של התמונה... כן... אני מררי... קבלתי תפקיד יותר רחוק ויותר כבד... אבל אם קבלתי תפקיד יותר קשה, זה בסה"כ אומר שקבלתי יותר כוחות נפש!!! הקב"ה משחרר לי יותר מהר בהירות... יותר קדושה... ורואים את זה היום!!! הדור הקודם לא מפסיק להכריז שהמושגים המרוממים שבחורי ישיבות ואברכים היום אוהזים שם זה לא המושגים של פעם... כן... זה משפטים שאנחנו מסתבכים איתם... כי אנחנו מידי רגילים להגיד כמה אנחנו רחוקים היום... אבל אנחנו שוכחים שמי שצריך לנסוע רחוק... מקבל ביושר גם טנק מלא בכוחות וחינויות...

## מה בין "כה עשו חכמינו" ל"שבחי הבעש"ט"???

בתור אחד שזכיתי לגדול תמיד בקו התפר שבין החסידים והליטאים... ישנה נקודה שבמשך שנים לא הצלחתי להבין אצל החסידים... וסו"ס בשבועיים האחרונים נפל לי האסימון ולראשונה!!! לראשונה זכיתי כן להבין את זה. **במה מדובר???**

ובכן: קצת רקע: אם תשים לב: ישנם שני סוגים של סיפורי צדיקים!!! הייתי קורא לזה בלשון מושאלת: יש סיפורי צדיקים של מלווה מלכה- מה שנקרא **נוסח חסיד**... ויש סיפורי צדיקים **נוסח ליטא**...

**מה ההבדל???** כשמספרים לי סיפור על הצדקות של הרב שטיינמן זיע"א... כמה הוא עסק בתורה בעמל ויגיעה... כמה הוא עבד את ה' במסירות נפש ועמד בניסיונות הכי קשים... **נו**... **ו**... **מה המסקנה של הסיפור???** ש... **נו**... תלמד ממנו... תהיה גם אתה צדיק כמו הרב שטיינמן...

לעומת זאת יש סיפורי צדיקים נוסח מלווה מלכה... ושם בדרך כלל הסיפור הוא בעיקר על הרוח הקודש של הצדיק... ואין הוא פועל ישועות... ואין שהוא יודע כל מה שקורה בשמים והוא גוזר והקב"ה מקיים... **ו**... **נו**... מה המסקנה של הסיפור?? שתכנע!! תתבטל!! ותאמין בצדיק!!! שים לב: פה המסר העיקרי זה לא כ"כ שתלמד ממנו ותהיה כמוהו... אדרבה... תבין כמה שהוא לא במושגים שלך ותאמין בצדיק ותתבטל אליו... **לדוגמא:** כשכתוב בפרשת המרגלים: "ויהס כלב את העם אל משה" ואז הוא פתח בשבחו של משה... וכי רק זאת עשה לנו בן עמרם? הרי הוציאנו ממצרים וקרע לנו את היסוד?? איזה מסר כלב רוצה כעת להגיד לעם?? שתצייתו לו!!! תאמינו בה' ובמשה עבדו...

כלב לא הולך כעת לספר לנו "כה עשו חכמינו" שנלמד איך להתנהג ואיך להגיע גם אנחנו למדרגת משה רבינו... **לא! זה לא הנושא!** כעת הנושא הוא- כלל ישראל תזהרו לכם... כל החולק על משה כחולק על השכינה... אל תעזו להמרות את פיו... בקיצור: יש פה שני תחומים שונים לגמרי בסיפורי צדיקים!!! עכשיו: אתה מבין לבד שזה לא רק בסיפורי צדיקים, אלא מגיע לידי ביטוי לאורך כל הדרך...

בתפיסה שלי מה זה צדיק?? צדיק זה יהודי עם רקע בדיוק כמוני... רק הוא עבד על עצמו... עשה המון המון מצוות... הכניע את מידותיו... עמל ויגע בתורה עד כלות הנפש... **ו**... ובקיצור: הוא עשה הרבה "צדקות" **ו**... **ו**... וזה מה שעשה אותו **צדיק!!!** והנה אני מגיע לחצרות החסידים ושם זה לא סוד שהתפיסה היא אחרת לגמרי... גם אם האדמו"ר שליט"א הוא באמת מלאך אלוקים ועובד את ה' מנעוריו... אבל זה לא סוד שהבן או הנכד שלו כשהוא כבר נולד והוא עדיין תינוק... כבר אז כולם יודעים מראש שהוא עתיד ביום מן הימים להיות הצדיק וממלא מקומו של אביו האדמו"ר זצוק"ל בהמשכת השפע... בקיצור: "בטרם אצרך בבטן ידעתין ובטרם צאתך מרחם הקדשתין..." זאת אומרת: גם אם עכשיו הרבי שליט"א הוא מאוד

צדיק והוא מלא בתורה מעשים טובים... זה לא סוד **שלא בגלל זה** הוא נקרא צדיק!!! כי עוד הרבה לפני כן... כשהוא עדיין היה תינוק כבר אז היה מסומן ומעותד להיקרא צדיק!!!

**ואת זה!!! את הנקודה הזו לא הייתי מסוגל לעכל...** זה אפילו היה מקומם אותי... אני והנכד של הרבי... שינו בני אותו גיל... שינו שיחקנו תופסת... שינו השתוללנו ביחד... שינו תפסנו את עצמנו לידיים ביחד... שינו כעת עובדי ה' פחות או יותר באותה רמה... אז למה לו יש קולפיק והוא עוד מעט יקרא הרה"צ... ואני לא??? למה???

הייתי מתפוצץ מקנאה **ו**... **ו**... ותסכול!!! למה הוא יותר מוערך ממני???

ומה שהכי החשיד אותי תמיד... שכל פעם שנסייתי לשאול את החסידים בעצמם... איך אתם מתמודדים עם המחשבות זרות האלו? הם לא הבינו מה אני רוצה... קלטתי שרק לי זה מפריע!!! אני המשוגע היחיד! זה נתן לי להבין ש... שכנראה חסר לי פה פרט קריטי... יש פה נקודה שעדיין לא עליתי עליה... אז הנה!!! איש בשורה אני... סו"ס קלטתי לראשונה והבנתי נקודה פשוטה שכל ילד חסידי בגיל שש מבין...

קלטתי שיש שני סוגי צדיקים!! הייתי מגדיר את זה: יש צדיק מסוג של **הערכה!!!** ויש צדיק מסוג של **הכרה!!!** מה אני מתכוון? הרב שטיינמן היה צדיק גדול... למה?? הוא עשה המון מצוות ובזכות זה הוא נהיה צדיק... הקב"ה מאוד **מעריך** את הגדלות שלו ואת העמל שלו ומהמקום הזה הקב"ה מסר בידי את ממשלת הדור... ועכשיו גם אני במקביל **מעריך** אותו על הצדקות שלו... ומהמקום **המעריך** הזה אני מסתכל עליו כצדיק!!! אבל יש צדיק מסוג אחר לגמרי... צדיק ממקום של "ספירה"... זה משהו אובייקטיבי... ה' רצה להמשיך עלינו שפע והוא שלח לעולם נשמה מסוימת שדרכה יעבור השפע... למה דווקא הוא?? ככה!!!

זה להבדיל כמו פרה אדומה שדרכה מגיעה טהרה לישראל... איזה מצוה עשתה הפרה שהקב"ה כ"כ מעריך אותה על זה?? לא!!! היא לא עשתה משהו!!! אין פה סוגיה של הערכה!! זו מציאות!! **תכיר** את העובדה... זה נקרא מי חטאת וזה מטרה!!! (זה כמו בן בכור שמגיע לו פי שנים?? למה? מרוב הערכה שיש לנו אליו?? לא!! זו לא **הערכה!** אלא **הכרה!!! יכיר!** עצם זה שהוא יורש בכור, זו הכרת המציאות שמזכה אותו!!!) אז כמו שיש שבת שהיא מקור הברכות, וכמו שיש תפילין שהם תשמשי קדושה, ככה הקב"ה שלח לעולם נשמה מסוימת שהקב"ה ממשיך דרכה את השפע... זה כמו רימיהו הנביא שהזכרתי מקודם שהוא בודאי היה צדיק גדול... אבל הקב"ה כבר הודיע לו מראש: בטרם אצרך בבטן ידעתין...

**ובראש הליטאי שלי... במושכל ראשון מאוד מאוד קשה לי לקבל את התפיסה הזו!!!** אני כ"כ גדלתי על זה שאם תעשה מצוות ומעשים טובים ותלמד תורה אתה תהיה צדיק... אז איך יכול להיות שנוולד לרבי שליט"א נכד ואנחנו כבר יודעים מראש שהוא הולך להיות הצדיק... איך זה יכול להיות?? למה?? בתור מה?? במשך שנים לא הצלחתי להשתחרר בתחושת

האפליה שבדבר!!! למה אני צריך לעשות כ"כ הרבה מצוות ומעשים טובים בשביל להיות צדיק... והוא רק נולד הוא כבר הולך להיקרות צדיק?? **ועכשיו פתאום אני מתחיל לקלוט!!!** שכמה שמפריע לי האפליה הזו... הרי לא מפריע לי למה הפרה אדומה זוכה להיות סמל הטהרה בעם ישראל ואני לא... **עם זה אין לי בעיה!!!** אני לא רואה בזה אפליה... למה?? כי... כי אני מבין שזה לא נובע מזה שהקב"ה מעריך את הפרה אדומה יותר ממני... זה פשוט אובייקט טהרה!!! הקב"ה רצה שיהיה טהרה בישראל אז הוא ברא פרה שזה יעבור דרכה... באותה מידה יש נשמה מסוימת שדרכה עובר שפע!!! זה לא קשור בהכרח למעשים טובים או להערכה מסוימת... זה אובייקט!!! זה לא צדיק... אלא ספירת צדיק... **לדוגמא:** משה רבינו הוא מוסר התורה!!! אם מישהו יבא וישאל: למה הקב"ה בחר במשה רבינו?? אתה יודע מה צריך לענות לו?? **ככה!!! ככה הקב"ה החליט חזוה!!!**

עכשיו בינינו... יש סיבה למה הקב"ה בחר דווקא בו... (התורה כן מפרטת את הצדקות של אמא שלו ויכבד וגם חז"ל מספרים לנו את הצדקות והרחמים של משה...) אבל תכל'ס... ברגע שנשאלת שאלה בסגנון של: רגע... מי אמר שמשה רבינו הוא אבי הנביאים... אולי אני?? כאן התשובה היא: **ככה!!!** אסור לנמק שהקב"ה בחר במשה כי הוא היה קדוש וצדיק... **אתה יודע למה אסור להגיד את זה??** כי אם באמת הקב"ה בחר במשה רק כי הוא היה צדיק ומגיע לו... אז מחר מגיע קורח ומתחיל לעשות לומד'ס... רגע... "כי כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשא..."?? **ו**... ואז מה משה עונה לו?? האם משה מתחיל להיכנס לויכוח ומתחיל להוכיח לקורח שהוא יותר צדיק ממנו?? **לא!!! משה בכלל לא נכנס לנידון...** כי גם אם משה באמת יותר צדיק מקורח... **לא זו הנקודה!** הנקודה היא: **ככה ה' החליט!!! נקודה!!!! "לא עלינו תלונותיכם כי על ה'..."**

הרי אתה מבין שצריך שיהיה מישהו שהוא יהיה מוסר התורה... אז ה' החליט שזה אני... למה?? ככה!! ככה הוא החליט!!! אני אובייקט של מסירת התורה!! (זהו בדיוק הפשט: "והאיש משה עניו מאוד..." הוא לא היה בתמונה... הוא כל הזמן נשאר מחוץ לתמונה... כביכול הקב"ה היה צריך מישהו שיעשה את זה... אז הוא לקח אותי... אבל אני לא שונה מכל אחד אחר... מי שיש לו שאלות למה אני... אין לי תשובה... שישאל את הרבש"ע) וארך לי המון זמן להבין את זה!!!

**זה ההבדל בין צדיק נוסח ליטאי לצדיק נוסח חסיד...**

אצל ליטאי המושג צדיק זה איש אחד שגרתי לגמרי מתוך העדה שעשה המון מצוות ואז הוא נהיה צדיק... **ו**... ולא נותר לך אלא לספר סיפורי עובדות ולברר איזה מעשים טובים הוא עשה כדי ללכת בעקבותיו ואז תהיה גם אתה צדיק... (ומי יודע אולי תהיה צדיק אפילו יותר גדול ממנו... אני בעד...) לעומת זאת אצל חסיד המושג צדיק זה לא משהו שמתחיל מאיזשהו אדם שהחליט להיות צדיק... **הפוך!!! זה מתחיל מהרבש"ע!!!** הרבש"ע רצה להעביר שפע... ובשביל זה צריך להתקין צינור אז הקב"ה הוריד לעולם צינור... ולצינור הזה קוראים "ספירת צדיק"!!

במקרה הטוב רק לצאת כביכול נגדו..

זה לא קשור לאדם הזה. זה קשור לרשב"ע שהחליט להעביר דרכו את השפע...

---

להסתיים עם התעלפויות ועם שלוליות של דמעות ותחיית המתים ועליית נשמות שלא קשורים אליי? תן לי סיפור אחד מקורקע איך שהצדיק נלחם ביצר הרע שלו וניצח... **אז זהו שלא!!! פרנציפ לא!!!** זה לא בטעות... זה בכוונה!!! הסיפורי צדיקים של מוצאי שבת לא מיועדים בשביל שמחר גם אני אהיה צדיק כמוהו... אלא בשביל שתפנים שיש צדיק שהקב"ה מדבר דרכו ותתבטל אליו ותפסיק לבלבל את המוח ולחשוב שאתה מבין לבד!!

---

### עכשיו: מה האמת?? מה הדרך הנכונה???

זה... זה בדיוק כמו לשאול מה יותר טוב: רחל או לאה?? שתיהן אמותינו הקדושות!!! זה שני חלקים שמוכרחים אותם בעבודת ה'... וכאן כמובן לכל אחד יש את הבחינה שהוא יותר נמשך אליה באופן טבעי... **שתבין:** מי שיש לו קצת רמה מבין שאם יש חסידים וליטאים זה לא שמישהו פה טועה בגדול... יש פה שני חלקים בעבודת ה' שמסתמא נובעים מתכונות שונות (שהקב"ה בכבודו ובעצמו הזמין אותם כי צריך אותם..)

**לאה ובנה יהודה** מלמדים אותנו איך להתקרב לרשב"ע... איך אתה יכול להתחיל מאפס!!! אפילו ממקום שנאו ומרוחק... ולחזור בתשובה ולעשות מצוות ומעשים טובים וככה להתקרב ולהיות הכלה של הקב"ה...

**ואילו רחל ובנה יוסף** מלמדים אותנו שיש נשמות קדושות שהקב"ה שותל אותם בכל דור, שאנחנו צריכים לקבל מהם ולהתבטל אליהם כי כך גזרה חכמתו יתברך... ואם האחים לא יסכימו להתבטל ליוסף... והם אומרים: "ונראה מה יהיו חלומותיו" הרי רוח"ק מכריזה ואומרת: נראה חלום של מי יתקיים... אין ברירה!! יש נשמת יוסף שצריך להתבטל אליה... עכשיו: כל אחד מאיתנו בתכונות שלו נמשך או ללאה- יהודה, או לרחל- יוסף... ואני מודיע לך שגם אחרי שהבנתי שיש רחל!!! יש יוסף שצריך להלביש אותו כתונת פסים וכולם צריכים להשתחוות אליו!!! אני בעזה"ש אעשה את זה ואני כבר לא אקנא בו... אבל אני עדיין תמיד אעשה את זה ממקום של בן לאה ואני אשאר בחינת יהודה... אני רוצה להיות צדיק... אני רוצה לחזור בתשובה... אני גם רוצה להיות אהוב על הקב"ה... לא מספיק לי שהצדיק אהוב... יש לי מה לקבל ממך... כשאני אאבד את הכיוון ואתחיל לזלזל ביוסף... אתה תעמיד אותי במקום ותזכיר לי "נשקו בר פן יאנף..." אבל אני פה בשביל להזכיר לך שגם אחרי שיש צדיק... אתה גם בתמונה... גם אתה יכול לחזור בתשובה כמו יהודה ולהיות אהוב של הקב"ה ולזכות להגיע עד רגל רביעי שבמרכבה... וכששנינו נשלים אחד את השני אז יוסף ויהודה יבינו אחד את השני ויגיע התיקון השלם...

**קעת נתרם את זה אלינו:** כידוע: יעקב אבינו הוא דוגמא של מעלה ומייצג את קוב"ה ורחל ולאה מייצגות את כנסת ישראל... רחל מייצגת את הצדיק מהסוג החסידי שהזכרתי... מדובר בנשמה קדושה שהקב"ה בכלל לא שאל אותה ובכלל לא דיבר אותה... הוא פשוט העמיד אותה בפני עובדה: אתה (ספירת) צדיק!!! נקודה!!! "אתה תרעה את עמי ישראל..." אתה ממשיך השפע בין תרצה ובין לא תרצה... זה אתה!!! זה כמו שמש רבינו... שמרגע שהוא נולד הוא כבר מושיען של ישראל... מכאן ואילך לא נותר לאותו צדיק אלא רק לנסות להתנער... שבוע ימים משה מנסה כביכול להתחמק ולא רוצה... והקב"ה מכריח אותו... במקביל!!! יש לנו את פנחס שהקב"ה באמת לא בחר בו!!! איש מתוך העדה... הקב"ה לא דיבר איתו ולא ביקש ממנו כלום... והוא דוחף את עצמו... הוא יוצא לקראת הקב"ה... יזם קשר... והקב"ה בוחר בו...

פנחס זה כמו לאה!!! הרי לאה- יעקב בכלל לא רצה להתחתן איתה... לא דיבר איתה... לא פנה אליה... אבל היא דוחפת עם כל הכח לכיוונו... ואיכפת לה מיעקב... מתאוה להעמיד ממנו שבטים ומהמקום הזה היא מצליחה להיות עקרת הבית... זה פנחס... פנחס הוא כביכול על תקן של שנאו... גם אם אבא שלו אלעזר כהן גדול, אבל הוא לא זכה אפילו להיות כהן הדיוט (כידוע...) נדחק לפינה... אבל איכפת לו מהרשב"ע... והוא דוחף את עצמו בכח ומקנא לכבוד שמים... ובזה הוא זוכה לבריתי שלום... **אם נעמיד את משה רבינו מול פנחס!!! זה ממש על משקל רחל מול לאה...**

אם יש משהו מיוחד שהתורה מדגישה את הגדלות של משה... מה זה?? ג' דברים עשה משה **מדעתו**, הוסיף יום אחד מדעתו, ושבר את הלוחות... הגדלות של משה רבינו מתבטאת דווקא בדברים שהוא עושה כביכול לא!!! לא כמו שהקב"ה ציווה אותו... ושם!! דווקא שם אתה מגלה עד כמה שכינה מדברת מתוך גרונו!!! ומה שהוא עושה שכינה מסכמת על ידו... לעומת זאת פנחס... אצלו הגדלות מגיעה מלמטה... יש פה לאה... יש פה מישהו שהקב"ה לא בחר בו... אבל הוא מפגין את הנאמנות הכי גדולה בעד הקב"ה... לכיוונו של הקב"ה ומהמקום הזה ה' בוחר בו...

זו הסיבה שהסיפורי צדיקים נוסח ליטא עסוקים בעיקר להסביר לי איך להתרצות לפני ה'... איך לצאת לפני ה'... ואיך להיות עוד יותר ועוד יותר צדיק... ואיך אני גם נהיה צדיק כמו הרב שטיינמן... **ואילו סיפורי צדיקים נוסח חסידי זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!** סיפורי חסידים הם בדרך כלל סיפורים מרוממים... מופשטים... שעסוקים בעיקר בלהוכיח לי סופית עד כמה ה' אוהב את נשמת הצדיק ומשפיע עליו בלי סוף... וכמה זה לא במושגים שלי ולא שייך אלי... ו... ומה המסקנה?? שתתבטל אליו ותציית אליו ותפסיק לחשוב שאתה מבין יותר...

כל זמן שלא הבנתי את הנקודה הזו... הרי כל פעם שהייתי יושב בסעודת מלווה מלכה והיו מספרים סיפורי צדיקים וכל סיפור היה יותר בשמים מהשני... זה עיצבן אותי... תביא כבר סיפור אחד נורמלי שיש לי "מה לעשות איתו..." למה כל סיפור הוא תמיד צריך

עד כאן דיברתי בשפה הרדודה של "ליטאי" או "חסידי"... אבל יש לזה רובד הרבה יותר עמוק... עומק ההבדל בין שני סוגי הצדיקים... זה ההבדל בין רחל ללאה!!! בפרשת ויצא כתוב: "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב, ותקנא רחל באחותה", אומר רש"י: שהיא קנאה במעשים טובים שלה... **נשאלת השאלה:** על איזה מעשים טובים מדובר פה?? איזה מעשים טובים רחל ראתה בלאה שעל זה היא מקנאה בה?? (ברור שהיא ללאה מעשים טובים... אבל סו"ס לרחל היה לא פחות... ואם בכל זאת היא מקנאה בה... כנראה שהיא ללאה סוג מסוים של מעשים טובים שרחל לא יכלה להתחרות איתה בזה... השאלה מה הם המעשים טובים האלו??)

**ושמעתי מסבירים:** הרי לאה הרגישה שנואה... ולכן היא עשתה כל מיני מעשים וכל מיני טעדיק כדי להאהיב ולקרב את עצמה ליעקב... וברגע שהיא **עשתה**... אז היא גם הצליחה... ללאה יש בן שקוראים לו ראובן- ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי... שמעון- שמע ה' כי שנואה אנוכי ויתן לי את זה... לוי- עתה ילווה אישי אלי...

עומדת רחל ומקנאה באחותה: מה אעשה שאני לא יכולה לעשות את המעשים של לאה!!! כי אני לא שנואה!!! הרי אם הייתי שנואה... אז ה' היה רואה בעניי ואז היה נולד לי ראובן... ואז ה' היה שוב רואה כי שנואה אנוכי ונותן לי גם את שמעון... אבל מה אעשה שאני לא שנואה... אדברה... יעקב רוצה אותי עוד לפני שאני רוצה אותו... וממילא הוא לא נותן לי להתבטאות!!! הוא לא מאפשר לי לעשות מעשים כדי שהוא ירצה אותי... אני לא יכולה ללדת את ראובן שמעון ולוי כי בשביל זה צריך להיות אביסלע שנואה ויעקב אף פעם לא נתן לי לעמוד במקום הזה...

**לא אז בלבד!!! אם נשים לב:** גם ללאה וגם לרחל יש מעשים!!!! אבל שים לב: מה ההבדל בין המעשים של רחל למעשים של לאה?? כל המעשים של לאה עסוקים **בעד** יעקב!! להתקרב לכיוון של יעקב!! ואילו רחל זה בדיוק הכיוון ההפוך... מה המעשה הנאצל ביותר של רחל? שהיא **ותרה** על יעקב ומסרה את הסימנים ללאה... יעקב כביכול רוצה אותה והיא דוחה אותו... נותנת אותו ללאה... ועל זה בדיוק רחל מקנאה בלאה...

למה נגזר עלי שהמעשים טובים שלי הם צריכים להיות על דרך **השלילה??** הרי גם אני וגם את עושות מעשים טובים... ואילו אצלך המעשים טובים זה במישור **החיובי!** היות ואת נמצאת במשבצת של שנואה... ולכן את כל הזמן עסוקה בלהתקרב- "ותצא לאה לקראתו..." ואילו אני אף פעם לא יכולה להתבטאות על דרך החיוב... כי יעקב אף פעם לא מאפשר לי לרצות יותר ממנו... אם כבר יש לי מעשים מול יעקב זה רק על דרך השלילה... שהוא גוזר ואני מבטלת... הוא רוצה ואני דוחה אותו?? לאה זוכה להעמיד של שבט יששכר... למה?? כי "ותצא לאה לקראתו"!!! אומרת רחל: אני לא יכולה לצאת לקראתו של יעקב... כי הוא תמיד יקדים אותנו... אני יכולה

**"מסיבת חנוכה" נוסח בית המקדש...**

בשבועיים האחרונים ליינו את בני הכפר שהגיעו לירושלים לכבוד ימי החנוכה... הם זכו להיות בהדלקת המנורה, ואפילו בהדלקה של הראש בית אב... בסוף הם גם זכו באחד מהלילות להדלקה יחודית ויוצאת דופן מהכה"ג שהדליק בפתח לשכתו... (לשם שינוי הוא התעכב היום בביהמ"ק עד הערב, בעקבות דיון חירום דחוף אודות הצעה ראשונה לעבר את השנה הקרובה... כן... כבר עכשיו מדברים על זה... בפרט ששנה הבאה זה שמיטה...) כמו כן זכינו להקריב קרבן תודה משותף על הנס שאירע לחברינו... אגב: כשנכנסנו ללשכת הגזית ששם נמצאת לשכת החותמות כדי לקבל את החותם "גדי" בשביל הנסכים של השלמים... אז להו ידוע שבלשכת החותמות יש עוד משהו חוץ מחותמות!!! "בה גזו אבני מזבח ששקצום מלכי יוון..." כן... אם אתה מחפש איזה ציון קדוש להתפלל עליו בחנוכה אז הנה... בלשכת החותמות גוזים אבני מזבח ששקצום מלכי יוון... (בקצרה מסש: היוונים העמידו ע"ז במקדש והקטירו ע"ג המזבח בעבורה, ואז כשהגיעו בניו לדביר ביתך וטיהרו את מקדשך... כשהגיע השלב לטהר את המזבח... כאן הם נתקלו בבעיה!! מה נעשה?? למזבח כעת יש דין של משמש ע"ז... ובשביל לבטל ע"ז צריך להביא לגוי שישבור את אבני המזבח וכן יבטל אותם... דא עקא!! שיש עשה ד"אבנים שליוטו תבנה", אז אולי נשבור אותם ואח"כ נחליק אותם שוב??? זה גם אסור... "לא תניף עליהם ברזל..." לא היתה ברירה אלא לחלוץ את האבנים ולגנו אותם!!!) סיימנו את מלאכת ההקרבה, וכעת התחלנו את מסיבת חנוכה!!!! כן... מסיבה!!! תנחש מה זה מסיבת חנוכה בבית המקדש???

אז אצלנו מסיבה זה רוג'ל ופוקוקון... אבל בבית המקדש מסיבה זה מלשון הקפה... (יש כמה "מסיבות" במקדש... מסיבה תחתית לכהן שנטמא... מסיבה עליונה למי שרוצה לעלות לגג התאים... ויש גם מסיבת חנוכה למי שרוצה...) אז כן!!! בחנוכה עושים מסיבה... תנחש למה?? אל תשכח שאחד מהניסים העיקריים שמסמלים את התשועה זה ה"ג פצות שפרצו היוונים וכשנצחום חזרו וגדרום ועל כל פירצה שנגדרה תקנו י"ג השתחואות... אז סתם ככה באמצע השנה אף אחד לא הולך כעת לעשות סיבוב שערים ולעשות י"ג השתחואות... אבל אל תשכח שעכשיו חנוכה... ובחנוכה נוהגים לעשות מסיבה... ואם עסוקים בשירות ותשבחות אז זה נהיה סעודת מצווה... אז הנה! בבית המקדש אנחנו עושים מסיבה... הקפה!!! התאספנו כולנו בחיל ויצאנו לסדרת ההשתחואות!!! וכאן תרשה לי לעצור רגע ולתת רקע... מה... מה הסיפור של ההשתחואות האלו?? למה עשו מזה כזה עסק?? נו... אז היוונים פרצו ואח"כ החשמונאים גדרו... לכן צריך להשתחוות? מה יש?? **אז רקע קצר: שתבין:** להר הבית עצמו יכולים ליכנס גם גוים... גם טמאי מתים... אין בעיה... אבל ברגע שמתחילים להתקרב לעזרה... **כאן יש איזה סורג נמוך!!!** כמו מחיצה כזו כמו שיש בעזרת נשים (שיש בה סריגה של קבים שאפשר לראות דרכה...) **שההסיון של סוף התחום לגוים!!!** מכאן ואילך אסור לגוים להמשיך... וכאן... בסורג הזה יש שבעה פתחים (מקבילים לשערי העזרה שנמצאים מלפנים...) ודרך השבעה פתחים האלו נכנסים כל היהודים פנימה... אבל רק יהודים!!! וכאן כשאתה כבר מפנים לסורג... כאן מתחילים מדרגות שעולות לכיוון העזרה... הרצפה של העזרה כולה (מארבע רוחותיה) **מוגבה** עשר אמות מהסורג הזה... זאת אומרת: השכן הערבי שלנו איבריהם... שהפעם החליט להצטרף איתנו לעלות לבית המקדש ולהתפלל לה'... אין בעיה... סאלאם עליכום... **אבל סטופ!!! עד החיל!!! עד הסורג!!!** בסורג אנחנו אומרים לך שלום שלום... (אם אתה רוצה אתה יכול פה להביא לנו את הקרבן עולה שאתה רוצה להקריב ואנחנו כבר נגיש אותה לכהנים) אתה נשאר פה למטה ואנחנו מתחילים לעלות!!! וליראות!!! ולהשתחוות למעלה... מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו... (ועומד שם בן לוי ששומר שאף גוי לא יעז להיכנס לפנים ממחיצתו... מי שיעז להיכנס אחת דתו להמית...) עכשיו: תנסה רק לדמיין איך מפלגות השמאל במדינתנו היו מתמודדים עם כזה סורג... זה... זה היה בשבילם אסון דמוקרטי!!! הם לא היו מסוגלים לסטססבול את החוסר שיוון הזה... מה... איך יכול להיות שהיהודי יכול להמשיך ולעלות בבית ה'... והגוי צריך להישאר למטה בחוף מבושש?? איזה מין התנהגות זו?? כעת תבין עד כמה הסורג ה"תמים" **הזה היה ממוצץ את הגוים!!!** בכל מערכת בחירות בארה"ב אחד מההנושאים במצע של מפלגת הדמוקרטים היה אודות הסורג הזה... אדון ביידין לא היה יכול לזוז עם הקמפיין שלו רק אחרי שהוא נשבע בכל הקדוש והיקר לו שברגע שאני נבחר לנשיאות ארה"ב... באותו יום אני מסלק את הסורג הזה!!! זה היה אחד הנושאים הכי רגישים באו"ם!!! כל פעם שרק פתחו את הנושא הזה סביב החיל והסורג היה מהומות שליוטת... (יש לנו היום מדינה קטן לנושא הזה... כידוע: יש שער אחד שנמצא שם בכניסה לכותל... אולי שער המוגרבים... שכל פעם שניסו להזיז שם בלטה כל העולם הערבי היה על הרגלים...) ומסילא ברגע שהיוונים שלטו... הרי סמל הנצחון שלהם ביהודים זה היה ה"ג פצות!!! הנה... הסורג נפתח לרווחה... כל התיירים מזומנים להיכנס...

עכשיו רק תבין שברגע שריחם עליהם ה' וגאלם מידם... הרי כשבאו בניו לדביר ביתך ופינו את היכלך וטיהרו את מקדשך... מה היה ההסמל של הנצחון ביוונים?? ה"ג פצות שהיו פעם, והנה כעת גדרנו אותם!!! זה היה הסמל מספר 2 של הניסים והפורקן והגבורות והתשועות והמלחמות (הדגשתי שהוא הסמל מספר 2... כי סו"ס הסמל מספר 1 היה נס פס השמן, שזה כבר נס יותר מסודק ומיוחד לישראל... כי הנס הזה כבר קרה לפני מהחיל, איפה ש-לגוים אסור להיכנס... אבל הנס שבייחס לגוים הוא דווקא בחיל שאתם מזומנים לבא לביהמ"ק ולפגוש שוב את החיל, ואם הר סיני הוא הר שירדה שנאה לעכו"ם עלי... אז כעת גם הר המוריה מזמין שנאה והיבדלות והתרחקות בינינו לבין הגוים...)

עכ"פ קבענו להיפגש בחיל... מצד שמאל, בפתח שכנגד שער המזרח... נו... מתחילים... כל כמה אמות יש סימון... כאן היתה פירצה פעם!!! כאן צריך להשתחוות!!! וכעת כולנו כורעים ומשתחווים ונופלים על פנינו יחד עם מאות "בני בינה" נוספים שביאים במיוחד ב"ימי שמונה" ל"קבוע שיר ורננים" על ה"יוונים שנקבצו עלי ופרצו חומות מגדלי" והנה "נעשה נס לשושנים" וחזרנו לגדור את כל החוחים הסובבים את השושנה העליונה, (ענין רש"י שיר השירים ב': כששושנה בין החוחים... שמקובין אותם ותמיד היא עומדת בנויה ואדמיטותה כן רעיית בין הבנות ספתות אותה לרדוף אחריה לזנות כמותם אחרי אלהים אחרים והיא עומדת באמונתה) הלאה... ממשיכים עוד כמה צעדים... ושוב סימון: כאן היתה עוד פירצה שכנגדה תקנו השתחואה, ושוב כולנו משתחווים ומודים לה' על שגאלנו מהחיבוך דוב של הגוי שכ"כ רצה "לעזור" לנו ולחשוף אותנו למה שיש לו להציע... ושוב קמים... ופונים דרך ימין... ושוב השתחואה... ואז מתחילים הדמעות והבכיות... אוי רבש"ע... אני נמצא כעת "במקדש א-ל" ויש לי כעת הרגשה עמוקה שבעוד יותר מאלפיים שנים הצאצאים שלי עתידים שוב לפגוש את "בני היוונים"... הם שוב לפרוץ פצות ושוב לחדור לתוך הלב של הילדים שלנו... כן... הנביא יואל בן פתואל כבר מכין אותנו לכאבו של אבא שבשמים שלעתיד לבא ישפוט את הגוים: "אשר כספי וזהבי לקחתם, ומחמדי הטובים הבאתם להיכליכם, ובני יהודה ובני ירושלים מכרתם לבני היוונים למטען הרחיקם מעל גבולם..." (מכרתם מלשון התמכרות) אני רואה כעת בעיני רוחי את נכדי וצאצאי מתמודדים לבד לבד מול כל מיני פצות שבני יוון העדכניים עתידים לפתות אותם אי שם באחרית הימים... וסי יתן להם כח להתגבר מולם...?? אז אלטער זיידע שלנו שוב התרומם מההשתחואה והמשיך הלאה... אחרי כמה מטרים שוב נפל משתחוה והמשיך בזעקת: אבא שבשמים!!! תשמור לי על הנינים שלי... תשמור על הפך השמן הטהור שלי... תשחרר להם בהירות ואור בעבודת ה' ותיאיר להם את חשיכה גדולה נופלת עליו של גלות יוון... דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועה שבעה.

**דרשות חתם סופר על חנוכה:**

פתחתי לתומי דרשות חתם סופר על חנוכה, ומצאתי שם (בדרוש פרשת וישב) דברים שמואד אקטואליים ונוגעים לתקופה זו... מבין בתרי הדברים משמע שזה היה בסיום מגיפת החולירה והוא כותב שם בזה"ל: "ואחר כל זאת נודה לה' אלוקינו על חסד גדול שהפליא על דרך הפלא, על התלמידים בני הישיבה, ה' עליהם יחיו, שלא פגע בשום אחד מהם שום חולי ומכאוב ולא שום עניין מעניין החולי ההוא, ועל זה לא לבד שבני הישיבה יתנו תודה לאלוקינו, אך כל בני הקהילה כי בזכותם וצדקתם היה זאת לנו כאשר אבאר בעזה"י, והוא: כי ידוע ומפורסם לרבים רב טוב בני קהילתנו בהחזקת ישיבה, והם מחזיקים למאות תלמידים וכו'... ומ"מ לאו כל הזמנים ולא כל המקומות ולא כל העיתים שווים, לפעמים יש ויש אנשים אשר עיניהם צרה ופוערים פיהם כי קשה עליהם עול סבלם, ובכל זאת לא פגע ולא נגע בהם שום אדם מעולם,

אבל עכ"פ דבר שפתיים אך למחסור, ויהיה ח"ו למזכרת עוון, והנה בזמן המגפה העבר, היה עין צרה בחברתה בלאו הכי, ומכ"ש בכורי דלים הללו, ואילו ח"ו נחלה אחד מהם, אע"פ שבודאי היו גומלים עמהם חסד כדרכם מ"מ יש ויש שהיו פותחים פיהם ומדברים מה לנו לסבול עול אחרים אומללים האלו, וישבו איש לביתו, והיה ח"ו דיבורים כאלה לעורר דין על הקהילה, וכיון שהקב"ה חפץ בהצדקם על כן יהיב עינא פקחא לבל ישלוט שום חולי וריפיון באלו, וזהו רמוז בפסוק 'כרחם אב על בניו ריחם ה' על יראי' היינו בחורים לומדי תורה שזכרנו, והטעם 'כי הוא ידע יצרנו' שרגילים לפצות פה ולדבר דברים שלא כהוגן 'זכור כי עפר אנחנו', ואין מעצור לאיש עפר מן האדמה, ע"כ חס הקב"ה על יראיו ולא פגע בהם החולי כלל ויחלימים ויחיה אותם... ואמר ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה, כי אמרו חז"ל בשעת הדבר כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין טוב לרע, ועל זה אמר בזוהר 'יש נספה בלא משפט', והעניין בנתינת רשות למשחית, היינו שנתעפש האויר והעיפוש נופל על בני אדם שוב אין הבחנה ואחד מזיק את חברו, אפילו מי שאין האויר מזיק לו לפי טבעו, מ"מ ע"י הבל חבירו הנזק והחולי, יחלה גם הוא וימות בלא עיתו ובלא משפט, נמצא בעת ההיא ימותו בלא משפט, וכאילו סילק הקב"ה משפטו והשגחתו ומסרו לטבע עיפוש האויר, אבל במחלה הלז ראינו השגחת הבורא ית"ש בחוש אשר לא יאומן כי יסופר, באופן שנראה בחוש כי ה' בשמים הכין כסא משפטו ולא מסרו לאויר המשחית בשלוח בלי השגחה, אלא ומלכותו בכל משלה, 'עיני ה' משוטטים בכל' עכ"ל.

אתה קולט מה החתם סופר אמר פה?? עזוב... למה שאני אגיד את הפרשנות שלי... חבל שאני אקלקל... אם אתה רוצה להבין מה הוא אמר כאן... הייתי מציע לך לעשות סקר... לקחת את הקטע הזה של החתם סופר ולתת אותו לכמה אנשים שונים שיקראו ותשאל אותם כל אחד בנפרד מה יצא לו מזה... אתה תגלה להפתעתך איך שכל אחד יראה משהו אחר לגמרי!!! כל אחד יוציא משורות אלו את מה שנוגע אליו ומצדיק את דרכו... אבל לא!!! החתם סופר אמר את הכל... הוא כתב גם את מה שאתה הבנת כמונו... וגם מה שחבר שלך הבין מבין בתרי דבריו... נו... אז למה שאני אתערב??

נשיאיר את זה ככה... "ולשון חכמים מרפא..."

# מסכים!!!! אבל להגיד לך ש"אני נהנה מזה"??

ברצוני לפתוח נושא שההקשר שלו לחנוכה הוא על גבול "מעניין לעניין באותו עניין..." הנושא שנקרא שאלות באמונה!!!!

סו"ס המצע של יוון זה חכמה יוונית... ליברליות... כפירה... המושג חכמי אתונה זה יוון... כל המושג של הפולמוסים בענייני אמונה התחיל מיוון... אז אחת ולתמיד בא נציג את השאלה: תכל'ס... אנחנו כיהודים: האם אנחנו מעודדים לשאול שאלות באמונה או לא?? אז ככה: מלמעלה... איך שזה נראה... מתקבלת תמונה לא כ"כ ברורה... כי מצד אחד בשפראך הכללי זה נראה שאנחנו לא אוהבים שאלות באמונה... לא ידוע לי על בר שמעורר בשיטתיות שאלות וספקות באמונה... לא ידוע לי על ראש ישיבה ומשיג שמעורר מיזמתו פולמוסים ונושאים לדיון באמונה... ממש לא!!! אבל מצד שני: ברור לי שאנחנו לא מטייחים ולא משתיקים... זה ברור שכל מי שיש לו שאלות יכול לשאול... ואגב: זו לא סתירה שלא כל אחד יודע לענות... (זה שאני לא יודע לענות על שאלות באמונה זה ככה"כ שקבלתי את זה דרך הוריי... ואף פעם לא ניסיתי לקחת את זה דרך הלשון... זו טעות שהרבה טועים בה!! אני בפרוש מודיע, שאני ועוד הרבה גדולים וטובים ממני, יתכן שלא יודעים על שאלות שמרצים בערכים יודעים לענות!!!! וזה לא מכהה את הבהירות שלנו באמונה ככהוא זה!!! ע"פ ברור שמי שרוצה יכול לשאול...) אז תכל'ס... אנחנו בעד או לא בעד??? האם לעודד לשאול שאלות באמונה או לא?? זה טוב?? זה נכון?? זו גישה או לא??

**אז מצאתי גמ' בשבת** שממנה יצאתי עם קו ברור בגישה של חז"ל לנושא: הגמ' שם מדברת על כתבי הקודש שפצלים אותם מפני הדליקה, אבל ספר תורה שכתבו מין או אפיקורוס שמטרתו לקנטר, כזה ספר תורה אסור להציל מפני הדליקה, ואדרבה, ביום חול צריך לחזר ולשרוף את הס"ת עם האזכרות שלו...

ואז הגמ' מסתפקת: מה הדין בכתבי הקודש שנמצאים במקום שנקרא "בי אבידן"?? שאלו את ר' אבהו... ור' אבהו לא הצליח לענות תשובה... אין ולא ורפיא בידיה... ר' אבהו התלבט והתלבט... כן... לא... לא... כן... ולא הצליח להכריע... מה קרה?? מה זה ה"בי אבידן" הזה?? ומה פה הספק?? ומה יש בספק הזה שרבי אבהו כ"כ לא מצליח להכריע בזה?? **אז בקצרה ממש:** בי אבידן לשם שינוי זה היה מקום שישבו שם אנשים ליברלים... לא מדובר בכופרים, או במינים, או בסתם שרעים שמחפשים לקנטר... אדרבה... ישבו שם אנשים מנומסים שדוגלים בחשיבה פתוחה... ליברליות... ומתעניינים ביהדות בגישה ליברלית... מתעניינים האם זה נכון או לא... והם פתוחים להצעות... והיה שם ספריה מסודרת... היו שם ספרי תורה... אנשים קראו ב"תכנים..." עיינו ב"חומר הלימוד" הזה... ושאלו... חקרו... ניסו להפריך... בקיצור: שאלות באמונה...

וכעת נשאלה השאלה הרבי אבהו: מה קורה אם פורצת דליקה בשבת בבי אבידן... ו... והספרי תורה שם הולכים להישרף... האם מצילים אותם מפני הדליקה או לא?? פה פתאום רבי אבהו התחיל להסתבך... אין ולא ורפיא בידיה...

מה קרה?? מה כ"כ מסובך בשאלה הזו?? למה רבי אבהו כ"כ לא מצליח לענות?? מה הצד שכן ומה הצד שלא??

העניין הוא כך: להגיד שלא!!!! לא להציל אותם מפני הדליקה... זה לא בא בחשבון!!!! כי אנחנו בתור יהודים, אמורים לתת לגיטימציה לשאלות באמונה... אם יש מקום שנקרא בי אבידן ששם באופן מוצהר אנשים מציגים שאלות באמונה... אנחנו האחרונים שנסתום להם את הפה... אנחנו מציננו מוכרחים לאפשר ביקורת חיצונית... ממילא להגיד שכתבי הקודש של בי אבידן זה כמו ספר תורה שכתבו מין שלא מצילים מפני הדליקה... את זה אי אפשר להגיד!!!! כי את המינים אנחנו שונאים... את הכופר אנחנו מנדים... אבל את הליברל שעומד שאלות באמונה... אנחנו לא נגדו!!!! ולכן אי אפשר לומר שניתן לכתבי הקודש האלו להישרף... מה... אנחנו נגדם? חלילה... אנחנו בעד... נו... אם אנחנו בעד... אז חבל... עוד שניה זה ישרף... בא נרוץ מהר לבי אבידן ונוציא את הספרי תורה ונציל אותם מפני הדליקה... שלא ישרפו חלילה?

הופה!!! פה רבי אבהו פתאום נצמד לריצפה... לא יודע... רבי אבהו נהיה קצת "אדיש" מנסה להעביר נושא... זה נראה שלא כ"כ "כ"כ אכפת לו שזה ישרף... מה קרה רבי אבהו?? אני לא מבין: ממה נפשך: אם ר' אבהו שבבי אבידן נמצאים כופרים... אז תשמח סו"ס הספרים האלו נשרפים... אבל לא!!! ר' אבהו לא מעיז להגיד את זה... אם ככה אז תרוץ מהר מהר להציל אותם מפני הדליקה?? מה זה המצב הביניים הזה?? שמצד אחד רבי אבהו אין ומצד שני לא??

**העניין הוא כך:** אני אתן לך דוגמא: כשהייתי בשידוכים... לפעמים היתה דרישה מהצד השני שהשווער רוצה להיפגש איתי ולתהות על קנקני... יש לציין שקבלתי את זה בהבנה!!! מה אפשר לעשות... סו"ס השווער לא מכיר אותי... לא יודע מי אני... לכן הוא רוצה לבא ולרחח... להריח אות... לספור את השיניים שלי, ולמדוד את הגובה שלי ואת מספר העללים שלי... אני מבין את זה!! זה לגיטימי... אני לא כמו חבר שלי... חבר שלי, כששווער היה רוצה להיפגש איתי הוא היה נעלב... מה אתה בודק אותי?? מה... אתה חושד בי שאני רמאי? אבל אני לא הסכמתי עם חבר שלי... אני לא ראתי את זה ככה... כי זה לא נכון... זה לא משהו אישי נגדי... זה ככה"כ בן אדם שלא מכיר אותי... ואם ככה זכותו לבא ולבדוק את זה מקרוב... אני מקבל את זה בהבנה!!! אבל!!!!!! להגיד לי שאני ממממת להיפגש איתו?? להגיד לך שמאוד היה נחמד לי להיפגש עם שווער?? לא!!! לא נחמד לי... כי סו"ס הרגשתי בחקירה... הרגשתי שהוא מגיע לבחון אותי האם אני עם הארץ... ואני אגלה לך בסוד: בסוף התברר שבדיקו באותו יום זה לא הסתדר לו... ולכן הוא הודיע בצער שהוא כנראה יותר על הפגישה ביני לבינו... שישאר בינינו: להגיד לך שהצטערתי?? ממש לא!!! דווקא מאוד מאוד שמחתי... ולמה? כי תכל'ס... אני "במקרה" מכיר את עצמי ואני יודע שאין צורך לחשוש... אני בסדר... אני לא מחביא משהו... אני לא הולך להציא את השפי ואת האייפון ביום שאחרי... ממילא מבחינתי הפגישה הזו די מיותרת... ולא רק מיותרת... אלא גם לא נעימה לי... סו"ס הבן אדם מגיע כמו מרגל ועלול לתפוס אותי בטעות על איזה גיהוק... אז שוב: אני חוזר ומדגיש: אני לא סוגר את הדלת... אני מוכן להיפגש... הדלת פתוחה... אני לא מחביא כלום... אתה מוזמן לבא בכל שעה ביום ולבדוק מי אני... איפה אני... והאם אני שווה... אבל אל תצפה שאני אהנה מהחיים!!!! אל תצפה שאני אצטער שהפגישה ביני לבינך התבטלה... "למרבה הצער..." **עד כאן מובן?? משהו פה לא מובן??**

אותו דבר כאן: בי אבידן מדובר בצעירים אינטלגנטים ומוכשרים שבסה"כ רוצים לברר כל דבר עד הסוף ויש להם כל מיני ספקות עמוקות באמונה, אז לסתום להם את הפה?? לסגור להם את הדלת?? להגיד להם שיהודי לא שואל שאלות על הרבש"ע ותפסיקו לבלבל את המוח??

**לא!!! זו לא שיטה**... להגיד ככה זה נראה כאילו אנחנו מחביאים פה משהו מתחת השלחן... ואנחנו לא!!! לא מחביאים!! לא מטאטאים...

לכן אנחנו מציננו פתוחים לחקירות... אנחנו מוכרחים לאפשר פולמוס פומבי... לאפשר לאדם שעדיין לא סגר שידוך עם התורה... לאפשר לו לברר עליה ולתהות על קנקנה ולהתאזר בסבלנות...

**אבל להגיד לך שאני ממממת על זה??** להגיד שאני נהנה מהחיים להתווכח שם בבי אבידן?? לא!!! ולמה לא??

כי אני במקרה יודע את האמת... אני יהודי... ואני יודע שמשאמת ותורתו אמת... ולכן מבחינתי הבירור הזה מיותר ולא רק מיותר אלא מציק!!! מציק לי כיהודי לשמוע יהודי אחר שניגש ליהדות ממקום כ"כ מנוכר וזר ושואל שאלות אובייקטיביות כאילו זה לא נוגע אליי!!! זה מציק לי... זה לא עושה לי טוב... כי מבחינתי אין פה שום ספק...

אז שוב: כמה שזה לא נחמד לי... אני לא סוגר את הדלת... סו"ס יש לי אחריות שלא יהיה פתחון פה ולא יגידו שאני מטייח משהו ביהדות... אבל להגיד לך שאני מאוד אוהב את זה? לא!!! ממש לא!!!

זו בדיוק הגישה של חז"ל לבי אבידן... וזו הגישה באופן כללי לעידוד של שאלות וספקות באמונה... לסגור את הדלת?? לסתום פיות?? אי אפשר!!! אנחנו מוכרחים לאפשר... אדרבה... אנחנו אפילו מזלזלים בכן שאינו יודע לשאול... מבחינתנו מי שלא יודע לשאול הוא בסוף הרשימה... אפילו אחרי הרשע... כי אנחנו מכריזים שמותר ואפשר לשאול... אבל תכל'ס... להגיד לך שאנחנו אוהבים שאלות באמונה? לא!!! לא רבתי!!! כמדומים שזו ההגדרה הקולעת ביותר לגישה שלנו לספקות באמונה!! לא אפשר?? חייבים לאפשר!!! לצעוק ולדחות משהו ששואל שאלות באמונה, זו טעות!!! וזה חילול ה'!! זה מצטייר כטיוח ואנחנו לשם שינוי לא מטייחים!!! (כבר הזכרתי שזה לא מחייב שאני צריך לענות על שאלות, זכותי לשלוח אותך למישהו שהוא הכתובת והוא יודע לענות...) ולכן חייבים לאפשר ואסור לדחות באמת הבנין את מי שיש לו שאלות... אסור!!!

עכשיו: אם באמת אנחנו כ"כ פתוחים לשאלות באמונה... אז למה אנחנו לא יוזמים אותם?? אוהו... ליזום אני לא אזום!! כי אני לא אוהב את זה!! כל ספק באמונה דוקר לי את הלב... לראות בחור ישיבה שחבר להוכיח את הכשרונות שלו באמצעות כל מיני פילוסופיות באמונה... אל תצפה ממני שאני אהנה מהחיים להתרועע איתו... ואל תצפה ממני שאני עוד אעודד אותו לפתוח את זה כנושא!!! ממש לא!!! כי עצם המעמד הזה שיש פה יהודי שמטיל ספק באמונה זה עושה לי רע... זה עושה לי רע בדיוק כמו כמו שהמטרה ביקשה ממני ומאבא שלי להראות טביעות אצבעות, כי תפסו גנב, ואולי זה אנחנו... זה נעים?? זה נעים להרגיש שחושדים בך ובאבא שלך שאולי אתם גנבים?? מאוד לא נעים!!! נו... אם לא נעים... אז בא נסרב... לא רוצים ללכת למטרה!!! תטרוק את הדלת פנים של המשטרה... חוצפנים... איך אתם מעלילים על אבא שלי שהוא גנב?? כן? זה לא שאני אעשה?? מה פתאום!!! אם אני אעשה ככה זה יהיה הכי גרווע!!! כולם יגיעו למסקנה שפית שזה אבא שלי!! אז מה נעשה?? נאלץ לנשך שפתיים... ו... ולדרוש ללכת למטרה!!!!

ללכת בקנאות למטרה בשביל להסיר חשד... וזה יהיה מעמד מאוד לא נעים... אז זהו שזו בדיוק הרגשה של יהודי עם אמונה טהורה שנאלץ להתמודד עם יהודי שמטיל ספק בכל הקדוש והיקר לי... בא לי להקיא... אבל אני מתגבר... מתחשק לי לאטום את האזניים... מתחשק לי לנער אותו ולצעוק עליו: תפסיק לדבר שטויות... אבל אני אנשך את שפתי ואפשר לתת צאנס לבנו האובד של הקב"ה לחזור הביתה...

אבל אל תצפה ממני שאני אזום את המעמד הלא סימפטי הזה!!!

---**וכאן המקום להקיע את אלו שדוגלים בחופש ביטוי ביהדות!!!!** אלו שעושים שימוש אישי על כל שאלה שאפשר לשאול... וכל טענה אפשר לטעון... והכל יתקבל בהבנה ובאובייקטיביות...

לא אדוני!!! תשכח מזה!! אם אתה מדבר על אבא שלי שבשמים לא טוב... אל תצפה ממני שאני ארצה להיות מחותן שלך!!! אל תצפה ממני שאני לא אקח את זה אישי... אני לא נשאר שווה נפש שמדברים על אבא שלי... בלימוד כן!!! בלימוד יכול להיות מצב שאנחנו נעשים אובייקט זה לאה ומתוכחים עד לב השמיים... ואינם זרים משם עד שנעשים אוהבים זה לזה... זה בלימוד התורה שיש בסה"כ ויכוח נקודתי בהבנה... אבל כשאני בן של הקב"ה ואתה משמיע לי חירופים וגידופים ואתה רוצה שהכל ישאר ברמה העקרונית ואני אשאר החבר שלך?? תשכח מזה!!! אני בעזה"ש אעשה כל מאמץ לנשך את השפתיים... אני מאוד מאוד אתאמץ לשנן את לשונו של בעל התיא שותובע ממני לאהוב את הניצוץ האלוקי שבבוי אצלך ואני אפילו אשתוק לקרב אותך לאביך שבשמים... אבל להגיד לך שאני מת עליו?? להגיד לך שאני נהנה מהחיים?? **לא!!! לא ולא!!!** זו הסיבה שאנחנו אף פעם לא ניזום פורומים ופאנלים רשמיים ומוצהרים בענייני אמונה... כי מבחינתנו זה נושא לא סימפטי!!! אבל זו לא סתירה שלפעמים צריך לעשות גם דברים לא סימפטיים...

ובשורה התחתונה: ידידי הצעיר או המבוגר... אם יש לך שאלות באמונה אל תשמור בבטן... תשאל... תמצא את הנושא... אל תמן שזה עדיין לא מתיישב בלבך תתקשך להבין עד שהאמונה תהיה תקועה בלבך... אבל!!! אם אתה עושה את זה בשביל פוזה... ובשביל שאני אעריך אותך יותר... אז דע לך שטעית בגדול!!! הלכת לכיוון ההפוך בדיוק!!!



# לא נפסיק את השמוזה

פרשיות: מקץ - ויגש

דבר הערוך:

**וַיֵּשֶׁ אֵלָיו יְהוָה וַגּוֹי כִּי כְמוֹת כְּפָרְעוֹה:**

לכאורה הדבר לא מובן שהרי כשתפס השליח את האחים עם הגביע הם אמרו לו בפה מלא כולנו עבדים לאדוני אזי מה קרא עכשיו כשהוא אמר להם רק בנימין, יהודה מתחיל לצעוק ולשאוג כארי עד שהשבטים רצו להפוך את מצרים ושתי השערות של יהודה קרעו את כל חמשת הלבושים שלו ונטף מעינו הימנית דם ועוד ועוד. ורק לפני רגע אמרו ליוסף כולנו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו?

אלא כאן קצת לומדים מי אלו השבטים. שכשמצאו את הגביע אמרו כולם כולנו יודעים שבנימין לא גנב את הגביע, אבל יש לנו חטא שמכרנו את אחינו לעבד ולכן נגזר עלינו להיות עבדים וזה שבנימין גם יהיה עבד כיון שהוא עכשיו איתנו, ולכן אמרו בפה מלא האלקים מצא את עוון עבדיך הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו! אבל כשיוסף אמר להם רק את בנימין אני רוצה, אמר יהודה הרי בנימין לא היה בכלל במכירה וא"כ זה לא חשבון בינינו לבין בורא עולם אלא זה בשר ודם ואין פה חטא, אני ילחם איתו ועם כל מצרים כי אין יסורים בלא עוון ואין מיתה בלא חטא וא"כ אני אלחם וגם אנצח.

את מופ ומכור הערוך: מא"ר פנחסי הי"ו

הדבר תורה לעילוי נשמת: טורן בת רחים וזוהרה. אורה בת יוכבד. ע"ה (להקדשות: 058-323-4941)

## כל הבדיחות הן מתוך חוברת הבדיחות 'לא נפסיק את השמחה 2' עוד פרטים בגב העלון.

### בדיחות

- (1) אחד בא לרב רצה להתגרש, ניסה הרב לשכנעו לעשות שלום. אמר הבעל: "לא שייך להמשיך, אני אפילו לא יכול להזכיר את השם שלה זה עושה לי לא טוב" הזוג התגרש ולאחר חודשיים הוא רץ אל הרב: "אני מעניין לשוב אליה". "מה קרה, חלו שינויים מפליגים?" "חלו שינויים. חשבתי לעצמי כי בתור זיווג שני היא דווקא לא רעה....."
- (2) אחד רצה לפייס את אשתו, אז הוא הביא לה זר פרחים ושוקולד. כשהאשה קיבלה אותם היא אמרה: "הו תודה רבה אבל ממי זה?....."
- (3) בעל חוזר לבית עם מכשיר שמיעה, הוא מדבר קצת עם חברים בטלפון ואחרי זה כשאשתו חוזרת לבית הוא מדבר איתה כל הערב ואומר לה: "וואי איזה כיף זה, אני ממש שומע טוב". אז האישה אומרת לו: "נו אתה רואה זה מה שאמרתי לך כל השנים" אז הוא אמר לה: "הא זה מה שניסית להגיד לי כל הזמן....."
- (4) משוגע מבקר במוזיאון אומנות ומסתכל בתצוגת ציורי אומנות, לפתע הוא קורא למדריך ואומר לו: סלח לי אדוני אבל זה ממש ציור לא יפה אני לא מסכים שלזה אתם קוראים יצירת אומנות" המדריך אמר לו: "אתה צודק במאה אחוז, לזה אנחנו קוראים מראה....."





(5) רבי זלמן מאוד רצה להיות כהן. אבל כמה שהתחנן הסביר לו הרב שישראל נשאר ישראל, ולא יעזור שום דבר. יום אחד הוא נקלע לעיירה אחרת. קראו בתורה חיפשו כהן קפץ על ההזדמנות, עלה לתורה בתור כהן. ראה כי טוב, איש שם הרי לא מכיר אותו, ונשאר בעיירה ההיא במשך שנים מוחזק ככהן. עלה לתורה ראשון, בירך ברכת כהנים, זימן בראש, קיבל פדיונות. אחרי שנים נתבקש לישיבה של מעלה. בחן הפקיד הקבלה את הגיליון שלו, ואמר לו שאמנם היה אדם טוב ודבק במצוות, אבל יש בעיה. הוא שימש כהן בעוד שהוא ישראל וצריך לכפר על זה, פסק שעליו לעשות שנה בגיהנם ואחרי שנה יועבר לגן עדן. בילה שנה בגיהנם, וכעבור שנה בא וביקש כמובטח לעבור לגן עדן. בחן הפקיד את גיליונו, ואמר לו: "אתה צריך לעשות כאן עוד שנה" "עוד שנה למה???" שאל רבי זלמן. ענה לו הפקיד: "במקום לוי....."

(6) אישה באה לרב ולבה עגום עליה: חלום חלמה, שבנה יחידה השתגע. פתר לה הרב: בנך יתעשר, שכל העשירים משוגעים הם. נרגעה האישה ואמרה לפחות עשיר הוא יהיה.....

(7) שאלו לבחור עני עם הארץ, שהיה אוכל כל יום אצל משפחה אחרת: "על מה אתה עתיד להתפלל בליל הושענא רבה, כשיבקעו שערי- שמים?" השיב הבחור: "תיכף כשיבקעו שערי שמים אתפלל - לפני המקום, שיתן לי שבעה בתים יפים, ואשכיר אותם לשבעה אנשים חשובים, ותנאי אתנה עם כל אחד ואחד מהם, שיפרנסני יום אחד בשבוע, ונמצא אני רואה עולמי בחיי....."

(8) שתי פרות נפגשות ברחוב ואחת מהן אומרת לשנייה ראיתי את בעלך אתמול. אז השנייה אומרת לה איפה ראית אותו???. הפרה הראשונה אומרת לה ראיתי אותו מסתובב בשווארמה של יוסי.....

(9) שיכור אחד פוגש בחברו וצועק אליו: "אתה מכוער" מסתכל עליו חברו ואומר: "אתה שיכור" עונה השיכור: "נכון, אבל לי זה יעבור בבוקר....."

## בשורה משמחת!!!

יצא לאור חוברת הבדיחות שכולם ציפו לזה 'לא נפסיק את השמחה 2'. ניתן להשיג בירושלים {אזור גאולה} ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 ק"ב (מחיר לחוברת 10 ₪. בחוברת יש כ- 240 בדיחות מצחיקות רצה 32 עמודים A5).

## הקודם זוכה. הכמות מוגבלת.

שימו לב: 50 המזמינים הראשונים משלוח חינם עד הבית {אזורים מסוימים בירושלים בלבד!} להזמנות חייגו: 058-323-49-41. הכמות מוגבלת.

השכרת אופניים חשמליים, קורקינט חשמלי ואופנים רגילות. אצלינו יש גם תיקונים, ומכירת חלקי אופנים חשמליים + רגילים.  
**0548-520-351**

בכל ליל שישי בר"ח שלמה מוסאיוף\* מתקיים שיעור דרך הלון של פה מפיק מרגליות הרב ליאור גלזר שליט"א מהשעה: 21:00 במהלך השיעור מתקיים מכירה של הטשולנ'ט הכי טעים בארץ.  
**מנת טשולנ'ט 20 ₪. \*0548-437-050**

ואלה יעמדו על הברכה:  
יעקב לוי  
משה בת רביטל  
ר' יוסף בן משה  
רפאל בראורין  
משפחת כרמלי  
משפחת ברלין.

החודש האחרון למנוי שנתי מנוי לכל שנת ה'תשפ"א  
רוצה לקבל לבית את העלונים שייצאו בעזרת השם בשנת תשפ"א ולשלם רק על עלות המשלוח תתקשר עוד היום למערכת העלון!  
עלות המנוי 5 ₪ לחודש.  
תרומות להוצאת העלון וכן בקשות להפצת העלון: 058-32-34-941  
הערות והארות, וכן לקבלת העלון במייל: a05832349@gmail.com





# לא נפסיק את השמחה

חודש: טבת תשפ"א גיליון מספר: 60

## הבדיחות המצחיקות של 'חודש טבת'

שימו לב:

הבדיחות הן מתוך חוברת הבדיחות

'לא נפסיק את השמחה 2'

(1) כושי, משוגע ואינדיאני רצו לעבוד במסעדה יוקרתית נכנס הכושי למקום ובעל המסעדה אמר לו שהוא מצטער אבל לא כל הלקוחות אוהבים כושים ולכן הוא לא יכול להעסיק אותו, אחרי זה נכנס האינדיאני ובעל המקום אמר לו שאם ישמעו הלקוחות שהוא אינדיאני הם לא יגיעו יותר, אחרי זה מגיע המשוגע והתקבל, בעל המקום אמר לו להגיע יום אחרי ב- 8:00 בבוקר, חוזר המשוגע לבית שלו ואמר לאינדיאני שיעיר אותו ב-7:30 כי הוא גם ככה קם ב-7:00, האינדיאני הסכים, המשוגע הלך לישון ובינתיים הכושי והאינדיאני שקינאו בו צבעו אותו בלילה לשחור בבוקר מעיר אותו האינדיאני והוא הולך לעבודה. מנהל המקום אומר לו: "אני לא מעסיק כושים" אז המשוגע אומר לו: "אבל אני לא כושי אני משוגע" אבל המנהל מתעצבן וצועק עליו: "תלך מפה כבר" המשוגע נעלב והתחיל ללכת לכיון הבית שלו בדרך הוא רואה ראי הוא הסתכל ואמר: "איזה טיפש האינדיאני הזה במקום להעיר אותי הוא העיר את הכושי....."

(2) בעליו של מפעל גדול החליט יום אחד לרדת לאולמות הייצור ולראות את הפועלים בעבודתם. הוא עבר כמה מחלקות ואולמות ייצור כשלפתע ראה בחור צעיר עומד ונשען על אחד העמודים כאחד המשועממים. המנהל נורא התעצבן ניגש לבחור ושאל אותו: "תגיד, כמה אתה מרוויח בחודש?" "בערך שלושת אלפים שקלים" ענה הבחור. בעל המפעל הוציא מכיסו חבילת שטרות, ולפני כל העובדים ספר לבחור שלושת אלפים שקל ואמר לו: "הנה המשכורת שלך, קח אותה ואל תחזור אלינו אף פעם" הבחור לקח את הכסף והלך. לאחר מכן פנה בעל המפעל אל מנהל העבודה ושאל אותו: "איך קיבלנו בחור כזה עצלן לעבודה אצלנו?" "האמת..." ענה מנהל העבודה "הוא בכלל לא עובד אצלנו, הוא השליח של הפיצה....."

(3) איש עב בשר נכנס למסעדה ומתיישב. ניגש אליו המלצר ושואל: "יש לנו חזה עוף, כבד און, סטיק עין, מרק רגל, שווארמה, קבב, סלמי, פסטרמה, ונקניקיות הודו. מה אתה מזמין?" עונה האיש: "לא משנה הסדר....."

(4) טיפש אחד נכנס לחנות נעליים ואומר למוכר: "אני חייב לקנות את הנעליים האלה שבחלון הראווה" המוכר אומר לו: "אלה נעלי תנין והן עולות \$1,250" "זה יקר נורא" צועק הטיפש. "זה המחיר" אומר לו המוכר. "אבל אני חייב לקנות כאלו נעליים בזול", הוא אומר לו. למוכר נמאס: "טוב, פשוט תלך לביצה ותצוד לך תנין בעצמך" נגמר היום והמוכר נוסע הביתה. בדרך הוא עובר ליד הביצה, ופתאום הוא רואה את הטיפש עם רובה ביד ומאחוריו מגיח תנין ענקי. בלי להתבלבל הוא מסתובב, יורה לו בין העיניים וגורר אותו החוצה מהביצה. המוכר עוצר את האוטו, רץ למקום ורואה את אותו טיפש יושב מדוכא וסביבו עשרה תנינים מתים ואומר: "אני לא מאמין גם לתנין הזה אין נעליים....."

(5) שני יהודים מטיילים ומגיעים ליד כנסייה, שניהם עניים ואין להם כסף, על כניסת הכנסייה רשום 'מי שיבוא וימיר את דתו יקבל סכום כסף נכבד'. אחד מהם לא הצליח להתאפק ונכנס פנימה, השני לא הסכים להיכנס על אף עניותו זה היה הכבוד האחרון שנשאר לו הדת שלו, ולאחר כשעה יצא חברו מהכנסייה לבוש בגדים אחרים ועם סכום כסף ביד. שאל אותו החבר שלו: "נו, אז כמה קיבלת?" ענה לו החבר: "אתם היהודים רק כסף זה מה שמעניין אתכם....."

(6) קבלן כבישים מחפש באופן דחוף פועל חרוץ. מגיע אליו כורדי לעבודה. שמח הקבלן כי הוא יודע שהכורדים חרוצים מאוד. אומר הקבלן לכורדי העבודה שלך זה לצבוע פס לבן בשולי הכביש, הנה המברשת והדלי וצבע ויאללה עבודה. בשעה 4:00 אני בא לאסוף אותך. בשעה 4 מגיע הקבלן ורואה שהכורדי צבע 900 מטר. למחרת הגיע הקבלן וראה שהכורדי צבע 500 מטר. חשב שהכורדי התעייף אבל גם 500 מטר זה הרבה. ביום שלישי הגיע הקבלן ורואה שהכורדי צבע רק 50 מטר. הקבלן שואל את הכורדי – אני לא מבין אותך ביום הראשון צבעת 900 מטר אתמול 500 מטר והיום רק 50 מה קרא לך? עונה הכורדי – כי עכשיו הדלי רחוק....."

(7) איש אחד הולך לפסיכולוג ואומר לו: "אישתי מאוד ילדותית" הפסיכולוג שואל אותו: "מדוע אתה חושב כך" עונה לו האיש: "היא כל הזמן לוקחת לי את כל הצעצועים....."

## הודעה חשובה:

אל הציבור הנהנים מהעלון כל פעם מחדש אנו משקיעים כל שבועיים הרבה שעות בעריכת העלון כדי שיעלה חיוך על פני הקוראים בסייעתא דשמיא עד עתה עשינו מאמצים כדי שהעלון ימשיך לצאת לאור בכמות נרחבת של למעלה מ-7,000 עותקים מידי שבועיים, למען נשמח את עם ישראל, אך עקב המצב הנוכחי בקופת העלון הגיליונות הבאים יהיו רק במייל ולא יהיה מודפס לציבור. המייל של העלון [a05832349@gmail.com](mailto:a05832349@gmail.com) אנו עושים את המירב המאמצים כדי להשיג מימון להמשך הדפסת | הפצת | העלון בתפוצה נרחבת כדי שנוכל להמשיך לשמח אתכם כימים ימימה.

להשתתפות חייגו 058-3234941

תודה מראש העורך: מאיר פנחסי.

אם ג'וקים יכולים לשרוד פצצת אטום...  
  
**מה יש ב300k!?!?**


איך אנשים נורמליים בודקים את הדיו בעט שלהם  
  
 איך אני בודק את הדיו בעט שלי

כל הריצפה במקלחת מים ואין לי סמרטוט מה אני עושה עכשיו???

**איך זה נראה**  
  
**איך זה מרגיש**

רק בישראל: כשהמאבטח בודק אותך: מה אני, מחבל???

מורות: באסיפת הורים בכיתה  


**עוטף עזה**  


איך חב"דניק יודע מה לעשות כשמישהו אומר לו "תניח לי"?

מפור חום: דרגה 1 - איזור דרגה 2 - חימום דרגה 3 - כמו דרגה 2 רק עם ריח של שרוף

מורה בתחילת שנת הלימודים  
  
 מורה בסיום שנת הלימודים  


**דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א**

בימי חנוכה הקדושים והנפלאים, אנו שואבים ראייה למרחבים לדעת את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה. ישנם אנשים שהולכים ואינם יודעים לאן הולכים, לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, נרות החנוכה שופעים עלינו אור עליון וסייעתא דשמיא המכוונת אותנו ללכת בדרך המלך, דרך התורה והמצוות, הנרות הללו קדש ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, עצם הראיה בנרות החנוכה מצילה ומגינה על האדם.

משל לאדם שטעה ביער ביום חורפי וסגרירי, השלג והבוץ הכבידו עליו והחושי והעלטה גברה, לפתע ראה בקרבת מקום ניצוץ אורות קטנים מרצדים, הלך אחר האור וניצל. ישועתו הגיע מהאורות הקטנים שהאירו לו את הדרך. וכך בנרות חנוכה, הם לא משמשות כתמרור אזהרה, כאן תיזהר ולשם לא תלך, אלא הם מורות את הדרך הנכונה שבה צריך כל אדם ללכת, וההולך בדרך הזאת ממילא ינצל ויצליח.


מציאת פך השמן הקטן החתום בחותמו של כהן גדול היווה כח ההצלה האדיר שהציל את כללות ישראל מטמיעה והתבוללות בגויים בזמן היוונים, מציאת הפח הראתה לעמ"י שהם עוד חיים וקיימים, ה' נמצא איתם ומשגיח עליהם, הנה זה עומד אחר פתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן התרפים (שיר השירים ב, ט), ה' יתברך נמצא איתם ואין להם להתייאש!

בנוסח על הניסים אנו אומרים "וידים ביד עוסקי תורתך" - מה שנתן לחשמונאים את העוז והכח הרוחני והפיזי להביס את האימפריה היוונית האדירה, היתה שקיעותם בתורה הקדושה, התורה הייתה נר לרגלם ואור לנתיבתם והיא נתנה להם את הכח והעוז, ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, עוז התורה נתן להם את הכח לעמוד בקרב, לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, התורה הקדושה נותנת גבורה וכח לאדם. ולכן לקראת הימים הקדושים הללו צריכים אנו להתחזק ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה הקדושה, בפרט במצב הביטחוני והמדיני בו שרוי עם ישראל, אני חומה, זו תורה (פסחים פז ע"א), התורה אגוני מגנא ואצולי מצלא - מגינה ומצלת את כלל ישראל ונותנת להם את הכח לעמוד בקרב, עמדות הוי רגלינו בשעריה ירושלים שהיו עוסקים בתורה.

ובזכות זה נזכה שיאיר עלינו אורו יתברך בגאולה השלימה ונזכה לשיר בשמחה בהלל ובהודיה "מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח. תכון בית תפלתי ושם תודה וזבח!"

יהי רצון שנזכה לגאולה השלימה במהרה, אמן.

**עבת אדם ומבורך!**



אתה לא יודע להעריך את מה שיש לך ביד עד שזה מחליק לך, נופל ונסדק לזה המסק.

**חיפשתי וחיפשתי**  
  
 עד שהבנתי שזה חיפוק ולא עיגול

למה בכלל יש את האופציה ללהבה כזו גדולה במצית? זה לא שאני אלך ברחוב ופתאום בחור בכדור פורח יבקש ממני אש.

מאז שאני ילד אני מנסה להניח מה עושים עם הנחול  


פיוטים לאירועים לפי עדות ישראל

| סוג האירוע | ספרדים          | אשכנזים |
|------------|-----------------|---------|
| לדת בן     | ימי שלום מתינו  |         |
| לדת בת     | למנוח תפלת לבבו |         |
| בר מצוה    | אם תבט הכר      |         |
| חתימה      | תפלת עם         |         |

**ייצור דיסקים הדפסת עלונים עבודות גרפיקה, חוברות עליו נשמות**  
**052-7656075**  


העסקים שמנפצים את שנת ההקמה שלהם כדי להשמע וותיקים ואמינים: "עזרא תיקון פלאפונים Since 1934"

**הקלף שהפריד בין חברים**  


מכירים את זה שלמישהו יש יומולדת אבל אין לכם כוח לדבר איתו? אני ניסיתי, זה שהוא לא זמין 5:23 בבוקר זאת כבר לא בעיה שלי. אני את שלי עשיתי.

הכרטיס אישי  
 אלון אר הריגל אזי וילד 5  
 אר הריגל 5376  
 הכרטיס, אלון אר



מדפיסים בגדול...

# הדפסות גדולות ושלטים ענקיים

בגרפומט ידפיסו עבורכם גם על קאפות, שמשוניות, קנוואסים, רולאפים, שלטים לאירועים מודעות גיליון, חצי גיליון ועוד

והכל כמובן בנוסף למחיר, האיכות והשירות שאתם רגילים לקבל בגרפומט

משלוחים לכל חלקי העיר

שרות מהיר במיוחד

מחירים נוחים במיוחד

כל סוגי ההדפסות וההפקות

הדפסות באיכות גבוהה



רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים  
**02-5337722**  
[g5337722@gmail.com](mailto:g5337722@gmail.com)

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, רצוף, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00